

LOVMEHLA AND BOG

FOR

BYGNINGS-

HÅNDVERKERE

1926

Danske Alen og Tommer til Metermaal.

RAS 08:09 MAGASIN 3

Al.	0"	1"	2"	3"	4"	5"	6"	7"	8"	9"	10"	11"
0		0,026	0,052	0,078	0,105	0,131	0,157	0,183	0,209	0,235	0,262	0,288
1	0,628	0,654	0,680	0,706	0,732	0,758	0,785	0,811	0,837	0,863	0,889	0,915
2	1,255	1,282	1,308	1,334	1,360	1,386	1,412	1,438	1,465	1,491	1,517	1,543
3	1,883	1,909	1,935	1,962	1,988	2,014	2,040	2,066	2,092	2,118	2,145	2,171
4	2,511	2,537	2,563	2,589	2,615	2,642	2,668	2,694	2,720	2,746	2,772	2,798
5	3,139	3,165	3,191	3,217	3,243	3,269	3,295	3,322	3,348	3,374	3,400	3,426
6	3,766	3,792	3,819	3,845	3,871	3,897	3,923	3,949	3,975	4,002	4,028	4,054
7	4,394	4,420	4,446	4,472	4,499	4,525	4,551	4,577	4,603	4,630	4,655	4,682
8	5,022	5,048	5,074	5,100	5,126	5,152	5,179	5,205	5,231	5,257	5,283	5,309
9	5,649	5,675	5,702	5,728	5,754	5,780	5,806	5,832	5,859	5,885	5,911	5,937
10	6,277	6,303	6,329	6,355	6,382	6,408	6,434	6,460	6,486	6,512	6,539	6,565
11	6,905	6,931	6,957	6,983	7,009	7,035	7,062	7,088	7,114	7,140	7,166	7,192
12	7,532	7,559	7,585	7,611	7,637	7,663	7,689	7,715	7,742	7,768	7,794	7,820
13	8,160	8,186	8,212	8,239	8,265	8,291	8,317	8,343	8,369	8,395	8,422	8,448
14	8,788	8,814	8,840	8,866	8,892	8,919	8,945	8,971	8,997	9,023	9,049	9,075
15	9,416	9,442	9,468	9,494	9,520	9,546	9,572	9,599	9,625	9,651	9,677	9,703
16	10,043	10,069	10,096	10,122	10,148	10,174	10,200	10,226	10,252	10,279	10,305	10,331
17	10,671	10,697	10,722	10,749	10,776	10,802	10,828	10,854	10,880	10,906	10,932	10,959
18	11,299	11,325	11,351	11,377	11,403	11,429	11,456	11,482	11,508	11,534	11,560	11,586
19	11,926	11,952	11,979	12,005	12,031	12,057	12,083	12,109	12,135	12,162	12,188	12,214
20	12,554	12,580	12,606	12,632	12,659	12,685	12,711	12,737	12,763	12,789	12,816	12,842
21	13,182	13,208	13,234	13,260	13,286	13,312	13,339	13,365	13,391	13,417	13,443	13,469
22	13,809	13,836	13,862	13,888	13,914	13,940	13,966	13,992	14,019	14,045	14,071	14,097
23	14,437	14,463	14,489	14,515	14,542	14,568	14,594	14,620	14,646	14,672	14,699	14,725
24	15,065	15,091	15,117	15,143	15,169	15,196	15,222	15,248	15,274	15,300	15,326	15,352
25	15,693	15,719	15,745	15,771	15,797	15,823	15,849	15,876	15,902	15,928	15,954	15,980

Al.	12"	13"	14"	15"	16"	17"	18"	19"	20"	21"	22"	23"
0	0,314	0,340	0,366	0,392	0,418	0,445	0,471	0,497	0,523	0,549	0,575	0,602
1	0,942	0,968	0,992	1,020	1,046	1,072	1,098	1,125	1,151	1,177	1,203	1,229
2	1,569	1,595	1,622	1,648	1,674	1,700	1,726	1,752	1,778	1,805	1,831	1,857
3	2,197	2,223	2,249	2,275	2,302	2,328	2,354	2,380	2,406	2,432	2,458	2,485
4	2,825	2,851	2,877	2,903	2,929	2,955	2,982	3,008	3,034	3,060	3,086	3,112
5	3,452	3,479	3,505	3,531	3,557	3,583	3,609	3,635	3,662	3,688	3,714	3,740
6	4,080	4,106	4,132	4,159	4,185	4,211	4,237	4,263	4,289	4,315	4,342	4,368
7	4,708	4,734	4,760	4,786	4,812	4,839	4,865	4,891	4,917	4,943	4,969	4,995
8	5,335	5,362	5,388	5,414	5,440	5,466	5,492	5,519	5,545	5,571	5,597	5,623
9	5,963	5,989	6,015	6,042	6,068	6,094	6,120	6,146	6,172	6,199	6,225	6,251
10	6,591	6,617	6,643	6,669	6,695	6,722	6,748	6,774	6,800	6,826	6,852	6,879
11	7,219	7,245	7,271	7,297	7,323	7,349	7,375	7,402	7,428	7,454	7,480	7,506
12	7,846	7,872	7,899	7,925	7,951	7,977	8,003	8,029	8,055	8,082	8,108	8,134
13	8,474	8,500	8,526	8,552	8,579	8,605	8,631	8,657	8,683	8,709	8,735	8,762
14	9,102	9,128	9,154	9,180	9,206	9,232	9,259	9,285	9,311	9,337	9,363	9,389
15	9,729	9,756	9,782	9,808	9,834	9,860	9,886	9,912	9,939	9,965	9,991	10,017
16	10,357	10,383	10,409	10,436	10,462	10,488	10,514	10,540	10,566	10,592	10,619	10,645
17	10,985	11,011	11,037	11,063	11,089	11,116	11,142	11,168	11,194	11,220	11,246	11,272
18	11,612	11,639	11,665	11,691	11,717	11,743	11,769	11,796	11,822	11,848	11,874	11,900
19	12,240	12,266	12,292	12,319	12,345	12,371	12,397	12,423	12,449	12,476	12,502	12,528
20	12,868	12,894	12,920	12,946	12,972	12,999	13,025	13,051	13,077	13,103	13,129	13,156
21	13,496	13,522	13,548	13,574	13,600	13,626	13,652	13,679	13,705	13,731	13,757	13,783
22	14,123	14,149	14,176	14,202	14,228	14,254	14,280	14,306	14,332	14,359	14,385	14,411
23	14,751	14,777	14,803	14,829	14,856	14,882	14,908	14,934	14,960	14,986	15,012	15,039
24	15,379	15,405	15,431	15,457	15,482	15,509	15,536	15,562	15,588	15,614	15,640	15,666
25	16,006	16,032	16,058	16,085	16,111	16,137	16,163	16,190	16,216	16,242	16,268	16,295

Stenstrup og Odense Teglværkers Kontorer

Tlf. Nr. Stenstrup 19 - Telegr.-Adr: Teglværkerskontor Stenstrup.

omfatter følgende Teglværker:

- Petersminde Teglværker, Stenstrup Telf.: Stenstrup 2
- Juelsbjerg Teglværk } — — 4
- Langhøjs — } A/S De foren. — — 7
- Kirkeby — } Teglværker — — 10
- Stenstrup ny — } Stenstrup — — 10
- Egebjerg & Bucks Teglværker, Stenstrup — — 12
- Svendborg Sten- & Kalkværk, Svendborg — Svendborg 43
- A/S Tommerup Teglværk, Tommerup — Tommerup 4
- L. E. Schnakenburg, Odense } L. E. — Odense 64
- Bred Teglværk, Bred } Schnakenburg — Skalbbjerg 46
- Glambsbjerg Tegl., Glambsb. } Odense — Glambsbj. 82
- Ejby Teglværk pr. Odense — — Odense 530
- Skalbbjerg Teglværk, Skalbbjerg — Skalbbjerg 2

Røde og gule maskin- og haandstrøgne Facadestenen, Formsten, Munkesten, flammede Mursten 6" Skillerumssten, Klinker, Brøndsten, Hvælvingssten, Gulvfliser samt Drænsrør fra 1 1/2" til 12".

Almindelige Vingtøgen og Fals-tøgen leveres overalt i Danmark.

WILLIAM BOAS

(FORRETNING I BYGNINGSARTIKLER)

Telefoner: 236-10236.

Statstelefon: 115.

Telegramadr.: BOAS.

Ny Toldbodgade 15.

København K.

Lager af alle Bygningsartikler

Ny Toldbodgade 15

Kalkbrænderihavnen

(Indk. ad Øresundsgade)

Tingvej 31.

Glasserede Vægfliser,

Klinker og haardbrændte Fliser til
Gulvbeklædning.

Prima flydende Asfalt

til Paastrygning af Murværk, Beton og Jern.

2¹/₂ å 3 □ m dækkes med 1 kg.

Tørrer straks efter Paastrygning.

Glasserede Lerrør mrk. „Höganäs“,

Kloakdæksler og Riste.

Ildfaste Sten. Konstruktionssten efter Tegning.

Tagpap, flere Kvaliteter.

Prima Portland Cement,

mrk. „Danmark“.

Hurtigbindende Cement „Velo“.

Aktieselskabet

Svendborg Trælasthandel,

Svendborg.

Telefon 13. Telegram-Adresse: Trælasthandel.

Damp-, Høvle- og Saveværk.

Største Lager af tørt Snedkertræ.

Planker, Brædder og Tømmer.

Eternit-Skifer.

^A/_s Knabstrup Teglværk

Knabstrup

Teglværk — Kalkværk — Lervarefabrik

Alm. Tagsten

Falstagsten [flad og holl. Model]

Klintebjerg hydrauliske Kalk

Anvendes særlig til Understrygning
af Tagsten, Puds og Fugning. Faas
hos vore Forhandlere i hele Lan-
det eller sendes direkte.

SOPHUS BERENDSEN ^{A/}/_S

Raadhuspladsen 37, København B.

Hj. af Vestergade

Postbox 272

TELEFONER:

Statstelefon 186
Til Kontoret 8500
- Bjælkelageret . . 2245
- Cementlageret Byen 7164

Filialer:

Aarhus
Kannikegade 18, Telefon 118.
Odense
Vestergade 72, Telefon 410.

STAALBJÆLKER

Paa Lager føres:

Alle **I**- og **L**- Staal i Normal-
profiler.

Differdingerbjælker, „DIP“ og
„DIP EX“

Valset i Greyvalseværk.

(Angaaende denne Valsemetodes Fortrin se Pag. 134 i vort Album, 5. Udgave.)

Alle **L-T-L**- Staal.

Tipvognsskinner, Kantvalsede
Plader.

Galv. Bølgeplader og Beklæd-
ningsplader.

„Norden“s Cement.

Strækmetal, Monierjærn og
Knudestaal,

billigste og mest rationelle Indlæg i alle Systemer Jærnbeton.

Den nye forøgede 5te Udgave af vort Normal-Album
udleveres efter Anmodning.

LOMMEHAANDBOG
MED OVERSLAGSBOG
FOR
BYGNINGSHAANDVÆRKERE

ARKITEKTERNE
D. RASMUSSEN OG E. MINDÉDAL RASMUSSEN
OLLERUP

KØBENHAVN 1925 22/1/26
C. A. REITZELS BOGHANDEL

FORORD

Nærværende Lommehaandbog, der nu efter en grundig Omarbejdning udsendes for sjette Gang, er ved Udvidelsen med Priser saavel paa Materialer som paa Arbejdsløn tillige bleven en Bog, som kan være til Støtte ved Udarbejdelse af Overslag, og kan derved være et Hjælpemiddel ikke alene for Arkitekter, Mestre og Svende i deres daglige Virksomhed, men tillige for alle andre, der har med Byggearbejde at gøre — altsaa ogsaa Bygherrer.

Vi har bestræbt os for at give Indholdet en saa jævn Form som muligt og har kun medtaget de Formler, Tabeller og Oplysninger, som vi mener, der er mest Brug for i almindelige Virksomheder.

Det er selvfølgelig en Skønssag, hvormeget, der bør medtages i en saadan Bog, og vi vil af Hensyn til syvende Ud-gave være taknemmelige for Raad og Vejledning.

Ollerup Haandværkerskole, Oktober 1925.

Udgiverne.

INDHOLDSFORTEGNELSE

	Side		Side		Side
Adiodon	11	Ironbricks	8	ProvinsbyernesFolket.	87
Adresser, iorskellige	88	Isolering	13	Pulkkelplader	37
Alsætning af Bygn.	12	Isolering og Impræg- nering	1:0	Pumper	161
Anvisninger	47	Isoleringslag	13	Radialsten	8
Asot Maling	39	Jærnbeton	16	Roetopsilo	54
Asfalt	11	Jærnplader til Tagdæk.	167	Sand	12
Beton	12	Jernstøbegods, for- skelligt	163	Sandsten	6
Betonblanding	12	Kakkelovne	162	Sanitetsarbejde	159
Bjælkelag	19	Kalk	10	Septic-Tank	17
Bjælke dimensioner	19	Kalksten, Faxe	6	Skiler	6
Brandpolitiloven paa Landet	103	Kalkulationerpriser	130	Skiferlage	37
Blikkenslagerarbejde	35	Kaution	45	Skillerum	13
	& 156	Kloak	17	Skotrender	36
Byggemateriale frem- stillet af Ler	7	Klodstrin	30	Skromberga Fliser	8
Bygningslov for Køb- stæderne	98	Kløbersten	7	Smedearbejde	38
Byggeplads, Valg af	11	Kobberdækning	36	Snedkerarbejde	153
Bygningsfredning	115	Komfurer	163	Snetryk	26
Bygnings sneudekararb. Centrifvarme efter finsk Mønster	52	Korkplader (Expansko- plader	14	Solignum	39
Cement	11	Kridtsten	6	Støbejerns Mufferør som Søjler	79
Cementvarer	160	Kunstige Sten	9	Staalbjælker o. l. 70 & 164	164
Centralopvarmning	42	Lakering	9	Støbejernssøjler	167
Checks	47	Landbrugsskoler	40	Stukatørarbejde	159
Danmarks Folketal	87	Legater	89	Svendeprover	114
Datoviser	169	Lervarer, glasserede	160	Svensk Farve	39
Dræning	17	Limfarve	40	Saalbenke	32
Dækning, med Zink & Kobber	36	Linoleumsbelægning	159	Tagdækningsmateriale	159
Døre	32	Lærlingeloven	120	Tagrender	35
Elektricitet	43	Laan i Kredittforeninger	45	Tagsten	9
Elektricitet, Indlæg af	158	Laan i Sparekasse	45	Tagstenstage	14
Elektriske Husinstalla- tioner, Betegnelse for	44	Malerarbejde	38 & 156	Tagværker	21
Farver og Smag	49	Marmor	6	Tagladders Hældning	26
Filnt	6	Materialier til Murer- arbejde	15 & 131	Tekniske Skoler	96
Fliser	8	Metalplader	167	Termometergrader, Forholdet mellem	64
Formler	66	Molersten	5	Terrazzoarbejde	158
Formsten	8	Monierjern, rundt	167	Trapper	26
Forsikring	116	Murerarbejde	12	Træ	18
Fundamenter	12	Murerarbejds løn	133	Træmpel	22
Gavle	13	Mursten	7	Tømmermateriale 18 & 137	137
Gibs	11	Mønje	40	Tømmerarbejde	19
Gjarmesterarbejde	34	Mørtel	10	Tømmerarbejds løn	141
Glas	34	Nedløsrør	35	Ulykkesforsikring	116
Granit	5	Normal Mu-stensmaal	14	Understøttelse til Høj- og Landbrugsskoler	92
Grus	12	Oliefarve	38	U-Staal	165
Gulvfliser	8	Oliemaling	39	Valmtage	23
Gummiol	39	Omsætningsstabeller, Fod og Tom, m. m.	68	Vekslers	46
Halvvalme	21	Omsætningsstal	67	Ventilation	41
Hasle, Klinker og Fliser	161	Opsadde Trapper	20	Vindtryk	26
Hussvampen	42	Opvarmning og Ven- tilation	41	Vinduer	32
Hængerender	35	Overslag	59	Vinkeljern, ligeligt	166
Hængeværk	23	Pandepalder	37	Vægt af Bygningsma- terialier	65
Høj- og Landbrugs- skoler	92	Pa-entloven, Uddrag af Pladejærstage	83	Vægt af flaat Jern	81
Haandlistekrumning	30	Postfakster	179	Vægt af firkantet og rundt Jern	81
Haandværkerskoler	96	Prislister over Bygge- materiale og Ar- bejds løn	131	Vægtfylde	65
Ildfaste Sten	8	Prismeglas	35	W. C.	17
				Watoelin	40
				Zinkdækning	36
				Ølandssten	7

MURARBEJDE.

Naar en Bygning skal opføres, ligger det — særlig i vor Tid — meget nær at undersøge, hvilke Materialier vi selv ejer, der egner sig til Bygningsbrug. Det viser sig da, at der af naturlige Byggeemner kun findes meget faa, og da det tilmed er forbundet med et stort Arbejde at faa dem forarbejdede og tilført Byggepladsen, benyttes de kun i ringe Udstrækning.

Af Sten har vi Granit, Sandsten, Kridtsten og Kalksten.

Af Granit, der særlig udmærker sig ved sin Haardhed og sin ringe Porøsitet, findes der kun Stenbrud paa Bornholm.

Allinge-Granit har en rødlig graa Farve, den er benyttet mange Steder i København, bl. a. ved Glyptoteket og ved Grundtvigs Hus i Studiestræde.

Vang Granit har en mørkegraa Farve, men særlig karakteristisk er, at Glimmerbladene danner smaa, stjerneformede Pletter, og at Stenen er lidt stribet.

Rønne Granit har i de øverste Lag en rødlig Farve, men i de dybere Lag er den mørkegraa, næsten sort. Stenen er benyttet til en Del af Raadhushsfaçaden, til Trappen ved Thorvaldsens Museum, m. fl. Steder.

Paradisbakke Granit er en finkornet, mørkegraa Granit med hvide eller rødlig Flammer, den er ligeledes benyttet ved Raadhuset til udvendig Beklædning og til indvendige Søjler.

Svaneke-Granit eller Nexø Granit er en lysere, grovkornet Granit, den er benyttet i Glyptoteks-Haven til Sokkel for Rækværket.

Da Granitten er vanskelig at tildanne, bør man benytte den i saa simple Former som muligt.

Under Navn af Kampesten findes Granitten i større eller mindre Mængde overalt i Danmark, og disse Sten har alle mulige Farver. Kampestenen benyttes ofte som de forefindes, mest dog kløvede til Sokler paa Bygninger eller — hvor de findes i større Mængder — til hele Bygninger.

Af Sandsten, der egner sig til Bygningsbrug, findes her i Landet kun Nexø Stenen paa Bornholm, den er rødgraa af mørkere og lysere Toner. Sandstenen er lagdannet, og skal derfor anbringes saa Trykket kommer til at virke vinkelret paa Lagene. Sandstenen er lettere at fildanne end Granit, men Støvet er meget sundhedsfarligt, da det trænger ind i Arbejdernes Lunger og ødelægger disse. Frihedsstøtten er udført af Nexø Sandsten.

Kridtsten til Bygningsbrug brydes ved Stevns Klint. Stenen er ved Brydningen temmelig blød, saa den med stor Lethed lader sig fildanne med almindeligt Tømrer- eller Snedker-Værktøj: Sav og Høvl; men naar Stenen i nogen Tid har været udsat for Luftens Paavirkning, hærder den og bliver et meget varigt Byggemateriale. Farven er hvid eller svagt gullig. Stenen anvendes mest til dekorative Led i Bygninger, sjældnere til hele Bygninger, naar disse er længere fra Brydningsstedet.

Faxe Kalksten er af meget forskellig Beskaffenhed. Den deler sig i to Hovedarter, en meget haard og tæt og en blødere, mere kridtagtig. Den første egner sig godt til Fliser, den anden, der er lettere at fildanne, egner sig til dekorative Led og Udsmykninger.

Faxe Marmor er brugt en Del i København, f. Eks. er Marmorkirken delvis opført deraf.

Flint, der væsentlig bestaar af Kiselsyre, er haard og skør, den er meget vanskelig at behandle, den bruges mest som Ral eller Singels til Betonarbejde, kun i ganske enkelte Tilfælde er den benyttet til Beklædning af Bygninger. (Den engelske Kirke i København.)

Vil man benytte andre naturlige Sten end de forannævnte, maa disse tilføres fra Udlandet.

Marmor benyttes paa Grund af sin Kostbarhed sjældent til udvendig Brug. Til indvendig Brug anvendes det til Gulvfliser, Trapper, Vægbeklædning, Diske o. l.

Saaet for Marmor som for Sandsten gælder det, at man bør henvende sig til Stenhuggerfirmaer, hvor man kan se Prøver paa de forskellige Sorter, saa man kan vælge de Sten, der bedst egner sig til Formaålet.

Skifersten anvendes mest i tynde Plader til Tage.

Gode Tagskifer er fra 3 til 5 mm tykke. Stenene skal være lange i Bruddet og have en ensartet Farve.

Til Afdækning af Mure og til Saalbænke faas tykkere, afhøvede Skifersten.

De bedste Skifersten faas fra England.

Klæbersten har den Egenskab, at den kan taale stærk Ophedning; det er en blaa-graa tæt og tung Sten, meget blød og derfor let at bearbejde, men den er meget holdbar. Den anvendes ofte til Kaminer.

Ølandsstenen er en tæt, noget lerholdig, blaa-graa eller rødbrun Sten, den er i Reglen aflejret i tynde Lag, saa den kun kan faas i smaa Tykkelser, hvorfor den mest anvendes til Fliser og Trappetrin. Er Stenen ru kaldes den »Kinnekullesten« eller »Kinnekullefliser«, er Overfladen sleben, gaar de under Navnet »gullandske«.

BYGGEMATERIALE FREMSTILLET AF LER.

Mursten. Materiale til Fremstilling af Mursten og Tagsten findes næsten overalt i Danmark, som Rødler, Blaa-ler eller Mergel. Leret findes paa Steder sammensat saaledes, at det kan benyttes som det er, men oftest findes det blandet med andre Bestanddele, saa at det maa underkastes en Rensning, forinden det kan benyttes.

Er Leret fedt maa der tilsættes Sand, hvorved Lerets Tilbøjelighed til at svinde under Brændingen tildels modvirkes.

Saafernt der i Leret findes Kridt, Kalkdele eller Flint, der ikke er tilstrækkelig findelt, maa Leret enten finmales eller renses ved Slæmning, da disse Dele ellers ved Brændingen omdannes til brændt Kalk, der, naar Murstenene kommer i Berøring med Vand, vil læskes, hvorved Stenene sprænges.

Brændte Mursten fremstilles enten som maskinstrøgne eller som haandstrøgne. De kan være røde, gule, graa eller flammede. Til udvendig Mur skal Stenene være godt gennembrændte for at kunne modstaa Vejrliget. De svagere brændte, flammede og halvbrændte Sten benyttes til indvendig Brug.

Om Mursten er fuldbændte, kan høres paa Klangen eller ses paa Bruddet, naar Stenen slaas over.

Er Stenene saa stærkt brændte, at de begynder at cintre, er de stærkere end alm. Mursten og taaler bedre Fugtighed,

De bedste haardtbrændte Mursten er de saakaldte Klinker, de brændes af Ler, der kan taale en meget høj Temperatur uden at smelte.

Mursten fremstilles nu overalt her i Landet i bestemte Størrelser (se normal Murstensmaal S. 14), dog kan Sten af andre Dimensioner faas paa Bestilling.

Foruden de almindelige Mursten fremstilles ogsaa Mursten til andet Brug.

Munkesten anvendes mest til Restavrering af ældre Murværk, sjældnere til nye Bygninger, Kirker; Andreas-kirken i København er opført af Munkesten.

Kilesten anvendes til Buer med lille Spændvidde.

Formsten er Sten der er forsynet med et eller andet Profil. En Del af de mest brugte Former er ofte paa Lager paa større Teglværker, men ønskes Profiler efter særlig Tegning, skal de altid bestilles i god Tid.

Hule Mursten bruges særlig til Lofter, fritbærende Skillerum o. l., hvor Stenenes Vægt har særlig Betydning.

Radialsten benyttes til runde Skorstene, Stenene har buet For- og Bagside, de er kileformede og er forsynede med Huller paa tværs; Bredder og Tykkelse er ens for alle Sten, medens Længden skal svare til Skorstenens Murtykkelse.

Molersten fremstilles af Moler, en meget let Lerart, der væsentligt bestaar af Skaller af Kiselalger. Molersten udføres i Størrelse som almindelige Mursten, som Bjelkedæksten til Staldhvælvinger og som Gulvbloksten til Etageadskillelse; de er stærkt isolerende og lyddæmpende. Moleret findes i store Mængder paa Mors.

Ildfaste Sten bruges til Formuring af Ildsteder, de fremstilles af meget rene Lerarter, der taaler Hvidglødhede uden at smelte.

Fliser fremstilles saagodt som ikke her i Landet; kun fra Bornholm faar vi Haslefliser og Hasleklinker, brune, gule og flammede, de er meget stærke, egner sig godt til Gulv i Stalde, Fortove o. l. Maalene er 150×150 , 200×200 , 150×300 , 108×215 mm; Tykkelsen 30, 40 à 50 mm.

Ligeledes føres Sokkelsten og Hulkehler, passende til Klinker og Fliser.

Skromberga Fliser, Trottoirsten og Klinker indføres fra Sverrick, de svarer i Form, Farve og Maal til Hasleklinkerne.

Ironbricks er den stærkeste af alle Fliser, den indføres fra England og maaler $50 \times 150 \times 300$ mm.

Finere Gulvfliser, Ehranger og Mettflacher, faas i mange forskellige Farver; til disse Fliser kan tillige faas

Borter, Hulkehllister og Fodlister. Fliserne maaler 150×150 mm og 170×170 mm; Tykkelsen 15 à 20 mm.

Vægfliser er ofte glaserede, de fremstilles i alle Farver, ensfarvede og mønstrede. Maalene er 150×150 mm og Tykkelsen varierer fra 7 til 10 mm. Vægfliser faas særlig fra England, Holland og Tyskland.

Tagsten maa kun have en ringe Tykkelse, hvorfor Leret skal være omhyggelig tilberedt, Oversiden skal stryges tæt og glat, og Stenene skal brændes godt.

Munke-tagsten anvendes mest til Restavrering af gamle Tage, ved nye Bygninger undertiden til Dækning af Gavlkamme o. l. Til Dækning anvendes to Slags Sten: Underligere eller Nonner og Overligere eller Munke.

Vingetagsten af hollandsk Model er nu de almindeligst brugte, de kræver et stivt Tagværk, en nøjagtig Lægtning og en god Understrykning, men giver da ogsaa et smukt og godt Tag.

Tagsten kan faas med og uden False men Tagsten med False er betydelig tungere og ikke saa smukke som almindelige Vingetagsten.

Andre kunstige Sten fremstilles af Cement og Sand støbt i Forme til Blokke af forskellig Form, til Mur, eller som Tagsten til Tagdækning; disse Sten kan dog, særlig i Udseende, men ogsaa i Kvalitet, langt fra staa Maal med de brændte Sten.

Til dekorative Led i Bygninger, Gesimser, Sokler o. s. v. har man med mere eller mindre Held forsøgt — med Cement som Bindemiddel — at efterligne Granit, Sandsten og Kunstmarmor. Det har hidtil voldt store Vanskeligheder at fremstille »Kunstmarmor«, særlig fordi Salpeterudslag altid virker ødelæggende paa Farverne. Nu ser det imidlertid ud til, at Opgaven er løst, idet det er lykkedes at fremstille en Vædske som kan neutralisere Cementen saaledes, at denne ikke angriber Farven. Fremstillingsmaaden er beskyttet. Den nye Kunstmarmor fremstilles paa Fabrik i Plader af forskellig Størrelse, og opsættes paa samme Maade som Fliser og Marmor; den bringes paa Markedet under Navn »Marmorbeton«. Den kan fremstilles for ca. $\frac{1}{3}$ af Prisen paa naturlig Marmor, betydelig billigere end den hidtil kendte Stukmarmor og omtrent til samme Priser som Fliser. En særlig stor Fordel ved Marmorbeton er, at det er modstandsdygtigt for Vand, saaledes at det særlig

vil egne sig til Beklædning af Vægge i Køkkener, W. C. og Baderum m. m., i det Hele taget paa Steder, hvor Fliser, Stukmarmor og ægte Marmor ellers har været anvendt.

I den nyere Tid er der opstaaet en ret betydelig Industri ved Tilvirkning af Kalksandsten, d. e. Mursten, formede af Kalk og Sand under stærkt Tryk og behandlede med højspændt Damp, hvorved Styrken væsentlig forøges.

Ved Brug af Kalksandsten bør Fugerne udkradses baade ud- og indvendig, da Stenenes Overflader er meget glatte, hvorfor Pudsen ikke sidder godt fast.

MØRTEL.

Kalk brydes paa forskellige Steder her i Landet, f. Eks. ved Faxø, Glatved, Klinteberg og Mønsted. Faxø leverer den største Del af den Kalk, der bruges her i Landet. Naar Kalkstenen udsættes for stærk Ophedning, udvindes Kulsyren, og den rene Kalk bliver tilbage.

Kalken føres i Reglen til Byggepladsen i brændt Tilstand og udlæskes der ved Tilsætning af Vand i en stor Kalkbænk, hvorfra den løber ned i en i Jorden gravet Kule. I Reglen vil der, selv om Kalken lædskes meget omhyggeligt, blive en Del, der vanskeligere lader sig opløse; det gælder derfor at faa Kalken lædsket saa tidligt, at disse Dele kan blive helt udlæsket før Brugen, da de ellers let — særlig paa pudsede Vægge og Lofter vil vise sig som Springere, idet de ved Lædkningen sprænger mindre eller større Dele af Pudsen løs.

Den brændte og lædskede Kalk omdannes atter ved Luftens Paavirkning til kulsur Kalk. Omdannelsen foregaar hurtigere naar Kalken blandes med Grus til Mørtel, der benyttes som Bindemiddel mellem Mursten og til indvendig Puds.

I de senere Aar fremstilles der paa enkelte Steder luftlæsket Kalk: Melkalk (ikke at forveksle med Gødningskalk, som er finmalet raa Kalksten). Melkalken, der f. Eks. saa godt som overalt i Frankrig anvendes til alm. Murmørtel, har den Fordel fremfor Kulekalk, at den straks er rede til Brug, idet Luftlæskningen foregaar paa Kalkværket, og en endnu større Fordel er det, at den, fordi den er saa fin som Mel, meget lettere end Kulekalken lader sig blande med Gruset.

Hydraulisk Kalk brændes af en graa Kalksten som findes enkelte Steder her i Landet bl. a. paa Klinteberg (1 Mil Vest for Nykøbing Sj.) Den bliver i Modsætning til alm. Kalk haardere ved Paavirkning af Vand, men dog ikke saa haard og stærk som Cement.

Cement består af Kalk og Ler blandet i et bestemt Forhold; den bløde Masse, hvoraf Cementen fremstilles her i Landet, kan direkte styrtes i et Slemmeværk, hvor det ved Tilsætning af Vand udrøres til en graahvid, fin Vælling — Tykslam — og pumpes derefter ind i Rotorovnen for at brændes. Ovnen er svagt hældende, og Slammen, der flyder ned gennem den, tørres og udskilles i Kager og senere i mindre Stykker, hvorefter de brændes ved en Temperatur af 1450 a 1500 Grader. De brændte Dele, der er af Størrelse som Nødder, knuses og males til støvfint Pulver. Under Malingen tilsættes lidt Gibs for at bestemme Cementens Hærdningstid. Den færdige Cement lagres i Siloer og pakkes derfra i Tønder eller Sække.

Her i Landet findes 8 Cementfabriker, der alle ligger i den nordlige Del af Jylland, ved Aalborg og Mariager.

Cementen har den Egenskab, at den hærdner efter at være blandet med Vand. Cement er i vor Tid naaet til at blive et af de allervigtigste Materialier ved Husbygning.

Gibs består af vandholdig svovlsur Kalk. Ved Ophedning til ca. 130° fordampes en Del af Vandet, hvorefter den tilbageblevne Masse pulveriseres og kaldes da Stukgibs. Gibsen størkner ved Tilsætning af Vand og udvider sig samtidig. Gibs egner sig kun til indvendig Brug.

Asfalt. Naturlig Asfalt fremkommer i Forbindelse med Kalksten som Asfaltsten paa Øen Trinidad, blandet med Jord og Sand. Den rene Asfalt kaldes Bitumen. Til Slidlag i Gaarde, paa Gader, Altaner m. m. anvendes »Asfaltmastiks«, d. e. Bitumen, der er smeltet sammen med Massut og blandet med pulveriseret Asfaltsten. Massut faas ved Destillation af Stenolie.

Adiodon, der er ren Asfalt opløst i Terpentiniolie, bruges til Isolation af Murværk mod Fugtighed. Adiodon paastryges i kold Tilstand og kan fortyndes med Terpentiniolie.

VALG AF BYGGEPLADS.

Hvor man, hvad der ofte er muligt paa Landet, selv kan vælge sin Byggeplads og bestemme Bygningernes Beliggenhed, bør man huske, at Solen er den bedste Sundhedskilde, og at alle Opholdsrum derfor bør have rigelig Sol. Undgaa lave og fugtige Pladser, læg hellere Bygningerne højt og skaf Læ ved Plantning. Undersøg, om der findes godt og rigeligt Vand, og om Afløbsforholdene kan ordnes paa en betryggende Maade. Endvidere er det meget vigtigt, at der er god og let Adgang til offentlig Vej.

MURERARBEJDE.

AFSÆTNING AF BYGNINGER OG STØBNING.

Ved Afsætning af Bygninger bør man altid benytte Sten-ter ved Hjørnerne og ikke nøjes med enkelte Pæle. En ret Vinkel bestemmes ved Forholdsmaalene 3, 4 og 5. I stille Vejir giver Maal paa godt spændte Snore det nøjagtigste Resultat.

Afsæt altid Murtykkelser, Skillerum, Dør- og Vinduesmaal paa høvlrede Maalelægger og ikke paa Fundamenterne.

For Fundamenter, hvor der ikke er Kælder, bør der altid udgraves til saa stor Dybde, saa man er sikker paa, at Frostens aldrig naar ned under disse — mindst 65 cm.

Da Jorden, selv hvor den er bedst egnet til Byggegrund, faaler mindre Tryk end Murværk, bør Trykket fordeles paa en større Flade; Byggegruben bør derfor være bredest ved Bunden.

Sand eller Grus er den bedste Byggegrund, naar det blot ikke er vandførende. Det vigtigste ved en Byggegrund er, at Jordlagene er ensartede under hele Bygningen. En Bygning vil altid sætte sig noget, men dette faar ingen Betødning, blot Sætningen er ens overalt.

Betonfundamenter benyttes saa godt som overalt til Bygninger; rent Grus, rene Skærver, rene Paksten, omhyggelig Maaling og Blanding er en absolut Fordring, naar man vil opnaa et godt Resultat.

Blandingen af Grus og Cement skal foretages saa omhyggeligt, saa et Snit med en Skovl gennem Bunken overalt viser en ensartet Farve.

Betonen skal blandes saa tør som muligt, saa den først ved at stødes godt sammen giver Vand paa Overfladen.

Husk, at Beton ved Blandingen taber 30 pCt. af Rumfanget før Blandingen.

Mængden af Cement, Grus og Skærver beregnes saaledes:

Skal man f. Eks. bruge 120 m³ Beton er dette $\frac{70}{100}$ af ublandet Masse. Denne bliver altsaa $\frac{120 \cdot 100}{70} = 171,4$ m³.

Er Blandingsforholdet 1 Del Cement, 4 Dele Grus og 8 Dele Skærver 1 + 4 + 8 = 13, faar man ved Division med 13 Mængden af Cement. Af Grus medgaar 4 Gange og af Skærver 8 Gange saa meget.

Husk, at rene Kampesten ikke gør Blandingen magrere, men alle Sten maa være helt omgivet af Mørtel.

For alt Cementarbejde gælder det, at Cementen skal være frisk, og at Mørtelen skal benyttes straks efter Blandingen, jo omhyggeligere Arbejdet udføres, desto mindre Cement behøver man.

Ved Cementgulve gælder det særligt, at Overfladen bliver bearbejdet godt, saa den bliver fuldstændig tæt.

Vil man have Cementen til at hærde hurtigt, kan dette naas ved at tilsætte Soda eller Vandglas.

Paa alle Fundamenter bør der lægges et Isoleringsslag af Asfalt, Tagpap, Skifer eller lignende. Isoleringen skal overalt dække Muren helt.

MURENE.

Murstensmure opføres enten massive eller hule. Tykkelsen opgives i Stenlægnder $\frac{1}{2}$, 1, $1\frac{1}{2}$, 2 o. s. v. Hule Mure bør, hvor der kræves ordentlig Stivhed, lukkes langs Vinduer og Døre og 2 Skifter under Rejsehøjde. Murfladerne paa disse Steder stryges da indvendigt med flydende Asfalt.

Skillerummene bør altid opføres i god Forbindelse med de udvendige Mure, Hjørnerne mures altsaa samtidigt med disse. Ingen Afsætning af Huller og ingen staaende Fortanding.

I Gavle og Kviste bør Hulmuren fortsættes helt op, men Aabningen lukkes overalt langs Taget.

Om Bjælker og Spærender bør mures med tørre Sten og aldrig for tæt paa Træet; iagttages dette, faar man ingen Revner i Gesimsen.

Alt Jærn — Murankre o. l. — skal altidilmures med Cementmørtel uden Tilsætning af Kalk. Cementen beskytter, Kalken ødelægger Jærnet.

ISOLERING.

Murværk bør altid isoleres mod Grundfugtighed ved Indlæg af Tagpap, Mastixpapir, Asfalt eller lignende for Vanduigennemtrængeligt Materiale.

Udvendige Mure, der er udsatte for Slagvand, stryges indvendig — overalt hvor de er lukkede — med Adiodon, flydende Asfalt.

Mod skiftende Temperatur isoleres — med stillestaaende Luft i hule, tætte Mure — ved Indlæg af daarlige Varmeledere, pulveriseret Slagger, Skaller af Boghvede, finmalet Korksmuld eller andet lignende.

Tynde og utætte Mure kan isoleres med Korkplader (Expankoplader). Isolering mod Varmetab burde sikkert anvendes i meget større Udstrækning end almindeligt brugt, da god Isolering sparer Brænde og giver sunde Boliger.

TAGSTENS-TAGE.

For Falstagsten maa Muremesteren udmaale og opgive Lægtgangen til Tømmerne, saa den kan indeles paa Profilen. For almindelige Vingetagsten uden Fals regnes 30 cm fra Overkant til Overkant Lægte.

Hver Række bør lægges efter Snor. Nøjagtighed fremmer Arbejdet.

Ved udvendig Strygning, særlig ved Grather og Rygning, bør Mørtelen trykkes tilbage, saa Stenenes Kanter staar frie; undlades dette, faar Frosten Mørtelen til at springe fra.

Ved indvendig Understrygning kehes Fugerne godt med Jærn og beskæres. Vaad Pensel maa aldrig bruges til Fugerne.

Ved murede Flunker og Skorstene er det bedst at lægge en ombøjet Strimmel Tagpap med den lukkede Side ind under Muren; ved Tilstrygning vil Mørtelen da kun fæste sig til Muren, og Revner og Utætheder undgaas ved Tagets Sætning.

Til Understrygning benyttes nu mest hydraulisk Kalkmørtel eller Mørtel af Cheops Kalk. Til Understrygning af Tage med glacerede Tagsten maa der ikke gerne benyttes Cementmørtel.

NORMALE MURSTENSMAAL

vedtaget af »Akademisk Arkitektforening«, »Dansk Ingeniørforening«, Muremesterlavet og »Teglbrænderforeningen«.

Tykkelse 0,055 m=ca. 2" 1 1/2"	Tykkelse 0,065 m=ca. 2 1/2"
Længde 0,230 m= - 8" 9 1/2"	Længde 0,240 m= - 9" 2"
Bredde 0,110 m= - 4" 2 1/2"	Bredde 0,120 m= - 4" 7"

Med den foreslaede Tykkelse giver:

10 Skifter 0,650 m = 1 Al. 1"	40 Skifter 2,600 m = 4 Al. 4"
20 — 1,300 m = 2 - 2"	50 — 3,250 m = 5 - 5"
30 — 1,950 m = 3 - 3"	100 — 6,500 m = 10 - 10"

Med den foreslaede Bredde og Længde giver:

1/2 Sten + 1 Fuge	0,120 m = 4" 7"
1 — + —	0,240 m = 9" 2"
1 1/2 — + —	0,360 m = 13" 9"
2 — + —	0,480 m = 18" 4"
2 1/2 — + —	0,600 m = 22" 11"
3 — + —	0,720 m = 27" 6"
3 1/2 — + —	0,840 m = 32" 1"
4 — + —	0,960 m = 36" 8"

Flammede Sten maa ikke tilvirkes større end Façadestene; men de foreslaede Maal for disse kan formindskes med indtil 2, 4 og 2 Millimeter, henholdsvis for Tykkelse, Længde og Bredde, saaledes at de mindste Maal for flammede Sten bliver:

Tykkelse	0,053
Længde	0,226
Bredde	0,108

Disse Maal gælder ikke for Klinkbrændte Sten.

MATERIALE TIL MURARBEJDE.

Til 1 m ² 1/2 Stens Mur medgaar	63 Sten
- — 1 — — —	126 —
- — 1 1/2 — — —	189 —
- — 2 — — —	252 —
- et alm. 23,5 cm Skorstensrør	95 —

Til Formuring af 1000 Mursten medgaar 0,10 m³ Stenkalk og 0,70 m³ Murgrus.

- 100 m² Puds paa Mur 0,35 m³ Stenkalk og 1,75 m³ Sand.
- 100 m² Fugning medgaar 0,07 m³ lædsket Kalk og 0,12 m³ Grus.

- 100 m² Afvadskning med Saltsyre medgaar 16 kg. 1 Ballon Saltsyre vejer Netto 75 kg.

Til 100 m² Puds paa Loft eller Bræddevæg medgaar 5 Ruller Rørvæv à 20 m² (Rørvæv faas i følgende Bredder: 1,25, 1,40, 1,60, 1,75, 1,90, 2,05 og 2,20 m), 0,35 m³ Stenkalk og 1,80 m³ Grus.

Til 100 m² Ler paa Indskud medgaar 5 m³. For Ler paa Indskud fradrages ikke noget for Bjælkerne.

Til 1 m² Tag medgaar 18 Stk. Vingetagsten og 16½ Stk. Vingetagsten med Fals. Tagsten er dog ofte af meget forskellig Størrelse, saa der ved Køb altid maa tages Hensyn til Maalene.

Til Understrygning af 1000 Stk. Tagsten medgaar 0,10 m³ Stenkalk og 0,22 m³ Grus.

Til Understrygning af Tag med hydraulisk Kalk blandes dette paa samme Maade som Cement med rent Grus 1 Del hydr. Kalk, 2 à 3 Dele Grus.

Til Fugning 1 Del hydr. Kalk 1 à 1½ Dele Grus

Til Puds 1 — — 1 — —

Til almindelig Muring 1 — — 4 à 6 — —

1 Td. Cement vejer i Fustage 180 kg Brutto

— — — i ½ Sække 172 — —

Hydraulisk Kalk pr. Sæk 82,5 — —

Af flydende Asfalt til Strygning paa Mur medgaar 1 kg til 2,5 m² rappet Murværk.

JÆRNBETON.

At forstærke Beton med Indlæg af Jærn er opfundet af en parisisk Gartner, »Monier«, efter hvem de første Jærnbetonkonstruktioner er opkaldt. Her i Danmark blev Monierkonstruktioner kendt i 1890, men først 10 Aar senere fremkom den parisiske Ingeniør »Hennebique« med sit System — »Armeret Beton« — hvorved der skabtes Betingelser for Anvendelse af Jærnbeton overalt inden for Byggeriets Omraade. Jærnindlægget bestaar af Rundjærnstænger, hvoraf de understen — Bærestængerne — lægges fra Mur til Mur eller fra Bjelke til Bjelke, de øverste — Fordelingsstængerne — vinkelrette paa disse, saa der dannes Masker. Stængerne forbindes ved alle Krydsningspunkter med 1 mm Traad. Til Bærestænger benyttes oftest 7 til 10 mm, til Fordelingsstænger 5 mm Rundjærn.

Betonlaget giver man gerne en Tykkelse af 8 til 10 cm; det udføres af Grusbeton i Forholdet 1:3.

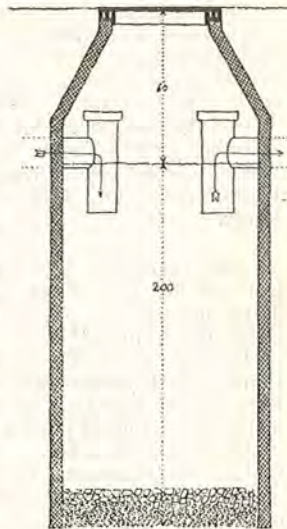
Konstruktioner af Jærnbeton skal altid udføres saaledes, at Jærnet bliver udsat for Strækning og Cementen for Sammentrykning. Ved Bjælker, Dragere og Lofter skal Jærnet altsaa anbringes ved Underfladen, dog saaledes, at Jærnet er fuldstændig omgivet med Cement.

Sammenhængen mellem Jærn og Cement er meget stor og Udvidelsen ved Temperaturforandringer er ens. Jærn kan ikke ruste i Cement, og godt udførte Jærnbetonkonstruktioner er fuldstændig ildsikre.

Ved større Jærnbetonarbejder og større Fritliggende bør man altid henvende sig til Specialister, som kan beregne Dimensionerne og angive Bøjningerne af Jærnet, saa dette kan give den størst mulige Nytevirkning, hvorved unødigt Spild af Arbejde og Materiale undgaas.

SEPTIC-TANKS FOR W.-C.

Paa Landet og i Byer, hvor Kloakledningerne ikke kan bortføre Affaldet fra W.-C., kan der indrettes simple Septic-Tanks, hvori Stofferne gøres flydende ved Gæring. Tegningen viser den simpleste Form. En Beholder af Mur eller Beton, ca. 1 m i Diameter og en Dybde af mindst 2 m under Til- og Fraløbsrørene med tæt Dæksel i Højde med Jordoverfladen eller lidt dybere, er alt, hvad der behøves. Til- og Fraløbsrørene T-Rør føres ind og ud i frostfri Dybde, ca. 60 cm under Jordoverfladen. Rørenes Diameter ca. 10 cm.

DRÆNING OG KLOAK.

Fugtige Byggegrunde afvandes ved Dræning. Dræningerne maa lægges dybere end Kældergulvet. Porøse Lerrør er bedre end Cementrør Rørene lægges med ca. ½ cm Afstand, saa Vandet overalt kan trænge ind imellem dem.

Kloaker tjener til at fjerne Spildevand og Overfladevand. Ledningerne skal overalt være fuldstændig tætte og maa aldrig sættes i Forbindelse med Dræningerne. Alle Gulv afløb og Rensebrønde forsynes med Vandlaase, som hindrer Bundfaldet i at trænge ind i Ledningerne.

Alle Rørledninger skal lægges lige og med saa jævnt og stærkt Fald som muligt.

TØMMERMATERIALE.

TRÆ.

Et Træ bestaar af Roden, Stammen og Grenene; men kun Stammen benyttes til Bygningmateriale.

Overskæres en Træstamme, ser man, at den er dannet af ringformige Lag uden om Marven; disse Lag er haardst mod Midten og kaldes Veddet eller Kærneveddet, uden om Veddet er en noget løsere Del, Splinten, dernæst den meget tynde Bast og endelig yderst Beskyttelseslaget, Barken.

Splinten omdannes til Ved, og samtidig afsættes et nyt Splintlag mellem Basten og den gamle Splint, der, da Træets Vækst standser om Vinteren, danner en ny Ring (Aarring). Træets Alder kan som Regel bestemmes efter Antallet af Ringe.

Man regner, at Træ efter Fældningen ikke maa benyttes, forinden det har mistet $\frac{1}{6}$ af sin Saftmængde; Træet bør derfor helst fældes paa en Tid, da der er mindst Saft tilstede, altsaa om Vinteren.

Den største Del af vort Forbrug af Bygningstømmer, Planker og Brædder faar vi fra Norge, Sverige og Finland. Fyrretræ er stærkere og har større Stivhed end Gran. At dansk Gran regnes mindre godt end svensk Gran beror væsentligt paa, at Saften i det svenske Træ bliver delvis udvasket ved Flaadning fra Skoven til Savværkerne, hvorved det lettere bliver gennemført, medens dansk Grantømmer næsten altid faar for kort Lagringstid. Grantømmer bør behugges saa lidt som muligt, da Træets Stivhed derved formindskes stærkt.

Behugges Træet, saa man kun faar et Stykke Tømmer af en Stamme, kaldes det Heltømmer eller Fuldtømmer. Ved Gennemskæring med et Snit gennem Marven faas to Stk. Halvtømmer, og ved to paa hinanden vinkelrette Snit gennem Marven: fire Stk. Krydstømmer.

Planker og Brædder udskæres af det bedste Træ, og tilige gælder det, at jo mere vinkelret Aarringene staar paa Bredden, desto bedre er Brædderne, og desto mindre er de udsatte for at kaste sig.

Frisk og sundt Træ har en ren Klang, naar man slaar paa det med en Økse. Ved begyndende Forraadnelse bliver Splinten først blaa og derefter rødlig, Træet er da allerede skørt og kort i Brudfladen.

Op hugget Tømmer bør altid henlægges, saa Luften kan cirkulere overalt. Barken skal forinden være omhyggeligt fjernet, hvor Tømmeret ikke er hugget ud til fuld Kant.

TØMMERARBEJDE.

Alt Tømmer, som kommer i Berøring med Mur, bør beskyttes mod Forraadnelse ved at stryges med varm Karbolium, og Bjælkeenderne bør tillige omvikles med Tagpap.

BJÆLKELAG.

Er Murtykkelsen ens over og under et Bjælkelag, kæmmes Bjælkerne paa Klodser, d. e.: korte Tømmerstykker. Ved øverste Bjælkelag, og hvor Murtykkelsen over Bjælkelaget er mindre end under dette, kæmmes Bjælkerne paa en gennemløbende Murlægte.

Bjælkerne bør saa vidt muligt være gennemgaaende, da dette i høj Grad øger Bæreevnen.

Der udveksles for Trapper, Elevatorer og Skorstene.

Veksler og Stikbjælker forsynes med Brysttap og Spidsklammer.

Bjælkerne lægges som Regel altid vinkelret med de udvendige Mure.

Ved Vinkelbygninger tappes Bjælkerne fra den ene Fløj ind i nærmeste Bjælke i den tilstødende (se Tegningen S. 20).

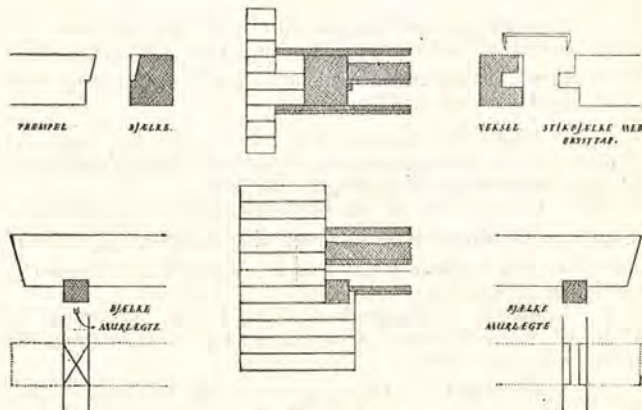
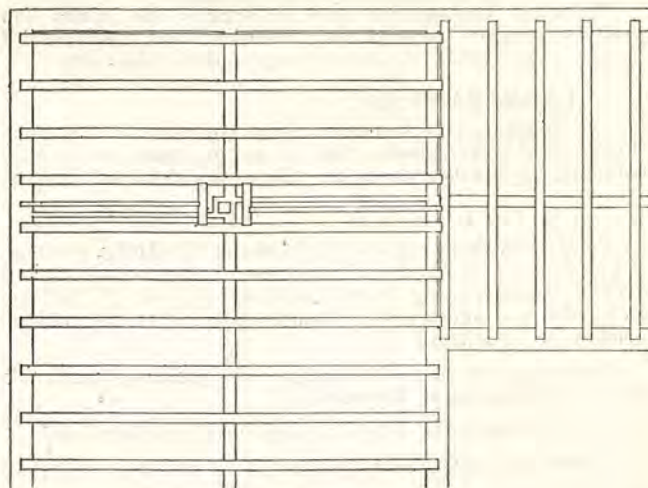
Bjælkeankre anbringes med højst 4 m's Afstand og altid paa gennemgaaende Bjælker.

Bjælke dimensionerne maa rette sig efter Afstanden mellem Støttepunkterne, Afstanden mellem Bjælkerne og den Belastning, Bjælkelaget skal bære

Naar Egenvægten af og Belastningen paa en Bjælke er kendt, kan Dimensionerne beregnes efter Formlen $\frac{P \cdot l}{100} = b h^2$, hvor P er den samlede Vægt i kg l = Længden, b Bredden og h Højden af Bjælken — alt i cm.

Er Bjælakens Fritliggende f. Eks. 4.5 m, Afstanden fra Midte til Midte Bjælke l m og Egenvægt + Belastning 400 kg pr. m², faar man:

$$P = 4,5 \cdot 1.400 = 1800 \text{ kg}, \quad l = 450 \text{ cm} \quad \frac{P \cdot l}{100} = \frac{1800 \cdot 450}{100} \\ = b h^2; \quad 8700 = b h^2, \quad \text{sættes Bredden } b = 18 \text{ cm} = \text{ca.} \\ 7'' \text{ bliver } h^2 = \frac{8700}{18} = 450, \text{ altsaa } h = \sqrt{450} = 21,3 \text{ cm} \\ \text{eller ca. } 8''.$$

BJÆLKELAG.

Københavns Byggelov bestemmer, at Bjælkerne i en Beboelseslejlighed i færdig Tilstand skal maale 15,6 cm for kvadratisk Tømmer, naar Afstanden mellem Støttepunkterne ikke overstiger 3,14 m. For hver 31,4 cm, denne Afstand øges, skal der lægges 1,309 cm til Siden i Bjælkens kvadratiske Tværnsnit.

Bjælkernes Afstand fra Midte til Midte maa da ikke være over 0,95 m.

Andre Tværnsnit kan vælges, naar Bredden deri er mindst halv saa stor som Højden, og Tværnsnittet mindst øges halvt saa meget i Højden, som det mister i Bredden.

De fleste Købstæder har særlige Byggevedtægter; men Reglerne for Tømmerdimensioner til Bjælkelaag og Tagværk afviger ikke meget fra det ovenfor anførte.

Byggevedtægterne forlanger, at der under og over Beboelsesrum skal anbringes Indskud med Lerlag i Bjælkelaagene. Lerlaget skal mindst være 5,2 cm tykt.

Det maa anbefales at anbringe Indskud med Lerlag overalt i Bjælkelaagene i Beboelsesrum, eller i hvert Tilfælde Ler paa Forskallingen, selv om dette ikke kræves i nogen Byggevedtægt. Varmetabet bliver derved betydeligt mindre, og Isoleringlaget virker lydæmpende.

TAGVÆRKER.

Den simpleste Tagform er Saddeltaget med Rygning og Tagskæg parallelle med Bygningens længste Sider og med lodrette Gavle.

Et Tag kaldes afvalmet, naar Tagskæghøjden er ens hele Bygningen rundt.

Halvvalme fremkommer, naar Tagskæget ved Gavlene lægges i Tagværkets halve Højde eller i Nærheden deraf.

Ved indadgaende Vinkler danner Tagfladerne ved Sammenskæring en Skotrende. Til Tegl- og Skifertage beklædes Skotrenden med Brædder med en Lægte langs Kanten. Bræddebeklædningen dækkes til Midten af Lægterne med Zink eller galvaniserede Jærnblikplader faldende efter Rendens Form og med ombøjede Kanter; ved Tegltage benyttes ofte brændte Skotrendesten, men da disse fylder stærkt er det nødvendigt at forsænke Beklædningen ved Nedskæring i Spærene. Under Skotrendestenene bør altid lægges Tagpap.

En Forbindelse af Bjælker, Spær og Hanebaand kaldes et Bind. Spærene sættes med Tap og Forsætning i Bjælkerne, og samles med Tap i Kippen. Spær og Hanebaand samles

ligeledes med Tap og Forsætning. Forsætningen skal overalt have Retning efter Halvveringslinien til Vinklen.

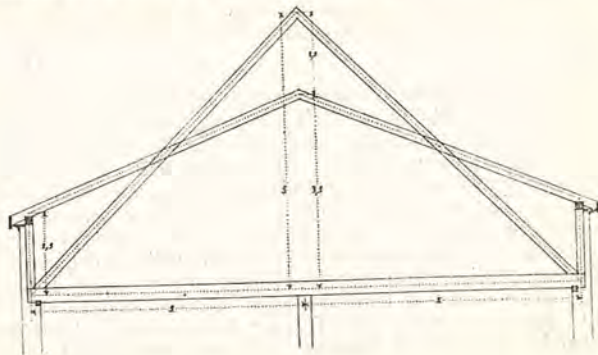
I Stedet for at sætte Spærene med Tap i Bjælkerne er det nu almindeligt at kæmme en Fodaas eller Fodrem paa Bjælkerne og sadle Spærene derover. (Se Tegn. S. 25.)

Det maa dog være indlysende, at den gamle Maade er den bedste, da Trekantforbindelsen derved bliver fuldstændig. Fodaasen kan da tillige spares, og endvidere kan man spare et à to Skifter paa Muren.

Den tidligere, særlig ved Landbrugsbygninger, saa almindelig brugte Trempel giver i de fleste Tilfælde ikke den Fordel man ofte er tilbøjelig til at mene, og da den gamle Form og Forholdet mellem Hus- og Taghøjde absolut er den smukkeste, bør man nøje overveje Spørgsmaalet, forinden man vælger Trempelen.

Vedføjede Tegning og Beregning viser tydeligt Forholdet mellem de to Konstruktioners Tværnitarealer, og at Rygningshøjden ved Trempeltage netop bliver Trempelens Højde lavere end Rygningshøjden ved det stejle Tag, naar Arealerne skal være lige store.

Tagværker med Trempel maa altid støttes af Skraastolper med Tænger fra Spærene ind paa Stolpen, medens Tagværker, hvor Spærene staar med Tap i Bjælkerne, først trænger til Støtte, naar Spærets Fritliggende maalt paa Bjælken (vandret Billede) overstiger 3,78 m, naar Sidelinien i Spærets kvadratiske Tværnit er 13 cm.

Ved Understøtning af Tagværker bør altid benyttes Linie-støtning, altsaa gennemløbende Aase, og ikke Punktstøtning, Skraastolper eller lignende under enkelte Spær. Ved at benytte Liniestøtning kan man altid faa en jævn Tagflade, medens dette i Længden er meget vanskeligt ved Punktstøtning.

For Tværnittet, hvor Topvinklen er 90 Grader bliver Højden 5 m naar Spændvidden som vist er 10 m. Trekantens Areal altsaa $\frac{10 \cdot 5}{2} = 25 \text{ m}^2$.

For Trempeltaget bliver Arealet til Overkant Trempel naar denne er 1,5 m høj $1,5 \cdot 10 = 15 \text{ m}^2$ og Arealet af Trekanten derover bliver derfor 10 m^2 og Højden i denne Trekant $\frac{10 \cdot 2}{10} = 2 \text{ m}$.

Ved Valmtage, Hel- og Halvvalme, anbringes Grathspær under Tagfladernes Sammenskræningslinie, og ved indadgaaende Vinkler — under Skotrender — anbringes Kehlspær.

De korte Spær-Skifter fra Bjælkerne op mod Grathen falder mod denne med en plan Flade, medens Skifterne ved Kehlen gaar fra Rygningen ned mod denne og griber om Kehlens Kant med en Klo.

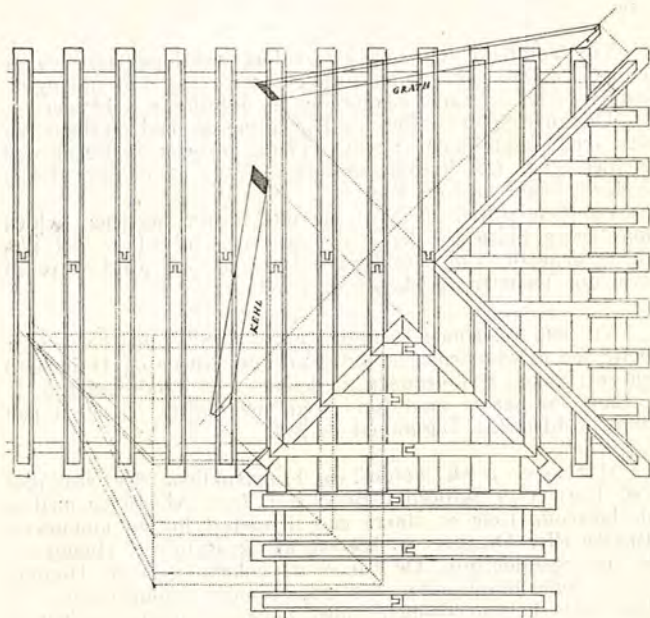
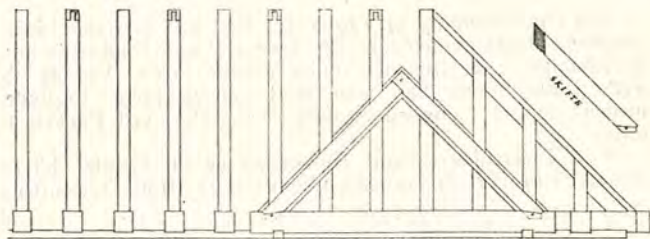
Grathen støttes af Skifterne mod denne, medens Kehlen maa bære Skifterne der hviler paa den og tillige det paa disse hvilende Tag. Kehlspærene bør derfor altid være af sværere Tømmer og skal støttes godt.

Vil man bestemme Længden af en Grath eller Kehl, sker dette ved at sammensætte det vandrette Billede og Højden til en ret Vinkel, Hypotenusen til denne er da sand Længde.

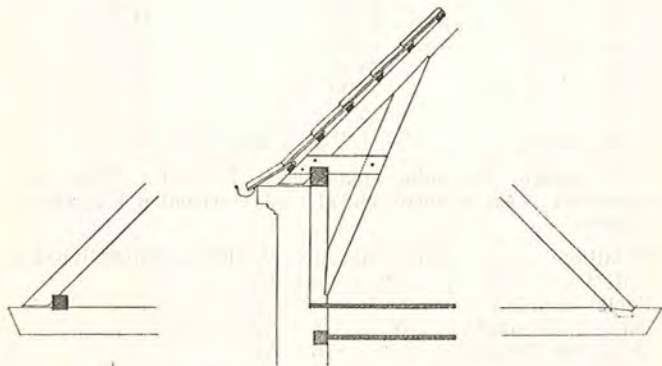
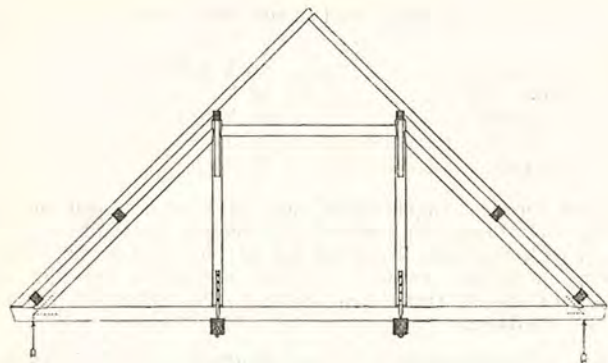
Skifterne saavel mod Kehl som mod Grath opsnøres paa Spærprofilen (se Tegningen S. 24).

Hængeværk kaldes en Konstruktion, der anvendes ved Tagværker Skillerum, Broer o. l., hvor Afstanden mellem de bærende Dele er større end tilladeligt for en almindelig Bjælke eller Drager. H. bestaar af Skraastolper, Hængesøjler og Spænderigle. De kan være enkelte med en Hængesøjle, dobbelte med to eller endnu mere sammensatte. De kan laves helt af Tømmer med Hængejærn eller delvis af Tømmer og Jærn. Ved den sidste Konstruktionsmaade anvendes Tømmer eller Støbejærn til de Dele, som er udsat for Sammentrykning, Smedejærn, hvor de er udsat for Strækning.

Hængesøjler og Hængejærn maa indrettes saaledes, at de tillader en Efterspænding. Samtidig med, at Hængeværk

TAGVÆRK.

indsættes til at bære den underliggende Konstruktion, kan de tillige ved Aase over Hængesøjlerne tjene som Støtte for Tagværket.

Gulvet i en almindelig borgerlig Bygning vejer tillige med Gipsdække, Indskud og Forskalling ca. 156 kg pr. m².

Den tilfæld. Belastn. p. Gulve i Beboelseslejligh. ca. 200 kg pr. m²

>	>	>	>	i Værkst. os Fabr.	>	250	>	>	>
>	>	>	>	i Danselokaler	>	400	>	>	>
>	>	>	>	paa Pakhuslofter	>	1200	>	>	>

Tagdækningens Vægt incl. Tagværket, naar dette er af Træ:

Teglstenstage	80 à 100 kg pr. m ²
Skifertage	50 à 75 » » »
Straatage	60 à 75 » » »
Zink eller Jærnblik	35 à 40 » » »
Tagpap	30 à 33 » » »

Men foruden Tagets egen Vægt maa regnes med en tilfældig Belastning, der hidrører fra Snetryk og Vindtryk.

Af nedenstaaende Tabel vil ses, at Vindtrykket vokser betydeligt jo stejlere Taget er, medens Snetrykket samtidig aftager. Er Tagets Højde h og Spændvidden s kan der regnes pr. m² Tagflade:

for $h = \frac{1}{3} s$	et Snetryk = 51.50,	et Vindtryk = 109.34 kg pr. m ²
> $h = \frac{1}{3} s$	> = 65.28,	> = 66.04
> $h = \frac{1}{4} s$	> = 70.37,	> = 45.39
> $h = \frac{1}{5} s$	> = 72.93,	> = 34.68
> $h = \frac{1}{6} s$	> = 73.95,	> = 27.54
> $h = \frac{1}{7} s$	> = 75.48,	> = 22.95
> $h = \frac{1}{8} s$	> = 75.99,	> = 19.89
> $h = \frac{1}{9} s$	> = 76.50,	> = 17.34
> $h = \frac{1}{10} s$	> = 77.01,	> = 15.30

Tagfladers Hældning maa være forskellig efter Tagmaterialet. Den mindste Vinkel med Horisonten kan regnes saaledes:

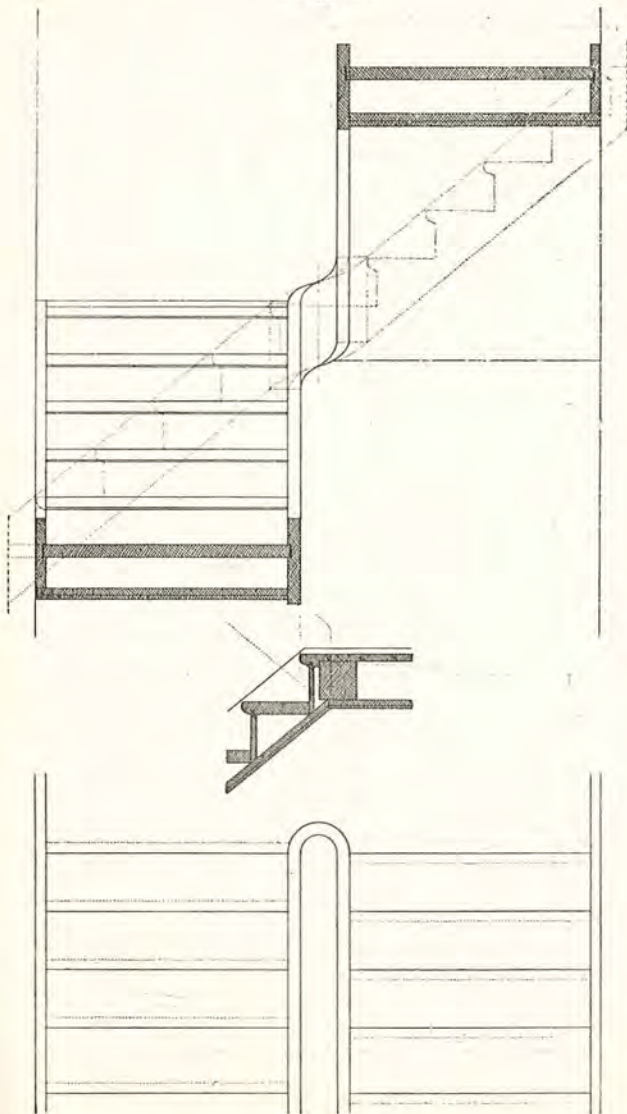
Mettaltage	5 til 9° d. e. $h = \frac{1}{24}$ til $\frac{1}{18}$ af Spændvidden.
Skifertage	22° » » $h = \frac{1}{5}$ » »
Teglstenstage	26° » » $h = \frac{1}{4}$ » »
Filt- og Tagpaptage	18° » » $h = \frac{1}{6}$ » »
Straa- og Rørtage	45° » » $h = \frac{1}{2}$ » »

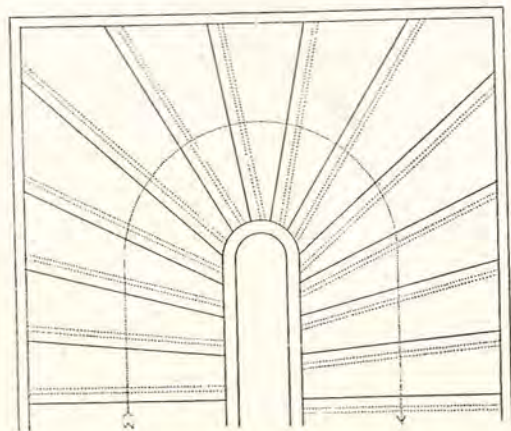
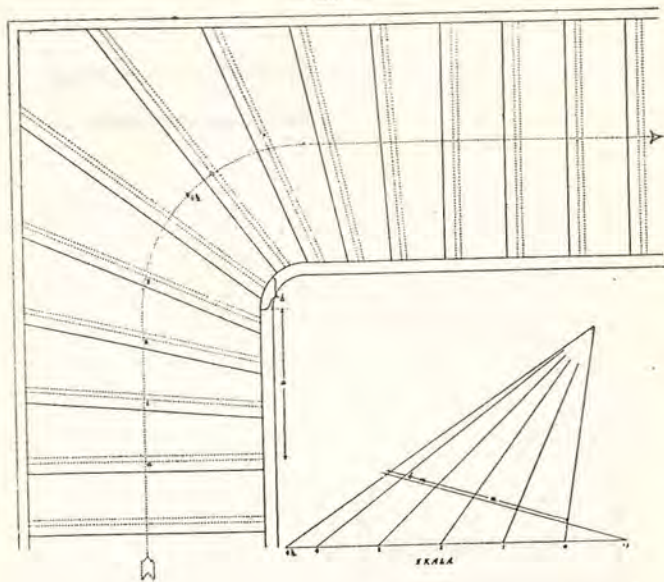
TRAPPER.

For at en Trappe skal blive god og behagelig at gaa paa, kræves der et nogenlunde konstant Forhold mellem Grund og Stigning. Man regner, at 2 Stigninger + 1 Grund skal maale 63 cm.

De almindelige Trapper bestaar af Vange, Trin og Stødtrin. Trin og Stødtrin stemmes ind i Vangen. En Samling af Vanger og Trin kaldes et Løb. Trappen kaldes en to- eller ireløbet efter Antallet af Løb i en Etagehøjde.

Løbene forbindes ved en Repos (Hvileplads). Forvangerne forbindes enten ved et Mæglerstykke eller ved Søjler.

For at faa en jævn Stigning i Trappevange og Haandlist ved Mæglerstykket kræves der, at Afstanden fra Forkant af sidste Trin i første Løb til Forkant af første Trin i det næste, maalt vandret paa Mæglerstykkets krumme Flade skal være = 1 Grund. Mæglerstykkets Radius maa ikke være for stor, naar dette skal overholdes.

Trapper med lige Trin er altid de bedste.

Ved Opsnøring af Trapper med skæve Trin afsættes hele Grunde paa Ganglinien, ca. 50 cm fra Forvangen.

Trinbredden paa Forvangen inddeles da efter en Skala (se Tegningen S. 28).

Jo flere skæve Trin der vælges, desto mindre mærkes Skævheden.

En Trappe, hvor alle Trin er skæve, kan inddeles, saa at Vangerens Kanter bliver lige. Grundene bliver da altid lige brede, maalt ved Vangerne.

Opsnøringen sker lettest ved, at man først deler Ganglinien, hvorefter Linierne langs første og sidste Trins Forkanter forlænges til Skæring, alle de øvrige Trinforkanter faar da Retning til dette Skæringspunkt.

Ved Beregning af en Trappes Stigning og Antal Trin, divideres Højden maalt fra Gulv i Stuen til Gulv paa første Sal eller Tagetage først med en antagen Stigning, hvorved Trinantallet findes; derefter divideres samme Højde med Antallet af Trin, hvorved man faar den nøjagtige Stigning.

Sætter man Stigningen f. Eks. til ca. 18 cm, og Højden fra Gulv til Gulv er maalt til 345 cm, faar man først $\frac{345}{18} = \text{ca } 19$ Trin.

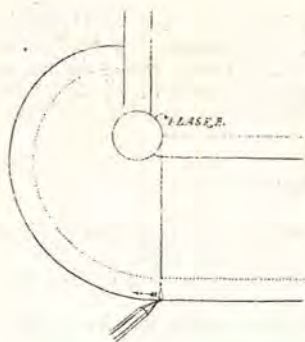
Den nøjagtige Stigning bliver derefter $\frac{345}{19} = 18,16$ cm.

Klodstrin. Det første Trin i en Trappe gøres ofte delvis massivt og gaar gerne under Navnet Klodstrin.

Trinnet rækker hyppigst et Stykke udenfor Forvangen og afsluttes dér efter en Spiral eller Evolventelinie (Cirkelafvikler). Naar Søjlels Plads er bestemt kan denne Linie let konstrueres.

I ældre Tider sagde man: Til at konstruere et Klodstrin kræves en Flaske Brændevin og en Snor.

Flasken blev da stillet paa Søjlels Plads og Snoren lagt

om denne, som Tegningen viser. Fastgøres en Blyant til Snoren, saa denne netop naar til Trinforkanten, tegnes Evolventen let, idet Snoren, naar man fører Blyanten frem, vikles om Flasken og Linien faar den ønskede smukke Form. Brændevinen tilfaldt naturligvis Læremesteren.

Haandlistekrumning og Mæglerstykke konstrueres helt paa samme Maade Tegningen viser en Haandlistekrumning. Først tegnes vandret Billede, og dette ind-

deles i 4 eller 8 Dele. Udfoldningen af den krumme Linie 0-1-2-3-4-5-6-7-8 afsættes paa en vandret Linie fra 4.

Vangens Retning faas ved Afsætning af Grund og Stigning, hvorefter de krumme Linier i lodret Billede tegnes.

Lægges Tangenten A, B som vist, kan Modellen tegnes ud fra denne eller fra en ny Linie parallel med Tangenten.

Træet til Haandlistekrumningen sammenlimes af Planker og skal have Dimensioner som vist. Naar Træet er oprettet lægges Modellen paa den øverste Flade og Omkredsen tegnes. Ved Hjælp af Vinklen mellem Tangentlinien og en af de lodrette Linier kan Modellen ligeledes anbringes og tegnes paa den underste Flade, og den inderste og yderste Krumning kan skæres.

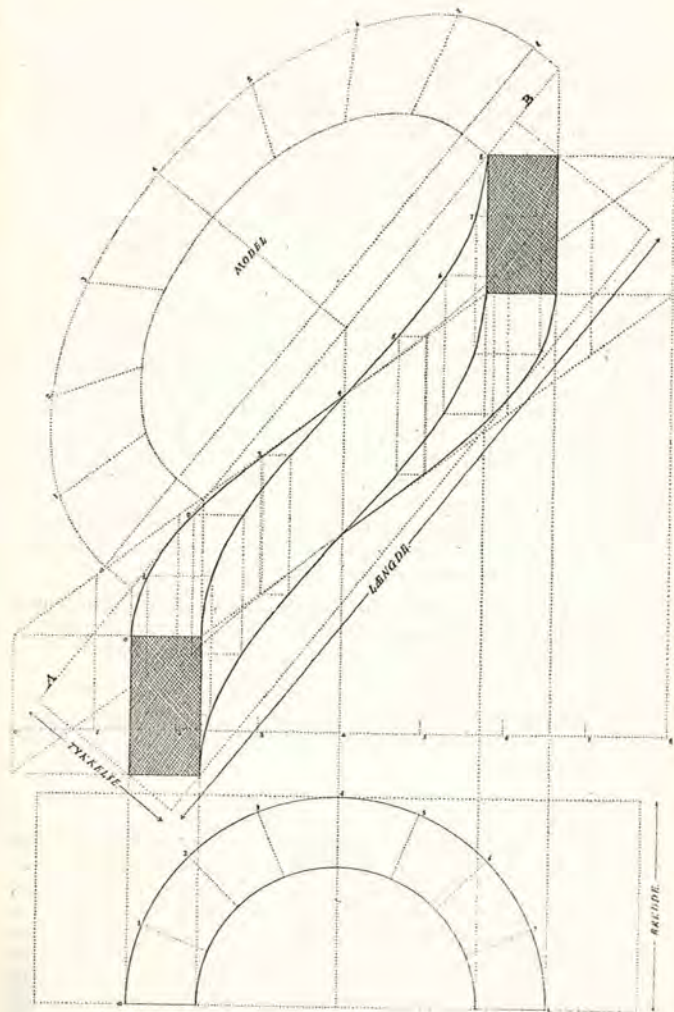
Efter Afsætning af 3 Punkter — foroven og forneden paa hver af de krumme Flader, maalt fra Tangentlinien, tegnes ved Hjælp af en meget tynd og smal let bøjelig Linial Begrænsningslinierne for de krumme Flader.

Ved Skæringen maa erindres, at Saven altid skal have Retning mod Centret.

De krumme Vanger i Vindeltrapper konstrueres helt paa tilsvarende Maade.

Opsadde Trapper inddeles paa samme Maade som indstemmede, men de skiller sig i Udseende fra disse ved, at Trinene lægges paa trappeformede Indsnit i Vangerne, og Trinforkantens Profil føres om Enden af Trinnet udenfor Vangen med samme Fremspring som foran Stødtrinet.

Vangerne svækkes meget ved Udskæringen, og de maa derfor være betydelig sværere end ved indstemmede Trapper.

BYGNINGSSNEDKERARBEJDE.

Til Bygningssnedkerarbejde benyttes her i Landet saa godt som udelukkende Fyrretræ, kun sjældent bliver der Raad til at benytte bedre og dyrere Træsarter. Det er af den allerstørste Betydning, at Træet er godt lagret og tørt. Vester-visk Træ anses for det bedste, det er meget kærnefuldt og fast — og uden mange Knaster.

Alt Træ til Bygningssnedkerarbejde burde tages i saa store Dimensioner, at det kan skæres gennem Marven, hvorved Kastning eller Vridning af Træet tildels undgaas.

VINDUER.

Almindelige Vinduer bestaar af Karm og Rammer. Vinduerne nævnes efter Antallet af Rammer 1—2—3—4—6-rammede o. s. v. Rammerne kan anbringes i en eller flere Rækker.

De almindeligst brugte Vinduer har udadgaende Rammer. Rammerne bør altid kunne aabnes, de beslaas enten med almindelige Hamborg-Hængsler eller med Vinkelbeslag.

Vinkelbeslag bør ved Anbringelsen stryges med tyk Mønje paa den Side, som vender mod Træet, og skrues fast med galvaniserede Skruer saa at det kan slutte lufttæt. Naar Vinduet er lukket, holdes Rammerne fast til Posten ved Hasper.

Til at fastholde Rammerne i aaben Stilling bør man altid benytte lange Stormkroge eller Fjederlukke.

Beskyt Karmens udvendige Sider ved Overstrygning med Karbolinium eller lignende, anbring Vandnæse i Tværpost og Bundstykke og paase, at Saalbænken anbringes, saa at Vandet kan dryppe frit fra Vandnæsen.

Om Karmene bør der tættes med Værk.

Ved Brug af Zink eller Kobber til Saalbænke falses Bundstykket udvendigt for at give Plads til Pladerne, og Vandnæsen bortfalder.

DØRE.

Sammenstemmede Døre bestaar af en Ramme med en eller flere Fyldinger, de lodrette Siderammestykker er altid gennemgaaende, og de vandrette tappes ind i disse. Fyldingerne, der som Regel er tilspidsede mod Kanterne (frisede), skal passe i en Not i Ramtræets Kanter. Har Rammetræet vinkelrette Kanter mod Fyldingerne, kaldes Døren stumpsammenstemmet. Rammestykkerne gives dog oftest en Profil paa Kanten, keholes, tidligere blev disse Kehlinger skaaret sammen efter 45° (Gæring), nu anvendes saa godt som altid Kontrakehling. Løse Kehlstød bør ikke benyttes ved udvendige Døre,

hvor disse er udsatte for Sol og Regn, da Vandet dér har altfor let ved at trænge ind, saa Dørene hurtigt ødelægges.

Enkelte indvendige Døre maaler i Reglen 0.85 × 2.05 m i Fals: dobb. 1.25 × 2.29 m i Fals. Det er dog en Selvfølge, at Maalene for større Bygninger retter sig efter Lokalerne og den Brug, der skal gøres af disse.

Til indvendige Døre bør der mindst benyttes 3,90 cm tykke Planker til Karm og Rammetræ. Døren passes ind i en 0,13 cm dyb Fals i Karmen. Karmen bør have en Bredde lige stor med Skilerummets Tykkelse incl. Pudselagene. Ved fykkere Mure øges Karmen med Brædder af mindre Tykkelse, Tilsætning. Paa begge Sider af Skillerummet anbringes Indfatning paa Karmen.

Ved Døre i udvendige Mure sættes Karmen plant med Pudselaget paa Murens indvendige Side, og der anbringes Indfatning paa denne.

Opgiv nøjagtige Maal paa Karmens udvendige Højde og Bredde, og forlang af Murere og Tømrere, at Døraabningerne afsættes højst 2 cm større end Karmmaalet, saa det bliver muligt at sætte Karmen ordentligt fast. Om Karmene bør der tættes med Værk eller lignende for at undgaa Træk.

Paneler eller Beklædninger af Brædder anbringes for at beskytte Væggene, for at øge Lunheden og tillige som Udsmykning i Lokalerne. Rustikpaneler, der bestaar af tynde, hølvede, pløjede og staffede Brædder, benyttes meget i Skoler og Forsamlingslokaler. Fyldingspaneler, der er noget dyrere, afsluttes hyppigt ved Underkant af Vinduer og kaldes da Bristpanel.

Er Panelet lavere end 50 cm, kaldes det Fodpanel. I tarveligere Rum nøjes man ofte med et Fodbrædt eller en Fodliste. Om Vinduerne sættes ofte Lysningspanel, der notes ind i Karmen og afsluttes med en Indfatning som ved Dørene — dog ofte smallere.

Køkken- og Spisekammerindretning hører ogsaa under Snedkerarbejde. De bestaar som Regel af faste Skabe uden Bagklædning, men med en eller flere Hylder. Skabene, der maaler fra 76 til 80 cm, dækkes med en 65 à 70 cm bred Bordplade. Langs Væggen over Pladen anbringes en ca. 10 cm bred Skurelist.

I Køkkenbordet anbringes en Vadske, enten af Støbejern, Fajance eller Terrazzo; benyttes Bræddevadske bør de beklædes med Zink. For Afløbet anbringes en Vandlaas, der i Vadsken dækkes med en Messingrist. Det bør altid paases, at Afløbet først føres ud gennem Muren i frostfri Dybde under Jordoverfladen og ikke saaledes, som det ofte ses, gennem

Muren lige under Vadsken og i Zinkrør til Kloaken; et saadant Rør ser ikke godt ud, det vil let stoppes og fryse itu eller ødelægges ved Stød eller Slag.

GLARMESTERARBEJDE.

Almindeligt hvidt Vinduesglas kan have forskellig Tykkelse ca. 2 mm. Godt Vinduesglas maa være plant, uden Farve, fri for Blærer, Ridser og Skjolde.

Dobbelt Glas faas som Regel fra Belgien eller Bøhmen, sjældnere fra Frankrig. Efter Navnet skulde det være dobbelt saa tyk som almindeligt Glas, men det maaler kun 3 mm.

Spejlglas anvendes, hvor man vil have meget store Ruder eller særlig smukt Glas. Tykkelsen kan variere fra ca. 6 mm til 2 cm.

Specialglas gaar i Handelen under Betegnelsen Haly-spejlglas; det leveres i Bredder paa 1,60 Meter og i Længder paa 2 a 3 Meter. Det kan i mange Tilfælde erstatte Spejlglas og er betydelig billigere.

Ved Indsætning af Ruder trykkes disse først fast i Falsen i Kit, derefter anbringes smaa Stifter af Staaltraad udvendig, og endelig stryges det efter med Kit, saa Ruderne dækkes i Linie med Træet. Indvendig maa Kitten ligeledes stryges godt til, saa alt er smukt og tæt.

Ved Spejlglasruder anbringes smaa Trælister udvendigt i Stedet for Kit.

I Jærnvinduer og Tagvinduer maa Glasset fastholdes uden Stifter, det skal derfor trykkes godt fast og ligeledes tilstryges meget omhyggeligt, for at man kan være sikker paa, at det ikke blæser ud, inden Kitten hærdner.

Foruden almindeligt Vinduesglas benyttes ogsaa hamret Glas eller Kathedralglas, mat Glas og sribet eller riflet Glas og Glas med forskellige Farver. I den nyere Tid har Traadglas, Glas, hvori der i selve Glasmassen er indstøbt Traadnæt af fine ca. 1 mm tykke Jærntraade vunden stor Udbredelse. Maskestørrelsen og Glastykkelsen kan være meget forskellig — bestemt efter, hvad Glasset skal benyttes til. Traadglas har en meget stor

Modstandsevne og Elasticitet mod Stød og Slag, og medens almindeligt Glas straks sprænges ved Paavirkning af Ild, ødelægges Traadglasset ikke, selv om det efter stærk Ophedning oversprøjtes med Vand.

Traadglas egner sig særlig godt til Ovenlysruder i Tage.

Hvor det ikke er muligt ved Hjælp af almindelige Vinduer at skaffe Lys i mørke Rum, dybe Kældere o. l., anvendes Prismeglas. Glasset kan, ved at gives forskellig Form, bryde Lyset, saa dette trænger ind i de mørkeste Kroge. Glasprismerne anbringes i Jernrammer eller Jernriste. Jernsprodserne springer ca. 1 mm frem for at beskytte Glasset. Prismerne nedlægges i Kit og tilløbes med Cement. Prismeglas set lægges i Rammen i Højde med Fortovet, saa at Færdselen kan foregaa uhindret hen over det.

I ældre Tider var det meget almindeligt at have Vinduer med blyindfattede Ruder, nu anvendes disse sjældnere. Ruderne fastholdes af falsede Blysprodser, der afpasses efter Rudernes Form og Størrelse. For at give Vinduerne den fornødne Stivhed anbringes smaa Rundjærnstænger tværs over dem, og Blysprodserne fæstes til Stængerne med smaa paa-loddede Blystrimler.

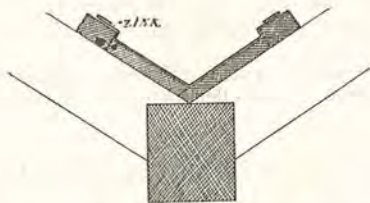
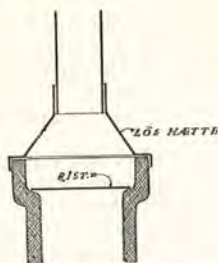
Vinduerne udføres paa Værkstedet og fastgøres derefter enten til en Jernramme eller lægges i en Fals i en Ramme af Træ.

BLIKKENSLAGERARBEJDE.

Ved almindelige Bygninger benyttes saa godt som udelukkende Zink til Tagrender, Nedløbsrør, Skotrender, Dækning af Kviste o. l.

De almindelige Hængerender, som ophænges langs Tagskægget er omtrent halvcylinderisk formede, dog er Højden noget større end den halve Bredde; en 10 cm bred Tagrende er 7,5 cm høj, en 13 cm's 9 cm høj. Rundernes Størrelse maa rette sig efter den Tagflade, hvorfra den skal optage Vandet. Runderne bør altid forsynes med en mindst 7 mm tyk Rundjærnstang i Forkanten, og Afstanden mellem de galvaniserede Jærnkroge, hvori de ophænges, maa ikke overstige 63 cm.

Nedløbsrør afpasses efter Runderne, de maa ingen Steder have skarpe Knæk; men saa jævne Bøjninger som muligt. Nedløbsrørene fastgøres til Muren med Hængselsstifter af galvaniseret Jærn for hver 1,5 m.

Forneden afslutter de med en tragtformet Krave, som passer til Kloakrøret. Kraven forbindes med et kort Rørstykke der sammen med Kraven kan skydes op om Neddøbsrøret, mens Risten, som lægges i Kloakrørets Muffe, renses.

Skotrenderne klædes med brede Zinkplader med ombøjede Kanter, saa Vandet ikke kan skylle op over. Pladerne fastgøres med Zinkheftere, saa de frit kan udvide og trække sig sammen. Zinken maa føres op til Midten af den Lægte, der afslutter Bræddeunderlaget for Zinken. Pladerne falses efter Lægten, men maa ingen Steder loddes sammen.

DÆKNING MED ZINK ELLER KOBBER.

Da alle Ting og i Særdelshed Metaller udvider og trækker sig sammen ved Temperaturforandringer, maa Tage af

Zink eller Kobber oplægges paa en saadan Maade, at denne Udvidelse og Sammentrækning ikke hindres, da Pladerne ellers hurtigt vil rives itu og blive utætte; Pladerne maa derfor ikke sømmes til Brædderne, men skal falses sammen og fastholdes til Underlaget med Heftere, helst af samme Metal.

For Bølgebliktage (galvaniserede Jærnplader) gælder ovennævnte dog ikke, da disse fastsømmes til Lægterne, men Sømmene skal altid slaas gennem Bølgerens højeste Del. Hullerne slaas fra den nedadvendte Side, saa Oprivningen, som fremkommer, vender opefter. Sømene, der benyttes til Fastgørelse af Pladerne, forsynes med en lille Blyplade under Hovedet, denne vil da, naar Sømmet slaas fast til, dække Hullet helt, saa Vandet ikke kan trænge ind. Endnu bedre er de nye Søm med Blyklokkehoveder der altid slutter tæt.

Til Landbrugsbygninger benyttes ofte de saakaldte Pandeplader med smaa Bølger og med plane Flader mellem disse, de leveres i Længder fra $1\frac{1}{2}$ —2 m og en Nyttebredde af 810 mm og i Tykkelsen Nr. 24 B. W. G. Da Pladerne ikke er saa stive som almindelige Bølgeplader, maa Afstanden mellem Støttepunkterne ikke overstige 500 mm.

I stadig højere Grad benyttes nu i Stedet for Pandeplader en nyere Form »Pukeklplader«, der ligeledes leveres i Tykkelse Nr. 24 B. W. G. for Plader af $2\frac{3}{4}$ —3 m, medens man for kortere Plader kan benytte Nr. 26 B. W. G.

Da Pukkelpladerne paa Grund af deres Form er betydelig stivere end Pandeplader kan man regne med en Lægteafstand for indtil 1,65 m.

Pladejærnstage er meget kolde om Vinteren, hvorfor Dampe fra Stalde vil fortætte sig og afsætte Dug, som da særlig ved Lægterne vil drøppe ned; det maa derfor anbefales at anbringe smaa Træklodser i Bølgerne, saa Pladerne hæves lidt over Lægterne. Vandet vil da følge Pladen ned til den næste og løbe ud over den.

Galvaniserede Jærnpladers Godhed afhænger af Galvaniseringen, springer denne, vil Pladerne hurtigt ruste og ødelægges

Skifertage oplægges som Regel ogsaa af Blikkenslagerne, de benyttes langtfra i saa stor Udstrækning som tidligere. Skifertage er meget dyre, og da Skiferen er en god Varmeleder, er de meget kolde om Vinteren og meget varme om Sommeren, der maa derfor sørges for rigelig Luftræk under Taget.

De almindeligst brugte Skifersten maaler 31×63 cm og

36,5 × 63 cm. Stenene oplægges paa skaarne Lægter, og Lægtegangen inddeles saaledes, at der overalt bliver to Lag og yderligere en Overdækning paa 8 à 10 cm. Stenene fastsømmes med galvaniserede Søm med brede Hoveder, og Fugerne stryges for hver Række med god Oliekit. Endvidere bør man understyge med Kalkmørtel langs Lægterne indvendig.

SMEDEARBEJDE.

Ved Beboelsesbygninger udgør Smedearbejdet som Regel kun en meget lille Del, og tillige kommer dette Arbejde kun lidt til Syne, hvor nødvendigt det iøvrigt er.

Murankre, Spidsklammer, Bolte og Hængejern er det vigtigste. Ved Landbrugsbygninger udgør Smedearbejde derimod ofte en meget væsentlig Del Forværk i Kostalde og Svinestalde, Beslag i Hestestalde, Hængsler og Lukketøj til Porte, Døre og Laager. For Beslagets Vedkommende maa det dog beklages, at Jærnet nu som oftest købes i Dimensioner, saa det kan benyttes uden egentlig at smedes, det kan anvendes i den Tykkelse og Bredde, hvori det forefindes. Det smukke, virkelig smedede Arbejde, saaledes som det kan ses ved ældre Bygninger, er bleven for dyrt, og da det kan undværes, falder det bort af sig selv og dermed ogsaa Glæden ved at udføre det smukke Arbejde. I andre Retninger er Smedearbejdet derimod udviklet til en betydelig større Fuldkommenhed, dette gælder i særlig Grad alt, hvad der vedrører Redskaber og Maskiner.

Vægt af rundt, firkantet og fladt Jærn er angivet i Tabellerne S. 80—81.

MALERARBEJDE.

Maling anvendes dels som Beskyttelsesmiddel, dels for at give Overfladerne et smukkere Udseende. De Stoffer, som anvendes til Maling, skal efter Pastrygningen enten ved Indtørring eller delvis Fordampning give et fast Ovetræk, der kan skjule den naturlige Overflade og give den større Fasthed og Varighed.

Af Farver bør der vælges saadanne, som kan taale Lysets og Luftens Paavirkning. Giftige Farver bør undgaaes, særlig naar de tillige er flygtige.

Mineralske Farver er som Regel bedre end organiske.

I Oliefarve er Bindemidlet Linoliefernis med Tilsætning af et Tørringsmiddel.

Til Limfarve benyttes Limvand, til Kalkfarve Kalkvand.

Af andre Bindemidler kan nævnes Vandglas, Mælk eller mere sammensatte Bindemidler.

Svensk Farve kan tilberedes saaledes: $4\frac{1}{2}$ kg Engelskrødt eller anden Farve, 7 til 10 l Vand, $1\frac{1}{6}$ kg Rugmel, $1\frac{1}{8}$ kg grøn Vitriol koges en Time. Derefter tilsættes $4\frac{1}{2}$ l Linoliefernis, og hele Blandingen efterkoges $\frac{1}{4}$ Time og er da færdig til Brug. Farven paastryges med en grov Pensel.

Gummiol og Asol Maling er et dansk Fabrikat, som anvendes til Overstrygning af Træ. Gummiol anvendes til uhøvlet og Asol til høvlet Træ, begge Dele faas i alle mulige Farver færdig til Brug. Gummiolfarve blander sig med Vand — Asol kan blandes med Olie.

Solignum er et engelsk Fabrikat som i flere Aar har været meget anvendt her i Landet, det fremstilles i 11 forskellige Farver og i to Kvaliteter, en til udvendig og en til indvendig Brug, samtidig med at Solignum giver Træet en smuk, ren Farve trænger det tillige dybt ind i dette og beskytter mod Forraadelse.

Oliemaling. Forinden Oliefarve stryges paa Træværk, skal alle Knaster og fede Steder overstryges med Knastlak (Schellak opløst i Spiritus) for at danne en Grund, hvorpaa Farven kan binde. Den første Strøg kaldes Grundring, dertil benyttes mest en Blanding af forskellige Farverester, men Farven maa ikke være for tyk og ikke for mørk.

Naar Grundfarven er tør, kittes alle synlige Ridser, Sømhuller og Oprivninger.

For at give Træet en jævnere og smukkere Overflade dækker man ofte Træet med en Spartelfarve — efter Grundingen.

Spartelfarven, som er meget tyk, paaføres med en Spatel. For at opnaa hurtigere Tørring tilsættes Sølvglød og Terpentin.

Naar Spartelfarven er tør, afslibes den i Vand med Pimpsten, og derefter stryges Træet paa sædvanlig Maade.

Vil man ved Maling efterligne Træsarter, stry-

ges Træet først de sædvanlige 3 Gange, og Farvetonen afstemmes efter den Træsart, man vil efterligne. Aaringen udføres derefter ved en ny Strygning og delvis Afskræbning af Farven, hvortil benyttes forskellige Apparater, Kamme, Handskeskind o. s. v. Naar Aaringen udføres af øvede Folk, kan Efterligningen blive meget skuffende.

Efter Aaringen maa Træet lakeres, for at Malingen kan blive tilstrækkelig holdbar.

Skal pudse de Vægge oliemales, maa man paase, at de først er fuldstændig tørre, da Malingen ellers let skaller af. Er der anvendt Cementpuds, maa Væggene, forinden Strygningen med Oliefarve, overstryges med en fortyndet Syreopløsning; Svovlsyre eller lignende.

Man kan ogsaa benytte en fortyndet Opløsning af kulsur Ammoniak, denne Opløsning anses for særlig god.

Skal Væggene stryges med Limfarve, bør de altid først stryges med Sæbevand, derved lettes Paastrygningen, og Farven bliver mere jævn.

Jærn grundes med Mønje, men Jærnet maa først afslibes, saa det er fuldstændig fri for Rust. Mønjefarven vil da forbinde sig godt med Jærnet og forhindre nye Rustdannelser.

I Stedet for Mønje er et nyt Stof »Watoelin« bragt i Handelen. Dette Stof viser sig efter Statsprøveanstaltens Forsøg at være et betydeligt bedre Beskyttelsesmiddel mod Rust end Mønje.

Ved Paavirkning med Svovlsyrlingluft blev Jærnmønje ødelagt i Løbet af 3 Døgn, Blymønje i 5 Døgn, men Watoelin først efter 12 Døgn Forløb.

Watoelin er et mørkegraat Isolationsstof, der stryges umiddelbart paa Jærnet.

Fernisering er Overstrygning af Fernis uden Til sætning af Farve; Fernis beskytter godt mod Slid, hindrer Vandet i at trænge ind i Træet ved Vask og Vandspild. Ved de første Overstrygninger indtages Fernissen delvis af Træet, hvorfor det er nødvendigt at stryge mindst 3 Gange. Undertiden bruger man Lak til sidste Strygning. Skal Paneller eller Lofter ferniseres, maa der benyttes særlig ud søgt Træ, da Fernissen fremhæver Træets Fejl, Knaster o. a. l.

Lakering. Forskellige Sorter Lak bruges, dels som

Bindemiddel hvori Farvestoffer blandes, dels især som Overtræk paa oliemalede eller ferniserede Flader. Lakken er mere holdbar mod Slid end Oliefarven. Lakering med almindelig Lak giver Overfladen stærk Glans, hvorved Træets Ujævnheder stærkt fremhæves. Flader, der skal lakeres, bør derfor først spartles godt.

Ved at tilsætte Terpentin til Lakken kan denne gøres mat.

OPVARMNING OG VENTILATION.

I Almindelighed opvarmer vi vore Lejligheder ved Hjælp af Kakkellovne, hvorfra Varmen forplanter sig dels ved Straaling, dels ved Strømning af den opvarmede Luft. Straaling mærkes stærkest fra Ovne uden Kappe, hvorimod Luftstrømningen bliver mest virksom ved Kappeovne. Kappen bestaar ofte af meget tyndt Pladejærn, saa langt fjernet fra den indre Ovn, saa der bliver rigelig Plads for Luftstrømmen.

Idet Luften udvides ved Varmen fra Kakkellovnen bliver den lettere og stiger op mod Loftet, strømmer ud mod Væggene, hvor den afkøles noget, synker mod Gulvet og gaar langs dette tilbage til Kakkellovnen, hvor den paany opvarmes, saa Strømningen kan fortsætte.

Paa denne Maade bliver det i det væsentlige den Luft, som findes i Rummet, der stadig cirkulerer, dog delvis fornyet gennem Utætheder ved Vinduer og Døre.

I større Lokaler, Skolestuer o. l. bruger man Kakkellovne, der er indrettet, saa de baade kan benyttes som Cirkulationsovne og som Ventilationsovne, idet de ved en Kanal under Gulvet, der udmunder under Kakkellovnen, faar tilført frisk Luft udefra.

Naar man, efter at have benyttet Kakkellovnen en Tid som Cirkulationsovn, mærker, at Luften begynder at blive daarlig, aabnes Ventilen for Friskluftkanalen, og samtidig aabnes en Ventil ved Gulvet i en Udsugningskanal, der følger Skorstenen op over Bygningens Tag. Samtidig med at den friske Luft strømmer op mellem Ovnen og Kappen, strømmer den brugte, kulsyreholdige og derfor tungere Luft bort gennem Udsugningskanalen.

Ved at anbringe Ventilen i Udsugningskanalen under Gulvet og udkære Aabninger i Fodpanelet, saa der skaffes Adgang til Rummet under Gulvet, gaar Luftstrømmen denne Vej, hvorved tillige opnaas, at Gulvet baade holdes tørt og varmt.

Opvarmning af Værelser fra en Centralovn (Luftopvarmning) sker helt paa tilsvarende Maade, men for at Virkningen

kan blive god, kræves meget tætte, helst dobbelte Vinduer overalt i Værelserne.

Centralopvarmning ved varmt Vand sker bedst fra en Ovn eller Kedel i Kælderen. Fra Kedelens øverste Del føres et Rør til en Ekspansionsbeholder i Tagetagen, hvorfra Rørene føres videre til alle Rum, der skal opvarmes; til Varmelegemer benyttes de saakaldte Radiatorer. Røret føres igen tilbage til Varmekedelen ved dennes Bund. Ved Brugen skal hele Systemet stadig holdes fyldt med Vand.

I de senere Aar har man begyndt at kombinere Centralopvarmning ved varmt Vand med Kogekakkelovn og Komfurer, hvorved man stamtidig med den sædvanlige Udnyttelse af disse opvarmer Vandet, der skal cirkulere gennem Rørledninger og Radiatorer og opvarmer Bygningerne.

HUSSVAMPEN

er den af alle Tømmersvampe, der gør størst Skade. Her i Landet findes næppe en By, hvor man er helt fri for den. Den forekommer ogsaa i Skibe, Bolværksthømmer o. s. v.

Almindeligt antages det, at Hussvampen kun angriber Naaletræ, men dette er ikke rigtigt; den angriber ogsaa Løvtræ, baade Eg og Bøg. Naar den Opfattelse hævdes, at Løvtræ ikke angribes af Hussvampen, beror dette naturligvis paa, at disse Træsarter saa sjældent benyttes som Bygningsthømmer.

I Husene saavel som andre Steder forekommer Hussvampen kun, hvor der er tilstrækkelig Fugtighed til dens Trivsel. Hussvampen findes derfor hyppigst i mørke, indesluttede fugtige Rum, i Kældere, under Gulve, bag Paneler og Møbler, den kan trives overalt baade i lyse og mørke Rum, blot den har tilstrækkelig, helst stillestaende, fugtig Luft.

Hussvampens Udseende kan være meget forskellig, man ser den hyppigst som en spindelvævsagtig, hvidgraa eller røgfarvet Masse, der breder sig paa Træ, opad Mure, bag Pudselaag o. s. v., medens den tykkere Form, der ofte minder om Vadskeskind, findes paa Undersiden af Gulvbrædder.

Gulvbrædder, der angribes af Svamp, ødelægges i Reglen kun paa den nedadvendende Side; hvorimod Oversiden krummer sig stærkt saa Fugerne mellem Brædderne bliver aabne, den øverste ganske tynde Skal kan være uangrebet.

Naar Svampesporerne er modne og spredte, raadner Frugtlegemet og udbreder en modbydelig Stank.

Det bedste Middel mod Hussvampens Ødelæggelser er

tør Træluft, da denne optager Fugtighed fra Svampen, der, naar den mister sit Vandindhold, visner og dør.

Lufttræk under Gulvene maa derfor aldrig glemmes.

Kan man føre Luften fra Værelserne ned under Gulvene og derfra til en Udsugningskanal, som langs Skorstenen er ført op over Husets Tag, kan Gulvene holdes fuldstændig tørre, og Svampeangreb derved fuldstændig hindres (se Ventilation S. 41).

Jordbundens Indflydelse paa Svampens Trivsel tillægges ofte for stor Betydning. I Korthed kan der siges, at det gælder om at anvende et Materiale som Underlag, der ikke optager Fugtighed fra Luften eller Omgivelserne, f. Eks. Brændselsslagger.

ELEKTRICITET

er nu snart saa almindelig, at der ved Opførelsen af de allerfleste Bygninger saavel paa Land som i By maa tages Hensyn dertil og regnes dermed. Uden at komme særlig ind paa den faglige Del, er der dog enkelte Ting, som bør iagttages, dels af Installatørerne, dels af Bygningshaandværkerne.

De elektriske Ledninger bør altid indlægges saa tidligt, at de kan dækkes af Pudsens. Rørene bør helt omgives af Cementmørtel, hvor de ikke ligger frit. — Kalkmørtel ødelægger Rørene.

Hvor Rørene skal nedskæres i Bjælkerne, maa der absolut forlanges, at dette sker tæt ved bærende Skillerum, og ikke, som man ofte ser, tværs over Bjælkerne midt i Rummene. Det er meningsløst først at indlægge f. Eks. 20 cm høje Bjælker og derefter skære ned i disse, saa de ikke faar større Bæreevne end Bjælker, der er 17 cm høje.

BETEGNELSER FOR HUSINSTALLATIONER.

Elektricitetsmaaler	M
Enkelte Glødelamper uden Hane.....	×
do. do. med do.	×
Kroner med henholdsvis 3 og 5 Lamper	⊗ ₃ ⊗ ₅
Nernst'ampere, henholdsvis af 1/2 og 1 Ampère ..	⊙ _{1/2} ⊙ ₁
5 Ampère's Buelampe.....	⊙ ₅
Elektromotor paa 2 H. K.	⊙ ₂ HK
do. paa 2 kW	⊙ ₂ KW
Stikkontakt med Afbryder.....	⊙♂
Afbryder.....	♂
Korrespondanceafbryder.....	♂
Strømskifter eller Gruppeafbryder	♂
Reguleringsmodstand	⊠
Smeltesikringer eller Strømtavle	■

LAAN I KREDITFORENINGER.

Ønsker en Bygherre eller Ejer af en Ejendom at søge Laan i en Kreditforening, maa Ejendommen vurderes af vedkommende Kreditforenings Vurderingsmænd og Ansøgningen derefter indsendes til Kreditforeningen gennem dennes stedlige Repræsentant.

Bevilges Ansøgningen, modtager Ansøgeren Meddelelse derom, men da det bevilgede Laan ikke udbetales i rede Penge, men i Form af Obligationer, der kan sælges paa Københavns Børs, maa Laantageren afgive en Fuldmagt til disses Salg, og først da modtager han de indkomne Beløb med Fradrag af Udgifterne ved Salget.

Forinden man søger Laan i en Kreditforening, bør man altid efterse Kurslisterne, da Kursen ofte er langt under Pari, d. v. s. under Obligationens Paalydende, hvorfor Renten ogsaa bliver højere end angivet for den paagældende Serie.

Søges Laan i en Sparekasse, skal Ejendommen vurderes af vedkommende Sparekasses Tillidsmænd. Vurderingsskemaet underskrives efter Vurderingen af Tillidsmændene og Laansøgeren og sendes til Sparekassen, hvorefter dennes Bestyrelse behandler Andraget.

Er et Laan tilstaaet, bliver dette udbetalt kontant, dog som oftest med 1 pCt. Afdrag, altsaa til Kurs 99. Laanene, saavel i Sparekasser som i Kreditforeninger tilbagebetales ved aarlige Afdrag, saaledes at der i hver Termin betales lige store Beløb. Renten beregnes af den til enhver Tid skyldige Kapital og bliver derfor mindre for hver Termin, medens Afdragene vokser tilsvarende.

KAUTION.

Ved Stiftelse af kontante Laan mod Udstedelse af Gældsbevis, maa Skyldneren yde Garanti for Laanets Tilbagebetaling. Denne Garanti ydes som Regel ved, at en eller flere Personer indestaar for, at Skyldnerens Forpligtelser opfyldes — gaar i Kautio for ham.

Man skelner mellem simpel Kautio og Selvskyldnerkaution. Ved simpel Kautio kan Kreditor ikke gøre sit Krav gældende før det er godtgjort, at Skyldneren er ude af Stand til at betale.

Ved Selvskyldnerkaution kan Kreditor holde sig til Kauti-
onisten, naar Skyldneren ikke opfylder sine Forpligtelser.

Er der flere Kauti-
onister, har de som Regel paataget sig
Kauti-
on i Fællesskab, »en for alle og alle for en«, og Kreditor
kan da gøre sit Krav gældende mod den ene af disse; men
denne kan da atter gøre Krav gældende over for de øvrige,
ligesom Kauti-
onisterne kan stille Krav til Skyldneren.

En Kauti-
onsforpligtelse er for det meste indgaaet for en
bestemt Tid, og Kauti-
onisternes Forpligtelse bortfalder derfor
med denne Fristis Udløb, med mindre de paany er indgaaede
paa at forlænge deres Forpligtelse.

Er der ikke fastsat nogen Tid for Kauti-
onsforpligtelsens
Ophør, anses den for indgaaet indtil videre. I dette Tilfælde
maa Kauti-
onisten være berettiget til at opsige Forpligtelsen.

Den nye Lov om Banker og Sparekasser indeholder føl-
gende ny Bestemmelse angaaende Kauti-
on:

Hyvis der for et Laan, der er stiftet efter denne Lovs Ikraft-
træden (4. Oktober 1920) er stillet Kauti-
on, og Laantageren
udebliver med Hovedstol, Afdrag eller Rente, skal der derom,
inden den paafølgende Betalingsstermin ved anbefalet Brev
gives Meddelelse til enhver af Kauti-
onisterne. Undlades
dette, taber Banken eller Sparekassen sit Krav over for Kauti-
onisterne i det Omfang, i hvilket disse Regreskrav mod
Laantageren er bleven forringet ved Undladelsen.

VEKSLER.

En Veksel er baade et Omsætnings- og et Kreditmiddel.
Vekslen er kun en skriftlig Gældsforpligtelse, men den er ved
særlige Lovforskrifter stærkere beskyttet med Hensyn til
Betalingspligten. Loven fordrer tillige, at Vekslen skal have
et ganske bestemt Indhold for at være gyldig som saadan.

Efter Vekselloven af 7. Maj 1880 skal en Veksel indeholde
følgende:

1. Tid og Sted for Udstedelsen.
2. Vekselsummen.
3. Ordet Veksel skal findes i Teksten.
4. Navnet paa den, til hvem Betaling skal ske.
5. Navnet paa den, der skal indfri Vekslen.
6. Det Sted, hvor Betalingen skal ske.
7. Dens Underskrift, der udsteder Vekslen.

Der findes to Former for Veksler: Den trukne Veksel og
Egen-Vekslen.

Den almindeligste er den trukne Veksel.

Det, der gør Vekslen særlig brugbar i Forretningslivet, er
de særlige Rettigheder, Loven giver den med Hensyn til Be-
talingen. Er Vekslen accepteret skal den betales uden Hensyn
til, om den Ydelse, for hvilken Vekslen er udstedt, er mod-
tagen eller ej.

En trukken Veksel har som Regel følgende Form:

København, den 20. Oktober 1920.

3 Maaneder fra Dato behager De at betale denne Prima
Veksel til Hr. Købmand P. Knudsen eller Ordre med Femten-
hundrede Kroner.

S. Petersen.

Hr. C. P. Thomsen, København.

ANVISNINGER OG CHECKS.

Medens en Veksel baade er et Betalings- og et Kreditmid-
del, er Anvisningen kun et Betalingsmiddel.

Bankanvisningen eller Checken har samme Udseende som
en trukken Veksel. Forskellen er kun den, at Checken ude-
luitkende er Betalingsmiddel.

En Anvisning er dog først betalbar i alle Banker, naar den
er noteret i den Banks Bøger, hvorfra den er udstedt.

LOV OM LAAN TIL BOLIGFORANSTALTNINGER.

§ 1. Til Opførelse af Boliger kan der af Statens Boligfond
ydes Laan med oprykkende sekundær Prioritet i vedkommende
Ejendom, saaledes at Laanet ikke maa overstige $\frac{1}{10}$ af Pantets
Anskaffelsessum og i Forbindelse med foranstaaende Priorite-
ter af størst mulig Størrelse ikke maa overstige 85 pCt. (und-
tagelsesvis 90 pCt.) af Anskaffelsessummen. Laanene forrentes
og afdrages med en aarlig Ydelse af 6 pCt. af Laanets op-
rindelige Beløb, hvoraf 5 pCt. af den til enhver Tid skyldige
Restgæld er Rente, medens Restbeløbet er Afdrag. Som Bi-
drag til Reserve- og Administrationsfond betaler Laantageren
halvaarlig $\frac{1}{10}$ pCt. af Laanets oprindelige Beløb. Saafremt
Indenrigsministeren skønner, at Laantageren ikke opfylder Vil-
kaarene for Laanets Ydelse, kan Laanet opsiges med $\frac{1}{2}$ Aars
Varsel.

§ 2. For saa vidt Opførelsen af vedkommende Ejendom
iværksættes af en Byggeforening eller en privat Bygherre er

det en Betingelse for Ydelse af Laan, at vedkommende Kommune, hvori Ejendommen opføres, paatager sig Garanti for Halvdelen af det Tab, som Statens Boligfond eventuelt maatte lide med Hensyn til vedkommende Laan; denne Betingelse kan frafaldes af Indrerisministeren, naar særlige Omstændigheder taler derfor, derunder særlig i Tilfælde, hvor Ejendommens Bolig (Boliger) skal bebos af Tilflyttere fra andre Kommuner.

§ 4. Det samlede Beløb af Udlaan fastsættes af Indrerisministeren og Finansministeren med Tilslutning af Rigsdagens Finansudvalg.

De enkelte Laan udbetales i Kasseobligationer; for saa vidt det maatte skønnes hensigtsmæssigere at afsætte et større Beløb af Kasseobligationerne under eet paa det inden- eller udenlandske Laanemarked, kan Statsboligfonden dog bestemme, at Laan udbetales kontant til den Kurs, som er eller ventes opnaaet for Kasseobligationerne, om hvilken Kurs Laansøgeren skal underrettes, senest samtidig med, at Laanet bevilges.

Af det tilstaaede Laanebeløb kan Forskud ydes.

OM FARVER OG SMAG.

Før jeg begynder denne Artikel, som efter Udgiverens Ønske skulde handle om Farver, vil jeg gerne gøre et Forsøg paa at tage Livet af den gamle Løgn, at Smag er noget som alle Mennesker er i Besiddelse af. — Hvad er det at have Smag? Ja, der maa vel nok skelnes mellem den bevidste og den ubevidste Smag.

Ved den bevidste Smag, mener jeg den alle de Mennesker, Arkitekter, Malere, Haandværkere, Tegenere, o. l. har, som gennem deres Uddannelse, ved Studier af Fortidens Frembringelser og gennem deres daglige Arbejde, er i Stand til at skabe nye Ting, som baade er skønhedsprægede og som opfylder de praktiske Krav, Nutidsmennesker stiller. Disse Frembringere, Skabere, Komponister eller hvad man nu vil kalde dem, arbejder bevidst med Skønhedsværdierne Linie, Form, Farve og Stof. — Ved den ubevidste Smag mener jeg alle dem, som uden noget personligt Arbejde, uden at vide hvorfor, eller at kunne begrunde det, kan have et sundt og rigtigt Syn paa Arkitektur, Kunst, Farver, et Hjemms Indretning og meget andet. Her er naturligvis mange Stadier, som der ogsaa er mellem Fagfolk, efter Slægtskultur, Opdragelse og Paavirkning. — Det er en Kendsgerning, at den som ingen Ting gør for at sætte sig ind i en Sag eller at forstaa et Arbejde, ikke kan have samme Forstand herpaa som den, der udelukkende beskæftiger sig hermed. Og at komme i Besiddelse af Smag naas kun gennem Arbejde. Det er med den som med Forstaaelsen af Musik, man kommer ikke sovende til den.

Efter denne, maaske lidt for lange, men nødvendige Indledning, vil jeg forsøge at sige lidt om Farver, skønt det er vanskeligt, naar disse ikke samtidig kan demonstreres. Og ligeledes er det vanskeligt at give bestemte Regler for Farvesammensætning, men en Del Vink kan der gives.

Man skal aldrig stille flere Farver af samme Art sammen, da disse meget sjældent klæder hinanden, men derimod vælge Kontrastfarver. Derved opstaa, naar de er stemt i det rigtige Styrke- og Lysforhold til hinanden, en Harmoni.

Ved Kontrastfarver mener jeg ikke alene Spektrets 6 Hovedfarver, rødt—grønt, gult—violet, blaat—orange. Der kan skabes Kontrastvirkninger med mange andre Farver, f. Eks. grønt—blaat, blaat—brunt, gult—brunt, rødt—blaat, blaat—gult o. s. v. Foruden de rene Farver har man de neutrale sort og hvidt og alle Mellestadierne mellem disse graat.

Det er en god Regel, at for hver to rene Farver man bruger skal den tredie være neutral, altsaa sort, hvid, graa eller brun.

Der kan naturligvis ikke gives faste Regler om, hvorledes man kan frembringe Harmoni, men kun nogle Vink til Vejledning i denne Retning; man ser ofte, at Fladerne deles i Forholdet 1—2, men denne Deling er ikke god. Saavel i Arkitektur som for Farver har man en god gammel Regel, der angives ved Tallene 1—3—5—8, og jeg har mange Gange erfaret, baade ved Eksperimenter i lille Maal og i praktisk Arbejde, at man aldrig gaar forkert i Byen, naar disse Forde-lingstal holdes saa nær som mulig.

I Spisestuer og Forstuer deles Vægfladerne ofte efter Højden i to lige store Dele. Dette er ikke godt; man naar en meget smukkere Virkning ved at dele i Forholdet 1—3 eller 3—1.

At stemme Farver er ikke at mikse eller blande Farverne, saa de ingen Ting siger. Mange gør det, men opnaar kun daarlige Resultater, som ikke tilfredsstillende kultiverede Mennesker. Nej, Formaålet er at faa de enkelte Farver til at klinge sammen saa at Harmonien opstaar. Dette kan lade sig gøre for alle Farver fra de lyseste lyse til de mørkeste mørke.

Naar man stemmer Farver i et Hjem, maa der ikke glemmes, at Farverne i Stuerne kun skal danne Omgivelserne, Baggrunden for Møblerne. Disse er de vigtigste. En Dørs Farve bør aldrig være saa fremtrædende, at den tiltrækker sig Opmærksomheden saa snart man træder ind i Stuen. Det gør de knald-hvidlakerede Døre, som der findes altfor mange af. En hvid Dør kan kun anvendes til en lys Vægfarve, hvis ikke Rummet er meget stort, saa den kan kommes paa Afstand. I almindelige Stuer paa 6—7, hvor der ofte er Dobbelt-døre, er hvidt altfor haardt. For at opnaa en smuk Helheds-virkning i en Stue, er det nødvendigt at kende de Møbler, Tæpper, Gardiner, Billeder m. m., som skal være i denne. Man maa søge at finde en Kontrastfarve, som sammen med Tingene kan skabe Harmoni, og aldrig vælge de samme Farver som i Møbel-Betrækket, Tæpper eller Gardinerne, da Stofvirkningen mellem disse og de malede Flader sjældent klæder hinanden. I Tapet kan der nu faas mange smukke Ting, men det er trods det store Udvalg vanskeligt at finde netop de Farver, som staar bedst til ens Møbler. I en ensfarvet Flade kan Væggene og Møblerne stemmes finere sammen, og det er absolut smukkere med en ensartet Vægflade end med en mønstret, selv om Mønstret er diskret og stilfuldt. Mod en ensfarvet Væg kommer det mønstrede Møbel-betræk og de i Reglen mønstrede Gardiner meget mere til

deres Ret. Der er Kontrast mellem Mønstrene og den ensartede Flade. Hvis alt er mønstret i forskellige Mønstre og Farver er det ikke til at holde ud at se paa. Billederne kommer ogsaa smukkere til deres Ret paa en ensfarvet Væg. Øjet kan roligt hvile paa Billedet og afledes ikke af Tapetets urolige Flade.

Opholdsstuerne maa altid være rolige. I Spisestue, Trapper og Entréer, hvor Opholdet er af kortere Varighed, kan der tillades lidt stærkere Virkemidler. Farverne kan være stærkere og dristigere, og lidt Dekoration kan anvendes. Men Dekoration bør aldrig anvendes for dennes egen Skyld, men som et Supplement til Farveafstemningen, som en Prik over I'et. Her tænkes udelukkende paa malet Dekoration eller Dekoration i Relief, men iøvrigt kommer der jo meget mere ind under Dekoration. Der hører dekorativ Sans til at placere Møbler, til at hænge Billeder paa en Væg, til at anbringe Bøger i en Reol, til at sætte Blomster i en Vase, saa at Blomsterne og Vasens Form klæder hinanden. Særlig er Billedophængningen ofte uskøn og tilfældig. Billederne maa ikke hoppe og danse planløst rundt. Foruden at Billedernes Indhold og Farver maa klæde hinanden, maa ogsaa Rammerne danne rolige Felter omkring Møblerne.

Imitation er forkastelig, hvad enten det gælder Træ, Marmor eller Stuk. For det første er det Bedrag, at give en Ting Udseende af noget, den ikke er. For det andet er det sent, og derfor dyrt, at gøre det godt. Og selv om Imiteringen er udført med fotografisk Nøjagtighed, saa er der dog ingen Stofvirkning.

Odense, September 1925.

Marlo Joensen.

CENTRALVARME EFTER FINSK MØNSTER.

Medens vi herhjemme, naar vi ønsker vore Bygninger opvarmede ved Centralvarme, som Regel vælger Opvarmning ved varmt Vand eller lavtryks Damp, er det i vore Nabolande, Norge, Sverrig og Finland, og i Lande, hvor Brændselet væsentligt er Træ, almindeligt at benytte murede Ovne. Røgen ledes i disse gennem et System af Kanaler flere Gange op og ned og afgiver derved sin Varme til Murværket, forinden den ledes ind i Skorstenen. Saasnart Brændet er fortæret af Ilden, skal Fyrdøren lukkes lufttæt. Ovnen afgiver da langsomt den modtagne Varme til de tilstødende Værelser. Rejsende i disse Lande vil erindre, hvor Varmen fra en saadan Ovn virker mild og behagelig og den Brændselsmængde, som medgaar, er i Forhold til, hvad vi maa benytte til Opvarmning af tilsvarende Værelser yderst ringe.

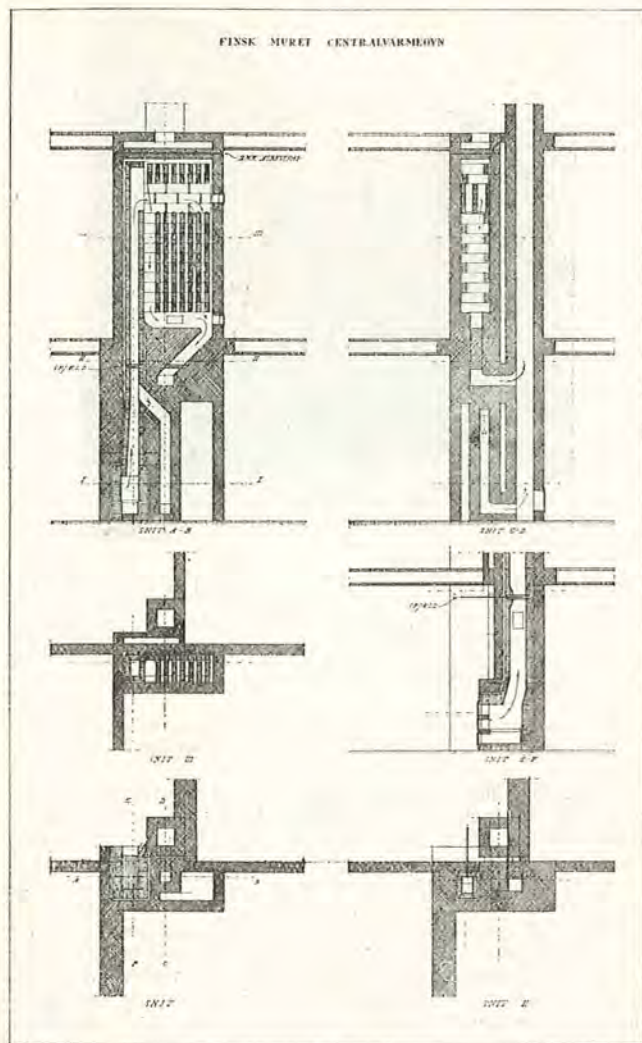
Ovnene er imidlertid meget kostbare, naar de mures helt og udstyres som fritstaaende Ovne. Man har derfor med godt Resultat erstattet de murede Kanaler med løst stablede Mursten. Ildstedet kan enten bygges sammen med Varmekammeret eller opføres lige nedenfor dette. Det maa indrettes saaledes, at Røgen ledes gennem en lodret Kanal ind foroven i Varmekammeret, i hvilket de løst stablede Mursten er opstillede, saa der ved disse dannes flere lodrette Kanaler, hvorigennem Røgen ned forinden den ledes ind i Skorstenen. Røgen afkøles derved saa stærkt, saa dens Temperatur dér, hvor den ledes ind i Skorstenen, er nede paa ca. 40° C.

Det har vist sig, at man udmærket godt kan benytte Koks i disse Ovne, ja endogsaa Tørv, naar de er godt tørre, og derved bliver der en Mulighed for at indføre Systemet hos os. Paa Billedet ses en saadan Ovn, hvor baade Restaurationen og de 3 ovenpaa liggende Beboelsesværelser opvarmes. Indfyringen sker i et lille Fyrsted, som er indbygget i Komfuret.

I Danmark findes nu 20 Huse med finsk Centralvarme efter det nævnte System.

Et finsk Centralvarmeanlæg er meget simpelt at opføre. Det kan indbygges i ethvert Hus af Murermesteren selv. Det maa dog erindres, at Fyrstedets og Varmekammerets Størrelse og Indretning skal staa i Forhold til de Rum, der skal opvarmes, og det er derfor nødvendigt, at der udarbejdes Tegninger og Beskrivelse for hvert enkelt Anlæg.

Et Varmeanlæg som det omtalte egner sig bedst til mindre Bygninger, hvor Værelserne alle grupperer sig om Varmekammeret.

ROETOPENSILAGE — ROETOPSILO.

I »Vort Landbrug« for 28. Maj 1925 findes en Artikel af Cand. polyt. *Holger Schröder*, København, med ovenstaaende Overskrift, og da vi har ment, at det ret snart vil blive almindeligt at bygge Siloer til ovennævnte Brug, har vi anmodet Ingeniøren om nedenstaaende Artikel. *Udgiverne.*

Ensilage er Roeflade, Solsikker, Blandsæd, m. m., der ned-syltes i Siloer — Beholdere, i hvilke Foderet kan opbevares i Aarevis. —

Hensigten med Ensileringen er dels at udnytte al den Foderværdi, som findes i Roeflade, Efterslæt, Ukrudt o. l., hvilke Værdier ellers gaar tabt, dels ved Dyrkning af særlige Foderplanter at spare det indførte, kortbare Kraftfoder. Der paastaas af praktiske Landmænd, at der kan spares aarligt indtil 100 Kr. pr. Ko ved at erstatte Kraftfoderet med god Ensilage af Solsikker, uden at Mælkemængden nedsættes. Medens Værdien af Ensilering af Roeflade, der ellers vilde tabes, er selvindlysende, forholder det sig noget anderledes med Ensilering i amerikanske Taarnsiloer. Skønt Forsøgsresultaterne med disse Siloer er gode, vil de store Kapitaler, der skal anbringes i saadanne Anlæg, sikkert skræmme

mange. Det vil derfor være rigtigt ogsaa af denne Grund at skelne mellem den lille billige Roetopsilo og den dyre amerikanske Taarnsilo, ikke mindst da man bør drage Omsorg for, at Saften i Roefladene let og hurtigt kan ledes bort fra Siloen, medens dette ikke maa være Tilfældet i de amerikanske.

Roetopsiloens Dimensioner.

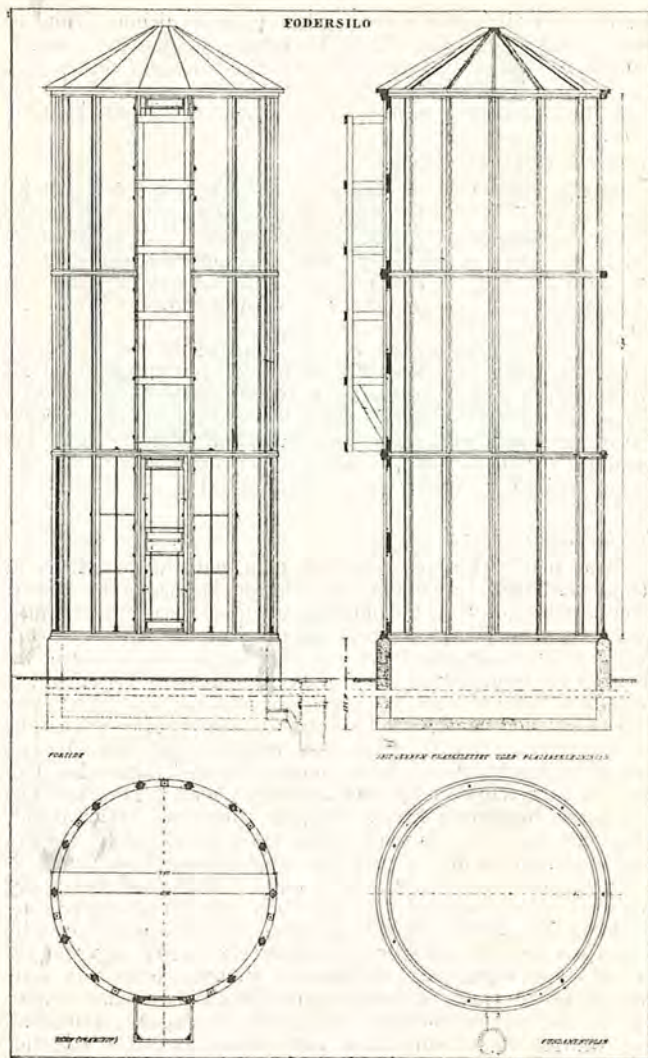
Det synes bevist, at det er fordelagtigst at fodre halvt med Roer, halvt med Ensilage, og efter dette kan man regne, at en Ko højst æder 15 kg Ensilage pr. Dag. Roetopensilage vejer ca. 600 kg pr. m³ og da man efter amerikanske Erfaringer ved, at der, for at Ensilagen kan holde sig frisk, skal fjernes mindst 5 cm pr. Dag, skal Ensilagen til en Ko dække højst 0,5 m².

Siloens Tværnsnitareal — eller Bundflade bliver derfor halvt saa mange m², som der er Køer i Besætningen. Hvad Rumfanget angaar, saa kan man regne, at Ensilagen af Sukkerroetop vil fylde 4,5 m³, Runkelroetop 3,4 m³, Kaalroetop 2,0 m³ og Turnipstop 1,6 m³ pr. Td. Land. Siloens Højde bestemmes derefter, ved at dividere det beregnede Antal m³ Roetopensilage med Siloens Tværnsnitareal.

Roetopsiloens Form.

Skal man bygge en Silo, vil man naturligvis gerne, at denne skal være saa billig som muligt. De saakaldte Bakkesiloer med kvadratisk Grundflade støbte af Jernbeton vil man ofte være tilbøjelig til at mene maatte være de letteste og billigste at fremstille, men det viser sig, at de, for at være tilstrækkelig solide, maa opføres af Specialister, da det i saa høj Grad gælder om, at Armeringsjernene anbringes paa rette Maade i Betonen for at modstaa det stærke Tryk. Det er derfor meget lettere at støbe en holdbar rund Silo, da Jernet til en saadan ikke kræver nogen særlig Tildannelse. Der maa kun iagttages, at Nettet anbringes midt i Betonen. Ved foretagne Beregninger viser det sig tillige, at Materialerne, som medgaar til en firkantet Silo, vil koste ca. 60 pCt. mere end Materialerne til en rund Silo med samme Rumfang.

Skal Roetopensileringen faa nogen økonomisk Betydning for vort Land, maa der bygges Siloer i hundredtusindvis, og derfor spiller det en meget stor Rolle, om der paa hver Silo kan spares et Par Hundrede Kroner eller mere, ligesom det er af stor Vigtighed, at Siloerne dimensioneres paa rette Maade og forsynes med det rigtige Jernindlæg baade vandret og lodret. En holdbar Roetopsilo kan ogsaa fremstilles ved Muring med Cementsten, naar denne Beholder bagefter

omhyggelig pudses. At mure i Mursten fraraades, da Cementpudsen arbejder sig løs fra en saadan Mur.

Ensilering af Kartoffler.

Da det er meget omstændeligt at koge Kartoffler til Svineføde, har det vakt stor Opmærksomhed, at ensilerede Kartoffler ikke alene konserveres mod Raadenskab, men ogsaa giver et ualmindeligt godt Svinefoder, der ikke behøver at koges. — En Landbrugsautoritet som Madsen Baungaard mener, at Siløens største Fremtid ligger paa dette Omraade.

Til dette Øjemed bygges Gærkamrene i Reglen — trods alt — firkantede. De forsynes nemlig med et Laag, der ved Hjælp af en særlig Presse (Pris ca. 300 Kr. à 400 Kr.) presser Kartofflerne sammen under Ensilagegæringen. Efter de foreløbige Resultater at dømme, kan man regne, at hver Td. Land fordrer 6 m³ Silorumfang.

Amerikanske Taarnsiløer.

Spørgsmaalet om Roemarkens delvise Afløsning ved Dyrkning af Ensileringsplanter, er ogsaa meget stærkt fremme. Disse Siløer vinder da ogsaa mere og mere Udbredelse her i Landet. Foreløbig bør man regne med, at der fodres halvt med Roer og halvt med Ensilage. I de ca. 250 Dage i hvilke Køerne staa paa Stald her i Landet, maa da regnes, at hver Ko æder 3750 Kilogram. Regnes Vægtfylden af Gennemsnitsensilage til $\frac{3}{4}$ bør man til hver Ko regne med ca. 5 m³ Silorumfang. Af Hensyn til den rette Tømning bør Højden være 13 m, hvilken Højde ogsaa opnaas ved at bygge to Siløer à 6½ m's Højde.

Foreløbig er der 4 Typer fremme:

- 1) En af særlige Formsten muret Silø.
- 2) Jernbetonsiløen.
- 3) Engelske sammenskruede Jernpladesiløer.
- 4) Jernpladesiløer fastsømmede paa et Træstolpeskelet.

Den første Silø skal være ret vanskelig og ret kostbar at bygge. Jernbetonsiløerne er vanskelige at opføre for Folk, der ikke har Jernbeton til Speciale.

De engelske Jernpladesiløer, der nu bygges her i Landet af Københavns Flydedok A/S har foreløbig været langt dyrere end de andre Typer.

Den første Stolpepladesilø opførtes i 1922 paa Lundebjerggaard ved Oreby. Senere opførtes i 1924 fire Kæmpesiløer ca. 6 Meter i Diameter og ca. 15 Meter høje paa Sauntegaard ved Hornbæk. Disse Siløer ses paa hosstaaende Billede.

Medens de 3 første Typer næppe vil faa særlig Interesse

for Haandværkerne, er den sidste Type meget let at opføre. Træstolpeskelettet kan udføres skabelonmæssigt, medens Pladerne maa sømmes sammen paa en særlig Maade, da Siloen ellers vil blive utæt. Det er ogsaa vigtigt, at Pladerne sammensømmes med det rette Antal og den rette Form af Søm, da Pladerne eller ikke kan staa for det nødvendige Silotryk.

INGENIÖRFIRMAET
SCHRÖDER & WITH

INGENIÖRER, CAND. POLYT.

LARSLEJSTRÆDE 2, KÖBENHAVN K.

Leverer Tegninger og
Beregninger af Siloer, til
alt Jernbetonarbejde, til Op-
varmningsanlæg til Damp el-
ler varmt Vand og til murede
finske Centralovne.

RAADGIVENDE INGENIÖRER, M. I. F.

Teknologisk Instituts praktiske og billige Haandværkerbøger

faas paa Forlaget, G. A. Hagemannsgade 2, samt i enhver Boglade.

Autogensvejsning af Rørarbejder	Kr. 1.00
Lommebog for Elektrikere	" 4.00
Farverbogen	" 2.00
Formandsbogen	" 3.75
Haandbøe for Blikkenslagere og Gas- og Vandmestre	" 5.50
Malerbogen Indb. i Skind Kr. 3,50, i Shirting	" 2.50
Maskinbog for Landmænd	" 6.00
Matematik	" 1.75
Metalfarvningsbogen	" 3.00
Sadelmager- og Tapetsererbogen	" 3.25
Skomagerbogen	" 4.50
Skrædderbogen	" 3.50
Smedebogen	" 5.00
Snedkerbogen	" 3.50
Haandbog for Støbemestre	" 6.00
Beretning om Vaskeforsøg	" 0.85
Praktisk Haandbog for Montering og Forretning af Væve	" 2.75

Ved Aftagelse af mindst 10 Bøger indrømmer Forlaget 10 %
Rabat, og Bøgerne sendes da portofrit

HAANDVÆRKERBIBLIOTEKET

paa Teknologisk Institut er aabent for alle hver Aften fra Kl. 7—9¹/₂ (Lørdag og Søndag undtagen). Indgang fra Vester Farimagsgade 24. Biblioteket abonnerer i Øjeblikket paa 230 Tidsskrifter. Udelukkende haandværkstekniske Bøger og Blade.

Adgangen er fri for alle.

FORM FOR ET OVERSLAG.

	Kr.	Øre	Kr.	Øre
Jordarbejde.				
m ³ Jord at udgrave for Fundamenter				
» » » » » Kælder . . .				
Planering i og om Bygningen				
Kloak.				
løb. m 10 cm's Mufferør				
Stk. Bøjninger				
» Gulvafløb				
» Riste				
» Rensebrønde				
Forskellige Arbejder incl. Materiale.				
m ³ Fundamenter og Kældermur . . .				
løb. m Trapper				
m ² Betongulve				
» Flisegulve				
» Klaplag under Bræddegulve . . .				
» Isolering				
» Strygning med flydende Asfalt. .				
» Ler paa Indskud				
Murmateriale.				
Stk. Mursten Nr. 1				
» » flammede				
kg eller Tdr. Kalk				
» eller Tdr. Cement				
m ³ Grus				
» Strandsand				
m ² Rørvæv				
» Traad og Søm				
Stk. Gulvrister				
» Rensedøre				
» Emrørsventil				
» Tagsten				
» Rygning- og Grahsten				
» Skotrendesten				
» Tagvinduer				
Murerarbejds løn.				
m ² udvendig Mur				
At overføre.				

	Kr.	Øre	Kr.	Øre
Overført....				
m ² udvendig Mur i Gavle				
løb. m Gesims				
» » Saalbænk				
m ² Skillerum 1 Sten				
» » 1/2 »				
» Fugning				
» udvendig Puds				
» Loftspuds og Puds paa Bræddeskillerum				
» Vægspuds				
» Råpning				
» Kalkning				
løb. m Skorstensrør				
» » Emrør				
Stk. Skorstenspiber				
» Tagsten, at oplægge og understryge				
løb. m Rygning og Grathdækning ..				
Tillæg for Efterpuds				
Opstilling af Komfur				
» » Kakkelovne				
» » Vadskegryde				
Stillads og Redskaber				
Ulykkesforsikring				
Tømmermateriale.				
løb. m 7 × 8 "s Kælderbjælker ...				
» » 4 × 5 " Gulvlejer				
» » 4 1/2 × 8 " Bjælker, Veksler etc.				
» » 2 1/2 × 5 " Murlægte				
» » 5 × 5 " Fodrem				
» » 5 × 6 " Spær og Hanebaand				
» » 5 × 6 " Stolper				
» » 6 × 6 " Tagaas				
» » 3 × 6 " Kopbaand				
» » 6 × 7 " Kehl				
» » 3 1/2 × 7 " Grath				
» » 1 1/4 × 2 1/4 " Lægter				
» » 4 × 5 " Dørplanker				
» » 4 × 5 " Skorstensstol ...				
» » 5/4 × 6 " h. og pl. Brætter, 1ste Sort				
At overføre....				

	Kr.	Øre	Kr.	Øre
løb. m 5/4 × 6 " h. og pl. Brætter 2den Sort				
» » 5/4 × 6 " h. og pl. Brætter 3die Sort				
» » 1 × 4 " Forskallingsbrætter ..				
» » 3/4 × 4 " ..				
» » 1 × 4 " Indskudsbrætter ..				
» » 1 × 1 1/2 " Indskudslister				
» » 5/4 × 5 " Brætter til dobb. Skillerum				
» » 1 × 4 " Brætter til dobb. Skillerum				
» » 5/4 × 5 " h., pl. og staffede Brætter til Skillerum				
Murankre, Spidsklammer, Bolte, Beslag til Hængeværker, Søm, Spiger, Skruer, Tagpap til Isolering, Karbolium til Strygning af Tømmer.				
Tværsnitsmaalene af Tømmer er angivet i Tommer. Længdemaalene i m.				
Tømmerarbejdsløn.				
løb. m Kælderbjælker				
» » Gulvlejer				
» » Bjælker				
» » Murlægte				
» » Fodrem				
» » Spær og Hanebaand				
» » Stolper og Tagaas				
» » Kopbaand				
» » Kehl				
» » Grath				
» » Lægter				
» » Dørplanker				
m ² Gulve at lægge				
» » » med forløbne Stød				
» Forskalling				
» Indskud				
» dobb. Bræddeskillerum				
» Skillerum af h. og pl. Brætter ..				
At overføre....				

	Kr.	Øre	Kr.	Øre
Overført....				
Tømmerarbejdet incl. Materialier.				
1 Kældertrappe 11 Trin à				
1 Hovedtrappe — 16 Trin — à Trin				
Rækværk ved samme				
Ræk og Reder i Hønseshus				
Revledøre				
Laager				
Porte				
Tagkviste				
Brandstige				
Brandhage				
Dæk over Møddingkasse				
Ulykkesforsikring				
Snedkerarbejde.				
1 udvendig dobb. Dør med Beslag..				
1 » Køkkendør » » ..				
indvendige Døre med Beslag ...				
1 Spisekammerdør » »				
løb. m. Fodpanel				
» » Fodlist				
Karme m. 6 ramm. Vinduer m. Beslag				
» » 4 » » » »				
» » 2 » » » »				
» » 2 » Kældervind.m.Bes.				
Køkkenindretning				
Spisekammerindretning				
1 Jernvadsk med Vandlaas				
løb. m. Hjørneliste				
» » Knageræk m. dobb. Kroge.				
Blikkenslagerarbejde.				
løb. m. Hængerende med Kroge....				
» » Nedlørsrør med Kroge				
» » Skotrede med Kroge				
» » Indskud				
m ² Tag paa Kviste				
Glarmesterarbejde.				
Karme m. 6 ramm. Vinduer				
» » 4 » »				
» » 2 » »				

	Kr.	Øre	Kr.	Øre
Overført....				
Kamre m. 2 ramm. Kældervinduer .				
Tagvinduer				
Vinduer over udvendige Døre				
Malerarbejde.				
1 dobb. udvendig Dør				
1 enkelt » »				
indvendige Døre				
1 Spisekammerdør				
løb. m Fodpanel				
» » Fodlist				
Karme m. 6 ramm. Vinduer				
» » 4 » »				
» » 2 » »				
» » Kældervinduer				
Køkkenindretning				
Spisekammerindretning				
Hjørneliste				
Knageræk				
Trappevanger og Rækværk				
Fernisering af Trin og Stødtrin				
Fernisering af Gulve				
m ² Limfarve				
Tapet incl. Opsætning				
Ialt....				

Med foranstaaende er kun tænkt at vise Formen for et Overslag, saaledes som dette sædvanlig opstilles. Tegningerne maa altid omhyggeligt opmaales, og Priserne saavel for Arbejde som for Materiale maa indhentes, umiddelbart forinden de skal benyttes.

FORHOLDET MELLEM TERMOMETER-GRADER.

I Mellemvropa og Skandinavien benyttes saa godt som udelukkende Celsius og Reaumur Termometre, medens Fahrenheit Termometre endnu benyttes i engelsktalende Lande og i Rusland.

Celsius Termometer er delt i 100° mellem Frysepunkt og Kogepunkt, Reaumur i 80°, begge har 0 ved Frysepunktet. Fahrenheit's Termometer er inddelt med 3 faste Punkter, 0-Punktet er fastsat efter en Kuldeblending af Is, Vand, Salmiak og Kogsalt, ved Frysepunktet har det derimod 32° og ved Kogepunktet 212°.

Ved Samenligning af de tre Termometerinddelinger Fahrenheit (F.), Reaumur (R) og Celsius (C) faar man altsaa, at Forholdet i Gradetallet mellem Frysepunktet og Kogepunktet bliver $\frac{F}{C} = \frac{9}{5}$; $\frac{F}{R} = \frac{9}{4}$; $\frac{R}{C} = \frac{4}{5}$, men vil man omregne en Temperatur fra F. til C. eller R., maa man erindre, at der først fra det opgivne Gradetal skal trækkes 32, og omvendt, naar man vil omregne fra R. eller C. til F., maa der efter Regningen lægges 32° til.

Vil man f. Eks. omregne 158° F. til C., faar man først $158 \div 32 = 126$; $\frac{126.5}{9} = 70^\circ$ C. Skal 64° R. omregnes til F., faar man: $\frac{64.9}{4} = \frac{576}{4} = 144$; $144 + 32 = 176^\circ$ F.

VÆGTFYLDE.

Ved Vægtfylde forstaaes hvor mange Gange et Legeme vejer mer eller mindre end det tilsvarende Rumfang Vand.

1 cm³ (Kubikcentimeter) rent Vand ved 4° C. vejer 1 g.
1 dm³ = 1 Liter.

1 dm ³ Vand	vejer 1	kg	1 dm ³ Jern	vejer	7.70 kg
1 - Mælk	- 1.031	-	1 - Kobber	-	8.80 -
1 - Alkohol	- 0.79	-	1 - Sølv	-	10.40 -
1 - Petroleum	- 0.80	-	1 - Guld	-	19.39 -
1 - Luft	- 0.00125	-	1 - Platin	-	21.50 -
1 - Is	- 0.91	-	1 - Bly	-	11.35 -
1 - Kork	- 0.24	-	1 - Stenkul	-	1.50 -
1 - Kviksølv	- 13.59	-	1 - Granit	-	3.06 -
1 - Zink	- 6.90	-	1 - Marmor	-	2.80 -

Omtrentlig Vægt af Materialier, som benyttes ved Bygningsarbejder:

Asfalt	1 m ³	1132
Beton med Granitskærver	—	2275
Bly	—	11370
Brosten	—	1811
Fyrretræ	—	728
Egetræ	—	890
Granit	—	2620
Granitskærver	—	1488
Grantræ	—	569
Murgrus	—	1350
Mursten	—	1780
Murstensskærver	—	1019
Kalkmørtel, frisk	—	1940
Strandsand	—	1220

Mursten (alm. Størr. og Brænding)	—	2,40
Molersten (alm. Størr. og Brænding)	—	1,100
Skifersten 30 × 61 cm	—	1,85
— 35,5 × 61 cm	—	2,31
Tagsten, fuldbr. røde Vingesten ..	—	2,27
Falstagsten — — —	—	3,30
Hø og Halm, løst	—	100,00
» » » presset	—	350,00

FORMLER.

Arealet af en Trekant er $= \frac{G \cdot H}{2}$

Arealet af et Kvadrat er $= A \cdot A = A^2$.

Arealet af et Rektangel er $= L \cdot B$.

Arealet af et Parallelogram er $= L \cdot B$.

Arealet af et Trapez er $= \frac{A + L}{2} \cdot H$.

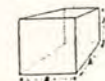
Arealet af en Cirkel er $= \frac{22}{7} R^2$.

En Cirkels Omkreds er $= \frac{2 \cdot 22}{7} R$.

Rumindholdet af en Terning er $= A \cdot A \cdot A = A^3$.

Rumindholdet af en Prisme er $B \cdot L \cdot H$.

Rumindholdet af en Cylinder er $= \frac{22 \cdot R^2}{7} \cdot H$.

Rumindholdet af en Kugle er $= \frac{4}{3} \cdot \frac{22}{7} R^3$.
En Kugles Overflade er $= \frac{22}{7} \cdot 4 \cdot R^2$.

Rumindholdet af en Kegle er $= \frac{22}{7} R^2 \cdot \frac{H}{3}$.
En Kegles krumme Overfl. er $= \frac{22}{7} \cdot R \cdot L$.

FORSKELLIGE OMSÆTNINGSTAL.

Længdemaal:

1	Meter =	3,18620	danske Fod =	3,28087	eng Fod
0,31385	« =	1	« « =	1,02971	« «
0,30480	« =	0,97115	« « =	1	« «

Flademaal:

1	□-Meter =	10,15187	d. □-Fod =	10,76410	eng. □-Fod
0,09850	« =	1	« « =	1,06031	« «
0,09290	« =	0,94312	« « =	1	« «

Rummaal:

1	Kub.-Meter =	32,34589	d. Kub.-Fod =	35,31562	eng. Kub.-Fod
0,03092	« =	1	« « =	1,09181	« «
0,02832	« =	0,91591	« « =	1	« «

Vægt:

1	Kilogram =	2	danske Pund =	2,20462	eng. Pund
0,5	« =	1	« « =	1,10231	« «
0,45359	« =	0,90719	« « =	1	« «

Vægt pr. Længdeenhed:

1	kg pr. m =	0,62771	d. Pd. pr. d. Fod =	0,67196	eng. Pd. pr. eng. Fod
1,59310	« « =	1	« « « =	1,07050	« « «
1,48818	« « « =	1	« „ « =	1	« « «

Vægt pr. Fladeenhed:

1	kg pr. m ² =	0,19701	d. Pd. pr. d. □' =	0,20481	eng. Pd. pr. eng. □'
5,07594	« « « =	1	« « « =	1,03962	« « «
4,88252	« « „ =	0,96189	« « « =	1	« « «

OMSÆTNING AF DANSKE TOMMER TIL MILLIMETER.

Tom.	0	1/16	1/8	3/16	1/4	5/16	3/8	7/16	1/2	9/16	5/8	11/16	3/4	7/8	15/16	Tom.
0	0.00	1.63	3.27	4.90	6.54	8.17	9.81	11.44	13.08	14.71	16.35	17.98	19.62	21.25	22.89	24.52
1	26.15	27.79	29.42	31.06	32.69	34.33	35.96	37.60	39.23	40.87	42.50	44.14	45.77	47.41	49.04	50.67
2	52.31	53.94	55.58	57.21	58.85	60.48	62.12	63.75	65.39	67.02	68.66	70.29	71.93	73.56	75.19	76.82
3	78.46	80.10	81.73	83.37	85.00	86.64	88.27	89.91	91.54	93.18	94.81	96.45	98.08	99.71	101.35	102.98
4	104.62	106.25	107.89	109.52	111.16	112.79	114.43	116.06	117.70	119.33	120.96	122.60	124.23	125.87	127.50	129.14
5	130.77	132.41	134.04	135.68	137.31	138.95	140.58	142.21	143.85	145.48	147.12	148.75	150.39	152.02	153.66	155.29
6	156.93	158.56	160.20	161.83	163.47	165.10	166.73	168.37	170.00	171.64	173.27	174.91	176.54	178.18	179.81	181.45
7	183.08	184.72	186.35	187.99	189.62	191.25	192.89	194.52	196.16	197.79	199.43	201.06	202.70	204.33	205.97	207.60
8	209.24	210.87	212.50	214.14	215.77	217.41	219.04	220.68	222.31	223.95	225.58	227.22	228.85	230.49	232.12	233.76
9	235.39	237.02	238.66	240.29	241.93	243.57	245.20	246.83	248.47	250.10	251.74	253.37	255.01	256.64	258.28	259.91
10	261.54	263.18	264.81	266.45	268.08	269.72	271.35	272.99	274.62	276.26	277.89	279.53	281.16	282.80	284.43	286.06
11	287.70	289.33	290.97	292.59	294.24	295.87	297.51	299.14	300.78	302.41	304.05	305.68	307.31	308.95	310.58	312.22

OMSÆTNING AF DANSKE FOD OG TOMMER TIL MILLIMETER.

	0"	1"	2"	3"	4"	5"	6"	7"	8"	9"	10"	11"
1'	314	340	366	392	419	445	471	497	523	549	575	602
2'	628	654	680	706	732	759	785	811	837	863	890	916
3'	942	968	994	1020	1046	1072	1099	1125	1151	1177	1203	1229
4'	1255	1282	1308	1334	1360	1386	1412	1438	1465	1491	1517	1543
5'	1569	1595	1622	1648	1674	1700	1726	1752	1778	1805	1831	1857
6'	1883	1909	1935	1962	1988	2014	2040	2066	2092	2118	2145	2171
7'	2197	2223	2249	2275	2302	2328	2354	2380	2406	2432	2459	2485
8'	2511	2537	2563	2589	2616	2642	2668	2694	2720	2746	2773	2799
9'	2825	2851	2877	2903	2929	2956	2982	3008	3034	3060	3087	3113
10'	3139	3165	3191	3217	3243	3269	3296	3322	3348	3374	3401	3427
11'	3452	3478	3505	3531	3557	3583	3609	3635	3661	3688	3714	3740
12'	3766	3792	3819	3845	3871	3897	3923	3949	3975	4001	4028	4054
13'	4080	4106	4132	4159	4185	4211	4237	4263	4289	4315	4342	4368
14'	4394	4420	4446	4472	4499	4525	4551	4577	4603	4629	4656	4682
15'	4708	4734	4760	4786	4813	4839	4865	4891	4917	4943	4970	4996
16'	5022	5048	5074	5100	5126	5153	5179	5205	5231	5257	5284	5310
17'	5336	5362	5388	5414	5440	5467	5492	5519	5545	5571	5598	5624
18'	5649	5675	5702	5728	5754	5780	5806	5832	5858	5885	5911	5937
19'	5963	5989	6016	6042	6068	6094	6120	6146	6172	6198	6225	6251
20'	6277	6303	6329	6356	6382	6408	6434	6460	6486	6512	6539	6565
21'	6591	6617	6643	6669	6696	6722	6748	6774	6800	6826	6853	6879
22'	6905	6931	6957	6983	7010	7036	7062	7088	7114	7140	7167	7193
23'	7218	7244	7271	7297	7323	7349	7376	7402	7428	7454	7480	7506
24'	7533	7559	7585	7611	7638	7664	7689	7716	7742	7768	7795	7821
25'	7846	7872	7899	7925	7951	7977	8003	8029	8055	8082	8108	8134
26'	8160	8186	8213	8239	8265	8291	8317	8343	8369	8396	8422	8448
27'	8474	8500	8526	8553	8579	8605	8631	8657	8683	8709	8736	8762
28'	8788	8814	8840	8866	8893	8919	8945	8971	8997	9023	9050	9076
29'	9102	9128	9154	9180	9207	9223	9250	9285	9311	9337	9364	9390
30'	9416	9442	9468	9494	9520	9546	9573	9599	9625	9651	9678	9703
31'	9730	9756	9782	9808	9834	9860	9886	9913	9939	9965	9992	10017
32'	10043	10069	10096	10122	10148	10174	10200	10226	10252	10279	10305	10331
33'	10357	10383	10410	10436	10462	10488	10514	10540	10566	10593	10619	10645
34'	10671	10697	10723	10750	10776	10802	10828	10854	10880	10906	10933	10959
35'	10985	11011	11037	11063	11090	11116	11142	11168	11194	11220	11247	11273
36'	11299	11325	11351	11377	11403	11429	11456	11482	11508	11534	11560	11586
37'	11613	11639	11665	11691	11717	11743	11770	11796	11822	11848	11874	11900
38'	11926	11953	11979	12005	12031	12057	12083	12110	12136	12162	12188	12214
39'	12240	12266	12293	12319	12345	12371	12397	12423	12450	12476	12502	12528
40'	12554	12580	12606	12633	12659	12685	12711	12737	12763	12790	12816	12842
41'	12868	12894	12920	12947	12973	12999	13025	13051	13077	13103	13130	13156
42'	13182	13208	13234	13260	13286	13313	13339	13365	13391	13417	13443	13470
43'	13496	13522	13548	13574	13601	13627	13653	13679	13705	13731	13757	13783
44'	13810	13836	13862	13888	13914	13941	13967	13993	14019	14045	14071	14097
45'	14123	14149	14175	14201	14228	14254	14280	14306	14332	14358	14385	14411
46'	14437	14463	14489	14515	14542	14568	14594	14620	14646	14672	14699	14725
47'	14751	14777	14803	14829	14856	14882	14908	14934	14960	14986	15012	15038
48'	15064	15090	15116	15142	15169	15195	15221	15247	15273	15299	15326	15352
49'	15378	15404	15430	15456	15483	15509	15535	15561	15587	15613	15640	15666

Beregninger

over

Bæreevnen af Staalbjælker og **L** Staal, støbte Søjler, parallellflangede Differdinger - Greybjælker af **I** Staal.

Serie DIP og DIPEX

Valset i Greyvalseværk.

(Angaaende denne Valsemetodes Fortrin se Pag. 134 i vort Album, 5 Udgave.)

Beregningerne er med Udgiverens Tilladelse tagne fra

SOPHUS BERENDSENS NORMAL-ALBUM

sidste nye Udgave.

Samtlige Profiler føres paa Lager af SOPHUS BERENDSENS, A/S
Raadhushpladsen 37, Kbhvn. B, Postbox 272.

Parallellflangede Differdinger-Greybjælker Serie DIP
som Søjler.

Profil Nr.	Højde og Bredde i mm	Vægt i kg pr. m	Totalbæreevne i Kilogram—Højderne i Meter.					
			3.00	3.20	3.40	3.80	4.20	4.40
			14 DIP	140 × 140	34.63	32150	30750	29250
15 DIP	150 × 150	37.15	35780	34560	33150	30120	26730	24900
16 DIP	160 × 160	45.81	45810	44400	42890	39610	35970	34010
17 DIP	170 × 170	48.72	49940	48610	47190	44090	40650	38810
18 DIP	180 × 180	51.62	54020	52760	51420	48490	45240	43490
19 DIP	190 × 190	54.53	58040	56850	55570	52800	49710	48050
20 DIP	200 × 200	64.94	70170	68900	67550	64600	61320	59560
21 DIP	210 × 210	68.24	74630	73420	72130	69310	66190	64510
22 DIP	220 × 220	71.54	79050	77890	76660	73970	70980	69370
23 DIP	230 × 230	74.83	83430	82330	81140	78570	75700	74160
24 DIP	240 × 240	87.39	98260	97070	95810	93060	90010	88360
25 DIP	250 × 250	91.08	103100	101960	100750	98110	95170	93590
26 DIP	260 × 260	94.77	107920	106830	105660	103120	100290	98770
27 DIP	270 × 270	98.45	112720	111670	110540	108090	105380	103900
28 DIP	280 × 280	112.71	129750	128630	127440	124850	119960	120410
29 DIP	290 × 290	116.79	135010	133930	132780	130270	127490	125990
30 DIP	300 × 300	120.87	140260	139210	138100	135670	132980	131530
32 DIP	320 × 300	134.48	155920	154750	153490	150770	147730	145100
34 DIP	340 × 300	136.52	158160	156990	155660	152840	149720	148040
36 DIP	360 × 300	130.30	174070	172730	171290	168170	164700	162830
38 DIP	380 × 300	152.50	176470	175090	173610	170400	166820	164900
42 1/2 DIP	400 × 300	163.68	189470	188000	186430	183010	179210	177170
42 1/2 DIP	425 × 300	166.43	192470	190950	189330	185790	181860	179750
45 DIP	450 × 300	181.84	210090	208410	206610	202650	198340	196000
47 1/2 DIP	475 × 300	184.78	213340	211600	209740	205700	201200	198780
50 DIP	500 × 300	200.44	231210	229300	227260	222820	217890	215230
55 DIP	550 × 300	206.72	238010	235970	233810	229090	223840	221020

Parallellflangede Differdinger-Greybjælker Serie DIP af **I** Staal, valset i Greyvalseværk.

Profil Nr.	Højde og Bredde i mm	Vægt i kg pr. m	Totalbæreevne i Kilogram ved ensfordelt Belastning. Fritliggende i Meter.																																											
			3.00				4.00				5.00				6.00				7.00				8.00				9.00				10.00				12.00				14.00				18.00			
			14 DIP	140	34.63	6076	4557	4143	3798	3505	3255	3038	2604	2279	2025	1823	1519	1302	1013																											
15 DIP	150	37.15	7084	5313	4830	4428	4087	3795	3542	3036	2657	2361	2125	1771	1518	1181																														
16 DIP	160	45.81	9212	6909	6281	5758	5315	4935	4606	3948	3455	3071	2764	2303	1974	1535																														
17 DIP	170	48.72	10528	7896	7178	6580	6074	5640	5264	4512	3948	3509	3158	2682	2256	1755																														
18 DIP	180	51.62	11928	8946	8133	7455	6882	6390	5964	5112	4473	3976	3578	2982	2556	1988																														
19 DIP	190	54.53	13412	10059	9145	8383	7738	7185	6706	5748	5030	4471	4024	3353	2874	2235																														
20 DIP	200	64.94	16660	12495	11359	10413	9612	8925	8330	7140	6248	5553	4998	4165	3570	2777																														
21 DIP	210	68.24	18336	13902	12638	11588	10694	9930	9268	7944	6951	6179	5561	4634	3972	3089																														
22 DIP	220	71.54	20496	15372	13975	12810	11825	10980	10248	8784	7686	6832	6149	5124	4392	3416																														
23 DIP	230	74.83	22568	16926	15387	14105	13020	12090	11284	9672	8463	7523	6770	5682	4836	3761																														
24 DIP	240	87.39	27272	20454	18595	17045	15764	14610	13636	11688	10227	9091	8182	6818	5884	4545																														
25 DIP	250	91.08	29792	22344	20313	18620	17188	15960	14896	12768	11172	9931	8938	7448	6384	4965																														
26 DIP	260	94.77	32424	24318	22107	20265	18706	17370	16212	13896	12159	10808	9727	8106	6948	5404																														
27 DIP	270	98.45	35168	26376	23978	21980	20289	18840	17584	15072	13188	11723	10550	8792	7536	5861																														
28 DIP	280	112.71	41440	31080	28255	25900	23908	22200	20720	17760	15540	13813	12432	10360	8880	6907																														
29 DIP	290	116.79	44716	33537	30478	27948	25798	23955	22358	19164	16769	14905	13415	11179	9582	7453																														
30 DIP	300	120.87	48076	36057	32779	30048	27736	25755	24038	20604	18029	16025	14423	12019	10302	8013																														
32 DIP	320 × 300	134.48	56448	42336	38487	35280	32566	30240	28224	24192	21168	18816	16934	14112	12096	9408																														
34 DIP	340 × 300	136.52	60844	45633	41485	38028	35102	32595	30422	26076	22817	20281	18253	15211	13038	10141																														
36 DIP	360 × 300	152.50	70196	52647	47603	43873	40498	37605	35098	30084	26824	23399	21059	17549	15042	11699																														
38 DIP	380 × 300	163.68	84896	63672	57884	53060	49325	46335	43720	37548	32184	28161	25032	20529	18774	14692																														
42 1/2 DIP	425 × 300	166.43	91560	68670	62427	57225	52823	49050	45780	39240	34335	30520	27468	22890	19620	15260																														
45 DIP	450 × 300	181.84	104804	78603	71457	65503	60464	56145	52402	44916	39302	34953	31441	26201	22458	17467																														
47 1/2 DIP	475 × 300	184.78	112140	84105	76459	70088	64696	60075	56070	48060	42053	37380	33642	28035	24008	18690																														
50 DIP	500 × 300	200.44	126756	95067	86425	79223	73128	67905	63378	54824	47517	42252	38027	31689	27108	21126																														
55 DIP	550 × 300	206.72	142884	107163	97421	89303	82433	76545	71442	61236	53552	47628	42865	35721	30618	23814																														

Parallellængede Differdinger-Greybjælker Serie DIPEX som Søjler, valset i Greyvalseværk.

Profil Nr.	Højde og Bredde i mm	Vægt i kg pr. m	Totalbæreevne i Kilogram. — Højderne i Meter.										
			3.00	3.40	3.80	4.20	4.60	5.00	6.00	7.00	8.00	10.00	12.00
14 DIPEX	140 × 140	31.3	29950	27580	24900	21940	18160	15370	10680	7840	6010	3840	2670
15 DIPEX	150 × 150	35.0	34680	32360	29760	26870	23680	19710	13690	10060	7700	4930	3420
16 DIPEX	160 × 160	38.8	39510	37260	34730	31910	28820	25440	17270	12690	9710	6220	4320
17 DIPEX	170 × 170	43.2	44990	42740	40210	37400	34310	30940	21510	15800	12100	7740	5380
18 DIPEX	180 × 180	47.7	50480	48260	45770	43000	39950	36630	26480	19460	14900	9530	6620
19 DIPEX	190 × 190	51.8	55790	53640	51220	48530	45570	42340	33090	23690	18130	11610	8060
20 DIPEX	200 × 200	56.6	61740	59610	57220	54560	51630	48440	39300	28600	21900	14010	9730
21 DIPEX	210 × 210	61.4	67710	65610	63260	60640	57760	54620	45620	34190	26170	16750	11630
22 DIPEX	220 × 220	67.2	74750	72640	70270	67630	64720	61560	52490	41760	31100	19900	13820
23 DIPEX	230 × 230	71.5	80310	78280	76000	73460	70670	67620	58890	48580	36610	23430	16270
24 DIPEX	240 × 240	77.7	87840	85790	83490	80930	78110	75040	66240	55850	42890	27450	19060
25 DIPEX	250 × 250	83.3	94750	92730	90450	87930	85150	82120	73430	63160	51320	31930	22180
26 DIPEX	260 × 260	90.0	102940	100900	98600	96050	93240	90180	81410	71050	59090	36970	25670
27 DIPEX	270 × 270	96.0	110320	108300	106030	103510	100740	97720	89050	78810	67000	42540	29540
28 DIPEX	280 × 280	102.1	117890	115900	113660	111170	108430	105440	96880	86760	75090	48720	33830
29 DIPEX	290 × 290	108.4	125690	123690	121470	119010	116300	113350	104890	94890	83350	55550	38570
30 DIPEX	300 × 300	115.5	134300	132330	130120	127660	124960	122010	113560	103570	92040	63080	43810
32 DIPEX	320 × 300	122.5	142440	140330	137960	135320	132420	129260	120190	109480	97120	66240	46000
34 DIPEX	340 × 300	129.7	150660	148410	145870	143050	139950	136570	125880	115430	102220	69040	48190
36 DIPEX	360 × 300	136.9	158970	156570	153850	150860	147550	143950	133620	121410	107320	72550	50380
38 DIPEX	380 × 300	144.4	167540	164980	162090	158890	155370	151530	140520	127510	112500	75710	52570
40 DIPEX	400 × 300	151.9	176190	173470	170400	167000	163260	159170	147470	133650	117700	78860	54770
42 ¹ / ₂ DIPEX	425 × 300	160.1	185530	182620	179350	175720	171720	167360	154870	140110	123080	82030	56960
45 DIPEX	450 × 300	168.5	195120	192020	188530	184650	180390	175740	162420	146680	128510	85180	59150
47 ¹ / ₂ DIPEX	475 × 300	176.9	204790	201490	197780	193660	189120	184180	170010	153260	133940	88340	61350
50 DIPEX	500 × 300	186.3	215400	211880	207910	203500	198640	193350	178190	160270	139600	91520	63550

72

Parallellængede Differdinger-Greybjælker Serie DIPEX af I Staal valset i Greyvalseværk.

Profil Nr.	Højde og Bredde i mm	Vægt i kg pr. m	Totalbæreevne i Kilogram ved ensfordelt Belastning. — Fritliggendet i Meter.												
			3.00	4.00	4.40	4.80	5.20	5.60	6.00	7.00	8.00	9.00	10.00	12.00	14.00
14 DIPEX	140 × 140	31.3	5880	4410	4009	3675	3392	3150	2940	2520	2205	1960	1764	1470	1260
15 DIPEX	150 × 150	35.0	7084	5313	4830	4428	4087	3795	3542	3036	2657	2361	2125	1771	1518
16 DIPEX	160 × 160	38.8	8400	6300	5727	5250	4846	4500	4200	3600	3150	2800	2520	2100	1800
17 DIPEX	170 × 170	43.2	9940	7455	6777	6213	5735	5325	4970	4260	3728	3313	2982	2485	2130
18 DIPEX	180 × 180	47.7	11648	8736	7942	7280	6720	6240	5824	4992	4368	3883	3494	2912	2496
19 DIPEX	190 × 190	51.8	13412	10059	9145	8383	7738	7185	6706	5748	5030	4471	4024	3353	2874
20 DIPEX	200 × 200	56.6	15456	11592	10538	9660	8917	8280	7728	6624	5796	5152	4636	3864	3374
21 DIPEX	210 × 210	61.4	17612	13209	12008	11008	10161	9435	8806	7548	6605	5871	5284	4403	3712
22 DIPEX	220 × 220	67.2	20244	15183	13803	12653	11679	10845	10122	8676	7592	6748	6073	5061	4338
23 DIPEX	230 × 230	71.5	22568	16926	15387	14105	13020	12090	11284	9672	8463	7523	6770	5642	4836
24 DIPEX	240 × 240	77.7	25620	19215	17468	16013	14781	13725	12810	10980	9608	8540	7686	6405	5490
25 DIPEX	250 × 250	83.3	28616	21462	19511	17885	16509	15330	14308	12264	10731	9539	8583	7154	6132
26 DIPEX	260 × 260	90.0	32172	24129	21935	20108	18561	17235	16036	13788	12065	10724	9651	8043	6894
27 DIPEX	270 × 270	96.0	35672	26754	24322	22295	20580	19110	17836	15288	13377	11891	10701	8918	7644
28 DIPEX	280 × 280	102.1	39396	29547	26861	24623	22728	21105	19698	16884	14774	13132	11818	9849	8442
29 DIPEX	290 × 290	108.4	43372	32529	29572	27108	25022	23235	21686	18588	16265	14457	13011	10843	9294
30 DIPEX	300 × 300	115.5	47796	35847	32588	29873	27575	25606	23898	20484	17924	15932	14338	11949	10242
32 DIPEX	320 × 300	122.5	53816	40362	36693	33635	31048	28830	26908	23064	20181	17939	16144	13454	11532
34 DIPEX	340 × 300	129.7	60172	45129	41026	37608	34715	32235	30086	25788	22565	20057	18051	15043	12894
36 DIPEX	360 × 300	136.9	66892	50169	45008	41808	38592	35833	33446	28668	25085	22297	20067	16723	14334
38 DIPEX	380 × 300	144.4	74032	55524	50476	46270	42711	39660	37016	31728	27762	24677	22209	18508	15864
40 DIPEX	400 × 300	151.9	81508	61131	55574	50943	47024	43665	40754	34932	30566	27169	24452	20377	17466
42 ¹ / ₂ DIPEX	425 × 300	160.1	90692	68019	61835	56633	52322	48585	45346	38868	34010	30231	27207	22673	19434
45 DIPEX	450 × 300	168.5	100408	75306	68460	62755	57928	53790	50204	43032	37653	33469	30122	25102	21506
47 ¹ / ₂ DIPEX	475 × 300	176.9	110628	82971	75423	69143	63824	59265	55314	47412	41486	36876	33188	27527	23076
50 DIPEX	500 × 300	186.3	121800	91350	83045	76125	70269	65250	60900	52200	45675	40600	36540	30450	26100

73

Normalprofiler af I-Staal.

Profil Nr.	Højde og Bredde i mm	Vægt i kg pr. m	Totalbæreevne i Kilogram ved ensfordelt Belastning, — Fritliggendet i Meter.												
			2.00	2.50	3.00	4.00	4.40	4.80	5.20	5.60	6.00	7.00	8.00	9.00	10.00
7 ¹ / ₂ br.	76 × 76	12.00	1722	1378	1148	861	783	715	662	615	574	492	431	383	344
8	80 × 42	5.95	819	655	546	410	372	341	315	293	273	234	205	182	164
9	90 × 46	7.07	1092	874	728	546	496	455	420	390	364	312	273	243	218
10	100 × 50	8.32	1436	1149	958	718	653	599	552	513	479	410	359	319	287
10 ¹ / ₂ br.	102 × 76	14.00	2633	2107	1756	1317	1197	1097	1013	941	878	752	658	585	527
11	110 × 54	9.66	1827	1462	1218	914	830	761	703	653	609	522	457	406	365
12	120 × 58	11.15	2297	1838	1532	1149	1044	957	884	821	766	656	574	511	459
13	130 × 62	12.64	2818	2255	1879	1409	1281	1174	1084	1007	939	805	705	626	564
13 ¹ / ₂ br.	127 × 114	26.50	5880	4707	3920	2940	2673	2450	2262	2100	1960	1680	1470	1307	1176
14	140 × 66	14.37	3440	2752	2293	1720	1564	1433	1323	1229	1147	983	860	764	688
15	150 × 70	16.01	4116	3293	2744	2058	1871	1715	1583	1470	1372	1176	1029	915	823
15 ¹ / ₂ br.	152 × 127	33.00	9324	7459	6216	4662	4238	3885	3586	3330	3108	2664	2331	2072	1865
16	160 × 74	17.90	4914	3931	3276	2457	2234	2048	1890	1755	1638	1404	1229	1092	983
17	170 × 78	19.78	5754	4603	3836	2877	2615	2398	2213	2055	1918	1644	1439	1279	1151
18	180 × 82	21.90	6762	5410	4508	3381	3074	2818	2601	2415	2254	1932	1691	1503	1352
19	190 × 86	24.02	7812	6250	5208	3906	3551	3255	3005	2790	2604	2232	1953	1736	1562
20	200 × 90	26.30	8988	7190	5992	4494	4085	3745	3457	3210	2996	2568	2247	1997	1798
20 ¹ / ₂ br.	203 × 152	42.60	15960	12768	10640	7980	7255	6650	6138	5700	5320	4560	3990	3547	3192
12	210 × 94	28.57	10248	8198	6832	5124	4658	4270	3942	3660	3416	2928	2562	2277	2050
22	220 × 98	31.09	11676	9341	7784	5838	5307	4865	4491	4170	3892	3336	2919	2595	2335
23	230 × 102	33.52	13188	10550	8792	6594	5995	5495	5072	4710	4396	3768	3297	2931	2638
24	240 × 106	36.19	14868	11894	9912	7434	6758	6195	5718	5310	4956	4248	3717	3304	2974
25	250 × 110	39.01	16674	13339	11116	8337	7579	6948	6413	5955	5558	4764	4169	3705	3335
25 ¹ / ₂ br.	254 × 152	52.60	24486	19589	16324	12243	11130	10203	9418	8745	8162	6996	6122	5441	4897
26	260 × 113	41.92	18564	14851	12376	9282	8438	7735	7140	6630	6188	5304	4641	4125	3713
27	270 × 116	44.90	20622	16498	13748	10311	9374	8593	7932	7365	6872	5892	5156	4583	4124
28	280 × 119	47.96	22764	18211	15176	11382	10347	9485	8755	8130	7588	6504	5691	5059	4555
29	290 × 122	50.95	25032	20026	16688	12516	11378	10430	9628	8940	8344	7152	6258	5563	5006
30	300 × 125	54.24	27426	21941	18284	13713	12466	11428	10598	9795	9142	7836	6857	6095	5485

— 74 —

L-Staal som Søjler.

Profil Nr.	Højde og Bredde i mm	Vægt i kg pr. m	Totalbæreevne i Kilogram, Højderne i Meter. Søjlen ikke indspændt ved Enderne.											
			2.20	2.40	2.60	2.80	3.00	3.20	3.40	3.60	3.80	4.00	5.00	
8	80 × 45	8.64	2806	2358	2009	1732	1509	1327	1175	1048	940	849	763	543
10	100 × 50	10.60	4238	3561	3034	2616	2279	2003	1774	1582	1420	1282	1162	820
10 ¹ / ₂ W	105 × 65	13.58	9044	7438	6337	5464	4760	4184	3706	3306	2967	2678	2418	1714
11 ¹ / ₄ W	117.5 × 65	17.74	11436	9370	7984	6884	5997	5271	4669	4164	3738	3373	3129	2159
12	120 × 55	13.35	6248	5250	4473	3857	3360	2953	2616	2333	2094	1890	1720	1210
14	140 × 60	16.01	9068	7620	6493	5598	4877	4286	3797	3387	3039	2743	2473	1756
16	160 × 65	18.84	12582	10366	8833	7616	6634	5831	5165	4607	4135	3732	3388	2388
18	180 × 70	21.98	16229	14204	11805	10179	8867	7793	6903	6157	5526	4988	4512	3192
20	200 × 75	25.28	20062	17999	15757	13214	11511	10117	8962	7994	7175	6475	5844	4144
22	220 × 80	29.36	24907	22817	20545	18091	15322	13467	11929	10640	9550	8619	7816	5516
23 ¹ / ₂ W	235 × 90	33.28	30467	28522	26407	24122	21669	18580	16470	14691	13186	11900	10761	7616
24	240 × 85	33.21	29434	27310	25001	22507	19289	16953	15017	13395	12022	10850	9844	6944
26 W	260 × 90	32.66	28627	26477	24140	21617	18433	16201	14351	12801	11490	10369	9366	6636
26	260 × 90	37.92	34970	32803	30448	27905	25280	21670	19196	17122	15366	13869	12586	8876
28	280 × 95	41.84	40141	38045	35766	33306	30663	27838	24161	21551	19342	17456	15612	11162
30 W	300 × 75	33.60	21521	17622	15015	12946	11278	9912	8780	7832	7029	6344	5700	4060
30	300 × 100	46.16	45630	43574	41339	38925	36332	33560	30610	26736	23996	21656	19616	13860

— 75 —

Runde, hule Støbejerns Søjler.

Ydre Dim. i mm	Godstykke i mm	Vægt i kg pr. m	Totalbæreevne i Kilogram, Højderne i Meter.											
			2.40	.60	2.80	.00	3.20	3.40	3.60	3.80	4.00	4.50	5.00	6.00
100	15	29.04	5260	4610	4060	3610	3220	2890	2610	2360	2150	1780	1420	1000
110	15	32.46	6950	6120	5430	4830	4330	3900	3520	3200	2920	2350	1930	1370
120	15	35.88	8960	7930	7060	6320	5680	5130	4650	4230	3860	3130	2580	1840
130	20	50.11	13500	12000	10710	9600	8650	7820	7100	6470	5920	4800	3900	2820
150	20	59.22	19960	17930	16160	14610	13250	12060	11000	10080	9250	7570	6290	4520
175	20	70.61	29400	26760	24390	22280	20390	18700	17190	15830	14620	12100	10140	7380
200	25	99.65	47340	43510	40000	36820	33940	31320	28960	26820	24880	20780	17560	12910
225	25	113.88	61330	56960	52880	49110	45630	42430	39500	36800	34330	29030	24760	18460

Tabel over, hvilke I Profiler, der ved forskellige Fritliggende og Belastninger kunne anvendes til Bjælkelag.

Bjælkelagets Benyttelse	Bjælkelagets Konstruktion	Gulvbelastning i kg. pr. □ Meter	Staalets Belastning i kg. pr. □ mm	Nærmeste Normalprofil og laveste bredflangede samt DIP Bjælke, der kan anvendes. Fritliggende i Meter. Indbyrdes Bjælkeafstand 1 Meter.													
				3.5	4.0	4.2	4.6	5.0	5.2	5.6	6.0	6.5	7.0	8.0	9.0		
Almindelig Beboelse	Staalbjælker med Indskud og Gulvbrædder	Tilfældig Belastning: 200 kg Egenvægt: 200 kg ialt 400 kg	10,5 uden Hensyn til Nedbøjning til Nedbøjning ^{1/400} af Længden	13 10 1/2 b	14 13 1/2 b	15 15 b	16 13 1/2 b	17 13 1/2 b	18 13 1/2 b	19 14 DIP	20 14 DIP	21 15 DIP	22 16 DIP	23 17 DIP	24 18 DIP	25 18 DIP	
	Staalbjælker med Beton eller murede Hvælvinger	Tilfældig Belastning: 200 kg Egenvægt: 300 kg ialt 500 kg	10,5 uden Hensyn til Nedbøjning til Nedbøjning ^{1/400} af Længden	13 13 1/2 b	14 13 1/2 b	15 13 1/2 b	16 13 1/2 b	17 14 DIP	18 14 DIP	19 14 DIP	20 14 DIP	21 15 DIP	22 16 DIP	23 17 DIP	24 18 DIP	25 19 DIP	26 20 DIP
Forsamlingslokaler, Banklokaler, Trapper etc.	Staalbjælker med Indskud og Gulvbrædder	Tilfældig Belastning: 400 kg Egenvægt: 200 kg ialt 600 kg.	10,5 uden Hensyn til Nedbøjning til Nedbøjning ^{1/400} af Længden	15 13 1/2 b	16 13 1/2 b	17 14 DIP	18 14 DIP	19 15 DIP	20 16 DIP	21 16 DIP	22 17 DIP	23 18 DIP	24 19 DIP	25 20 DIP	26 21 DIP	27 22 DIP	28 24 DIP
	Staalbjælker med Beton eller murede Hvælvinger	Tilfældig Belastning: 400 kg Egenvægt: 400 kg ialt 800 kg	10,5 uden Hensyn til Nedbøjning til Nedbøjning ^{1/400} af Længden	16 13 1/2 b	17 14 DIP	18 14 DIP	19 15 DIP	20 15 DIP	21 16 DIP	22 16 DIP	23 17 DIP	24 18 DIP	25 19 DIP	26 20 DIP	27 21 DIP	28 22 DIP	29 23 DIP
Pakhus, Gaarde, Porte etc.	Staalbjælker med Plankegulv	Tilfældig Belastning: 800 kg Egenvægt: 100 kg ialt 900 kg	10,5 uden Hensyn til Nedbøjning til Nedbøjning ^{1/400} af Længden	17 13 1/2 b	18 14 DIP	19 14 DIP	20 15 DIP	21 15 DIP	22 16 DIP	23 17 DIP	24 17 DIP	25 18 DIP	26 19 DIP	27 20 DIP	28 21 DIP	29 22 DIP	30 24 DIP
	Staalbjælker med Beton eller murede Hvælvinger	Tilfældig Belastning: 800 kg Egenvægt: 500 kg ialt 1300 kg	10,5 uden Hensyn til Nedbøjning til Nedbøjning ^{1/400} af Længden	17 14 DIP	18 15 DIP	19 16 DIP	20 16 DIP	21 18 DIP	22 18 DIP	23 20 DIP	24 20 DIP	25 21 DIP	26 21 DIP	27 23 DIP	28 23 DIP	29 25 DIP	30 27 DIP

Strækmetal (Goldings Patent).

Masketørreben anvendes eller Maskernes Tvermaal. Ved Bestilling maa angives Padernes Størrelse eller Maskelængden og efter Maskebredden.

Nr.	Dimensioner i mm			Tværns. Areal paa 1 m Bredde, i cm ²	Pris i Kr. pr. Kvadrant.			Anvendes fortrinsvis til
	Maskerbredden	Metalbredden	Plade-tykk.		Ved Forskrivning fra Værk	Lager- maalt	Lager- maalt	
16	150	32	32	1,25				Paa Lager her i Byen føres de Nr., for hvilke Lagerpriserne er anførte i følgende Dimensioner
14	"	4,8	32	1,82				
12	"	6,4	32	2,85				
13	"	6,4	40	4,0				
15	75	32	32	2,78				
7	"	6,4	1,6	2,78				
9	"	4,8	3,2	4,06				
8	"	6,4	3,2	5,58				
11	"	4,8	4,8	6,44				
10	"	6,2	4,8	8,6				
5	40	2,4	1,2	1,02				Indlæg i Beton, Stakiller og Indhegninger.
6	"	2,4	1,6	2,06				
22	"	4,8	1,6	4,06				
24	"	3,2	3,2	8,50				
21	"	4,8	3,2	9,72				
20	"	2,4	1,6	2,52				
3	"	2,4	1,2	3,31				
18	"	2,4	1,6	3,82				
19	"	3,2	1,6	4,87				
17	"	2,4	3,2	10,56				
17	10	2,4	1,6	6,96				Indlæg i kunstige Sten, Cementplader, Løbetrør og Trappepitrin, Indhegninger, Beslytelses-gitter, Gitterværk.
2	"	2,4	1,6	5,05				
2	"	2,4	1,6	3,82				
28	6	2,4	1,5	12,06				
27	27	2,4	1,5	10,26				
27	27	2,4	1,5	10,26				
29	"	2,4	1,6	8,48				
1	10	2,4	0,8	2,44				
26	6	2,4	0	5,09				

Forskallings Strækmetal (Lathing), maalt.

Nr.	Strækmetal (Gulv-lathing), maalt	Strækmetal (Gulv-lathing), maalt	Strækmetal (Gulv-lathing), maalt
81	6	3,0	0,44
82	10	3,0	0,44

Forskallings Strækmetal (Square Lathing), maalt.

Nr.	Strækmetal (Square Lathing), maalt	Strækmetal (Square Lathing), maalt	Strækmetal (Square Lathing), maalt
200	11	0,44	2440
201	11	0,44	2440
202	10	0,44	610
250	10	0,60	2743

RUNDT MONIEJERNS TVÆRSNITSAREAL I CENTIMETER ².

Diameter mm	1. Stk.	2. Stk.	3. Stk.	4. Stk.	5. Stk.	6. Stk.	7. Stk.	8. Stk.	9. Stk.	10. Stk.	11. Stk.	12. Stk.
5	0,20	0,39	0,59	0,79	0,98	1,18	1,37	1,57	1,77	1,96	2,16	2,36
6	0,28	0,57	0,85	1,13	1,41	1,70	1,98	2,26	2,55	2,83	3,11	3,39
7	0,39	0,77	1,16	1,54	1,92	2,31	2,69	3,08	3,47	3,85	4,23	4,62
8	0,50	1,01	1,51	2,01	2,51	3,02	3,52	4,02	4,52	5,03	5,53	6,03
9	0,64	1,27	1,91	2,55	3,18	3,82	4,45	5,09	5,73	6,36	7,00	7,63
10	0,79	1,57	2,36	3,14	3,93	4,71	5,50	6,28	7,07	7,85	8,64	9,43
11	0,95	1,90	2,85	3,80	4,75	5,70	6,65	7,60	8,55	9,50	10,45	11,40
12	1,13	2,26	3,39	4,52	5,66	6,79	7,92	9,05	10,18	11,31	12,44	13,57
13	1,33	2,66	3,98	5,31	6,64	7,96	9,29	10,62	11,95	13,27	14,60	15,93
14	1,54	3,08	4,62	6,16	7,70	9,24	10,78	12,32	13,85	15,39	16,93	18,47
15	1,77	3,53	5,30	7,07	8,84	10,60	12,37	14,14	15,90	17,67	19,44	21,21
16	2,01	4,02	6,03	8,04	10,05	12,06	14,07	16,08	18,10	20,11	22,12	24,13
17	2,27	4,54	6,81	9,08	11,35	13,62	15,89	18,16	20,43	22,70	24,97	27,24
18	2,55	5,09	7,63	10,18	12,72	15,27	17,81	20,36	22,90	25,45	27,99	30,54
19	2,84	5,67	8,51	11,34	14,18	17,01	19,85	22,68	25,52	28,35	31,19	34,02
20	3,14	6,28	9,43	12,57	15,71	18,85	21,99	25,13	28,27	31,42	34,56	37,70
21	3,46	6,93	10,39	13,85	17,32	20,78	24,25	27,71	31,17	34,64	38,10	41,56
22	3,80	7,70	11,40	15,21	19,01	22,81	26,61	30,41	34,21	38,01	41,81	45,62
23	4,16	8,31	12,46	16,52	20,77	24,93	29,08	33,24	37,39	41,55	45,70	49,86
24	4,52	9,05	13,57	18,10	22,62	27,14	31,67	36,19	40,72	45,24	49,76	54,29
25	4,91	9,82	14,73	19,63	24,54	29,45	34,36	39,27	44,18	49,09	54,00	58,90

RUNDE, HULE STØBEJERNS SØJLER.

Maal i Millimeter		Tværsnits-Areal cm ²	Inerti-moment cm ⁴	Vægt		Bæreevne i Kilogram ved central Belastning paa 2 til 4 Meters fri Højde								
Udv. Diameter	Gods-tykkelse			pr. m i kg	pr. Fod i Pd.	2 m 6' 4"	2 1/2 m 7' 2"	2 1/2 m 8'	2 3/4 m 8' 9"	3 m 9' 7"	3 1/4 m 10' 4"	3 1/2 m 11' 2"	3 3/4 m 11' 11"	4 m 12' 9"
80	10	22	137	16	10	4560	3840	3720	2800	2430	2120	1860	1650	1470
	12	25.1	153	18.6	11.7	5160	4330	3680	3150	2730	2380	2090	1850	1640
90	10	25.1	204	18.2	11.4	6230	5320	4570	3950	3450	3030	2670	2370	2120
	14	33.4	250	24.2	15.2	7850	6680	5720	4930	4290	3760	3310	2940	2620
100	12	33.2	327	24.1	15.1	9280	8010	6940	6050	5300	4680	4150	3700	3320
	16	42.2	386	30.6	19.2	11300	9690	8370	7280	6370	5600	4960	4420	3950
110	12	36.9	450	26.8	16.8	11700	10200	8920	7840	6920	6149	5480	4900	4410
	16	47.2	537	34.2	21.5	14400	12500	10900	9550	8410	7450	6630	5930	5330
120	12	40.7	601	29.5	18.5	14200	12600	11100	9840	8750	7810	7000	6300	5690
	18	57.7	774	41.8	26.2	19200	16900	14800	13100	11600	10300	9220	8280	7460
130	16	57.3	949	41.5	26	21200	18800	16700	14900	13300	11900	10700	9690	8770
	20	69.1	1080	50.1	31.4	24800	22000	19500	17300	15400	13800	12400	11200	10100
140	16	62.3	1218	45.2	28.4	24800	22300	20000	17900	16100	14500	13100	11900	10800
	20	75.4	1395	54.7	34.3	29300	26200	23500	21000	18900	17000	15300	13800	12600
150	18	74.6	1656	54.1	34	130028300	25600	23100	20900	18900	17200	15600	14200	12900
	24	95	1954	68.9	43.2	870034800	31300	28200	25400	22900	20800	18800	17100	15600

STØBEJÆRNS MUFFERØR ANVENDTE SOM SØJLER (STALDSØJLER).

Indv. Diam. i eng. Tom.	Udv. Diam. i mm	Gods-tyk-kelse i mm	Tvær-snitts-Areal cm ²	Inerti-moment cm ⁴	Vægt		Bæreevne i Kilogram ved central Belastning										
					pr. m i kg	pr. Fod i Pd.	2 m 6' 4"	2 ¹ / ₄ m 6' 4"	2 ¹ / ₂ m 8'	2 ³ / ₄ m 8' 9"	3 m 9' 7"	2 ³ / ₄ m 10' 4"	3 ¹ / ₂ m 11' 2"	3 ³ / ₄ m 11' 11"	4 m 12' 9"		
3"	92	8.5	22.3	196	16.5	10.4	5820	4990	4300	3730	3260	2870	2540				
3 ¹ / ₂ "	108	9	28	346	20.5	12.9	8920	7790	6830	6000	5300	4710	4200				
4"	118	9	30.8	461	22.5	14.1	10800	9580	8470	7510	6690	5970	5350				
5"	144	9.5	40.1	912	29.5	18.5	17000	15400	12600	12600	11400	10300	9380	8540	7790		
6"	170	10	50.3	1615	37	32.2	24100	22200	18800	18800	17300	15900	14600	13400	12400		

Støbejerns Søjlerne er beregnede efter Formlen:

$$P = \frac{700 \cdot F}{1 + 3.7 \frac{F^2}{I^2}}$$

P = Bæreevne i kg
 F = Tværsnitsareal i cm²
 = Søjle's frie Højde i m
 I² = $\frac{\text{Mindste Inertimoment}}{\text{Tværsnitsareal}}$

VÆGT AF METALPLADER I KILOGRAM
 PR. METER².

Tykkelse mm	Svejsjern	blødt Staal	Kobber	Zink	Bly
1	7,8	7,9	8,9	7,2	11,4
2	15,6	15,7	17,8	14,4	22,7
3	23,4	23,6	26,7	21,6	34,1
4	31,2	31,4	35,6	28,8	45,5
5	39,0	39,3	44,5	36,0	56,9

VÆGT AF RUNDT OG FIRKANTET JÆRN.

Tykkelse i eng. Tommer	O		□		Tykkelse i mm	O		□	
	kg pr. m	Pd. pr. d Fod	kg pr. m	Pd. pr. d Fod		kg pr. m	Pd. pr. d Fod	kg pr. m	Pd. pr. d Fod
3/16	0.14	0.09	0.18	0.11	5	0.16	0.10	0.20	0.12
1/4	0.25	0.16	0.32	0.20	6	0.22	0.14	0.28	0.18
5/16	0.39	0.24	0.49	0.31	7	0.30	0.19	0.39	0.24
3/8	0.56	0.35	0.71	0.45	8	0.39	0.25	0.50	0.32
7/16	0.76	0.48	0.97	0.61	9	0.50	0.31	0.64	0.40
1/2	0.99	0.62	1.27	0.79	10	0.82	0.39	0.79	0.49
9/16	1.26	0.79	1.60	1.01	11	0.75	0.47	0.95	0.60
5/8	1.55	0.98	1.98	1.24	12	0.89	0.56	1.13	0.71
11/16	1.88	1.18	2.39	1.50	13	1.04	0.65	1.33	0.83
3/4	2.24	1.40	2.85	1.79	14	1.21	0.76	1.54	0.97
13/16	2.63	1.65	3.34	2.10	15	1.39	0.87	1.77	1.11
7/8	3.05	1.91	3.88	2.45	16	1.58	0.99	2.01	1.26
15/16	3.50	2.19	4.45	2.79	18	2.00	1.25	2.54	1.60
1	3.98	2.50	5.06	3.18	20	2.47	1.55	3.14	1.97

RUNDE TRÆERS RUMINDHOLD I METER³

Længde i m	Tvermaal i cm															
	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25
	Omkreds i cm															
	31,4		37,6	40,8	44,0	47,2	50,3	53,5	56,6	59,8	62,9	66,9	69,2	72,3	75,5	78,5
1,0	0,01	0,01	0,01	0,01	0,02	0,02	0,02	0,02	0,03	0,03	0,03	0,03	0,04	0,04	0,05	0,05
1,2	1	1	1	2	2	2	2	3	3	3	4	4	5	5	5	6
1,4	1	1	2	2	2	2	3	3	4	4	4	4	5	6	6	7
1,6	1	2	2	2	2	3	3	4	4	5	5	6	6	7	7	8
1,8	1	2	2	2	3	3	4	4	5	5	6	6	7	7	8	9
2,0	0,02	0,02	0,02	0,03	0,03	0,04	0,04	0,05	0,05	0,06	0,06	0,07	0,08	0,08	0,09	0,10
2,2	2	2	2	3	3	4	4	5	6	6	7	8	8	9	10	11
2,4	2	2	3	3	4	4	5	5	6	7	8	8	9	10	11	12
2,6	2	2	3	3	4	5	5	6	7	7	8	9	10	11	12	13
2,8	2	1	3	4	4	5	6	6	7	8	9	10	11	12	13	14
3,0	0,02	0,03	0,03	0,04	0,05	0,05	0,06	0,07	0,08	0,09	0,09	0,10	0,11	0,12	0,14	0,15
3,2	3	4	4	4	5	6	6	7	8	9	10	11	12	13	14	16
3,4	3	4	4	5	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	17
3,6	3	4	4	5	6	6	7	8	9	10	11	12	14	15	16	18
3,8	3	4	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	16	17	19
4,0	0,03	0,04	0,05	0,05	0,06	0,07	0,08	0,09	0,10	0,11	0,13	0,14	0,15	0,17	0,18	0,20
4,2	3	4	5	6	6	7	8	10	11	12	13	15	16	17	19	21
4,4	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	14	15	17	18	20	22
4,6	4	4	5	6	7	8	9	10	12	13	14	16	17	19	21	23
4,8	4	5	5	6	7	8	10	11	12	14	15	17	18	20	22	24
5,0	0,04	0,05	0,06	0,07	0,08	0,09	0,10	0,11	0,13	0,14	0,16	0,17	0,19	0,21	0,23	0,25

5,2	4	5	6	7	8	10	10	12	13	15	16	18	20	22	24	26
5,4	4	5	6	7	8	10	11	12	14	15	17	19	21	22	24	27
5,6	4	5	6	7	9	10	11	13	14	16	18	19	21	23	25	27
5,8	5	6	7	8	9	10	12	13	15	16	18	20	22	24	26	28
6,0	0,05	0,06	0,07	0,08	0,09	0,11	0,12	0,14	0,15	0,17	0,19	0,21	0,23	0,25	0,27	0,29
6,2	5	6	7	8	10	11	12	14	16	18	19	21	24	26	28	30
6,4	5	6	7	8	10	11	13	15	16	18	20	22	24	27	29	31
6,6	5	6	7	9	10	12	13	15	17	19	21	23	25	27	30	32
6,8	5	6	8	9	10	12	14	13	17	19	21	24	26	28	31	33
7,0	0,05	0,07	0,08	0,09	0,11	0,12	0,14	0,16	0,18	0,20	0,22	0,24	0,27	0,29	0,32	0,34
7,2	6	7	8	10	11	13	14	16	18	20	23	25	27	30	33	35
7,4	6	7	8	10	11	13	15	17	19	21	23	26	28	31	33	36
7,6	6	7	9	10	12	13	15	17	19	22	24	26	29	32	34	37
7,8	6	7	9	10	12	14	16	18	20	22	25	27	30	32	35	38
8,0	0,06	0,08	0,09	0,11	0,12	0,14	0,16	0,18	0,20	0,23	0,25	0,28	0,30	0,33	0,36	0,39
8,5	7	8	10	11	13	15	17	19	22	24	27	29	32	35	38	42
9,0	7	9	10	12	14	16	18	20	23	26	28	31	34	37	41	44
9,5	7	9	11	13	15	17	19	22	24	27	30	33	36	39	43	47
10,0	8	10	11	13	15	18	20	23	25	28	31	35	38	42	45	49
10,5	0,08	0,10	0,12	0,14	0,16	0,19	0,21	0,24	0,27	0,30	0,33	0,36	0,40	0,44	0,48	0,52
11,0	9	10	12	15	17	19	22	25	28	31	35	38	42	46	50	54
11,5	9	11	13	15	18	20	23	26	29	33	36	40	44	48	52	56
12,0	9	11	14	16	18	21	24	27	31	34	38	42	46	50	54	59
12,5	0,10	0,12	0,14	0,17	0,19	0,22	0,25	0,28	0,32	0,35	0,39	0,43	0,48	0,52	0,57	0,61
13,0	10	12	15	17	20	23	26	30	33	37	41	45	49	54	59	64
13,5	11	13	15	18	21	24	27	31	34	38	42	47	51	56	61	66
14,0	11	13	16	19	22	25	28	32	36	40	44	49	53	58	63	69
14,5	0,11	0,14	0,16	0,19	0,22	0,26	0,29	0,33	0,37	0,41	0,46	0,50	0,55	0,60	0,66	0,71
15,0	12	14	17	20	23	27	30	34	38	43	47	52	57	62	68	74

(Fortsat).

RUNDE TRÆERS RUMINDHOLD I METER³

Længde i m	Tværmaal i cm															
	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41
	Omkreds i cm															
	81,8	84,9	88,0	91,2	94,4	97,5	100,6	103,8	106,9	110,1	113,2	116,3	119,5	122,7	125,8	129,0
1,0	0,05	0,06	0,06	0,07	0,07	0,08	0,08	0,09	0,09	0,10	0,10	0,11	0,11	0,12	0,13	0,13
1,2	6	7	7	8	8	9	10	10	11	12	12	13	14	14	15	16
1,4	7	8	9	9	10	11	11	12	13	13	14	15	16	17	18	18
1,6	8	9	10	11	11	12	13	14	15	15	16	17	18	19	20	21
1,8	10	10	11	12	13	14	14	15	16	17	18	19	20	22	23	24
2,0	0,11	0,11	0,12	0,13	0,14	0,15	0,16	0,17	0,18	0,19	0,20	0,22	0,23	0,24	0,25	0,26
2,2	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	24	25	26	28	29
2,4	13	14	15	16	17	18	19	21	22	23	24	26	27	29	30	32
2,6	14	15	16	17	18	20	21	22	24	25	26	28	29	31	33	34
2,8	15	16	17	18	20	21	23	24	25	27	29	30	32	33	35	37
3,0	0,16	0,17	0,18	0,20	0,21	0,23	0,24	0,26	0,27	0,29	0,31	0,32	0,34	0,36	0,38	0,40
3,2	17	18	20	21	23	24	25	27	29	31	33	34	36	38	40	42
3,4	18	19	21	22	24	26	27	29	31	33	35	37	39	41	43	45
3,6	19	21	22	24	25	27	29	31	33	35	37	39	41	43	45	48
3,8	20	22	23	25	27	29	31	33	35	37	39	41	43	45	48	50
4,0	0,21	0,23	0,25	0,26	0,28	0,30	0,32	0,34	0,36	0,38	0,41	0,43	0,45	0,48	0,50	0,53
4,2	22	24	26	28	30	32	34	36	38	40	43	45	48	50	53	55
4,4	23	25	27	29	31	33	35	38	40	42	45	47	50	53	55	58
4,6	24	26	28	30	33	35	37	39	42	44	47	49	52	55	58	61
4,8	27	27	30	32	34	36	39	41	44	46	49	52	54	57	60	63
5,0	0,25	0,29	0,31	0,33	0,35	0,38	0,40	0,43	0,45	0,48	0,51	0,54	0,57	0,60	0,63	0,66
5,2	28	30	32	34	37	39	42	44	47	50	53	56	59	62	65	69
5,4	29	31	33	36	38	41	43	46	49	52	55	58	61	65	68	71
5,6	30	32	34	37	39	42	45	48	51	54	57	60	64	67	70	74
5,7	31	33	36	38	41	44	47	50	53	56	59	62	66	69	73	77
6,0	0,32	0,34	0,37	0,40	0,42	0,45	0,48	0,51	0,54	0,58	0,61	0,65	0,68	0,72	0,75	0,79
6,2	33	35	38	41	44	47	50	53	56	60	63	67	70	74	78	82
6,4	34	37	39	42	45	48	51	55	58	62	65	69	73	76	80	85
6,6	35	38	41	44	47	50	53	56	60	64	67	71	75	79	83	87
6,8	36	39	42	45	48	51	55	58	62	65	69	73	77	81	85	90
7,0	0,37	0,40	0,43	0,46	0,49	0,53	0,56	0,60	0,64	0,67	0,71	0,75	0,79	0,84	0,88	0,92
7,2	38	41	44	48	51	54	58	62	65	69	73	77	82	86	91	95
7,4	39	42	46	49	52	56	60	63	67	71	75	80	84	88	93	98
7,6	40	44	47	50	54	57	61	65	69	73	77	82	86	91	96	1,00
7,8	41	45	48	52	55	59	63	67	71	75	79	84	88	93	98	1,03
8,0	0,42	0,46	0,49	0,53	0,57	0,61	0,64	0,68	0,73	0,77	0,81	0,86	0,91	0,96	1,01	1,06
8,5	45	49	52	56	60	64	68	73	77	82	87	91	96	1,02	1,07	1,12
9,0	48	52	55	59	64	68	72	77	82	87	92	97	1,02	1,08	1,13	1,19
9,5	50	54	59	63	67	72	76	81	86	91	97	1,02	1,08	1,14	1,19	1,25
10,0	53	57	62	66	71	76	80	86	91	96	1,02	1,08	1,13	1,20	1,26	1,32
10,5	0,56	0,60	0,65	0,69	0,74	0,79	0,84	0,90	0,95	1,01	1,07	1,13	1,19	1,25	1,32	1,39
11,0	58	63	68	73	78	83	89	94	1,00	1,06	1,12	1,18	1,25	1,31	1,38	1,45
11,5	61	66	71	76	81	87	93	98	1,04	1,11	1,17	1,24	1,30	1,37	1,45	1,52
12,0	64	69	74	79	85	91	97	1,03	1,09	1,15	1,22	1,29	1,36	1,43	1,51	1,58
12,5	0,66	0,72	0,77	0,83	0,88	0,94	1,01	1,07	1,14	1,20	1,27	1,34	1,42	1,49	1,57	1,65
13,0	69	74	80	86	92	98	1,05	1,11	1,18	1,25	1,32	1,40	1,47	1,55	1,63	1,72
13,5	72	77	83	89	95	1,02	1,09	1,16	1,23	1,30	1,37	1,45	1,53	1,61	1,70	1,78
14,0	74	80	86	93	99	1,06	1,13	1,20	1,27	1,35	1,43	1,51	1,59	1,67	1,76	1,85
14,5	0,77	0,83	0,89	0,95	1,03	1,09	1,17	1,24	1,32	1,40	1,48	1,56	1,65	1,73	1,82	1,97
15,0	80	86	92	99	1,06	1,13	1,21	1,28	1,36	1,44	1,53	1,61	1,70	1,79	1,89	1,98

VÆGT AF FLADT JÆRN I KILOGRAM PR. METER.

Bredde i eng. Tommer og mm	Tykkelse i eng. Tommer og Millimeter									
	$\frac{3}{16}''$ 4.76	$\frac{1}{4}''$ 6.35	$\frac{5}{16}''$ 7.94	$\frac{3}{8}''$ 9.52	$\frac{7}{16}''$ 11.1	$\frac{1}{2}''$ 12.7	$\frac{5}{8}''$ 15.9	$\frac{3}{4}''$ 19.1	$\frac{7}{8}''$ 22.2	$1''$ 25.4
$\frac{1}{3}''=12.7$	0.47	0.63	0.79	0.95	1.11					
$\frac{5}{8}''=15.9$	0.60	0.79	0.99	1.19	1.38	1.58				
$\frac{3}{4}''=19.1$	0.71	0.95	1.19	1.42	1.66	1.90	2.37			
$\frac{7}{8}''=22.2$	0.83	1.11	1.38	1.66	1.94	2.22	2.77	3.32		
$1''=25.4$	0.95	1.27	1.58	1.90	2.22	2.53	3.17	3.80	4.43	
$1\frac{1}{8}''=28.6$	1.07	1.42	1.78	2.14	2.49	2.85	3.56	4.27	4.99	5.70
$1\frac{1}{4}''=31.8$	1.19	1.58	1.98	2.37	2.77	3.17	3.96	4.75	5.54	6.33
$1\frac{3}{8}''=34.9$	1.31	1.74	2.18	2.61	3.05	3.48	4.35	5.22	6.09	6.96
$1\frac{1}{2}''=38.1$	1.42	1.90	2.37	2.85	3.32	3.80	4.75	5.70	6.65	7.60
$1\frac{5}{8}''=41.3$	1.54	2.06	2.57	3.09	3.60	4.11	5.14	6.17	7.20	8.23
$1\frac{3}{4}''=44.5$	1.66	2.22	2.77	3.32	3.88	4.43	5.54	6.65	7.76	8.86
$1\frac{7}{8}''=47.6$	1.78	2.38	2.97	3.56	4.16	4.75	5.94	7.12	8.31	9.50
$2''=50.8$	1.90	2.53	3.17	3.80	4.43	5.06	6.33	7.60	8.86	10.13
$2\frac{1}{8}''=54.0$	2.02	2.69	3.37	4.04	4.71	5.38	6.73	8.07	9.42	10.76
$2\frac{1}{4}''=57.2$	2.14	2.85	3.56	4.27	4.99	5.70	7.12	8.55	9.97	11.40
$2\frac{3}{8}''=60.3$	2.26	3.01	3.76	4.51	5.26	6.01	7.52	9.02	10.52	12.03
$2\frac{1}{2}''=63.5$	2.37	3.17	3.96	4.75	5.54	6.33	7.91	9.50	11.08	12.66
$2\frac{3}{4}''=69.9$	2.61	3.48	4.35	5.22	6.09	6.96	8.70	10.45	12.19	13.93
$3''=76.2$	2.85	3.80	4.75	5.70	6.65	7.60	9.50	11.40	13.29	15.19
$3\frac{1}{4}''=82.6$	3.09	4.11	5.14	6.17	7.20	8.23	10.29	12.34	14.40	16.46
$3\frac{1}{2}''=88.9$	3.32	4.43	5.54	6.65	7.76	8.86	11.08	13.29	15.51	17.73
$3\frac{3}{4}''=95.3$	3.56	4.75	5.94	7.12	8.31	9.50	11.87	14.24	16.62	18.99
$4''=102$	3.80	5.06	6.33	7.60	8.86	10.13	12.66	15.19	17.73	20.26
$4\frac{1}{4}''=108$	4.04	5.38	6.73	8.07	9.42	10.76	13.45	16.14	18.83	21.52
$4\frac{1}{2}''=114$	4.27	5.70	7.12	8.55	9.97	11.40	14.24	17.09	19.94	22.79
$4\frac{3}{4}''=121$	4.51	6.01	7.52	9.02	10.53	12.03	15.04	18.04	21.05	24.06
$5''=127$	4.75	6.33	7.91	9.50	11.08	12.66	15.83	18.99	22.16	25.32

Tabellerne er med Tilladelse tagne fra Chr. C. Rahr & Co.s Profil-Album for 1910.

DANMARKS FOLKETAL 1921.

Resultatet af Folketællingen den 1. Februar 1921 viste at der i hele Landet med Undtagelse af Færøerne fandtes ialt 3,268,897 Indbyggere, hvoraf 163,622 i Sønderjylland.

I 1916 var Landets samlede Folketal 2,931,362. Forøgelsen i det mellemliggende Femaar er altsaa 346,469. Af denne Forøgelse hidrører dog de 163,622 fra de sønderjydske Landsdele, saa Tilvæksten i Landet Nord for Kongeaaen har været 182,847 eller 6,3 pCt., hvad der svarer til en gennemsnitlig aarlig Tilvækst af 1,22 pCt. mod 1,16 pCt. i Femaaret 1911—16.

Af Landets samlede Befolkning er 1,591,628 Mænd og 1,676,203 Kvinder, for hver 10,000 Indbyggere fandtes der altsaa 4871 Mænd imod 4846 i 1916.

Befolkningens Fordeling i Landet var følgende:

København med Frederiksberg og Gentofte	700,610
Provinsbyerne	710,256
Landdistrikterne	1,856,965
Tilsammen	3,267,831

PROVINSBYERNES FOLKETAL.

	1921	1916	1921	1916
Aabenraa	7,930	7,869	Holstebro	8,433 7,343
Aakirkeby	1,496	1,443	Horsens	27,619 25,142
Aalborg	41,613	38,102	Højer Flække	1,115 1,249
Aarhus	74,211	65,858	Kalundborg	6,877 5,277
Allinge-Sandvig	1,863	2,122	Kerteminde	3,065 2,872
Assens	4,651	4,523	Kolding	17,130 15,037
Augustenb. Fl.	747	1,016	Korsør	8,937 8,380
Bogense	2,852	2,707	Kristiansfeld Fl.	593 640
Esbjerg	21,185	18,925	Køge	5,673 4,641
Faaborg	4,684	4,577	Lemvig	4,473 3,985
Fredericia	17,250	15,206	Løgstør	2,567 2,372
Frederikshavn	9,403	8,532	Løgumkloster	1,622 1,597
Frederikssund	2,963	2,666	Mariager	1,304 1,025
Frederiksværk	2,022	1,788	Maribo	4,442 4,196
Grenaa	4,519	4,039	Marstal Hdpl.	2,519 2,407
Haderslev	13,005	13,046	Middelfart	6,863 6,079
Hasle	1,353	1,309	Nakskov	13,000 10,483
Helsingør	15,434	15,475	Nexø	2,721 2,722
Herning	8,872	7,839	Nibe	1,875 2,023
Hillerød	6,035	5,773	Nordborg Fl.	1,039 1,159
Hjørring	10,942	9,993	Nyborg	9,509 8,646
Hobro	3,864	3,907	Nykøbing F.	12,969 11,670
Holbæk	11,167	11,271	Nykøbing M.	8,348 7,743

	1921	1916		1921	1916
Nykøbing S. ..	3,598	2,621	Skive	6,112	5,716
Nysted	1,639	1,536	Slagelse	13,296	12,748
Næstved	10,000	9,812	Sorø	2,692	2,615
Nørresundby ..	6,071	5,514	Stege	2,231	2,186
Odense	48,948	45,303	Storehedinge .	2,278	2,154
Præstø	1,469	1,463	Struer	4,708	4,166
Randers	26,456	24,428	Stubbekøbing .	2,223	2,147
Ribe	5,436	5,089	Svaneke	1,324	1,318
Ringkøbing ...	3,864	3,697	Svendborg	14,346	12,991
Ringsted	5,037	4,897	Sæby	2,271	2,138
Roskilde	12,840	12,533	Sønderborg ...	8,460	10,042
Rudkøbing ...	4,138	3,823	Thisted	7,277	6,833
Rødby	3,267	2,110	Tønder	5,114	4,807
Rønne	10,323	9,629	Varde	5,262	4,799
Sakskøbing ...	1,798	1,781	Vejle	21,629	19,671
Silkeborg	10,474	9,180	Viborg	14,421	12,663
Skagen	3,854	3,212	Vordingborg ..	5,175	5,685
Skanderborg ..	3,947	3,707	Ebeltoft	1,951	1,704
Skalskør	2,725	2,675	Ærøskøbing ...	1,323	1,364

For de sønderjydske Købstæder og Flækkers Vedkommende er Folketallet 1910 anført.

I Holbæk Købstad indlemmedes fra 1. April 1918 Merløse Kommune; Beboerne 3,093 i 1916 er medtaget i Købstadens Befolkning for 1916.

Struer blev Købstad fra 1. April 1917. Indbyggerantallet er for 1916 ligeledes medregnet under Bybefolkningen.

Vejle Købstads Landdistrikt (med 74 Indbyggere i 1916) indlemmedes i Købstaden fra 1. Oktober 1920 at regne.

FORSKELLIGE ADRESSER.

- Arbejderforsikrings-Raadet.
Kontor: Kongens Nytorv 3 og 5, København.
- Arbejdernes Fællesorganisation
Kontor: Frederiksborggade 41^a, København K.
- Arbejdsanvisning.
Centralarbejdsanvisningskontoret, Løngangsstr. 28,
København B.
- Arbejdsdirektoratet.
Kontor: Amaliegade 25^a, København K.
- Arbejdsgiver- og Mesterforening, Dansk.
Kontor: V. Voldgade 113, København.

Arbejdsgivernes Ulykkesforsikring.
Kontor: Niels Brocks-gade 14, København B.

Arbejds-løshedsinspektora-tet.
Kontor: Amaliegade 25^a, København K.

Arbejds- og Fabrikstilsynet.
Kontor: Amaliegade 25, St., København K.

Arbejdsraadet.
Kontor: Amaliegade 25^a, København K.

Arkitektforening, Dansk.
Gyldenløvesgade 3, København.

Arkitektforening, Akademisk.
Kontor: Vingaardsstræde 21, København K.

Den faste Voldgiftsref.
Raadhuset, København B.

De samvirkende Fagforbund i Danmark.
Kontor: N. Farimagsgade 49, 1. S., København K.

Fællesrepræsentationen for dansk Industri og Haandværk.
Kontor: V. Boulevard 18, 1. S., København B.

Patentkommissionen.
Kontor: Niels Brocks-gade 14, 1. S., København B.

Statsprøveanstalten.
Kontor: Amagerboulevard 108, København C.

LEGATER.

Gengivet efter Vejviser for Legatsøgende ved A. F. Wedele,
7. Udgave.

Murmester A. T. Thorsøes og Hustrus Legat for Enker efter Haandværksmestre i Kbhvn. Kapital ca. 34,000 Kr. Portioner à 200 Kr. aarlig. Magistratens 1ste Afdeling.

Snedkersvend E. Wienbergs Legat, ca. 70 Kr. aarlig, til en gift Snedkermester eller en Familie eller en enkelt Person af Snedkerprofessionen. Magistratens 3dje Afdeling.

Ferdinand Wolfs og Hustrus Legat for Enker efter i Kbhvn. fødte, stræbsomme og ædruelige Haandværkssvende eller Fabriksarbejdere, uddannet som saadanne. Antallet af ukonfirmerede Børn vil specielt tages i Betragt-

Lommehaandbog for Bygningshaandværkere.

ning. Enker, der selv er, eller hvis Mænd var Descendenter af Legatsfifteren og hans Hustru, har Fortrinret til Legatet. Ca. 14,000 Kr. Borgerrepræsent. Legatkontor.

Folkkehøjskoler og Landbrugsskoler (derunder Havebrugsskoler). Understøttelse til Ophold paa saadanne tilstaa af Kultusministeriet i Henhold til Bevillingerne paa de aarlige Finanslove. Uddelingen sker i Kbhvn. gennem Magistraten og ellers gennem Amtsskoleraadene. Ansøgninger om Understøttelser, der skrives paa Skemaer, indsendes inden hvert Aars 1. Novbr. for Sommerkursus og inden 1 Juli for Vinterkursus. Skemaer faas for Kbhvns. Vedkommende i Magistratens 1ste Afdeling og ellers hos Sogneraadene (Byraadene), hvilke Steder de i udfyldt Stand tilbageleveres.

Foreningen til Lærlinges Uddannelse i Haandværk og Industri for hele Landet (Kontor: N. Søgade 9). Dens Formaal er at virke for den bedst mulige Uddannelse af Lærlinge i Haandværk og Industri, at støtte Lærlingene under deres videre Uddannelse. I Lærlingeplejehjemmene optages fattige, især forældrelose Drengene fra hele Landet, der er i Haandværksslære i Kbhvn.

Det Reiersenske Fond, Vodroffsvej 13 V, (4½—5½), yder bl. a. Støtte til saadanne Skoler, der især er bestemt for Haandværkeres Uddannelse.

Det Reiersenske Fond, virker bl. a. ved at tilstaa Rejsestipendier til fortrinlige Fabrikanter, Haandværkere og Teknikere, for at de kan gøre sig bekendt med de Fremskridt, deres Fag har opnaaet i Udlandet. Kapital ca. 1,000,000 Kr.

Julius Skrikes Stiftelse, Kontor: Stormgade 12, 1. Sal (10—12), udreder bl. a. Understøttelse til unge Mennesker, der ved Universitetet, Højskolerne eller Folkeskolerne eller i Udlandet uddanner sig til selvstændig Virksomhed.

Tømremester, Borgerrepræsentant Fr. Thymanns Legat til yngre Bygningshaandværkeres Uddannelse, ca. 90 Kr. aarlig, anvendes til Understøttelse for en yngre Bygningshaandværker, særlig Tømrer, til hans Uddannelse. Borgerrepræsent, Legatkontor.

Købmand Jørgen Sørensen og Hustrus Legat for unge, lærvillige Mennesker, der opholder sig paa Landet i Danmark (altsaa udenfor Købstæderne), hvortil henregnes Handelspladserne, men ikke Stationsbyerne) til videre Uddannelse i deres Fag, ligegyldigt om det er Landmænd, handlende, Haandværkere, Mænd eller Kvinder. Landhusholdningsselskabets Kontor, Vestre Boulevard 34.

Understøttelse af Statskassen til Haandværkere. Af det Beløb, der aarlig paa Finansloven bevil-

ges til Industri og Haandværk, ydes der bl. a. Hjælp til uformuende Haandværkeres Ophold ved og Uddannelse paa tekniske Skoler. (Handelsministeriet).

Garvermester C. W. Gerickes Legat, stort ca. 1,500,000 Kr., af hvis Renter der bl. a. uddeles Portioner paa 200 Kr. til 600 Kr. som Rejseunderstøttelse for unge Haandværkere. (Kontor: Dyrkøb 7^e, København K.)

Frk. Marie Hansens og Arkitekt, Friherre Theophilus Hansens Rejselegat for Arkitekter og kunstindustrielle Haandværkere. 50,000 Kr. Legatet uddeles 2 Aar i Træk til Arkitekter og det tredje Aar til en Haandværker. Bestyrelsens Formand er Kbhvn.s Stadsbygmester.

K. A. Larssens og Hustru, f. Thødsbergs Legat, stort ca. 2,000,000 Kr., yder bl. a. Rejsestipendier fra 300 til 3000 Kr. til Polyteknikere, Mekanici og Haandværkere. (Kontor: Amagervej 9, København.)

Enkefru Mette Cathrine Raarups Mindelegat for bl. a. yngre Bygningshaandværkere til deres videre Uddannelse. Legatet bortgives som Rejseunderstøttelse af ikke under 200 Kr., og det fordres, at den paagældende er Svend i sit Fag.

I Betragtning ved Uddelingen vil komme Bygningshaandværkere, der med godt Resultat har afsluttet Undervisningen ved den paagældende tekniske Skole. Best.: Højesteretssagfører Shaw, Amagervej 24, m. fl.

Rejsestipendieforeningen for Haandværkere og Industridrivende, V. Boulevard 18, søger at fremme Kendskabet til Udlandets Haandværk og Industri, dels ved at uddele Rejsestipendier til Foreningens Medlemmer og foranstalte Fagrejser under kyndig Ledelse, dels ved at give Oplysninger om faglige Forhold i Udlandet.

Brødrene Sørensen's Legat til Studiehjælp for en ung Mand, der, efter at have lært et Haandværksfag, er optaget i Bygningsskolen paa Kunstakademiet, og hvis Hensigt det er at uddanne sig til Arkitekt. Arkitekt Axel Berg, Børsgade 8.

Understøttelse af Statskassen til Haandværkere. Af det Beløb, der aarlig paa Finansloven bevilges til »Industri og Haandværk«, ydes der bl. a. Rejseunderstøttelser til Haandværkere (Mestre og Svende), Industridrivende og andre dermed ligestillede. Indenrigsministeriet eller Fællesrepræsentationen for dansk Industri og Haandværk. (V. Boulevard 18).

FOLKEHØJSKOLER OG LANDBRUGSSKOLER,

som den 1. April 1922 har Godkendelse med Ret til at komme i Betragtning ved Fordelingen af det i Henhold til Lov af 29. April 1913 og Lov af 11. April 1919 bevilgede Statstilskud, og hvis Elever Skoleraadene kan tilstaa Understøttelse i Henhold til nævnte Lovs § 4.

A. FOLKEHØJSKOLER.

Hvor intet andet er bemærket har Skolen Kursus for unge Mænd Novbr.—Marts og for unge Kvinder Maj—Juli.

L. betyder Landbrugsafdeling Novbr.—Marts. Hv. betyder Haandværkerafdeling Novbr.—Marts. H. betyder Husholdningsafdeling Maj—Juli. Ga. betyder Gymnastikafdeling i begge Kursus. Ud. betyder Afdeling for Uddelere. (Im.) betyder Indre Mission.

I Københavns Amt:

Grundtvigs Højskole i Lyngby. Forstander H. A. Rosendal. Roskilde Højskole. Forstander Fru Bredsdorff og Jens Rosenkjær. Borups Højskole. Forstander Johan Borup.

I Frederiksborg Amt:

Folkkehøjskolen for unge Handelsmedhjælpere »Købmandshvile« ved Hørsholm. Forstander Holger Brøndsted. Frederiksborg Højskole. Forstander Holger Begtrup og Frederik S. Begtrup. Den internationale Højskole. Forstander P. Maniche.

I Holbæk Amt:

Faarevejle Højskole. Forstander C. M. Julin. (Im.) L., Hv. og H. Vallekilde Folkehøjskole. Forstander Uffe Grosen og Povl Hansen. Ubberup Højskole. Forstander Harald Balslev. Pigeskole Vinter og Sommer. Høng Husmandsskole. Forstander Tormod Jørgensen og E. Munk. Udvidet Højskoleundervisning.

I Sorø Amt:

Sorø Folkehøjskole. Forstander Vilhelm Larsen. Pigeskole Vinter og Sommer. Antvorskov Højskole. Forstander Fred. Nørgaard. Indre Missions Folkehøjskole i Haslev. Forstander P. C. Davidsen. Haslev udvidede Folkehøjskole. Forstander Einer Pagh-Petersen. Liselund Menighedsskole, Vinterskole. Forstander N. Dael.

I Præstø Amt:

Brøderup Højskole. Forstander Ravnmark og Forstander Emil Dam. Hv. Rødkilde Folkehøjskole paa Møen. Forstander Vagn Møller. Hv. og H.

Paa Bornholm:

Bornholms Højskole. Forstander Frode Aagaard.

I Odense Amt:

Kerteminde Højskole. Forstander H. C. Nielsen-Svinning og Kr. Nygaard. Hv., L. og H. Særlev Højskole. Forstander R. Nielsen. Tommerup Højskole. Forstander P. Sandbæk. (Im.) L. Kjøng Højskole. Forstander Olav Skov. Hv. og L.

I Svendborg Amt:

Vejstrup Højskole. Forstander Thøger Dissing. Ollerup Folkehøjskole. Forstander L. Bækthøj. (Ga.) Ollerup Haandværkerskole. Forstander D. Rasmussen. Ryslinge Folkehøjskole. Forstander Alfred Povlsen og Forstander Johs. Monrad. Ga. Gymnastikhøjskolen i Ollerup. Forstander Niels Bukh.

I Maribo Amt:

Nørre Ørslev Folkehøjskole. Forstander K. Gregersen. Hv. Lollands Højskole i Søllested. Forstander Arthur Petersen. L. og H.

I Aalborg Amt:

Bælum Folkehøjskole. Forstander Vald. Rasmussen. Gistrup Højskole. (Baptistsamf.) Forstander J. P. Rasmussen. Støvring Højskole. Forstander J. Frederiksen. Ud. Aaby Folkehøjskole. Forstander Johan Brydegaard. L. og Ga.

I Hjørring Amt:

Vraa Folkehøjskole. Forstander Jens Bertelsen. Try Folkehøjskole. Forstander Frode Fogt. Horne Højskole. Forstander S. Olesen. (Im.)

I Thisted Amt:

Galtrup Folkehøjskole. Forstander Agnus Sørensen. Hv.

I Viborg Amt:

Skals Folkehøjskole. Forstander F. Elle Jensen. Hv. Krabbesholm Højskole. Forstander A. Vedel. Seminarieforberedelse.

I Aarhus Amt:
Vestbirk Folkehøjskole. Forstandere Grønvald Nielsen og Kr. Nørregaard. Hv.
Ry Folkehøjskole. Forstander R. Bording. Hv.
Odder Højskole. Forstander C. P. Corneliussen.
Ask Højskole. Forstander J. Christensen-Maarssøe. Hv.
Testrup Folkehøjskole. Forstander Kr. Taarup.

I Randers Amt:
Hadsten, Højskole. Forstander Aage Jensen og H. J. Vedde. Hv. og Ga.
Rønde Højskole. Forstander Ingemann Herskind. (Im.)
Voldby Folkehøjskole. Forstander O. Stevns.
Vivild Højskole. Forstander Broder Nissen. Hv.
Djurslands Folkehøjskole. Forstander Severin Andersen.

I Ribe Amt:
Den udvidede Folkehøjskole i Askov (Flors Højskole). Forstander J. Appel.
Esbjerg Arbejderhøjskole. Forstander A. Bomholdt. Hv.

I Ringkøbing Amt:
Nørre Nissum Folkehøjskole Forstander Ludvig Olsen. Im.
Hoven Kvindehøjskole. Forstander N. J. Østergaard.

I Vejle Amt:
Indre Missions Højskole i Børkop. Forstander A. S. Dam. L.
Vinding Højskole. Forstander Sigfrid Munch. Hv. Ga.
Uldum Højskole. Forstander Svenning Petersen.
Folke- og Gymnastikhøjskolen i Snoghøj. Forstandere Frk. J. Abildgaard og A. Krogh.

I Haderslev Amt:
Røding Højskole. Forstander Erik Appel. Ga.
Hoptrup Højskole. Forstander H. Kildeby. Im.

I Sønderborg Amt:
Dannebod Højskole. Forstander F. Terkelsen. Hv.

I Aabenraa Amt:
Folkehøjskolen ved Flensborg Fjord. Forstander Aage Møller.

I Færø Amt:
Færøernes Højskole (Föroya Fólkaháskuli). Forstander Simun av Skardi,

B. LANDBRUGSSKOLER.
(Derunder Havebrugsskoler og Husmandsskoler).

I Københavns Amt:
Vilvorde Havebrugsskole. Forstander Valdemar Jensen. 5 Mdr. G. 1 Aar.
Lyngby Landboskole. Forstander J. J. Hansen. 9 & 5 Mdr.
Tune Landboskole. Forstander N. Bredkjær. 9 & 6 Mdr.

I Frederiksborg Amt:
Slangerup Landbrugsskole. Forstander Oluf Jensen. 9 & 5 Mdr.

I Holbæk Amt:
Høng Landbrugsskole. Forstander L. Hansen. 9 & 5 Mdr. H.

I Sorø Amt:
Kærehave Landhusholdningsskole (Husmands- og Husmoderskole). Forstander Joh. Jensen. 3, 5, 6 Mdr. Piger Maj—Septbr., Novbr.—Marts.
Haslev Landbrugsskole. Forstander J. K. Jensen. 5 Mdr. Kvinder Maj—Septbr. H.

I Præstø Amt:
Sydsjællands Landbrugsskole. Forstander Morten Nielsen. 9 & 5 Mdr.
Stevns Landbrugsskole. Forstander L. Rasmussen. 9, 6 & 5 Mdr.

I Odense Amt:
Aarslev Havebrugsskole. Forstander Svend Busk. H. Maj—Septbr.
Dalum Landbrugsskole. Forstander Johs. Pedersen-Dalum. 9, 6 & 8 Mdr. M. og K.
Fyns Stifts Husmandsskole i Odense. Forstander Jakob E. Lange. 6 Mdr. Piger 3 og 6 Mdr. Maj—Oktbr. H.

I Svendborg Amt:
Skaarup Landbrugsskole. Forstander C. Clausen. 9, 6, 5 Mdr. Piger Maj—Juli. H.
Korinth Landbrugsskole. Forstander Poul Fenger. 9, 6, 5 Mdr. Piger Maj—Septbr. H.

I Aalborg Amt:
Store Restrup Landbrugsskole. Forstander K. Balle. 3 & 5 Mdr. Piger Maj—Septbr.

I Viborg Amt:
Asmildkloster Landbrugsskole. Forstander H. Hauch. 9, 6, 5 Mdr.

I Aarhus Amt:

Malling Landbrugsskole. Forstander H. P. Larsen. 9, 6, 5 Mdr.
 Beder Havebrugsskole. Forstander N. Klougart. Fællesskole.
 Vejlbj Landbrugsskole. Forstander Møller.

I Ribe Amt:

Ladelund Landbrugsskole og Mælkeriskole. Forstander J. C. Overgaard. 9 & 5 Mdr. M. 8 Mdr.
 Ribe Landbrugs- og Mælkeriskole. Forstander Fru Jenny Salling. M. 8 & 3 Mdr.

I Ringkøbing Amt:

Borris Landbrugsskole (Den jydsk Husmandsskole). Forstander H. K. Rosager. 6 & 5 Mdr. Piger Maj—Juli.

I Aabenraa Amt:

Landbrugsskolen v. Graasten. Forstandere H. Hansen og H. Hansen. 5 og 9 Md.

G. betyder Gartnere. H. betyder Husholdningsafdeling. K. betyder Kontrolkursus. M. betyder Mejeriundervisning.
 Amtsunderstøttelse til Ophold paa Højskoler og Landbrugsskoler søges (til Sommerskolen) inden 1. Januar og (til Vinterskolen) inden 1. Juli og for saavidt Midler haves til 1 Md. før Skolen begynder. Skema hos Sogneraadformanden eller Magistraten. Statsunderstøttelse til Ophold paa Gymnastikhøjskolen i Ollerup søges ved samme Tid hos Skolens Forstander, hvor Skema ogsaa faas.

TEKNISKE SKOLER I DANMARK.

H = Haandværkerafd. ved Højskoler.

København.	Helsingør.	Karise.
Frederiksberg.	Frederikssund.	Dalby.
Tegne- og Kunstindustriskolen for Kvinder.	Frederiksværk.	Hørve.
Lyngby.	Hillerød.	Kalundborg.
Roskilde.	Jægerspris.	Nykøbing S.
Køge.	Hundested.	Høng.
Ballerup.	Skibby.	Jyderup.
Taastrup.	Slangerup.	Vig.
Borup.	Hørsholm.	Tranebjerg.
Lille Skensved.	Birkerød.	Mørkøv.
Viby.	Græsted.	Faarevejle H.
Søborg.	Helsingø.	Svinninge.
Gentofte.	Fredensborg.	Gørlev.
Holte.	Holbæk.	Stenlille.
	Bygm., Sn. og Maltersk., H.	Ruds Vedby.
		Ringsted.

Sorø.	Assens.	Skive.
Slagelse.	Køng H.	Krabbesholm H.
Korsør.	Ejby.	Kellerup.
Skelskør.	Ebberup.	Jebjerg.
Haslev Haandværkerhøjskole.	Otterup.	Bjerringbro.
Haslev.	Brænderup.	Rødkærsbro.
Præstø.	Tommerup.	Durup.
Næstved.	Nørre Aaby.	Roslev.
Lundby.	Glamsbjerg.	Hammershøj.
Storehedinge.	Svendborg.	Skals.
Vordingborg.	Faaborg.	Aalestrup.
Fakse.	Rudkøbing.	Langaa.
Fakse Ladeplads.	Humble.	Glyngøre.
Brøderup H.	Nyborg.	Randers.
Mern.	Ringø.	Hobro.
Haarlev.	Ollerup H.	Mariager.
Stege.	Vester Aaby.	Ebeltoft.
Rødkilde H.	Nørre Broby.	Grenaa.
Rønne.	Æreskøbing.	Allingaabro.
Nekstø.	Marstal.	Vivild H.
Hasle.	Hjerring.	Havndal.
Svaneke.	Løkken.	Hornslet.
Aakirkeby.	Pandrup.	Rønde.
Allinge.	Frederikshavn.	Ørsted.
Gudhjem.	Sæby.	Kolind.
Østermarie.	Brønderslev.	Hadsten H.
Maribo.	Skagen.	Hadsten.
Sakskøbing.	Hørby.	Gerlev.
Nakskov.	Vraa.	Voldum.
Rødby.	Brovst.	Aarhus.
Nysted.	Thisted.	Odder.
Stubbekøbing.	Nykøbing M.	Skanderborg
Nykøbing F.	Hurup.	Horsens.
Eskildstrup.	Vestervig.	Silkeborg.
Holeby.	Fjerritslev.	Hammel.
Søllested.	Hvidbjerg.	Ry H.
Nørre Ørslev H.	Hørdum.	Ry.
Nørre Vedby.	Aalborg.	Vestbirk H.
Horslunde.	Nibe.	Spørring.
Bandholm.	Løgstør.	Hinnerup.
Odense.	Hadsund.	Galten.
Kerteminde.	Aars.	Brædstrup.
Bogense.	Arden.	Tørring.
Middelfart.	Hals.	Elbæk.
Aarup.	Skørping.	Ask H.
	Viborg.	Brabrand.

Vejle.
Fredericia.
Kolding.
Vinding H.
Thyregod.
Glud.
Brande.
Give.
Jelling.
Bredsten.
Uldum.
Børkop.
Bjerre Herred.
Løsning.
Egtved.
Hedensted.
Hvejsel.
Lemvig.
Holstebro.
Ringkøbing.
Herning.
Struer.
Vinderup.
Skern.
Ulfborg.

Vemb.
Aulum.
Tarm.
Vildbjerg.
Videbæk.
Ribe.
Varde.
Esbjerg.
Nordby.
Holsted.
Vejen.
Vamdrup.
Ølgod.
Oksbøl.
Brørup.
Bramminge.
Grindsted.
Haderslev.
Christiansfeld.
Sommersted.
Rødding.
Agerskov.
Aabenraa.
Graasten.
Varnæs.

Tørsbøl.
Bolderslev.
Sønderborg.
Nørborg.
Notmark.
Tandslet.
Danebod, Fynshav,
H.

Broager.
Snogbæk.
Tønder.
Højer.
Løgumkloster.
Møgeltonder.
Bredebro.
Skærbæk.

Teknologisk Insti-
tut, Fagskole for
Haandværkere,
København.

Skolen for Dansk
Kunsthåndværk,
København.

UDDRAG AF BYGNINGSLOV FOR KØBSTÆDERNE I KONGERIGET DANMARK,

stadfæstet d. 30. December 1858 og ændret
i Henhold til Lov af 8. Juni 1912.

§ 6. Alle udvendige Mure, som vender ud mod Gade eller Torv, eller som er nærmere ved anden Mands Grund end 6,25 m, skal herefter opføres af Grundmur; dog maa Bygninger paa én Etage eller én Etages Paabygning paa ældre Bygninger udføres af Mur- og Bindingsværk.

Udhuse, Stalde, lukkede Skur og deslige kan opføres af hvilket som helst Materiale, naar de, foruden at være forsynet med brandfrit Tag, er fjernet 6,5 m fra anden Mands Grund, ikke er over 4 m til Taget og de derhos ikke indeholde noget Ildsted. Aabne Skur, som hviler paa Træpiller, og Latrinhuse, der ikke er over 3 m høje, skal dog ikke være underkastet ovennævnte Indskrænkninger.

§ 7. Bygninger, som opføres af Grundmur, skal, naar de

kun er én Etage høje, have en Murtykkelse af mindst én Sten. I grundmurede Bygninger paa flere Etager skal den øverste Etage have en Murtykkelse af mindst én Sten, og for hver af de nedenfor liggende Etager forøges Murtykkelsen med en halv Sten. Som en Etage betragtes enhver Kælder, som er 1,5 m høj over Jordsmonnet, og enhver med grundmuret Kvist forsynet Taglejlighed.

Med Hensyn til de i denne Lov fastsatte Murtykkelser er en Mursten stedse regnet at have en Længde af 22 cm.

§ 8. Enhver ny Gavlf, der adskiller en Bygning fra Naboejendommen, skal være en Brandgavl. En Brandgavl skal være en Grundmur af mindst én Stens Tykkelse og, naar Afstanden til den nærmeste Bygning ikke er større end 3 m, rækker 16 cm op over Taget. Ingen Drager eller andet Træværk maa lægges dybere ind i en Brandgavl end Murens halve Tykkelse, og maa der i samme kun anbringes Vinduer eller andre Aabninger, naar Bygningskommissionen dertil meddeler Tilladelse.

Hvor der endnu findes Gavle af Fjæl eller andet brandbart Materiale, kan disse fremdeles vedligeholdes og med Bygningskommissionens Tilladelse udbedres, dog ikke over et Tidsrum af 10 Aar.

I en Bygning Ydermure maa der kun anbringes Vinduer, naar de er fjernet mindst 62 cm fra Naboejendommens Skel.

§ 10. Ingen Bygning, som vender umiddelbart ud mod Gaden, maa gives en større Højde end Gadens Bredde med Tillæg af en Fjerdedel, Højden maalt paa Midten af Bygningen fra Fortovget indtil Overkanten af Bjælkelaget, hvorfra Taget bliver at regne (jfr. dog § 11). Ved Bygninger, der ikke vender umiddelbart ud mod Gaden, bliver det mellemliggende bebyggede eller ubebyggede Rum at tillægge Gadens Bredde ved Bestemmelsen af den forholdsmæssige Højde, hvortil der kan bygges.

Ingen Bygning maa have en større Højde til Bjælkernes Overkant end 16 m, selv om den opføres paa Torve og aabne Pladser eller i Gader af 12,5 m Bredde (jfr. dog § 11); Kviste til Varers Ophejsning, der kun har den dertil fornødne Størrelse, maa dog overalt opføres over den normerede Højde.

Gadebredden udfør en Bygning maales efter den Linie, som, dragen fra Midten af Bygningen, danner samme Vinkel med Gadens to Sider paa dette Sted. Ved Hjørnebygninger regnes Højden efter den Gades Bredde, hvortil det har den længste Side, og, naar de har en lige lang Façade ud til to Gader af forskellig Bredde, beregnes Højden efter den bredeste af disse.

Den Omstændighed, at en Gade støder lodret mod en Bygning, berettiger ikke til at opføre denne højere end ellers efter Bredden af den Gade, hvori den ligger.

§ 11. Intet Tag eller nogen Del af samme maa danne en større Vinkel med Horisontalplanen end 50 Grader. Rygningen af Halvtage maa i intet Tilfælde ligge mere end 5 m over Façadehøjden.

Naar et Tag gives en mindre Rejsning, end det ifølge denne § maa have, kan de i § 10 fastsatte Bygningshøjder forøges med Halvdelen af den Størrelse, som Tagrygningen derved kommer til at ligge lavere.

§ 12. Alle Tage skal være dækket med uantændeligt Materiale, og hvor det modsatte endnu maatte finde Sted paa ældre Bygninger eller Skur, skal disse Tage inden Forløbet af 5 Aar forandres i Overensstemmelse hermed. Med Hensyn til Købstæderne paa Bornholm har det dog sit Forblivende ved de derom i den allerhøjeste Resolution af 6te August 1834 givne Regler. For saavidt nogen vil benytte Asfalt til Tagbedækning forholdes dermed efter Plakat af 29de Januar 1845.

§ 13. Tagrender af Træ, saavel til Gade som til Gaard, maa for Fremtiden ikke anbringes eller fornyes.

Indenfor en Afstand af 6,25 m fra anden Mands Grund skal udvendige Gesimser af Træ, som fremtidig anbringes paa grundmurede Bygninger, enten røres og gibses eller dækkes med andet uforbrændeligt Materiale. Paa Bygninger af Mur- og Bindingsværk er det tilladt at anbringe Trægesimser eller Sugfjæl, naar Taget overskyder samme; dog at Taggesimsen, naar den anbringes aaben, for som Rende at modtage Vandløbet fra Taget, indvendigt beklædes med uantændeligt Materiale.

§ 14. I enhver ny Bygning, der foruden Kælder har mere end én til Beboelse indrettet Etage, og hvis bebyggede Grundflade udgør over 120 m², skal anbringes to Trapper, hvis Brede imellem Vangerne skal være for den ene mindst 0,9 m, og for den anden mindst 0,7 m, og skal den Gang, der forbinder den større Trappe med Gade eller Gaard, have en Brede af mindst 1,25 m. Disse Trapper skal indrettes saaledes, at der i hver Etage er Forbindelse imellem dem.

§ 15. Skorstensrør, der tjener til Afledning af Røg fra Køkkenildsteder, Kakkelovne og Kaminer, skal, naar de ved Rensningen maa passeres af Skorstensfejeren, være overalt af mindst ½ Stens Grundmur og have et indvendigt Gennemsnit af 47 cm i Kvadrat eller af respektive 42 cm og 52 cm, naar en rektangulær Form foretrækkes, samt være forsynet

med en i enhver Henseende forsvarlig Rensdør af samme Lysning.

Naar Røret passerer igennem Bjælkelaget og Forskalkningen, skal dets indvendige Side holdes mindst 22 cm fra alt Tømmerværk, ligesom et saadant Rør ikke maa paneles, forskalles eller gives Betræk paa Blindlister.

Røret maa være opført enten fra Grunden af eller hvile paa en Hvælvning mellem to Grundmure, og i intet Tilfælde kunne komme til at hvile paa Bjælkerne. Det skal ogsaa være tilladt at udkrage disse Rør fra en Grundmur, naar denne af Bygningskommissionen erkendes stærk nok dertil.

Naar Rørene trækkes i en skraa Retning, skal de vertikale Sider være understøttet af en Stol, forsynet med en tør Mursten paa Fladen mellem Stolen og Røret; dog maa den skraa Retning ikke danne en mindre Vinkel end 45 Grader med Horisonten.

Istedetfor de ovenfor omhandlede Skorstensrør skal det være tilladt ogsaa at benytte snevre Rør, der renses med Snoreapparater. Det overlades iøvrigt Justitsministeriet at give de nærmere Forskrifter angaaende disses Indretning.

Alle Skorstensrør skal være opført mindst 80 cm over Taget.

§ 16. Alle større Ildsteder, saasom i Brænderier, Bryggerier, Sæbesyderier og Fabriker, skal, for saavidt deres Røgmasse er saa stor, at den af Bygningskommissionen antages at ville blive til Besvær for de tilgrænsende Ejendomme, have Skorsten af en Højde af mindst 16 m over Jordoverfladen, hvorhos Skorstenen bør gives en forholdsmæssig Vidde og Murtykkelse, samt opføres lodret uden at trækkes i Vinkel paa Stel.

§ 17. Slunkne eller aabne Ildsteder, anlagt paa Bjælkelag forbydes aldeles. Lukkede Ildsteder, eller de saakaldte Køgeindretninger, kan anlægges paa Bjælker, naar der gives dem et Underlag af dobbelt Lag Mursten, lagt i Forbundt paa Pladen og indfattet i Jernramme, eller af anden ligesaa betryggende Beskaffenhed.

§ 21. Det til et Vaaningshus hørende ubebyggede Areal maa i intet Tilfælde være mindre end det bebyggede, og enhver Gaard, ud til hvilken der anbringes Vinduer fra Værelser eller Køkkener, og som til alle Sider er eller ved Tilbygning, være sig af Ejeren eller Naboerne, kan blive indesluttet af Bygninger, skal i det mindste indeholde 39,4 m², og maa ikke i nogen Retning have en mindre Udstrækning end 2,5 m. I Bygninger, som indrettes til Beboelse i flere end 2 Etager, bliver de Arealer, som ifølge foranstaaende Forskrift skal være ubebygget, at forøge med 1/6 for hver Etage, som

Bygningen indeholder mere end foranført. Hvor ved nuværende Bygninger det ubebyggede Areal eller Gaardspladsen allerede er indskrænket til et mindre Areal, end anført, maa Bygningen ikke forhøjes — hverken ved Paabygning eller Ombygning — ej heller det ubebyggede Areal formindskes, undtagen i det Tilfælde, hvor en Del af samme afgives til det offentlige.

§ 22. Enhver Gaardsplads, ogsaa til de nuværende Ejenomme, skal være forsynet med Brølægning i det mindste i en Afstand af 1 m fra alle Bygninger og saaledes indrettet, at Vandet fra Gaarden, Posten, Køkkenet og Tagrenderne har behørigt Afløb, hvilken Forandring skal være udført inden 1 Aar efter Lovens Udgivelse.

§ 23. Enhver Bygning, som fremtidigt opføres, skal til Gaden forsynes med Tagrender med nedløbende Rør.

§ 24. Ingen til Beboelse eller andet stadigt Ophold bestemt Kælder maa anbringes, forinden der er sørget for, at Grundvandet erholdes tilbørligt Afløb. Enhver saadan Kælder skal i det mindste have 1,25 m Højde over Jordsmonnet og indrettes saaledes, at Lys og Luft erholdes tilbørlig Adgang til samme.

§ 25. Beboelseslejligheder maa ikke indrettes paa Lofter, med mindre der findes Panel mod Tagskraaninger og Vinduer, der kan give tilstrækkelig Lysning og Luft i Lokalef.

§ 26. Enhver Stueetage, som for Fremtiden indrettes til Beboelse, skal, naar der ikke under samme findes Kælder, have sit Gulv hævet idetmindste 15 cm over Brølægningens Overflade. I enhver ny Bygnings Fundamentmure skal der 15 cm over Jorden anbringes et Lag af Tjærepap, Mastixpapir, Skifer, Glas eller andet for Fugtigheden uigennemtrængeligt Materiale.

§ 27. Ved enhver Bygning skal der være de fornødne Latriner. Ligesom disse for Fremtiden ikke maa anbringes under Beboelseslejligheder eller Trapper, saaledes maa Retirader med Udløbsrender til Latringruber eller Tønder kun anbringes i Bygningernes Etager under Iagttagelse af de Forskrifter, som Bygningskommissionen finder det nødvendigt at foreskrive. Ethvert nyt Latrinhus skal være fjernet 2 m fra Post eller Brønd.

§ 28. Ingen Svinesti, Kostald osv. maa anbringes under Beboelseslejligheder; Gruber, som i Fremtiden indrettes til Optagelse af Kreaturgødning, skal være fjernet mindst 2 m fra Post eller Brønd.

§ 29. Ingen Beboelseslejlighed maa være under 2,2 m's Højde, denne regnet fra Gulv til Loft.

§ 30. Vindmøller maa ikke opføres nærmere ved andre

Bygninger eller anden Mands Grund end 20 m. Dog maa Møllehuset opføres enten i umiddelbar Forbindelse med Møllen eller i en kortere Afstand end den ovenmeldte. Stubmøller og lignende lavtstaaende Møller, saavel de nuværende som de fremtidige, skal omgives af et Stakit eller andet forsvarligt Hegn udenom Vingeslaget.

§ 31. Ingen Bygningsside, der vender imod Gaden eller imod anden Mands Grund, maa anstryges med hvid Farve. Stødt Glas maa aldeles ikke bruges ved Bygningers Afpudsning.

§ 32. De i nærværende Lov indeholdte Forskrifter skal bringes til Udførelse ikke blot ved nye Bygningers Opførelse, men ogsaa ved Ombygning af eller Tilbygning til ældre Bygninger, for saavidt de derpaa er anvendelige. Alle herom opstaaede Spørgsmaal afgøres af Bygningskommissionen, og, for saavidt den byggende ikke dermed er tilfreds, af Justitsministeriet.

UDDRAG AF LOV AF 2den MARTS 1861 OM BRANDPOLITIET PAA LANDET OG DET NÆRMEST DERMED I FORBINDELSE STAAENDE BYGNINGSVÆSEN

saaledes som denne Lov i Henhold til Loven af 1ste Marts 1889 om Tillæg til og Forandringer i samme og Loven af 6te April 1898 om Ændringer i og Tillæg til Lov af 1ste Marts 1889 bliver at anse som affattet.

Kap. I.

Regler for Bygningers Opførelse paa Landet.

§ 1. Naar et Sted, hvorved her forstaas en Gaard, et Hus eller en Samling af Bygninger, bestemte til selvstændig Bedrift, af Nyt opføres paa Landet, skal der imellem et saadant Sted og ethvert andet Sted være følgende Mellemrum:

- 1) 3 m, naar begge Steder er opført af Mur, stampet Ler eller Mur- og Bindingsværk med ildfast Tag, og Ydervæggene ikke er beklædt med Brædder eller andet ildfængende Materiale (ikke brandfarlige Bygninger); dog kan saadanne Steder endog bygges umiddelbart op til hinanden, naar de adskilles ved en Brandgavl,
 - 2) 30 m, naar begge Steder er opført af eller beklædt med brandfarligt Materiale eller er dækket med ildfængende Tag (brandfarlige Bygninger), og
 - 3) 12,5 m, naar det ene Sted ikke er brandfarligt og det andet er brandfarligt.
- Bestaar et Sted af baade ikke brandfarlige og brandfar-

lige Bygninger, maa ingen af disse komme Nabostedet eller sammes enkelte Dele nærmere, end det er tilladt efter enhver enkelt Bygningsmaade. Herfra undtages dog saadanne smaa Skure og desl., der med Taget ikke er over 3 m høje og intet Ildsted indeholder.

Afstanden regnes stedse i lige Linie fra Væg til Væg.

§ 2. Enhver Brandgavl, der adskiller en Bygning fra Nabostedet, skal være Grundmur af mindst en Stens Tykkelse og række 16 cm over Taget, samt være udfuget med Kalk eller Cement, for saa vidt den er udsat for Vejrligets umiddelbare Paavirkning. Ingen Drager eller andet Træværk maa lægges dybere ind i en saadan Gavl end Murens halve Tykkelse, og maa der i samme kun anbringes Aabninger med Jerndøre i Jernramme.

En Brandgavl kan iøvrigt være fælles for to til hinanden stødende til forskellige Ejendomme hørende Bygninger, naar den, foruden at opfylde de ovennævnte Betingelser, er forvarlig forbunden med begge Bygninger, og der ved tinglæste Deklarationer er erhvervet Sikkerhed for, at den ikke kan borttages af nogen af Ejerne, saa længe en af Bygningerne endnu staar.

§ 3. Paa enhver ny til Beboelse for Mennesker eller Opholdssted for Dyr bestemt Bygning, der tækkes med Straa, Rør eller lige saa let antændeligt Materiale, skal, hvor Udgangsdørene ikke er anbragt i en Spidsgavl eller i eller under en spidsgavlet Kvist, der mindst er 1,5 m høj fra Sidemurens Overflade til dens egen Tagrygning og mindst 1,5 m bred, anbringes over hver Udgangsdør et Jernildgitter af 65 cm's Højde og en Bredde lig Dørens Bredde + 1 m til hver Side, eller ogsaa skal Tækkematerialet over Døren i samme Bredde som foran for Ildgitteret bestemt fastgøres til Lægterne helt op til Tagrygningen med galvaniseret Jerntraad ikke tyndere end Nr. 20.

Samme Regel gælder for ældre Bygninger, naar de helt eller delvis omtækkes, og ovennævnte Tækkemateriale anvendes.

Inden for det Omraade, for hvilket denne Lov er gældende, betragtes Tagfilt (Tagpap) af mindst 2,8 mm's Tykkelse som ildfast Tag (jfr. dog § 11, 4de Stk.).

§ 4. Beg-, Tjære-, Fernis- og Trankogerier, Tegl- og Kalkovne samt Vindmøller maa ikke opføres nærmere ved anden Mands Grund end 31,5 m, medmindre Naboen dertil giver sit Samtykke.

Ved Vindmøller maa desuden kun Møllerhuset opføres enten i umiddelbar Forbindelse med Møllen eller i en kortere Afstand end den ommeldte.

Stubmøller og lignende lavtstaaende Møller, saavel de nuværende som de fremtidige, skal være omgivet af et Stakit eller andet forsvarligt Hegn udenom Vingeslaget.

§ 5. Bygninger, som er bestemt til Opbevaring eller Tilberedning af Fyrværkerisager, maa ikke fra Nyt af anlægges inden for 60 m's Afstand fra anden Mands Grund, og ej heller inden for denne Afstand fra nogen Bygning, der benyttes til Beboelse, selv om den henhører til samme Ejendom.

Bygninger, bestemt til Opbevaring eller Tilberedning af Krudt maa ikkun anlægges efter særlig Tilladelse af Justitsministeren.

§ 6. Naar nogen vil gøre en Tilbygning til sit Sted, kommer de samme Forskrifter med Hensyn til Afstanden fra Nabostedet og Bygningsmaaden, som gælder for nye Bygningers Opførelse, til Anvendelse, medmindre Tilbygningen ikke kommer Nabostedet nærmere end selve Bygningen og ikke af ringere Bygningsmaade med Hensyn til Brandfare end denne.

§ 7. De i det foregaaende indeholdte Bestemmelser om Afstande og Bygningsmaader finde ogsaa Anvendelse paa de Steder, der genopføres efter at være helt afbrændte eller nedbrudte, for saavidt den til vedkommendes Raadighed staaende Byggegrund tillader det; i modsat Fald, eller naar kun en Del af Stedet er afbrændt eller nedbrudt, selv om denne Del udgør en selvstændig Bygning, kan den opføres paa samme Bygningsmaade som hidtil.

Ved Genopførelse efter Ildebrand eller Nedbrydelse af de i §§ 4 og 5 nævnte Bygninger maa ingen Afvigelse finde Sted fra de i disse Paragrafer fastsatte Afstande.

§ 8. Straatækkede Bygninger maa ikke anbringes nærmere nogen Jernbane end 50 m fra sammes Midte.

§ 9. I Beboelseslejligheder, derunder indbefattet Køkken, Bryggers og Bagerovnsrum, skal Loftet, saafremt det ikke pudses med Kalk, bestaa af sammenpløjede Brædder.

I Smedier og Værksteder, hvor der arbejdes med Træ eller lige saa antændelige Genstande, og hvori der findes Ildsted eller overhovedet benyttes Ild, skal Loftet være pudset med Kalk eller bestaa af sammenpløjede Brædder. Saadanne Værksteder skal være adskilt fra tilstødende Rum ved Væg af Grundmur, Mur og Bindingsværk eller af Planker eller sammenpløjede Brædder. En saadan Trævæg skal paa begge Sider være røret og pudset med Kalk.

Er de foran nævnte Rum ikke ved Loft skilt fra Taget, skal fornævnte Skillelæg føres helt op til tette, men maa den Del af Skillelæggen fra Bjælkelaget opad sættes af sammenpløjede Brædder, uden at der i dens øvre Del maa anbringes

Dør eller anden Aabning, hvorhos Taget saa langt som Rummene strækker sig, skal være belagt med Sten, Metal, Tagfilt (Tagpap) eller Spaan, jfr. dog § 15.

Rum, bestemt til Opbevaring af Foder, Straa eller andre lige saa letfængelige Genstande, skal være adskilt fra tilstødende Rum, hvori der er Ildsted, ved en Væg af den foranævnte Beskaffenhed. For saa vidt de nævnte Opbevaringsrum findes i Tagrummet, maa Adgangen dertil ikke være fra Køkken eller Bryggers med aabne Ildsteder eller fra de i 2det Stykke nævnte Værkstedrum.

§ 10. Ildstedet i Køkken og Bryggers kan indrettes enten som aabent eller lukket.

Et aabent Ildsted, hvorved forstås et saadant, paa hvilket Ilden brænder frit og kan spille op ad Ildstedets Sider, skal bygges paa et uantændeligt Grundlag med grundmuret Bund og Sider af 22 cm's Tykkelse, hvorhos Gulvet foran samme i mindst 50 cm's Afstand skal bestaa af eller være dækket med uantændeligt Materiale. Ildstedet skal være forsynet med en Kappe, der skal være 10,5 cm's Grundmur, saafremt Skorstenen er en Fortsættelse af Kappen og hviler paa denne, hvorimod den kan være af Metal, naar Skorstenen staar i Ildstedets Side. Skorstenschammeren kan være af Træ, men iøvrigt maa intet Træværk anbringes i aabne Ildsteder eller i Skorstene.

For lukkede Ildsteder (Komfurer og andre Kogeindretninger med lukket Indfyring), Jernovne og Kaminer gælder følgende Regler:

1. Komfurer, Kaminer og Jernovne maa ikke komme Træværk nærmere end 25 cm, hvilken Afstand for Øvne af Porcelæn, Ler- eller Murværk dog indskrænkes til 12 cm.

2. Rørene fra de nævnte Ildsteder bliver altid at holde 22 cm fra Træværk, skal føres ind i en Skorsten og maa ikke passere Rum, hvori Foder eller andre lige saa antændelige Stoffer opbevares.

3. Komfurer kan sættes paa Bjælkelag, naar deres Bund er fjernet mindst 11 cm fra Gulvet, og dette er gjort uantændeligt under dem.

4. Jernovne skal staa paa en Fod af Mur eller en Jernfod, der, for saavidt den ikke er udmuret, skal være aaben; er der Rist i Ovnens Bundflade, skal der være Askeskuffe i Foden, og denne skal være udmuret samt staa paa en Jernplade eller Zinkplade, der gaar lidt frem for Foden.

5. Kaminer kan sættes paa Bjælkelag og skal være udmurede med et dobbelt Lag Mursten, lagte i Forbandt paa Fladen.

6. Foran Komfurer og Kaminer i disses hele Udstræk-

ning skal Gulvet bestaa af eller være belagt med uantændeligt Materiale i en Breddede af 35 cm. Foran Kakkellovne skal det uantændelige Materiale strække sig mindst 15 cm til hver Side af Døren og kan afrundes mod begge Ender, dog at Bredden foran selve Kakkellovnsdøren skal være 35 cm.

Rum, hvori Luft opvarmes til andre Rums Forsyning med varm Luft (Varmekamre), skal have Gulv af uantændeligt Materiale og Vægge af Mur; Loftet derover skal være af Mur eller af Jern og Mur.

Rum, hvori Kedler til Varmeledningers Forsyning med Damp eller varmt Vand anbringes, skal have uantændeligt Gulv og Vægge af Mur; Loftet derover skal være af Mur eller Jern og Mur, medmindre Kedlen er fjernet mindst 1,25 m fra Loftet, i hvilket Tilfælde dette kan være af Træ, røret og pudset. Over Fyrpladsen skal Loftet, hvis det ikke er af Mur eller af Jern og Mur, og dets Højde over Risten er mindre end 2,5 m, være røret og pudset og derhos beskyttet af en i mindst 3 cm's Afstand fra det ophængt Metalplade, der skal gaa mindst 65 cm til hver Side udenfor Fyrdøren og være mindst 2 m bred.

Ledninger for opvarmet Luft fra Varmekamre skal være af 1½ Stens Mur eller 4 cm tyk Monier (Cement og Jern).

Ledningerne for Damp eller varmt Vand skal være af Metalrør og holdes mindst 5 cm fra Træværk; hvor Rørene passerer gennem Træbjælkelag eller Trævæg skal Rummet imellem Rørene og Træværket udfyldes med fast og uantændeligt Materiale.

§ 11. Skorstene skal opføres som Grundmur enten af raa Sten med en Murtykkelse af mindst 22 cm eller af brændte Sten med en Murtykkelse af mindst 10,5 cm, dog skal enhver Skorsten fra Grundfladen indtil mindst 30 cm over denne og fra 65 cm under det Sted, hvor den gaar igennem Tagfladens underste Side, opmures i Kalk af helbrændte Sten, hvilket ogsaa gælder, naar Piben paa en ældre Skorsten omsættes. De skal, for saa vidt de ikke opføres som snevre, have et indvendigt Gennemsnit af ikke under 42 cm i nogen af Siderne. Rensdørene skal være tætsluttende, af Jern, af samme Lysning som Skorstenen og anbragte i en Jernramme med Fals.

Skorstene i Bygninger med Tag af Rør, Straa eller lige saa let antændeligt Materiale samt Skorstene til Smedeesser og Bagerovne maa ikke have ringere Vidde end foran anført.

I Bygninger, som er tækket med ildfast Tag eller med Spaan, er det tilladt at benytte de saakaldte snevre Skorstene, dog kun til Afledning af Røg fra Kaminer og Ildsteder med lukket Indfyring, herunder Ildsteder for Vadskekedler og Bryggekedler til Husholdningsbrug, Bagerovne til

Husholdningsbrug, Varmekammerovne med mindre end 15 m's Varmeflader og Ildsteder for Kedler til Varmeledningers Forsyning med Damp eller varmt Vand, naar Ildpaavirkningsfladen er mindre end 3 m². En snever Skorsten maa ikke benyttes som fælles Røgrør for mere end 8 Ildsteder med lukket Indfyring, dog saaledes, at en Bagerovn og et Ildsted for Vadske- eller Bryggekedel regnes som 2 Ildsteder. Naar en snever Skorsten benyttes som Røgrør fra en Varmekammerovn eller fra Ildstedet for en Kedel til Varmeledningers Forsyning med Damp eller varmt Vand, maa den ikke tillige tjene som Ventilationsrør eller som Røgrør for andre Ildsteder end Komfurer. Saadanne snevre Skorstene, der kun maa bygges firkantede eller kredsrunde, skal helt igennem have det samme Gennemsnit af mindst 23,5 cm i den kvadratiske Side eller i Diameter og tæt ved Bunden være forsynet med forsvarlig Rensedør af Jern, anbragt i Jernramme med Fals, hvorhos lignende Rensedøre, hvis Skorstens forsvarlige Rensning gør det nødvendigt, skal anbringes paa passende Steder.

Enhver Skorstens indvendige Side skal holdes 25 cm fjernet fra alt Træværk i Bjælkelag, Skillevægge og Tagværk samt fra ildfængende Tag, og, naar Skorstenen har en mindre Murtykkelse, skal den, hvor den gaar gennem Bjælkelag eller gennem Tag af Spaan, Tagfilt (Tagpap), Rør, Straa eller Lyng, udkrages til denne Murtykkelse. Lofforskaling og Gulvbrædder er det dog tilladt at lægge umiddelbart op til en Skorsten af mindre Murtykkelse end 22 cm; det samme gælder om Taglægter til Stentag.

En Skorsten maa ikke paneles, forskalles eller beklædes med Betræk paa Blindlister; dog kan den forsynes med en Fodliste, naar samme ikke befæstes ved Træpropper.

Skorstenen skal enten være opført fra Grunden af paa tilstrækkeligt Fundament eller hvile paa en Hvælving mellem to Grundmure eller paa et andet brandfrit Underlag, og maa i intet Tilfælde komme til at hvile paa Bjælkerne. Det skal ogsaa være tilladt at udkrage Skorstene fra en Grundmur.

Skorstene af brændte Sten maa kun opmures i stærk Kalk med tætte, overalt helt med Kalk udfyldte Fuger og skal berappes baade indvendigt og udvendigt; de maa ikke kalkpudses paa den indvendige Side.

Naar en Skorsten trækkes i skraa Retning; skal den enten hvile paa en Mur eller paa begge dens lodrette Sider være understøttet af en Stol, forsynet med en tør Mursten paa Fladen mellem Stolen og Skorstenen; dog maa den skraa Retning ikke danne en større Vinkel end 45 Grader med den

lodrette Linie. Desuden skal snevre Skorstene i Bøjningerne indvendigt afrundes i en Bue med mindst 1 m's Radius.

Skorstenspibens Højde over Tagryggen skal være for vide Skorstene mindst 65 cm, for snevre Skorstene mindst 80 cm, naar Skorstenen ligger 15 m eller derover fjernet fra Bygninger med Tag og Rør, Straa eller lige saa let antændeligt Materiale, og 1,25 m, naar denne Afstand er mindre end 15 m, eller naar selve Bygningen er tækket med Spaan.

Enhver Skorsten skal rage mindst 65 cm over Tagryggen af en med Rør, Straa eller lige saa let antændeligt Materiale tækket Bygning, hvis Afstand fra Skorstenen er under 6,5 m.

Naar Piben paa en vid Skorsten er mindst 1,25 m høj over Tagryggen, er det tilladt at sammentrække de øverste 50 cm saaledes at Udgangsaabningen indskrænkes til $1\frac{1}{4}$ Murstenslængde eller 29 cm i Kvadrat.

For ethvert Kakkellovnsrør, der indledes i en snever Skorsten, skal der i denne indmures en Jernbøsning med en indvendig fremspringende Rand, saaledes at Randen forhindrer Enden af Kakkellovnsrøret fra at trænge ind i Skorstenen.

For saa vidt nogen Skorsten gaar igennem Rum, der benyttes til Opbevaring af Foder eller andre lige saa ildfængende Genstande, skal der, naar Skorstenen er lodret, uden om den og i passende Højde anbringes en Ramme eller Traadværk 65 cm fra Skorstenen for at forhindre de ildfængende Genstande fra at komme i Berøring med den. Er Skorstenen trukken i skraa Retning, skal den Del af Rummet, hvorigennem Skorstenen gaar, være fraskilt ved tætte Vægge og saaledes, at man til enhver Tid kan komme til Skorstenen. Denne Bestemmelse gælder ogsaa for Skorstene, der er opført før denne Lovs Træden i Kraft.

Naar Skorstenen viser Revner, der ved Eftersynet erklæres for farlige, skal Revnerne udhugges saa vidt, at Skorstenen kan udbedres forsvarligt.

§ 12. En det offentliges Tilsyn underkastet Dampkedel maa kun anbringes i en ikke brandfarlig Bygning, og denne skal ved en Afstand af mindst 65 cm eller en Brandmur af den i § 2 omhandlede Beskaffenhed være adskilt fra enhver brandfarlig Bygning eller Del af en Bygning. Det samme gælder med Hensyn til Fabriksbrug, der er brandfarlig paa Grund af stærk Anvendelse af Ild eller Beskaffenheden af det Materiale, som deri forarbejdes eller opbevares, derunder indbefattet Brændevinsbrænderi, Bryggeri, Maltgøreri og fabrikmæssig drevet Bageri samt de i § 4 omhandlede Virksomheder og Lagring af Stenolie.

De Skorstene, som afleder Røgen fra Fyret under Damp-

kedlen eller fra de til ovennævnte Virksomheder tjenende Ildsteder, skal, foruden at fyldestgøre de i § 11 givne Forskrifter for vide Skorstene, altid være fjernet i 12,5 m fra enhver med Straa, Rør eller lige saa let antændeligt Materiale tækket Bygning og være 6,5 m højere end Taget af enhver med Spaan tækket Bygning indenfor 15 m's Afstand. Paa Skorstene af mindst 12,5 m's Højde er det tilladt at indsnævre den øverste Halvdel. Justitsministeriet er bemyndiget til, naar Omstændighederne skulde gøre det fornødent, at give nærmere Regler om disse Skorstenes Konstruktion.

Tørrestuer til Næringsbrug eller andre Rum, hvor der til industrielt Brug anvendes større Varme, skal have Stengulv; Ventilationsrør eller Emrør skal være af $\frac{1}{2}$ Stens Mur muret i Kalk, eller af Jernrør forsynet med Jernramme, hvor de gaar igennem Vægge, Loft eller Gudv, og maa ikke hvile paa Træramme; varmebringende Rør maa ikke komme Træværk nærmere end 22 cm; Loftet skal være af Mur eller Jern og Mur; det kan dog ogsaa være røret og pudset, naar der i mindst 3 cm's Afstand fra samme og i dets hele Udstrækning er nphængt en Metalplade; anvendes der en Temperatur af over 30° R., skal Væggene være af mindst 1 Stens Grundmur; overstiger Temperaturen ikke 30° R., kan Væggene være af Mur, Bindingsværk eller af Planker eller dobbelte Brædder, i begge de sidste Tilfælde mindst 3 cm tykke og paa begge Sider rørede og pudsede med Kalk.

§ 13. Den Del af en Bagerovn, der ligger under den plane Ildflade (Herden), kan opføres af raa Sten eller Kampsten; dens øvrige Del skal opføres af brændte Sten og skal bestaa af en mindst 22 cm tyk Hvælving med mindst 10,5 cm tykt i Kalk muret Murværk udenom Hvælvingen og de ovenpaa samme anbragte Røgkanaler, der ligeledes skal være muret i Kalk. En Bagerovn skal anbringes saaledes, at den kan efterses baade fra oven og fra Siderne, og maa intet Træværk findes nærmere ved Ovnens indvendige Side end 60 cm, hvorhos Ovnens Overkant skal være mindst 50 cm fjernet fra det pudsede Loft (jfr. § 9). Trækrørene maa ikke udmunde umiddelbart i Skorstenen, men kup igennem et Samlingsrør. Dørene til Bagerovne samt Lukker for Trækrørene skal være af Jern. Udenfor Ovnens skal der være en mindst 30 cm bred og 20 cm dyb Forgrav, medmindre der indenfor Ovnens Dør anbringes en Fordybning, der midlertidigt kan optage den udragede Ild og Aske.

Bagerovne til Husbrug kan dog opføres af raa Sten, naar Murværket udenom Hvælvingen og de ovenpaa samme anbragte Røgkanaler gives en Tykkelse af mindst 22 cm, lige som og Fyrgraven for saadanne Ovne kan bortfalde, naar

hele Gulvet bestaar af uantændeligt Materiale, og der fra det Rum, hvori Bagerovnen er anbragt, ikke findes Opgang til Loftsrummet.

I Bagerier til Næringsbrug skal der over Røgkanalerne være en 10,5 cm tyk Hvælving; dog er det tilstrækkeligt, at det ovenfor 10,5 cm tykke Murværk, der skal være over Røgkanalen, mures som Hvælving.

Anvendes Rummet over Bagerovne til Tørring eller Opbevaringssted, skal dette saavel ved Ovne til Næringsbrug som ved Ovne til Husbrug være overhævet med en mindst 10,5 cm tyk Hvælving. Anvendes Rummet over Bagerovnen ikke til Tørring eller Opbevaringssted, skal den udvendige Mur omkring enhver Bagerovn i 10,5 cm's Tykkelse opføres 30 cm højere end Omhælvningens Overflade, og det dermed fremkomne Rum fyldes med Sand. For saavidt der noget Steds ovenpaa ældre Bagerovne maatte findes afsluttede Rum til Tørring eller Opbevaring, der ikke er indrettet i Overensstemmelse hermed eller paa anden lige saa betryggende Maade, skal de inden Forløbet af 5 Aar enten fjernes eller overhældes.

I Bagerier til Næringsbrug skal Loftet i det Rum, hvor Indfyringen sker, være pudset med Kalk, hvorhos der over Indfyringen skal anbringes en Kappe af Mur eller Metal.

Taget paa en Bygning, hvori der findes Bageri til Næringsbrug, skal over dette og indtil en Afstand af 6,5 m fra Bagerovnskorstenen paa begge Sider af denne være belagt med ildfast Tag, og naar Bagerovnskorstenen kommer et Straa-, Rør- eller Spaantag nærmere end 15 m, skal den have en Højde over dets Rygning af henholdsvis 3,5 eller 6,5 m, eftersom Afstanden er over eller under 6,5 m; alt under Forudsætning af, at Bageriet ikke falder ind under § 12.

§ 14. Køller skal rundt om være af Grundmur af brændte Sten, mindst 22 cm tyk, og hvælvede. Grisen skal være af den nævnte Tykkelse, og Køllen være forsynet med Flager af Metal eller brændte Køllesten, saa at alt i, ved eller omkring Køllen bliver af Mur eller Metal; og skal alle i Køller værende Lemme og Døre være Jern og anbragte i Jernramme med Fals og til enhver Tid kunne lukkes forsvareligt.

Enhver Kølleskorsten af Træ skal inden 1 Aar fjernes og ombyttes med en Skorsten efter § 11. Kølleskorstene af Jern, der noget Steds maatte findes, kan efter særlig Tilladelse for hver enkelt Tilfælde indtil videre forblive i Bygninger med Stentag.

Under ovennævnte Kølle skal ikke være indbefattet saadanne Indretninger, der kun anvendes til Husbrug, naar disse

er anbragt i Bygninger, der er fjernet 30 m fra nærmeste Bygninger, og er belagt med ildfast Tag; endvidere saadanne, der til samme Brug anvendes i selve Skorstenen.

§ 15. Enhver Bygning, hvori indrettes Smedie, skal i Byer og ellers indenfor en Afstand af 30 m fra anden Mands Bygning være belagt med Sten; i andre Tilfælde er det tilstrækkeligt, at Taget er belagt med Sten, Tagfilt (Tagpap) eller Spaan i en Udstrækning af 6,5 m paa begge Sider af Skorstenen. Ingen Smedieskorsten maa komme nogen som helst Bygning, der er tækket med Rør, Straa eller lige saa let antændeligt Materiale, nærmere end 6,25 m, og ikke anden Mands med saadant Materiale tækkede Bygning nærmere end 12,5 m.

§ 16. Slunke eller Stikskorstene, anlagte paa Træ-Bjælkelag, samt vandrette Skorstensrør, hvilende paa Lofter, saavel som Ildsteder umiddelbart under Strænge, Tag af Straa eller andet ildfængende Materiale forbydes aldeles og skal, hvor de forefindes, inden 10 Aar være afskaffet.

§ 17. Enhver er pligtig at vedligeholde sine Bygninger og de i samme værende Ildsteder og lignende Indretninger overensstemmende med nærværende Lovs Forskrifter, og maa der, naar et Sted, paa Grund af sin Beliggenhed, er opført efter Forskrifterne i § 1 Nr. 1, ikke senere ved det foretages nogen Forandring, hvorved den saaledes tilsigtede Brandsikkerhed forringes.

§ 18. De i §§ 9—15 foreskrevne Regler kommer kun til Anvendelse ved Opførelsen af nye Bygninger, ved Anbringelsen af nye Indretninger af den i de enkelte Paragrafer ommeldte Art i ældre Bygninger og med Hensyn til de Dele af ældre Bygninger eller de deri af den omhandlede Slags værende Indretninger, der efter Ildebrand underkastes Ombygning, medmindre andet udtrykkeligt er udtalt, se § 11, 13de Stykke, § 13, 4de Stykke og § 14 2det Stykke.

Derimod skal disse Regler ikke komme til Anvendelse paa Steder, hvis Taksationsværdi er over 1,200 Kroner, naar de ligger 200 m fra ethvert andet Sted.

§ 19. Amtmanden kan efter Indstilling af vedkommende Sogneforstanderskab meddele Fritagelse fra de i det foregaaende foreskrevne Bestemmelser, for saavidt Hensynet til den offentlige Sikkerhed tilsteder det og de særlige Forhold gør saadant nødvendigt.

§ 20. Naar nogen efter nærværende Lovs Kundgørelse opfører en ikke tidligere paabegyndt Bygning, eller i en Bygning gør nogen Indretning, som er i Strid med de i det foregaaende indeholdte Bestemmelser, bliver han for saadan Overtrædelse ved Politiretten at ikende en Bøde af 4 til 100 Kro-

ner. Derhos skal han ved Dommen under en daglig Bøde tilpligtes, inden en af Retten bestemt Frist, at foranstalte den ulovlig opførte Bygning nedrevet eller den lovstridige Indretning borttaget eller tilbørlig forandret, medmindre han herfor fritages af Justitsministeren efter et derom gennem Retten indgivet Andragende. Desuden bliver han at idømme særlig Straf efter Lovgivningens almindelige Bydende, saafremt han har overtraadt et af Politiet nedlagt Forbud mod den ulovlige Bygnings eller Indretnings midlertidige Afbenyttelse, hvilket Forbuds Efterlevelse i fornødent Fald kan fremtvinges med Magt.

Har Bygherren overdraget Arbejdet til en eller flere Haandværkere, gaar Ansvaret over paa disse, medmindre han udtrykkelig har paalagt dem at udføre Arbejdet saaledes, som sket er.

UDDRAG AF PATENTLOVEN.

Ansøgninger om Patent skal indsendes til Patentkommissionen, de skal være affattet i det danske Sprog, og skal være skrevet med mørk Farve paa stærkt, uigennemtrængeligt, hvidt Papir 34×21 cm.

Ansøgningen skal indeholde Ansøgerens fulde Navn, Stilling og Bopæl.

Ansøgningen skal være ledsaget af Beskrivelse af Opfindelsen i 2 Eksemplarer og saafremt det er nødvendigt for Forstaaelsen tillige Tegning, ligeledes i 2 Eksempl. og mulig Model.

Tegningerne skal vise alle de i Beskrivelsen omhandlede Enkeltheder, og Tegninger og Beskrivelser skal være forsynet med overensstemmende Bogstaver eller Tal. Tegningerne skal udføres paa stærkt, hvidt Karton 33×21 cm.

Alle Figurer, Bogstaver og Tal skal være udført med holdbart sort Tusch og Tegningerne skal være holdt indenfor en enkelt Randlinie 2 cm fra Papirets Kant.

Kartontegningen maa ikke sammenbøjes eller sammenruller.

Retten til Patent tilkommer alene Opfinderen eller den, til hvem Retten overgaar efter Reglerne om Formuerettigheder.

Patent meddeles for 15 Aar og ingen Fornyelse eller Forlængelse af Patentretten kan finde Sted efter Udløbet af denne Tid.

For ethvert Patent med Undtagelse af Tillægspatenter lægges en aarlig Afgift, der i hvert af de første 3 Aar udgør 25 Kr., i de næste 3 Aar 50 Kr. aarlig, i de følgende 3 Aar

100 Kr., derefter i 3 Aar 200 Kr. aarlig og de sidste 3 Aar 300 Kr. aarlig.

Den aarlige Afgift udredes inden Begyndelsen af vedkommende Patentaar.

AFLÆGGELSE AF SVENDEPRØVER.

Efter Regulativ af 30. September 1884.

København.

Prøverne afholdes to Gange aarlig til en saadan Tid, at Bedømmelsen kan foretages i April og Oktober, saavidt muligt den sidste Fredag i disse Maaneder.

Prøvens Afholdelse bekendtgøres mindst 4 Uger forud i »Berlingske Tidende«, og der angives da, hvor og naar Lærlingene skal indgive deres Anmeldelse.

Ved Anmeldelsen skal Lærlingen medbringe Fødselsattest samt Erklæring fra den Mester, hos hvem han for Tiden arbejder, om, at det er denne bekendt, at Aspiranten ikke tidligere — ialtfald ikke i det sidste Halvaar — har forsøgt at aflægge Svendeproeve.

For Købstæderne i Provinserne gælder lignende Bestemmelser som for København.

I Landdistrikterne, hvor der ingen officiel Svendeproevekommission findes, kan der oprettes en saadan af den stedlige Haandværkerforening.

Fællesrepræsentationens Hovedbestyrelse har nedsat en permanent Svendeproevekommission, som bestaar af 15 Medlemmer, der vælger sin Formand til Ledelse af Forhandlingerne.

Kommissionen deles i 3 Grupper:

- I. Den københavnske Gruppe,
- II. Østifternes Gruppe,
- III. Den jyske Gruppe,

der hver bestaar af 5 Medlemmer og vælger hver sin Gruppeformand.

§ 1. Alle under Fællesrepræsentationen staaende Foreninger og Lav kan under Medvirkning af vedkommende Landsdels Gruppeformand oprette en stedlig Svendeproevekommission af følgende Sammensætning:

- a) et af Gruppeformanden for den paagældende Landsdel udpeget Medlem som Formand;
- b) to af den paagældende Forening paa 3 Aar udnævnte

Medlemmer; af disse skal et være en i Tegning kyndig Mand. Den ene af de to Medlemmer skal efter Foreningens Bestemmelse være Kommissionens Næstformand;

c) for hver enkelt Fag to praktiske Haandværkere som Skuemestre. Den paagældende Forening vælger dem begge, eller den vælger den ene og lader den stedlige faglige Svendeorganisation vælge den anden blandt sine Medlemmer.

§ 3. De praktiske Prøver afholdes en eller to Gange aarlig, i April eller Oktober; det nærmere Tidspunkt for Opvisningen fastsættes efter Forhandling med Gruppeformanden for den paagældende Landsdel.

Aspiranten til Prøverne indkaldes paa den i hver enkelt Forening sædvanlige Bekendtgørelsesmaade; de skal være anmeldte til Hovedkontoret i København henholdsvis inden 15. Februar og 15. August.

Ved Anmeldelsen skal Lærlingen aflevere Vidnesbyrd om sin Alder og foregaaende Uddannelse (derunder Oplysning om Læretidens Længde) samt en Erklæring om udstaaet Læretid fra den Mester, hos hvem han for Tiden arbejder. Som Regel bør Lærlingen have staaet mindst 4 Aar i Lære for at kunne stedes til Prøve; Lærlinger, der har staaet kortere Tid end 3 Aar i Lære, bør kun i særlige Tilfælde efter Formandens Afgørelse stedes til Prøven.

Samtidig med Anmeldelsen betaler Lærlingen en Kendelse af 5 Kroner, der tilfalder Fællesrepræsentationen som Bidrag til Dækning af dennes Udgifter til disse Svendeproevers Iværksættelse. Beløbet tilbagebetales Lærlingen, hvis der nægtes denne Adgang til Prøven, men ikke, hvis han underkaster sig Prøven uden at bestaa den, eller selv trækker sig tilbage fra Aflæggelse af Prøven.

BYGNINGSFREDNING.

Uddrag af Lov af 12. Marts 1918.

Undervisningsministeriet lader udarbejde en stedordnet Fortegnelse over verdslige Bygninger eller Bygningsdele, der skal undergives en begrænset Fredning. Paa Fortegnelsen, der revideres hvert 5. Aar, maa til enhver Tid kun optages Bygninger eller Bygningsdele, som har kunstnerisk eller historisk Værdi og fillige som Regel er over 100 Aar gamle.

De paa Fortegnelsen opførte Bygninger eller Bygningsdele deles i to Klasser, A og B, efter deres større eller mindre kunstneriske eller historiske Værdi.

Afgørelsen af, om en Bygnings Værdi er tilstrækkelig stor til at den skal optages paa Fortegnelsen, træffes af Ministeren efter Indstilling af det særlige Bygningssyn.

Optagelsen paa Fortegnelsen forkyndes Ejeren af de paa-gældende Bygninger efter Reglerne for Dømmes Forkyndelse og med udtrykkelig Angivelse af, hvilke Bygninger eller Bygningsele, der skal fredes.

Er en Bygnings Værdi som kunstnerisk eller historisk Mindesmærke særlig fremragende, kan Bygningssynet, naar Ejeren eller Besidderen er villig til at underskrive en Deklaration, hvorved Bygningen henlægges under Nationalmuseet som fredet Mindesmærke, gøre Indstilling til Ministeriet om, at en større eller mindre Del af de med en sagkyndig Istand-sættelse eller nødvendig Vedligeholdelse forbundne Udgifter afholdes af en paa Finansloven dertil særlig given Bevilling.

Ønsker Ejeren af en paa Fortegnelsen under Klasse A eller B henhørende Bygning helst at nedrive denne, skal han 6 Maaneder forud give Bygningssynet Meddelelse derom.

Agtes der paa en af de under Klasse A henhørende Bygninger foretaget Arbejder, der gaar ud over almindelig Vedligeholdelse, er Ejeren pligtig til mindst 8 Uger i Forvejen at indsende Meddelelse herom, ledsaget af Beskrivelse i 2 Eksemplarer, til det særlige Bygningssyns Formand og har ikke Ret til at paabegynde Arbejdet før Bygningssynets Svar foreligger.

UDDRAG AF LOV OM FORSIKRING MOD FØLGER AF ULYKKESTILFÆLDE.

(Stadfæstet den 6. Juli 1916).

Almindelige Bestemmelser.

§ 1. Rammes en i Medfør af denne Lov forsikret Person af et Ulykkestilfælde, der midlertidigt eller vedvarende forringer hans Erhvervsevne, er han paa den Maade og i det Omfang, som nedenfor bestemmes, forsikret mod Ulykkestilfældets Følger. Forvolder Ulykkestilfældet Døden, er hans efterladte paa samme Maade forsikrede mod det lidte Tab af Forsørger.

Lige med Ulykkestilfældet regnes skadelige Paavirkninger af højst nogle faa Dages Varighed, der skyldes Arbejdet

eller de Forhold, hvorunder det foregaar, og som medfører Forringelse af Erhvervsevnen eller Død.

§ 3. Forsikringen omfatter Ulykkestilfælde, der opstaar ved den forsikredes i denne Lov omhandlede Beskæftigelse eller ved de Forhold, hvorunder den foregaar. Endvidere omfatter Forsikringen Ulykkestilfælde, der bevislig skyldes den forsikredes Forsøg paa Redning af Menneskeliv, Forebyggelse af Ulykker eller Afværgelse af større materielle og kulturelle Tab, naar dette — paa eller udenfor Arbejdsstedet — sker i Sammenhæng med saadan Beskæftigelse.

Udelukkede fra Forsikring er Ulykkestilfælde, som den forsikrede selv har hidført med Forsæt. Har den forsikrede ved grov Ugtsomhed, ved Tilsidesættelse af reglementariske Bestemmelser, som er holdte tilbørlig i Kraft, eller ved Beruselse selv hidført eller dog væsentligt bidraget til Ulykkestilfældet, kan Erstatningen nedsættes eller bortfalde. I saa Fald skal Arbejderforsikrings-Raadet udtrykkelig udtale det i sin Kendelse.

Om Anmeldelse af Ulykkestilfælde.

§ 44. Ethvert Ulykkestilfælde, som antages at ville medføre Krav efter denne Lov, skal snarest muligt og senest inden 8 Dage anmeldes til Raadet, jfr. dog § 61. Medfører Ulykkestilfældet Døden, skal — selv om Ulykkestilfældet forinden er anmeldt for Raadet — Underretning om Dødsfaldet tilstilles Raadet inden 48 Timer efter Dødens Indtræden. Anmeldelsespligten paahviler Virksomhedens Indehaver eller den, som paa hans Vegne paa Tidspunktet for Ulykkestilfældet forestaar Virksomheden, eller, for saa vidt den tilskadekomne har forsikret sig selv, ham eller hans Efterladte. Er Ulykkestilfældet indtruffet i Udlandet, sker Anmeldelsen indenfor de nævnte Frister til et dansk Konsulat, der straks indsender den til Raadet. I Anmeldelsen skal saa nøjagtigt som muligt oplyses:

- 1) Aarsagen til Ulykkestilfældet og de nærmere Omstændigheder ved dette,
- 2) den tilskadekomnes Tilstand og det Tidsrum, der hengik fra Ulykkestilfældets Indtræden indtil den første Lægebehandling,
- 3) paa hvilket Sted den tilskadekomne behandles og af hvilken Læge,
- 4) om den tilskadekomne er Medlem af en statsanerkendt Sygekasse og da hvilken,
- 5) om den tilskadekomne er forsikret og i bekræftende Fald hos hvilket Selskab.

Anmeldelsen ledsages af den behandlende Læges Attest, som Forsikringsselskabet (Arbejdsgiveren, § 18, sidste Stykke) betaler.

Raadet foreskriver, hvilke Blanketter der skal benyttes ved Anmeldelsen og ved de til Sagens Behandling fornødne Lægeerklæringer.

§ 45. Har Arbejdsgiveren eller den, hvem Anmeldelsespligten i hans Sted paahviler, ikke foretaget den foreskrevne Anmeldelse, skal dette ikke være til Hinder for, at den tilskadekomne eller de efterladte rejser Krav paa Erstatning, naar saadant sker inden Udløbet af et Aar efter den Dag, Ulykkestilfældet indtraf.

§ 48. Naar den tilskadekomne vil gøre Fordring paa Ydelse efter denne Lov, maa han snarest efter Ulykkestilfældet lade sig undersøge af en Læge og derefter underkaste sig den Lægebehandling, som findes fornøden. Undlades dette, eller modarbejder den tilskadekomne sin Helbredelse ved Til sidesættelse af Lægens Forskrifter, fortaber han efter Omstændighederne helt eller delvis sit Krav.

Paa samme Maade kan de efterladte fortabe deres Krav, saafremt de modsætter sig Foretagelsen af en af Raadet begæret Obduktionsforretning.

Forsikringsselskabet (Arbejdsgiveren) er berettiget til paa egen Bekostning at lade den tilskadekomne tilse af en Læge,

Industri, Haandværk, Handel, privat Tjenesteforhold m. m.

§ 49. Enhver, der her i Landet driver Virksomhed, uanset om denne er erhvervsmæssig eller ej, eller som i sin Tjeneste beskæftiger andre, f. Eks. Arbejdere, Funktionærer, Kontor- og Butikspersonale, Tyende m. m., har Forsikringspligt overfor de af ham beskæftigede Arbejdere i Overensstemmelse med Bestemmelserne i Kapitel 1—5 og nærværende Kapitel, for saa vidt den ikke paahviler ham i Henhold til Kapitlerne 7, 8 eller 9, eller han i Henhold til disse er fritagen for saadan Pligt. Personer, der uden at beskæftige Arbejdere, der er forsikringsberettigede efter denne Lovs øvrige Regler, alene i deres Husholdning eller ved personlig Tjenestegerning anvender Medhjælp af tilfældig og ganske forbigaaende Art, har ingen Forsikringspligt for denne Medhjælp.

§ 50. Forsikret i Henhold til Bestemmelserne i nærværende Kapitel er enhver, der mod Løn eller som ulønnet Medhjælper af Arbejdsgiveren er antaget til stadigt eller midler-

tidigt Arbejde, herunder Arbejde i Arbejdsgiverens personlige Husholdning, ved Vask, Rengøring og privat Tjenestegerning for ham og hans Familie. Undtagne er dog tilsynshavende, Kontorpersonale og lign., hvis aarlige Vederlag i Virksomheden overstiger 3000 Kr., samt den i § 49 nævnte tilfældige Medhjælp.

§ 51. Den i forrige Paragraf omhandlede Forsikring omfatter tillige Medlemmer af Arbejdsgiverens Familie, Hustruen dog undtaget, for saa vidt de efter Beskaffenheden og Omfanget af deres Gerning i Arbejdsgiverens Erhvervsvirksomhed maa sammenstilles med andre Arbejdere og har fyldt deres 10. Aar.

§ 52. For de i Henhold til § 49 forsikrede Arbejderes Vedkommende gælder Forsikringen under Udførelse af alt Arbejde for Arbejdsgiveren.

§ 53. En Arbejdsgiver, der falder ind under § 49, saavel som enhver Person, der uden at benytte forsikringsberettiget Medhjælp driver Erhvervsvirksomhed, som hører under dette Kapitel, har Adgang til i anerkendte Forsikringsselskaber at tegne frivillig Forsikring med Statstilskud til Fordel for sig selv, for saa vidt hans Aarsindtægt ved Ansættelse til Indkomstskat til Staten ikke naar 1200 Kr. paa Landet, 1500 Kr. i Købstæderne og 1800 Kr. i København og Frederiksberg I Forbindelse hermed kan han tegne Forsikring for sin Hustru, saafremt hun i væsentlig Omfang deltager i Mandens Erhvervsvirksomhed. De paagældende er da forsikrede i Overensstemmelse med Bestemmelserne i nærværende Lov mod Følgerne af Ulykkestilfælde, der indtræffer under deres Erhvervsvirksomhed.

En i Henhold til Bestemmelserne i nærværende Paragraf tegnet Forsikring bevarer sin Gyldighed, selv om den forsikredes Indkomst efter at Forsikringen er tegnet, gaar op over de anførte Beløb; men Statstilskudet bortfalder.

Slutnings- og Straffebestemmelser.

§ 75. Alle Dokumenter vedrørende Forsikring efter denne Lov er stempelfri.

§ 77. Med Bøder fra 50 til 500 Kr. anses den Arbejdsgiver, der til sidesætter Pligten til at tegne Forsikring i et anerkendt Selskab, eller som ikke holder Forsikringen i Kraft.

Med Bøder fra 15 til 200 Kr. anses den Arbejdsgiver eller den, der optræder paa hans Vegne, som forsømmer at afgive rettidig Anmeldelse efter §§ 41 og 61 om et indtruffet Ulykkestilfælde eller hindrer rettidig Lægebehandling efter § 48, samt den, der undlader at meddele de i § 47 nævnte Oplysninger.

LOV OM LÆRLINGEFORHOLDET.

§ 1. Enhver Haandværker, Fabrikant, handlende, Andels- og Forbrugsforening, Beværter eller anden næringsdrivende, der antager en mandlig eller kvindelig Person under 18 Aar til at arbejde i sin Virksomhed, skal — forsaavidt den paagældende ikke allerede er udlært i Faget eller vedkommende Del af Faget — sørge for, at der, forinden vedkommende træder i Arbejde, oprettes skriftlig Lærekontrakt, og at denne af den stedlige Politiovrighed forsynes med Paategning om, at den er affattet i Overensstemmelse med nærværende Lovs Forskrifter. Efterkommes disse Bestemmelser ikke, har Overenskomsten om Antagelsen ingen Gyldighed.

Indenrigsministeren kan overdrage Bestyrelserne for de stedlige kommunale Arbejdsanvisningskontorer (i København og Frederiksberg Centralarbejdsanvisningskontoret) i Stedet for Politiovrigheden at give den ovennævnte Paategning om, at Kontrakten er affattet i Overensstemmelse med denne Lov. De nærmere Regler herom fastsættes i en af Indenrigsministeren udfærdiget Bekendtgørelse.

Ingen kan indtræde i Lærlingeforhold, forinden den paagældende er lovlig udskrevet af Skolen og fyldt 14 Aar.

Foranstaaende Bestemmelser om Oprettelse af skriftlig Lærekontrakt finder dog ikke Anvendelse,

1) naar den umyndige er antaget som Bud, Haandlanger eller til Udførelse af Arbejde, som ikke falder ind under Udøvelse af Faget,

2) naar Ansættelsen paa Grund af den paa Arbejdsstedet raadende Arbejdsdeling alene angaar Udførelse af et vist Specialarbejde, som ikke fordrer nogen alsidig Uddannelse.

Spørgsmaal om, hvorvidt et Fag (eller Del heraf), for hvis Lærlinge der ikke hidtil har været anvendt Lærlingekontrakt, anses som henhørende under denne Lov, afgøres af Indenrigsministeren efter Samraad med Handelsministeren og efter forudgaaet Forhandling med det paagældende Fags Organisationer.

Øvrigheden skal efter Indenrigsministerens Foranstaltning være forsynet med Blanketter til Lærekontrakter, særskilt udarbejdede henholdsvis for Haandværk og Industri og for Handel, der udleveres uden Betaling.

§ 2. Uberettiget til at antage Lærlinge er:

1) den næringsdrivende eller Bestyrer af en Andels- eller Forbrugsforening, som ikke selv er faglig oplært i det Fag, hvori Lærlingen skal antages til Oplærelse, med mindre Lærlingens Oplærelse paa betryggende Maade er overdraget en i Virksomheden beskæftiget, faglig uddannet Mand eller

Kvinde; dog kan det tillades en handlende eller en Bestyrer af en Andels- eller Forbrugsforening, der ikke selv er faglig oplært, at antage Lærlinge, naar vedkommende i 5 Aar har drevet Handelsvirksomhed som Hovederhverv,

2) den næringsdrivende, der ved Dom er fundet skyldig i en i den offentlige Mening vanærende Handling, medmindre han har erholdt Æresoprejsning,

3) den, i hvis Bedrift eller Forretning der tre Gange er forefaldet Standsninger — Lockout, Strejke eller tvingende Naturforhold dog undtagne —, som har givet Anledning til Ophævelse af Lærekontrakter (jfr. § 15, Nr. 2),

4) den, der 3 Gange i Løbet af 5 Aar har gjort sig skyldig i saadanne Brud paa Lærekontrakter, at disses Ophævelse er blevet en Følge heraf.

Den næringsdrivende, der 2 Gange i Løbet af 10 Aar ved Voldgift (jfr. § 20) er ikendt Erstatning til en Lærling for at have ladet det mangle paa tilbørlig Omhu for Lærlingens Uddannelse (jfr. § 10), skal ligeledes være uberegtiget til at antage Lærlinge, medmindre Lærlingens Uddannelse paa Grund af Virksomhedens Omfang, eller fordi den næringsdrivende ikke selv er faglig uddannet, jfr. ovenfor Nr. 1, har maattet betros en i Virksomheden ansat Person; har denne ved sin Forsømmelighed 2 Gange i Løbet af 10 Aar forarsaget saadan Erstatnings Ikendelse, mister han Retten til at uddanne Lærlinge (jfr. § 15 sidste Stykke). Saafremt Virksomheden paa Grund af idømt Erstatning 2 Gange i Løbet af 10 Aar har maattet skifte en saadan ledende Mand og atter bliver idømt Erstatning, fortaber Virksomheden Retten til at uddanne Lærlinge (jfr. § 15 sidste Stykke).

I Tvilstilfælde afgøres Spørgsmaalet om, hvorvidt en Person efter sin Uddannelse og sit Kendskab til Faget maa betragtes som faglig oplært, af Indenrigsministeren efter Samraad med Hendelsministeren.

§ 3. Læretidens Varighed, der ikke maa overstige 5 Aar bestemmes i Kontrakten. Den i § 5 omhandlede Prøvetid er indbefattet under Læretiden.

Naar Lærlingen ved Kontraktens Oprettelse er over 16 Aar, skal Kontrakten foruden af Værgen medunderskrives af Lærlingen selv, hvis den skal være bindende efter Lærlingens 20de Aar. Er Kontrakten indgaaet tidligere, er den ikke forbindelse for Lærlingen længere end indtil han har opnaaet en Alder af 20 Aar. Saafremt han da ikke vil fortsætte Lærlingeforholdet i hele det ved Kontrakten bestemte Tidsrum, er Læremesteren heller ikke længere bundet ved Kontrakten.

Indenrigsministeren skal paa derom af Læremester og

Lærling (Væрге) i Forening indgivet Andragende være be- myndiget til at tillade, at Læretiden afbrydes for et Tidsrum af højst et Aar for derved at give Lærlingen Lejlighed til at besøge et teoretisk Undervisningskursus.

§ 4. Det skal ved Kontrakten nøjagtig bestemmes, paa hvilke økonomiske Vilkaar Lærlingen skal arbejde i Læreti- den. Mesteren skal betale den i nærværende Lovs § 11 om- handlede Undervisning i en Handels- eller teknisk Skole, for- saavidt Lærlingen i Henhold til Erklæring fra Skolen giver regelmæssigt Møde i denne, ligesom Mesteren skal bestride Udgifterne ved Aflæggelse af Læreprøve, hvor Adgang der- til haves.

Der maa ikke i Kontrakten optages Bestemmelse om, at Lærlingen efter udstaaet Læretid eller indenfor et vist Tids- rum derefter ikke maa tage Arbejde i det paagældende Fag eller drive Forretning i samme, eller om, at Lærlingen efter Læretidens Udløb skal arbejde hos Læremesteren for en be- stemt Løn Enhver udenfor Kontrakten indgaaet Forpligtelse, der strider imod de her givne Bestemmelser, er ugyldig.

§ 5. De tre første Maaneder af Læretiden anses som en gensidig Prøvetid, i hvilken saavel Mesteren som Lærlingen, hvis han i Løbet af denne Tid har naaet 18 Aars Alderen, og ellers hans Forældre eller Væрге uden Angivelse af nogen Grund kan forlange Kontrakten hævet. I saa Fald er ingen af Parterne berettiget til Erstatning hos den anden, med- mindre udtrykkelig Bestemmelse derom er indført i Kon- trakten.

§ 6. Lærlingen skal vise sin Læremester Troskab, Ly- dighed og Ærbødighed; han skal være Mesteren til Med- hjælp ved Arbejdet i Virksomheden, saa vidt som hans Ar- bejdskraft og Færdighed tilsteder.

§ 7. Arbejdstiden for Lærlinge maa ikke vare længere end for fagudlærte Medhjælpere i samme Fag. Dog kan Me- steren paalægge Lærlingen for Arbejdets Paabegyndelse at foretage det fornødne til Tilrettelægning af dette eller efter Arbejdets Ophør at foretage fornøden Oprydning paa Ar- bejdsstedet, ligesom Lærlinge over 18 Aar skal have Ret til at deltage i Arbejdet udenfor Arbejdstiden. Den til Tilrette- lægningen eller Oprydningen medgaaede Tid, der som Regel ikke maa udgøre mere end tilsammen $\frac{1}{2}$ Time daglig, hen- regnes ikke til Lærlingens Arbejdstid. I øvrigt gælder om Lærlingens Arbejdstid følgende Bestemmelser:

1) Lærlinge i Haandværk og Industri fra 14 til 18 Aars Alderen maa ikke anvendes til Arbejde i Tiden før Kl. 6 Mor- gen eller efter Kl. 6 Aften. Denne Arbejdstid skal efter højst $\frac{1}{2}$ samlede Arbejdstimer være afbrudt af mindst $\frac{1}{2}$ Ti-

mes Spise- eller Hviletid. Udover de saaledes fastsatte Ar- bejdstimer maa de paagældende ej heller anvendes til noget Arbejde i en Fabriks eller et Værksteds Tjeneste i eller uden- for sammes Omraade. For Lærlinge, der besøger Handels- eller tekniske Skoler, skal Arbejdstiden lægges saaledes, at den ikke hindrer dem i at benytte saadan Undervisning i den for vedkommende Skoler almindelige Undervisningstid (jfr. § 11, 1ste Stykke).

Naar det skønnes nødvendigt for vedkommende Lærlings faglige Uddannelse, kan Indenrigsministeren dog paa derom indgivet Andragende efter Arbejdsraadets Indstilling tillade, at mandlige Lærlinge, der har fyldt 16 Aar, i Tiden mellem Kl. 6 Aften og Kl. 6 Morgen deltager i Arbejde, der ifølge dets Natur maa foregaa kontinuerligt, i følgende Virksomhe- der: Jern- og Staalfabrikker, Glasværker, Papirmøller og Raasukker-Fabrikker.

2) Handelslærlinge maa ikke anvendes til Arbejde i Tiden før Kl. 6 Morgen og efter det Tidspunkt om Aftenen, fra hvilket Butikker og Lagre ifølge den gældende Lovgivning skal holdes lukkede, og det skal — bortset fra de sidste 7 Dage forud for Juleaften — iagttages, at der tilstaaes Lær- lingene en samlet Hvileperiode af mindst 12 Timer i Døgnet. Dog kan Indenrigsministeren paa derom indgivet Andra- gende tillade Lærlinge, der har fyldt 16 Aar, at arbejde i Tiden mellem nævnte Tidspunkt om Aftenen og Kl. 6 Mor- gen i begrænset Omfang, naar saadant skønnes at være nød- vendigt for deres faglige Uddannelse.

3) Lærlinge i Barber- og Frisørfaget maa ikke anvendes til Arbejde i Tiden før Kl. 6 Morgen og efter det Tidspunkt om Aftenen, fra hvilket Barber- og Frisørvirksomheder ifølge den gældende Lovgivning skal holdes lukkede, og det skal iagttages, at der tilstaaes Lærlingene en samlet Hvileperiode af mindst 12 Timer i Døgnet.

§ 8. Der skal tilstaaes Lærlinge i Haandværk, Industri eller Handel et ugentligt Fridøgn, der saa vidt muligt skal falde paa Folkekirkens Søn- og Helligdage. Indenrigsmini- steren skal være bemyndiget til efter Samraad med Handels- ministeren at tillade Afvigelser fra denne Bestemmelse for indtil 2 Uger aarlig i saadanne Handelsvirksomheder, der driver Handel fra Butik.

Der skal tilstaaes andre Lærlinge et ugentligt Fridøgn.

§ 9. Læremesteren skal i den Del af Læretiden, i hvil- ken Lærlingen har Ophold hos ham, og — saa vidt det staar i hans Magt — tillige udenfor denne, vaage over Lærlingens Opførsel og sædelige Forhold og værne ham mod umoralsk Paavirkning. Læremesteren skal, saa vidt det staar i hans

Magt, værne Lærlingen mod Mishandling fra andre i Virksomheden beskæftigede Personer eller fra Mesterens Husstands Side. Han maa ikke anvende Lærlingen til Arbejder, der er skadelige for hans Sundhed eller ikke staar i Forhold til hans Kræfter, ligesom han ikke maa anvende ham til andet Arbejde end det, der henhører til Forretningens Virksomhed.

Saafremt Lærlingen har Bopæl hos Læremesteren, skal der af denne anvendes ham et forsvarligt indrettet Soverum; hver Lærling skal have sin Seng.

§ 10. Læretiden skal anvendes saaledes, at Lærlingen efterhaanden lærer det Fag eller den Del af Faget, hvori han er antaget til at oplæres, saa fuldstændig som muligt, og det skal søges bragt dertil, at han ved Udløbet af Læretiden kan aflægge Læreprøve, hvor Adgang haves til Aflæggelse af en saadan.

Det kan af Indenrigsministeren efter Samraad med Handelsministeren og i Henhold til Indstilling af Fagets Arbejdsgiver- og Arbejderorganisationer bestemmes, at Læreprøve skal aflægges i visse Fag eller Dele af Fag, samt hvorledes og for hvem Prøven vil være at aflægge. Forsaavidt saadan Bestemmelse er truffet, paahviler det Mesteren under Læretiden samt ved Læretidens Udløb at gøre Lærlingen opmærksom paa hans Pligt til at aflægge saadan Prøve.

Undlader en Lærling at aflægge pligtig Læreprøve, eller bestaar han ikke saadan Prøve — uden at dette maa tilskrivets Mangler ved hans Uddannelse —, har det til Følge, at Mesteren ikke er pligtig til i Lærebrevet (§ 11) at afgive Bevidnelse om Lærlingens Dygtighed i sit Fag eller den Del af Faget, hvori han er antaget til at arbejde.

§ 11. Læremesteren skal saa vidt muligt holde Lærlingen til paa forsvarlig Maade at deltage i saavel den almindelige som i den Faget vedrørende særlige Undervisning i en af de paa Stedet værende Handels- eller tekniske Skoler. Undervisningen skal foregaa udenfor Arbejdstiden, medmindre det af vedkommende Skoles Ledelse efter forud indhentet Tilstutning fra et Flertal af vedkommende Fags stedlige Læremestre undtagelsesvis bestemmes anderledes og Indenrigsministeren efter Samraad med Handelsministeren godkender en saadan Ordning.

Undervisningen for Lærlinge i Handels- og tekniske Skoler maa ikke finde Sted efter Kl. 9 Aften. Hvor Hensynet til Skolens Tarv gør det nødvendigt, kan Handelsministeren dog efter Samraad med Indenrigsministeren bevilge Undtagelser fra denne Bestemmelse.

Den vedkommende Skole giver ved Udskrivningen Lærlin-

gen et Bevis for den Undervisning, som Lærlingen har gennemgaaet i Skolen.

Saafremt Lærlingen, naar Læretiden er udløbet, ikke aflægger Læreprøve, har Mesteren at meddele ham et Lærebrev, indeholdende en Bevidnelse af hvor længe han har staaet i Lære, og hvorvidt han har opnaaet Dygtighed i sit Fag, jfr. dog § 10. Har Mesteren ladet det mangle paa tilbørlig Omhu for Lærlingens Uddannelse, og dette er Grundten til, at Lærlingen ikke ved Læretidens Udløb er i Stand til at aflægge Læreprøve eller kan erhverve Lærebrev med Attest om Duelighed, er Mesteren pligtig til at give Lærlingen Erstatning efter Voldgiftens Skøn (jfr. § 20). Har Mesteren i Lærebrevet givet en vitterlig urigtig Bevidnelse, ifalder han herfor Straf efter almindelig borgerlig Straffelovs § 155.

Saafremt Læreforholdet ikke føres til Ende, er Lærlingen berettiget til af Mesteren at forlange en skriftlig Bevidnelse af, i hvor lang Tid Læreforholdet har vedvaret. Saadan Bevidnelse bliver at udfærdige i Overensstemmelse med en af Indenrigsministeriet fastsat Formular.

§ 12. Mesteren maa paase, at Lærlingen er Medlem af en offentlig anerkendt Sygekasse. Omkostningerne udredes af Læremesteren.

Saafremt en Lærling bliver lidende af en uhelbredelig Sygdom, eller noget betydeligt vedvarende Onde er tilføjet Lærlingen, eller saafremt Lærlingen bliver lidende af en langvarig Sygdom, der af vedkommendes Sygekasselæge efter en Maanedes Forløb skønnes at ville hindre Uddannelsen i mere end 3 Maaneder, skal Læremesteren være berettiget til at opsige Lærlingekontrakten med 2 Maaneders Varsel.

Kan en Lærling som Følge af Sygdom ikke deltage i Arbejdet, paahviler det Læremesteren, indtil Lærlingeforholdet lovligt ophører — dog ikke ud over et Tidsrum af 3 Maaneder —, at udrede den tilsagte Løn samt endvidere, naar Lærlingen bor hos Mesteren, Kost og Logi, saa længe Lærlingen forbliver i Mesterens Hus, og i andet Fald, Kostpenge, dog ikke for et længere Tidsrum end 8 Uger. Kostpengene, der bortfalder for den Tid, Lærlingen maatte være indlagt paa et Sygehus eller en lignende Anstalt for Sygekassens Regning eller uden Betaling for almindelig Kur og Pleje, fastsættes, hvis mindelig Overenskomst ikke kan opnaas, efter de stedlige Forhold, dog ikke under 1 Kr. om Dagen.

Skulde der være sluttet Overenskomst om, at Læreforholdet skal opløses, naar Lærlingen maatte blive hjem søgt af Sygdom, eller skulde der under Sygdommen blive indgaaet Overenskomst om at hæve Læreforholdet, frigøres Mesteren

ikke i Forhold til det offentlige, som Lærlingen maatte falde til Byrde, for de ham foran paalagte Forpligtelser.

Paadrager Lærlingen sig en Sygdom ved eget utilbørligt Forhold, er Mesteren, saafremt Lærlingen som Følge af Sygdommen ikke kan deltage i Arbejdet, ikke pligtig at betale Løn for det paagældende Tidsrum.

§ 13. Forinden en indgaaet Lærekontrakt lovlig er hævet, maa Lærlingen ikke af nogen anden tages i Lære eller anvendes som Medhjælp i samme Fag.

§ 14. Naar en Lærling, der er under 18 Aar, uberettiget har forladt Læren, er Læremesteren berettiget til at forlange ham bragt tilbage ved Politiets Foranstaltning, saafremt Bægøring herom indgives inden 14 Dage efter Lærlingens Bortgang. Tilbageførslen sker uden Udgift for Mesteren.

Tilbageførelsen bliver dog at stille i Bero, naar Lærlingens Forældre eller Værge inden en af Politiet fastsat kort Frist søger Lærlingeforholdet ophævet ved Sagsanlæg eller Voldgift.

§ 15. Lærekontrakten bortfalder:

1) naar Mesteren dør, uden at der indtræder nogen i hans Sted, der er villig og ikke efter nærværende Lovs § 2 uberettiget til at fortsætte Læreforholdet som Læremester. Saafremt en anden er villig til og kan indtræde i den afdøde Mesters Sted, er det dog en Betingelse for Forholdets Fortsættelse, at Lærlingen eller, hvis denne er under 18 Aar, vedkommende Forældre eller Værge ved en Paategning paa Kontrakten meddeler Samtykke hertil; er Lærlingen over 16 Aar, udkræves tillige hans egen Medunderskrift,

2) naar Mesterens Bedrift eller Forretning ophæves eller paa Grund af Konkurs eller anden Aarsag — dog ikke Lockout, Strejke eller tvingende Naturforhold — standses for et længere Tidsrum end 2 Maaneder.

3) naar Lærlingen uberettiget har forladt Læren, og Mesteren ikke inden 14 Dage gør Skridt til at kræve ham tilbage eller søge Erstatning.

Endvidere bortfalder Lærekontrakten, naar Mesteren to Gange i Løbet af 10 Aar ved Voldgift (jfr. § 20) er ikendt Erstatning til en Lærling for at have ladet det mangle paa tilbørlig Omhu for Lærlingens Uddannelse (jfr. § 10), medmindre Lærlingens Uddannelse paa Grund af Virksomhedens Omfang, eller fordi den næringsdrivende ikke selv er faglig uddannet, jfr. § 2, Nr. 1, har maattet betros en i Virksomheden ansat Person; har denne ved sin Forsømmelighed to Gange i Løbet af 10 Aar foraarsaget saadan Erstatnings Ikendelse, mister han Retten til at uddanne Lærlinge (jfr. § 2, næstsidste Stykke). Saafremt Virksomheden paa Grund af

idømt Erstatning 2 Gange i Løbet af 10 Aar har maattet skifte en saadan ledende Mand og atter bliver idømt Erstatning, fortaber Virksomheden Retten til at uddanne Lærlinge (jfr. § 2, næstsidste Stykke).

§ 16. Kontrakten kan af Mesteren hæves:

1) i Tilfælde af Lærlingens Sygdom overensstemmende med Regelen i § 12;

2) naar Lærlingen gør sig skyldig i væsentlige Brud paa de ham ifølge Lærlingeforholdet paahvilende Pligter;

3) naar Lærlingen ved Dom findes skyldig i en i den offentlige Mening vanærende Handling.

De under 2) og 3) nævnte Forhold skal dog ikke berettige Mesteren til at hæve Kontrakten, naar han ikke inden 2 Maaneder, efter at han fik Kundskab om Forholdet, benytter sig af sin Ret til at ophæve Kontrakten.

§ 17. Kontrakten kan af Lærlingen eller af Forældre eller Værge paa hans Vegne hæves:

1) naar Mesteren dør (jfr. § 15, 1ste Stykke),

2) naar Mesteren ved Dom findes skyldig i en i den offentlige Mening vanærende Handling,

3) naar Mesteren gør sig skyldig i væsentligt Brud paa sine Forpligtelser mod ham,

4) i Tilfælde af, at Mesterens Virksomhed flytter til en anden Kommune, dog at Københavns og Frederiksberg Kommuner i denne Henseende regnes for een Kommune, hvorhos Indenrigsministeren for andre Kommuner Vedkommende kan træffe samme Bestemmelse,

5) naar Mesteren er fraværende fra Forretningen i over 3 Maaneder, uden at Lærlingens Oplærelse varetages af en fagmæssig uddannet Person,

6) naar Lærlingen ved Sygdom eller af anden Grund mister den Evne til at opnaa Uddannelse i Faget, hvoraf han ved Kontraktens Indgaaelse var i Besiddelse, eller naar Lærlingens fortsatte Uddannelse i Faget efter Lægens Skøn medfører Fare for hans Liv eller Helbred,

7) naar en kvindelig Lærling bliver gift,

8) forsaavidt en kvindelig Lærling er i Huset hos en gift Mester, naar dennes Hustru dør eller hendes Samliv med ham ophører.

§ 18. Udenfor de i Paragrafferne 16 og 17 nævnte Tilfælde kan saavel Mesteren som Lærlingen eller dennes Værge paa hans Vegne hæve Lærlingekontrakten efter at have udretdet den derfor fastsatte Erstatning (§ 20).

§ 19. Nægter Politiovrigheden (eller vedkommende Arbejdsanvisningskontors Bestyrelse, jfr. § 1, 2det Stykke) at godkende en Lærekontrakt, kan den i saa Henseende truffe

Afgørelse indenfor en Frist af 4 Uger indankes for Indenrigsministeren, hvis Afgørelse er endelig. Finder nævnte Minister, at Kontrakten bør godkendes, giver Øvrigheden (Kontrolbestyrelsen) Kontrakten Paategning herom og registrerer Kontrakten.

§ 20. Tvistigheder mellem Mester og Lærling vedrørende denne Lovs §§ 10, 11, 16, Nr. 2, og Nr. 17, Nr. 3, 5 og 6, samt § 18 og § 21, 2det Stykke, skal afgøres ved Voldgift, forsaavidt ikke begge Parter bliver enige om en anden Fremgangsmaade. Voldgiften skal afsiges af en af Stedets Øvrighed valgt Formand samt to af hver af Parterne valgte, fuldmyndige Mænd eller Kvinder, er oplærte i Faget. Den, som ønsker Voldgift afholdt skal derom skriftlig eller mundtlig henvende sig til Formanden, som derefter berammer et Voldgiftsmøde og med en Frist af ikke over 8 Dage tilsiger Parterne at lade deres Voldgiftsmænd møde ved dette. Endelig Afgørelse med uigenkaldelig bindende Virkning for Parterne træffes i Mødet med Stemmeflerhed. I Tilfælde af anmeldt gyldig Udeblivelsesgrund for en af Voldgiftsmændene, samt naar Formanden finder det nødvendigt for Sagens rigtige Afgørelse, udsættes Mødet, dog ikke mere end een Gang og ikke udover 8 Dage. Saafremt en af Voldgiftsmændene udebliver uden saadan Anmeldelse, kan Sagen afgøres af Formanden og de andre Voldgiftsmænd. Ved Voldgiftsavgørelsen kan Kontrakten ophæves, ligesom der kan tilkendes den skadelidte Part Erstatning.

De af Voldgiften afsagte Kendelser kan eksekveres efter de for Domme gældende Regler.

§ 21. Den næringsdrivende, der overtræder Bestemmelserne i §§ 1—2 eller 13, straffes med Bøder fra 5 til 200 Kr., der tilfalder den kommunale Hjælpekasse for det Sted, hvor Overtrædelsen er begaaet.

Saafremt Mesteren har forsømt at sørge for Oprettelse af lovlig Lærekontrakt og Arbejdsforholdet desuagtet har bestaaet i nogen Tid, vil han endvidere under Hensyn til Værdigheden heraf kunne ikendes Erstatning til Lærlingen ved den i § 20 nævnte Voldgift.

Samme Straf som i 1ste Stykke nævnt ifalder, forsaavidt ingen strengere Straffebestemmelse finder Anvendelse paa Forholdet, den Læremester, der i væsentlig Grad tilsidesætter de ham ifølge §§ 7—11 paahvilende Forpligtelser, eller som uberettiget bortviser Lærlingen af Læren, saavel som den Lærling, der i væsentlig Grad tilsidesætter de ham ifølge § 6 paahvilende Forpligtelser, eller som uberettiget forlader Læren. Er Lærlingen umyndig og Forældre eller Væрге er

Skyld i, at han uden Berettigelse har forladt Læren eller undlader at vende tilbage i den, rammer Straffen dem.

§ 22. Sager angaaende Overtrædelse af Bestemmelserne i §§ 1—2, 7—11 samt 13 paatales af det offentlige og behandles som offentlige Politisager. Retssager mellem Mestre og Lærlinge, der rejser sig af Lærlingsforholdet, behandles som private Politisager. Den Erstatning, der i en Sag maatte blive at tilkende den skadelidte Part, kan med Parternes Samtykke fastsættes ved Dommerens Skøn.

§ 23. Denne Lovs Bestemmelser med Undtagelse af § 1 — jfr. § 3, 1ste Stk., 1ste Pkt., og § 4, 1ste Stk., samt de dertil sig sluttende Bestemmelser i § 22 — og § 20 finder ogsaa Anvendelse paa Lærlingeforhold indgaaede med Lærlinge over 18 Aar.

§ 24. Indenrigsministeren kan, forsaavidt angaar Virksomheder, der er inddragne under Tilsyn i Henhold til Lov Nr. 143 af 29. April 1913 om Arbejde i Fabrikker m. v., fastsætte, at Tilsynet med, at Bestemmelserne i nærværende Lovs §§ 7 og 8 overholdes, skal udføres af Arbejds- og Fabrikstilsynet i Stedet for af Øvrigheden.

§ 25. Som Bistand for Indenrigsministeriet ved Behandlingen af Sager vedrørende Lærlingeforhold kan der ansættes to honorarlønnede Konsulenter, henholdsvis for Haandværk og Industri og for Handel.

§ 26. Nærværende Lov træder i Kraft 6 Maaneder efter dens Bekendtgørelse i Lovtidende, og samtidig ophæves Lov om Lærlingeforhold af 30. Marts 1889.

Forslag til Revision af Loven bliver at forelægge senest for den i Aaret 1924 sammentrædende ordentlige Rigsdag.

Bestemmelserne i § 12 om Læremesterens Forpligtelser i Tilfælde af Lærlingens Sygdom finder ikke Anvendelse paa Lærlingeforhold, der er stiftede forinden Lovens Ikrafttræden; for saadanne Lærlingeforhold gælder vedblivende de tilsvarende Regler i Lov af 30. Marts 1889 § 11.

De Kontrakter om Lærlingeforhold, der er afsluttede i de sønderjydske Landsdele i Henhold til den der hidtil gældende tyske Lovgivning, vil, saa længe de bestaar, være undergivne nævnte Lovgivnings Bestemmelse. Det skal dog staa Parterne frit for, naar de derom er enige, at ombytte den oprindelige Kontrakt med en ny Kontrakt, afsluttet i Overensstemmelse med nærværende Lovs Regler.

KALKULATIONSPRISER
TIL HURTIG BEREGNING AF UDGIFTER VED OP-
FØRELSE AF BYGNINGER.

(Alle Priser beregnet pr. m² af Bebyggelsen).

Stuehuse ved Gaarde. (Grundmur, Tegltag). Et Par Kælderrum, ingen Værelser i Tagetagen	115—120	Kr.
Do. med Kælder under den største Del af Huset og Tagetagen delvis indrettet til Værelser	140—160	—
Staldbygninger, (Grundmur, Tegltag). Loft af Staalbjælker med Hvelvinger eller Jernbeton	65—70	—
Do. med Loft af Tømmer og Bræder eller Lægter med Lerlag	50—60	—
Ladebygninger, (Grundmur, Tegltag). Betongulve	45—55	—
Huse til ca. 12 à 15 Td. Land:		
Stuehuset	85—88	—
Stald og Lade	50—55	—
Gennemsnitspris for den samlede Bebyggelse	60—62	—
Mindre Beboelseshuse	150—155	—
Bygninger i Byerne (Stationsbyer)	175—180	—
Bygninger i Københavns Omegn, Kælder, Stue, fuldt udnyttet Tagetage:		
1) Murer-, Tømrer-, Snedker-, Glarmester-, Blikkenslager- og Malerarbejde	200—210	—
Bygninger i Københavns Omegn, Kælder, Stue, Manzardetage og Tørreløft, de samme Arbejder	250—260	—
Bygninger i Københavns Omegn, Kælder, Stue, 1ste Sal og udnyttet Tagetage de samme Arbejder	275—280	—
2) Kloak, Sanitet, elektr. Lys, Gas og Vand, ca.	28	—
3) Centralvarme, ca.	34	—
Huse med 2 Lejligheder og Kælder under Halvdelen:		
1)	180—185	—
2)	25	—
Huse med mere end 2 Etager kan tillægges pr. Etage til 5. Etage	75—90	—

PRISLISTE OVER BYGGEMATERIALER OG
ARBEJDSLØN.

Murerarbejde.

Murmaterialer.

Mursten og Tagsten.

1000 Stk. røde og gule haandstrøgne Sten 1. paa Teglværket	Kr.	76,00
1000 Stk. røde og gule haandstrøgne Sten 2. paa Teglværket	—	66,00
1000 Stk. røde maskinstrøgne Sten A. paa Teglv.	—	66,00
1000 « « « « B. —	—	62,00
1000 « « « « C. —	—	59,00
1000 « gule « « A. —	—	66,00
1000 « « « « B. —	—	57,00
1000 « « « « C. —	—	52,00
1000 « flammede Sten —	—	49,00
1000 « Klinker (Gulvsten) 1. —	—	69,00
1000 « « 2. —	—	57,00
1000 « (Ildsten) 3. —	—	45,00
1000 « Skillerumsten 6" —	—	81,00
1000 « Brøndsten —	—	57,00
1000 « Hvelvingesten —	—	69,00
1000 « Falstagsten, holl. M. & flade 1. —	—	200,00
1000 « « « 2. —	—	140,00
1000 « Vingetagsten m. Bindeknast 1. —	—	175,00
1000 « « « 2. —	—	110,00
1000 « sortglasserede Falstagsten —	—	450,00
1 « Rygningsten til Falstagsten (dækker 31 cm —	—	1,00
1 « Rygningsten, alm. Dæksten —	—	0,75
1 « Glastagsten —	—	1,15
Priserne paa Mursten og Tagsten er opgivet af Stenstrup og Odense Teglværker.		

Andre Materialer.

012 m ³ Portland Cement i Fustager incl. Emb.	Kr.	14,00
0,12 « « 2 Sække —	—	13,00
100 kg Fakse Stenkalk (1 Tønde)	—	10,00
1 m ³ Murgrus (transporteret ca. 3 km)	—	7,00
1 m ³ Strandsand (transporteret ca. 3 km)	—	10,00
1 « Singels eller Harpesten (transp. ca. 3 km) —	—	9,00
1 Sæk hydraulisk Kalk à 82,5 kg.	—	10,50
1 Rul. Rørvæv 20 m ²	—	3,50
1 Pak. Rørsøm, galvaniserede (1000 Stk.)	Kr.	0,75 à 1,00

1 Rul. Tagpap til Isolering, 6 m ²	Kr. 4,75
1 Bal. Saltsyre, 70 kg (pr. kg 15 Ø.) incl. Em- ballage	ca., — 15,50
1 kg Asfalt, flydende	— 0,80
1 Stk. Lerfliser, haardbrændte (sorte, gule, røde, hvide)	— 0,34
1 Stk. Gullandsfliser, 45 × 45 cm	— 3,85
1 Stk. Vægfliser, hvide, glasserede 15 × 15 cm ..	— 0,27
1000 Stk. ildfaste Sten	— 275,00
1 Sæk ildfast Ler à 75 kg	— 6,00
Molersten pr. 1000 Stk. (alm. Murstens Stør- relse) franco Nykøbing	— 81,00
1000 Stk. Bjelkedæksten til Staldhvalvinger..	— 243,00
1000 Stk. 2½ Tom. Skillerumssten, 14 Stk. pr. m ²	— 250,00
Sintrede Gulvfliser, 15 × 15 cm, gule, pr. 100 Stk.	— 38,00
Sintrede Gulvfliser, 15 × 15 cm, hvide, pr. 100 Stk.	— 41,00
Sintrede Gulvfliser, sorte og graa pr. 100 Stk...	— 48,00
Solnhofers Kalkstensfliser, 328 × 328 cm pr. St.	— 1,80
» » 365 × 365 » » »	— 2,20
» » 438 × 438 » » »	— 3,30

	Kr.	Ø.	Enhed	Kr.	Ø.	Enhed
JORD- OG BETONARBEJDE						
1 Kælder og Grund at udgrave.....	2	30	m ³	15	40	Kbkf.
2 Transport over 20 Meter.....	03	—	—	02	—	I. A.
3 Beton at støbe i udgravede Grofter..	8	35	—	26	—	Kbfd.
4 do. i Formkasser indtil 24 cm bred..	18	30	—	57	—	—
5 do. do. over 24 cm bred.....	15	25	—	57	—	—
6 Kampestensmur og Sokkel at mure, bagstøbe og fuge.....	11	56	m ²	4	60	☐ A.
7 For Henstilling af Sokkel og Friser	2	85	I. m	1	80	I. A.
8 Cyklop-Mur at mure og fuge	15	00	m ²	6	00	—
9 Brolægning	1	25	—	50	—	—

	Kr.	Ø.	Enhed	Kr.	Ø.	Enhed
MURARBEJDE						
1 ½ St. Mur i Bindingsværk u. Fra- drag af Aabninger	1	60	m ²	63	—	☐ A.
2 ½ St. Mur i Grundmur u. Fradrag af Aabninger	1	60	—	63	—	—
3 ¾ St. Mur af almind. St. u. Fra- drag af Aabninger	2	15	—	85	—	—
4 1 St. Mur u. F. af A.	2	75	—	1	09	—
5 1 - Hulmur	3	20	—	1	26	—
6 1½ - Fuldmur	3	70	—	1	46	—
7 2 - - - - -	4	50	—	1	78	—
8 2½ - - - - -	5	50	—	2	17	—
9 3 - - - - -	6	25	—	2	49	—
10 3½ - - - - -	5	95	—	2	35	—
11 4 - - - - -	6	68	—	2	63	—
12 For Murværk, der i Tykkelse over- gaar dette, betales (Aabn. fradr.) ...	8	20	m ³	26	—	Kbf.
13 For Hulmur, hvor det hule Rum overstiger 12 cm og med faste Bin- dere gives 25 pCt. Tillæg.....						
14 For rund Mur betales i Tillæg 10 pCt.						
15 Skal Stenene hugges spidse mod Cen- trum betales i Tillæg 50 pCt. af Grundprisen						

	Kr.	Ø.	Enhed	Kr.	Ø.	Enhed
BLANK MUR						
1 For blank Murværk, der skal fuges, og Fugerne udkrasses, tillægges ...	54	—	m ²	22	—	☐ A.
2 Samme at mure over Haanden ...	74	—	—	29	—	—
3 Blank Mur med lodrette Stødfuger ..	1	00	—	39	—	—
4 Facademuret til Vandskuring, men ikke udkrasses, tillægges	30	—	—	12	—	—
5 For Murværk som udkrasses betales i Tillæg	08	—	—	03	—	—
For Formuring af gamle Sten betales i Tillæg pr. 1000 Stk.	5	00	—	—	—	—
7 Opføres den udvendige Mur af ½ Sten i Krydsforbandt til Fugning og Stenene overhugges, betales i Tillæg	30	m ²	—	12	—	☐ A.
8 For blinde Vinduer og Døre, hvor der mures Stik over i udv. Mur, betales Blændingerne ekstra						
9 For Spidsgavle, Halvgavle og Front- spids at mure tillægges 20 pCt.						

	Kr.	Øre	Enhed	Kr.	Ø.	Enhed
10 Isolering med Tagpap	12		I. m.	08		I. A.
11 do. med Skiffer	20		—	12		—
12 Stryget med Asfalt	80		m ²	32		□ A.
13 For Indsætning af Vinduer af Træ eller Jern af almindelig Størrelse ..	90		Stk.			
14 For Indmuring af Luftriste, Ventil, Rensedøre, Lysriste m. m.	85		—			
15 Sten at hugge og skure til Fugning..	13		—			

GESIMS, BAAND OG BUER

	Kr.	Øre	Enhed	Kr.	Ø.	Enhed
1 Hoved- eller Baandgesims at mure til Fugning indtil 5 Skiffer høj, betales i Tillæg	1	70	I. m	1	07	I. A.
2 do. do. indtil 7 Skiffer høj	2	00	—	1	26	—
3 For Stik over Vinduer og Døre, som hugges lige i Over- og Underkant ..	2	00	—	1	26	—
4 Pilastre indtil ½ Stens Fremspring ..	1	35	—		85	—
5 Hjørne-Pilastre	2	50	—	1	67	—

SKORSTENSPIBER OG SKORSTENSRØR

	Kr.	Øre	Enhed	Kr.	Ø.	Enhed
1 1 Stk. 23,5 × 23,5 cm Skorstenspipe af ½ Stens Mur at mure og fuge ..	25	00	Stk.			
2 do. med Emrør	33	00	—			
3 do. 35 × 35 cm Skorstenspipe ..	30	00	—			
4 do. med Emrør	40	00	—			
5 do 47 × 47 cm Skorstenspipe	40	00	—			
6 do. med Emrør	46	00	—			
7 For en Skorstenspipe over 1,25 cm høj tillægges 20 pCt.						
8 For ½ St. Skorstensrør i 23,5 × 23,5 cm at mure og berappe	3	00	I. m	1	88	I. A.
9 For ½ St. Skorstensrør i 35 × 35 cm at mure og berappe	4	00	—	2	51	—
10 do. do. 47 × 47 cm do.	5	00	—	3	14	—
11 For Skorstenspiber med 1 Stens Mur ca. 100 pCt. Tillæg.						

HVÆLVARBEJDE

	Kr.	Øre	Enhed	Kr.	Ø.	Enhed
1 For ¼ Sten Hvælving at mure	1	60	m ²		63	□ A.
2 For ½ Sten do. do.	2	10	—		83	—
3 For 1 Sten do. do.	3	90	—	1	54	—
4 For Hvælvinger at støbe	2	40	—		95	—
5 For Monierloft at støbe	2	60	—	1	03	—
6 For Ophængning og Nedtagning af Forskalling	37		—		15	—
7 For ½ St. Tondhævling at mure til Puds	2	70	—	1	04	—
8 For ½ St. Krydshævling at mure til Puds	8	72	—	3	44	—
9 For samme til Fugning tillægges 40 pCt.						
10 Hugning af Sten ved Jernbjælder betales med 3 Øre pr. Stk.						

GULV- OG FLISEBEKLÆDNING

	Kr.	Ø.	Enhed	Kr.	Ø.	Enhed
1 For Cementgulv med Slidlag	1	80	m ²	71		□ A.
2 For do. med Glitning	2	20	—	87		—
3 For do. uden Slidelag	3	95	—	38		—
4 For Ler paa Indskud	30		—	12		—
5 For Flisegulv at lægge af 15 × 15 cm, indbefattet Betonunderlag	4	35	—	1	74	—
6 For do. med mindre Fliser, med Hjørner og i Mønster	8	25	—	3	25	—
7 For do. med store Fliser	3	75	—	1	48	—
8 For Murstensgulv paa Fladen	1	30	—	51		—
9 For do. paa Kant	2	20	—	87		—
10 For Gaardfliser af Cement 63 × 63 cm	1	00	—	39		—
11 For Flisebeklædning paa Væg, 15 × 15 cm, med Gesims og Frise	6	80	—	2	68	—
12 Beton i Kohuse, Kantsten, Skovlgang og lign. iberegnet	2	50	—	99		—
13 Kokrybber at støbe eller trække i Cement	4	90	I. m	3	08	I. A.
14 do. med Nedlægning af glacerede Rør	4	00	—	2	52	—

TAGARBEJDE

	Kr.	Ø.	Enhed	Kr.	Ø.	Enhed
1 For almindelige Tagsten af holl. Model uden Fals, at oplægge, indhugve, understryge samt binde	110	00	1000			
2 Samme pr. m ²	1	65	m ²	65		□ A.
3 Tilhugning og Forskæl. af Rygning ..	1	65	I. m	1	04	I. A.
4 do. og do. Valdmer og Skodreder ..	4	10	—	2	58	—
5 Gavlkamme at dække med Cement, Tagsten eller Skiffer	2	30	—	1	45	—
6 For Cementsten at oplægge, understryge og binde	80		m ²	32		—
7 For samme af holl. Model, do.	1	10	—	44		—

SOKKEL, TRAPPESTEN OG BETONTRAPPER

	Kr.	Ø.	Enhed	Kr.	Ø.	Enhed
1 For Sokkelsten at hensætte og bagstøbe indtil 31 cm høj.	2	75	I. m	1	73	I. A.
2 Trappesten at opstille	4	07	—	2	56	—
3 do. med murede Vanger	5	52	—	3	47	—
4 Betonontrapper at pudse	3	25	—	2	04	—
5 do. med Vange	4	34	—	2	72	—
6 For runde Trapper tillægges 40 pCt.						

FUGEARBEJDE

	Kr.	Ø.	Enhed	Kr.	Ø.	Enhed
1 Mur af røde Sten at fuge med flade Fuger	1	70	m ²	67		□ A.
2 do. do. med runde do.	1	64	—	65		—
3 do. do. med Rygfuger	1	15	—	45		—
4 do. do. med tilbageliggende Fuger ..	1	27	—	50		—
5 do. do. med afrevne Fuger	1	12	—	44		—

	Kr.	Ø.	Enhed	Kr.	Ø.	Enhed
6 Mur at fuge af gule Sten fradraget ovennævnte Priser med	05		m ²	03		☐ A.
7 For Fugning af Kopforbandt tillægges 10 pCt.						

UDVEND. PUDSEARBEJDE

1 Facade at pudse glat	1	20	m ²	48		☐ A
2 Støbt Mur at pudse paa Udhuse		90	—	36		—
3 Sokkei at pudse ru eller glat	1	35	—	53		—
4 Mur at vandskure og afkoste		78	—	31		—
5 Gesims eller Baand at trække 10 cm høj	2	00	I. m	1	26	I. A.
6 Gesims eller Baand at trække 20 cm høj	3	23	—	2	03	—
7 Støbte Saalbænke at opsætte	1	70	—	1	07	—
8 Saalbænke af Skiffer, Jern eller lignende at henlægge	1	35	—	85		—
9 Saalbænke at støbe paa Stedet i Forme	1	90	—	1	20	—

INDVEND. PUDSEARBEJDE

1 Berapning og Afkostning		37	m ²	15		☐ A.
2 For Loft og Bræddevæg at røre med Rørvæv, udkaste og pudse	1	17	—	46		—
3 For Murværk at pudse		89	—	35		—
4 For do. i Bindingsværk at pudse	1	30	—	51		—
5 Hvelvinger at pudse	1	25	—	80		—
6 Krydshvelving at pudse	2	00	—	60		—
7 Betonloft at pudse	1	10	—	43		—
8 do. at berappe		67	—	27		—
9 Hvelvinger at berappe		67	—	59		—
10 Puds paa Asfalt med Udkastning	1	50	—	10		—
11 Asfaltering med Hydende Asfalt		25	—	10		—
12 do. med fast Asfalt		90	—	36		—
13 Glitpuds med Cement	2	50	—	99		—
14 For Hulkel ved Loft og Hjørner		57	I. m	36		I. A
15 Rabits	5	25	m ²	2	09	☐ A.

UNDERLAGSPILLER OG PLADER

1 1 Sten × 1 Stens Gulvpiller	1	50	I. m.	95		I. A.
2 1½ Sten × 1½ Stens Dragepiller ..	3	24	—	2	04	—
3 2 Sten × 2 Stens do.	4	20	—	2	63	—
4 2½ Sten × 2½ Stens do.	5	70	—	3	58	—
5 3 Sten × 3 Stens do.	8	35	—	5	24	—
6 Underlagsplader til Jernbjælker		80	Stk.			
7 Søjeplader at henlægge og understøbe ..	1	50	—			

KAKKELOVNE, KOMFURER, VENTILER OG VASKEKEDLER

1 En alm. Kakkelovn at opsætte } fra	5	00	Stk.			
indt. 2 m H. } til	10	00	—			

	Kr.	Ø.	Enhed	Kr.	Ø.	Enhed
2 Centralovne at opsætte og indmure	30	00	Stk.			
fra til	40	00	—			
3 Komfur med Ovn at indmure	13	00	—			
fra til	23	00	—			
4 do. med 2 Indfyringer	25	00	—			
fra til	35	00	—			
5 do. Fritstaaende at opsætte	9	00	—			
fra til	13	00	—			
6 Vaskekedel at indmure	23	00	—			
7 Fritstaaende	5	00	—			
8 Ventiler at indmure	3	00	—			

DAMPKEDLER OG DAMPSKORSTENE

1 Dampkedler at indmure	17	00	m ²	11		Kbfd.
2 Dampskorstene indtil 22 Meters Højde ..	40	00	I. m	25	53	I. A.

FORSKELLIGT

1 For Muring og Berapning eller Pudsning af Lyskasser	8	00	Stk.			
2 For Muring og Pudsning af Kloakbrønde, 23 × 23 cm bred og indtil 63 cm høj	4	80	—			
3 do. do. 46 × 46 cm do. 63 cm do.	7	00	—			
4 Køkken at reparere og kalkfarve en Gang		24	m ₂	10		☐ A.
5 Loft og Vægge at kalke en Gang		17	—	07		—
6 do do. to Gange med Farve		26	—	10		—
7 Kalkning af Facader en Gang		20	—	08		—
8 Kalk at læske pr. 100 kg	1	25	—			
9 Indlægning af Jern i Buer og Stik.	1	35	I. m	85		I. A.
10 Udgravning og Nedlægning af Kloakerør i 1 Meters Dybde samt Paaflydning	1	70	—	1	07	—
11 For Levering af Stillads og Redskaber uden Kørsel beregnes 5 pCt. af Arbejdslønnen.						

TØMMERARBEJDE

Materialer.

Bræder.

	$\frac{3}{4}.4''$	$\frac{3}{4}.5''$	$\frac{3}{4}.6$	$\frac{3}{4}.7$
1	26 $\frac{1}{2}$	33	41	48
2	20	25	31	36
3	16 $\frac{1}{2}$	21	26	32

	1.5	1.6	1.7	1.8	1.9	1.10	1.11	1.12
1	44	54	64	75	88	105	120	140
2	33	41	47	63				
3	27	35	42	57				

	$1\frac{1}{4}.5$	$1\frac{1}{4}.6$	$1\frac{1}{4}.7$	$1\frac{1}{4}.8$	$1\frac{1}{4}.9$	$1\frac{1}{4}.10$	$1\frac{1}{4}.11$	$1\frac{1}{4}.12$
1	54	67	80	90	110	132	150	175
2	39	50	58	75				
3	34	44	52	67				

	$1\frac{1}{2}.5$	$1\frac{1}{2}.6$	$1\frac{1}{2}.7$	$1\frac{1}{2}.8$	$1\frac{1}{2}.9$	$1\frac{1}{2}.10$	$1\frac{1}{2}.11$	$1\frac{1}{2}.12$
1	56	70	84	102	127	150	176	200
2	46							

Planker.

	2.4	2.5	2.6	2.7	2.8	2.9	2.10	2.11	2.12
1	55	70	94	111	135	171	205	227	265
2	50	58							

	$2\frac{1}{2}.5$	$2\frac{1}{2}.6$	$2\frac{1}{2}.7$	$2\frac{1}{2}.8$	$2\frac{1}{2}.9$	$2\frac{1}{2}.10$	$2\frac{1}{2}.11$	$2\frac{1}{2}.12$
1	90	118	138	179	215	254	288	330

	3.5	3.6	3.7	3.8	3.9	3.10	3.11	3.12
1	110	141	167	200	254	298	352	385

Granbræder.

	1.5	1.6	1.7	$1\frac{1}{4}.4\frac{1}{2}$	$1\frac{1}{4}.5$	$1\frac{1}{4}.6$	$1\frac{1}{4}.7$
1	33	41	49	36	41	50	58
2	29	37	45	34	37	46	52

Forskalling.

	$\frac{3}{4}.4$	$\frac{3}{4}.4\frac{1}{2}$	$\frac{3}{4}.5$	1.4	$1.4\frac{1}{2}$	1.5
	$11\frac{1}{2}$	13	$14\frac{1}{2}$	15	17	19

Lægter.

$1\frac{1}{4}.2\frac{1}{4}$	$1\frac{1}{4}.2\frac{1}{2}$
17	19

Halmstad Tømmer.

	4.4	4.5	5.5	5.6	6.6		6.7	7.7
incl. 7 Al.	54	58	85	101	121	incl. 12 Al. . .	153	191
» 8-10 Al.	58	72	88	106	127	» 13-15 Al. . .	177	206
» 11-13 »	62	76	94	111	134	» 16-17 » . . .	188	221
» 14-15 »	67	82	99	115	140			

	7.8	8.8	8.9	9.9	9.10	10.10
incl. 13 Al.	220	250	285	380	425	490
- 14-16 »	235	280	315	410	465	520
» 17 »	250	300	335	465	520	590

Savskaaret Tømmer.

3.3	4.4	4.5	5.5	5.6	6.6
69	105	128	161	192	280

Pitch Pine.

Hugget Tømmer	pr. Kbfd.	Kr. 8,60
Savskaaret Tømmer	—	10,00
Planker	—	10,00

Red Pine.

Bræder	pr. Kbfd.	Kr. 8,50

Egeetræ.

Pr. Kvadrat Tom. pr. Al.	Kr. 0,10
Høvling og Pløjning 1 à 2 Sider incl. 7 Tom. pr. Al.	4 Øre
Høvling, almindelig	1¼ « « « 3,5
Ru Pløjning	« « « 3
Hugning	pr. Tom. « « « 1
Skæring af Bræder	« « « 1
Skæring	« « « 1,5

TØMRERARBEJDSLØN
BJÆLKELAG.

	Alen		Meter	
	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.
Murlægter at sammenblade og oplægge indtil	4	4,1	20	32
Bjælker at afrette paa 2 Sider, afbinde og henlægge indtil	5	6,1	40	64
do.	6	7,1	45	72
do.	6	7,1	50	80
do.	7	8,1	57	91
do.	7	8,1	65	104
Bjælkelag, maskinh. Tømmer, høvlet, faset, afb. og henlagt indtil	5	6,1	31	49
do.	6	7,1	35	56
do.	6	7,1	40	64
do.	7	8,1	46	73
do.	7	8,1	54	86
Udveksling i Bjælkelag beregnes med pr. Stk. Indtapning af	5	6,1	56	91
do.	6	7,1	69	110
do.	6	7,1	77	124
do.	7	8,1	90	144
do.	7	8,1	98	158

TAGPAPDÆKNING

	Al.		m ²
	Ør	Øre	
Dækning paa Lister med 1 m Ruller indtil 9" Stigning med Paasønning af List.	25	62	
do. do. 60 cm do. do. do.	30	75	
Glat do. do. 60 cm do. do. do.	18	45	
do. do. 50 cm do. do. do.	20	50	
Fra 9 til 12" Stigning tillægges	3	7	
Over 12" Stigning tillægges	8	20	

OPLÆGNING AF STAALBJÆLKER.

	Alen		Meter	
	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.
Oplægning af Staalbjælker Nr. 10.....		20		32
do. do. Nr. 12.....		24		38
do. do. Nr. 14.....		28		45
Oplægning af Staaldrager paa Søjler Nr. 14.....		70	1	12
do. do. Nr. 16.....		85	1	35
do. do. Nr. 18.....	1	00	1	59
			Kr.	Ø.
Samling af Bjælker og Dragere med Lasker, pr. Samling.....				40
do. do. do. med Vinkler do.				50
Boring af Huller saavel i Laske som i Bjælke pr. Stk.				20
Overskæring af Staalbjælker pr. cm af Højden				15
Anbringelse af Støttebolte pr. Stk.				15

142

TREMPEL, STOLE OG DRAGEPARTIER.

TrempeL, Stole og Dragepartier med tilhørende Kopbaand med lukket Forsats uden Tap.

Kopbaandenes Længde maales sammen med det øvrige Tømmer og hertil lægges de anførte Priser pr. Stk.

	8×9		8×8		7×8		7×7		6×7		6×6		5×6	
	Al.	m	Al.	m	Al.	m	Al.	m	Al.	m	Al.	m	Al.	m
Hugget paa 2 Sider, afb. og rejse.....	96	153	86	137	76	121	66	105	58	92	54	86	50	80
Savsk. Tømmer at afb. og rejse.....	83	132	74	118	65	104	56	89	48	77	44	70	42	67
Tillæg pr. Stk. Kopbaand.....	210		190		175		162		150		140		134	
Tillæg pr. Stk. Fransklaas.....	400		375		350		325		300		280		260	
	5×5		4×5		4×4		4×8		3 ¹ / ₂ ×7		3×7		3×6	
	Al.	m	Al.	m	Al.	m	Al.	m	Al.	m	Al.	m	Al.	m
Hugget paa 2 Sider, afb. og rejse.....	48	77	46	73	44	70	54	86	48	77	46	73	44	70
Savsk. Tømmer at afb. og rejse.....	40	64	38	61	36	57	44	70	40	64	38	61	36	57
Tillæg pr. Stk. Kopbaand.....	128		124		120		162		142		131		120	
Tillæg pr. Stk. Fransklaas.....	240		220		200									

Anbringelse af Bolte og andet Beslag er indbefattet i ovenstaaende Priser.

143

SPÆR OG HANEBAAND.

	6×6		5×6		5×5		4×5		3½×7		3×7		3×6		3×5	
	Al.	m	Al.	m	Al.	m	Al.	m	Al.	m	Al.	m	Al.	m	Al.	m
Afrette 1 Side, afb. og rejse	48	77	45	72	41	67	39	62	38	61	35	56	32	51	30	48
Savsk. Tømmer at afb. og rejse	43	67	41	65	38	61	35	56	34	54	32	51	29	46	27	43
Kehler og Grather do. do.	100	159	96	153	92	147	88	140	87	139	83	132	79	126	75	120
Udh. Spær, høvlende og fasede do.									70	112	65	104	60	96	55	88
Tænger kæmmet paa Stolpe eller Spær									60	96	53	84	46	73	40	64
Spærender at svejfe pr. Stk.	80		79		78		76		74		72		71		70	
Udvekslinger, pr. Stk. Indtapning	70		58		56		55		53		50		50		50	
Skifter tillægges pr. Stk.	100		99		90		85		85		80		80		80	

	Al. Øre	m Øre
Naar Arbejdet udføres af O Gran uden Afbarkning regnes Prisen efter ☐ Tømmer, der svarer til Træets Diameter paa Midten med et Tillæg af	10	16
For Afbarkning og Afkastning af O Grantømmer pr. Tomme af Gennemsnitsdiameteren	3	5
For Slingning af O Tømmer pr. Tm. af Højden pr. Side	3	5

For Oplægning af Bjælkelag og Rejsning af Tagværker i en 2 Etagers Bygning tillægges 10 pCt.
 For Rejsning af store Kornlader uden Bjælkelag tillægges 15 pCt.
 For Rejsning over aabne Rum (Forsamlingsstue og lignende) tillægges 20 pCt.

SKALKE, LÆGTNING OG UDHÆNG.

Opskalke ved Gesims (Skæring og Paasætning maalt fra Spids til Spids af 1½" Brædder)	Øre pr. Al.	Øre pr. m
do. do. do. at 2" Planker	18	29
do. do. do. at 3" do.	20	32
do. do. do. at 4" do.	25	40
For Grath og Kehlskalke tillægges 100 pCt.	28	45

LÆGTNING.		Øre	Øre
		pr. Al.	pr. m
Lægning til Skifer		6	10
do. Tegl og Cementtagsten og lignende		5	8
do. Straatage		4	6
(do. af trekantede Flader tillægges 50 pCt.)			
Skotrende, almindelige		60	96
do. forsenkede		80	128
(do. krumme tillægges 100 pCt.)			
Vindske og Dæklist af indtil 1×5" at høvle, fase og opsætte		80	128
do. do. ru at opsætte		60	96
Sternbrædt af indtil 6×1" at høvle, fase og opsætte		50	80
do. do. ru at opsætte		35	56
Underbeklædning i Udhæng at høvle og opsætte, 12" bredt		40	64
do. do. do. do.		60	96
do. do. ru at opsætte		32	51
do. do. do. do.		48	77

TAGKVISTE — kun Arbejdsløn.

	Kr.	Øre
Tagkviste til Udhuse 1 ^o 18'' × 2 ^o 8'' Karm af 2 × 5'' Flunke af 1 × 4'' bekl. m. Tagpap.....		
Spær af 2 × 4'' hængt paa Flunken 5/8 × 7'' Udhæng og Nedhæng og 1 × 3 a 4''.....	35	00
Vindske og Dæklist pr. Stk. ru		
Samme Kvist pr. Stk. høvlet	40	00
Tagkvist af 4 × 4'' Karm, Aas og Rem, 2 × 5'' Spær, 1 × 4'' Flunke, 1 × 3 a 5''.....		
Vindske og Dæklist, ca. 12'' Udhæng og Nedhæng, alt udv., høvlet pr. Stk.	55	00
Tagkviste til Beboelsehuse 2 ^o 6 × 2 ^o , Rammen udført af 4 × 5'' savsk. Tømmer falsat til Vinduesrammer og indsat 1 Langpost. Kvisten forsynes med spids Tag, Skotrender og lægtes til Sten eller beklædes med Brædder til Zink eller Tagpap. Paasættes Gecims langs Spidsgavl, Forside og Flunker. Spidsgavl og Flunker beklædes med h. pl. Brædder pr. Stk.	60	00
Tagkviste som ovennævnte men 2 ^o 6'' × 2 ^o 20'' og indsat 2 Langposte pr. Stk.	75	00
For buet Tag og Gecims tillægges henholdsvis pr. Stk.	10	00
	15	00

FORSKALLING, INDSKUD OG BRÆDDESKILLERUM.

	□ Al. Øre	m ² Øre
Forskalling (fortløbende for hver 1 1/2 ^o) af 3/4 × 4''	29	50
do. do. do. 1 × 4''	22	55
do. af h. pl. og staffet 5/8 × 4''	35	87
Indskud med Paanagling af Lægter, ru 1 × 4''	18	45
do. do. h. pl. 1 × 4'' eller 5''	22	55
Bræddeskillerum, 2 Lag (1 og 1 1/4'')	33	82
do. den ene Side skraa	35	87
do. af høvlet pløjet og staffet 1 × 4''	40	100
do. do. 1 × 5''	38	95
do. do. 1 × 6''	36	90
For en Dør i samme tillægges pr. Stk.	1000	

BEKLÆDNINGER.

	1 1/4 × 7		1 1/4 × 6		1 × 7		1 × 6		1 × 5		1 × 4		3/4 × 4		5/8 × 4	
	□ A	m ²	□ A	m ²	□ A	m ²	□ A	m ²	□ A	m ²	□ A	m ²	□ A	m ²	□ A	m ²
Høvlet og pløjet	47	117	48	120	42	107	44	110	45	112	46	115	46	115	46	115
Ru do.	45	112	46	115	40	100	41	102	42	105	43	107	43	107	43	107
Et paa to	45	112	46	115	40	100	41	102	42	105	43	107	43	107	43	107
Paa Klink	45	112	46	115	40	100	41	102	42	105	43	107	43	107	43	107
Trimpel under 1 1/2 Alens																
Højde tillægges	8	20	8	20	8	20	8	20	8	20	8	20	8	20	8	20
Mindre Flader under 30 □																
Alen tillægges	8	20	8	20	8	20	8	20	8	20	8	20	8	20	8	20
Beklædninger over 4 ^o Højde																
tillægges	3	7 1/2	3	7 1/2	3	7 1/2	3	7 1/2	3	7 1/2	3	7 1/2	3	7 1/2	3	7 1/2
Beklædninger i Trekanter tillægges 50 pCt.																

LOFT

	1 1/4 × 7		1 1/4 × 6		1 1/4 × 5		1 × 7		1 × 6		1 × 5		1 × 4	
	□ A	m ²	□ A	m ²	□ A	m ²	□ A	m ²	□ A	m ²	□ A	m ²	□ A	m ²
Loft af høvlede og pløjede Brædder	21	52	22	55	23	57	20	50	21	52	22	55	23	57
do. af ru do.	18	45	19	47	20	50	17	42	18	45	19	47	20	50
do. af ru do.	15	37	16	40	17	42	14	35	15	37	16	40	17	42

GULVUNDERLIGGERE OG GULVE.

					Alen	m
					Øre	Øre
Gulvunderl. at afrette paa 1 S. og henlægge efter Retholt paa murede Pæiler af 4×4 ⁴⁴ eller 3×6 ⁴⁴					30	48
do. do. do. do. 4×5 ⁴⁴ — 3 ¹ / ₂ ×6 ⁴⁴					31	49
do. do. do. do. 5×5 ⁴⁴ — 3 ¹ / ₂ ×7 ⁴⁴					33	53

— 148 —

	1 ¹ / ₄ ×7		1 ¹ / ₄ ×6		1 ¹ / ₄ ×5		1×7		1×6		1×5		1×4	
	□ A	m ²	□ A	m ²	□ A	m ²	□ A	m ²	□ A	m ²	□ A	m ²	□ A	m ²
Gulve af høvlede og pløjede Brædder at lægge og afpudse	28	70	30	75	31	77	27	67	29	72	30	75	31	77
Gulve af høvlede og pløjede fortløbende for hvert Brædt	35	87	37	95	39	97	34	85	36	90	38	95	41	102

PORTE, DØRE OG LUGER.

	pr. Stk.		□ Alen		m ²	
	Kr.	Øre	Kr.	Øre	Kr.	Øre
Porte alm. med Revler og hængte paa indmurede Stabler						
Stolpeporte			1	80	4	50
For en Dør i en Port tillægges pr. Stk.	10	00	2	10	5	25
Skydeporte, enkelte, med Revler, Ruller forov. og Styresk. forn.						
Døre, alm. enkelte, med Revler og i Karm	15	00				
do. dobbelte do. do.	24	00				
do. enkelte do. hængte paa indm. Stabler	12	00				
do. dobbelte do. do.	18	00				
Skydedøre, enkelte do. do. R. forov. og styret forn.	15	00				
Luger enkelte med Revler og i Karm	10	00				
do. dobbelte do. do.	15	00				
do. enkelte do. og hængte paa indmurede Stabler	7	00				
do. dobbelte do. do.	10	00				
Skydelemme paa Lister mellem 2 Bjælker	7	00				
do. paa Ruller og beslaet med Jernplade	12	00				

— 149 —

HESTEBAASE

		Kr.	Øre
Spiltoug af Fyr, hugget, høvlet og opstillet	pr. Stk.		
5 × 5" Bagstolpe, 5 × 5" Bom, 4 × 4" Dokker	—	20	00
5 × 6" do. 5 × 6" do. 5 × 5" do.	—	23	00
6 × 6" do. 5 × 6" do. 5 × 5" do.	—	26	00
Spiltoug af savskaaret Eg, høvlet, faset og opstillet	—		
7 × 7" Bagstolpe, 5 × 6" Bom, 5 × 5" Dokker	—	30	00
For drejede eller stukne Bagstolper tillægges	—	7	00
Er Spiltouget med Fodstykke og høvlet Beklædning tillægges	—	10	00
Krybbe af Fyr pr. Side eller Bund, høvlet og opsat	pr. Baas	2	50
Sparkebrædder, høvlet og paasømmet	—	3	50
Hønhæk af Jernstænger indb. i 2 Løsholter og ops. paa Forstolper eller Mur	—	5	00
Hækbrædder. 3 Stk., høvlede og opsat paa Knægte mod Fodergangen	—	5	00
Beslaaning af Spiltouge og Krybbe	—	3	00
Seletøjsknager	—	3	00

KOBAASE

		Kr.	Øre																
<i>Fyr.</i>																			
Spiltoug af 5 × 5", For- og Bagst., Løsholt og Fodstykke, 1¼ Bekl., alt h. pr. Stk.		15	00																
<i>Eg.</i>																			
Spiltoug af 5 × 5", For- og Bagst., Løsholt og Fodstykke, 1¼" Bekl., alt h. pr. Stk.		18	00																
	<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="padding: 2px;">Alen</td> <td style="padding: 2px;">Ø</td> <td style="padding: 2px;">Meter</td> <td style="padding: 2px;">Ø.</td> </tr> <tr> <td style="padding: 2px;">3</td> <td style="padding: 2px;">00</td> <td style="padding: 2px;">4</td> <td style="padding: 2px;">80</td> </tr> <tr> <td style="padding: 2px;">3</td> <td style="padding: 2px;">00</td> <td style="padding: 2px;">4</td> <td style="padding: 2px;">80</td> </tr> <tr> <td style="padding: 2px;">2</td> <td style="padding: 2px;">00</td> <td style="padding: 2px;">3</td> <td style="padding: 2px;">20</td> </tr> </table>	Alen	Ø	Meter	Ø.	3	00	4	80	3	00	4	80	2	00	3	20		
Alen	Ø	Meter	Ø.																
3	00	4	80																
3	00	4	80																
2	00	3	20																
Et Lægteforværk at høvle og opsætte	pr. løbende																		
Et Forværk af Jernstænger eller Rør at opsætte	—																		
Lægteskillerum ved Kalvebaase, at høvle og opsætte	—																		
En Laage i samme		6	00																
Et Skydeskud tildannet efter Krybbens Bund		2	00																
En Krybbe og Hønhæk til en Kalvebaas		7	00																

FORSKELLIGE ARBEJDER

		Alen		Meter	
		Kr.	Øre	Kr.	Øre
Buer af 2 Lag ru Brædder, maalt i Periferien	pr. løbende	1	00	1	59
do. af 1 Lag do. med Revler do.	—		65	1	04
do. skaaren af 1 Brædt do.	—		50		80
Rygnings og Grathbrædder	—		50		80
Lufthæter, ru, indtil 1 ⁰ × 1 ⁰ , 1 ⁰ , 12" høj, 2½ × 2½" Stolper og 1" Jalousier, Sokkel og Tagbeklædning	pr. Stk.	20	00		
Samme Lufthætte, men høvlet	—	28	00		
Luffventiler langs Rygningen indtil 12" bred til hver Side	pr. løbende	1	00	1	59
Et Retiradesæde med Forside og Klap	pr. Stk.	12	00		
En Brandstige	pr. Trin	1	00		

PLANKEVÆRK OG STAKIT

		Alen		Meter	
		Kr.	Øre	Kr.	Øre
Plankeværk af 5 × 5" Stolpe, 2½ × 5" Løsholt, 1 × 6" Fodbrædt, 1¼ × 3" Dæklist og 1" høvlet og staffet Beklædning, 3 Al. h. og ca. 4 Al. m. Stolperne	pr. □	1	20	3	00
For en Dør i samme tillægges	pr. Stk.	10	00		
Stakit af 4 × 4" St., 2 × 4" Løsholte, 1 × 2" Stakitspoler 1 ⁰ 18" h. og tilsk. foroven ca. 4 Alen m. Stolperne	pr. løbende	1	75	2	78
For en almindelig Laage tillægges	pr. Stk.	10	00		

TRAPPER

	Kr.	Øre
En ligeløbet Trappe 10 6" bred og 1 1/2" Vanger og 1 1/2" Trin og med høvlet Lægterækværk..	2	00
En ligeløbet Trappe, 10 8" bred af 1 1/2" Vanger og Trin og 5/8" Støbrædder, Plankemægler og Fyrretr. Haandlist og Rundsiokke	4	50
Samme Trappe men med skæve Trin	7	00
En ligeløbet Hovedtrappe 10 12" bred af 2" Forvange, 1 1/2" Bagvange og Trin, 5/8" Støbrædder, drejede eller fir-kantede, profilerede Søjler drejede og poler. Fyrretr. Ballustrer og Bøgetr. poler. Haandlist	10	00
Samme Trappe, men med Røpse og opgaaende med 2" a 3" Radius udkehlet Hovedstykke og Gelænder	13	00
Samme Trappe, Gelænder og Hovedstykke, men med skæve Trin	18	00
En ligeløbet Hovedtrappe 10 18" bred af 2" Vanger og Trin, 1" Støbrædder, drejede eller kantede profilerede Søjler, udsvæjfede Brædeballistre og Mahogni Haandlist.	18	00
Samme Trappe, men med Røpse og opgaaende med 3 a 4" Radius, udkehlet Hovedstykke og samme Gelænder	21	00
Samme Trappe, Gelænder og Hovedstykke, men med skæve Trin	26	00

SNEDKÆRBEJDE

ibereg. Materialer, Arbejds løn, Beslaaning og Opstilling.

VINDUER

Alle Vinduer grundet og med Glas.

		Højde			Bredde			Kr.	Ø.
Al.	Tm	cm	Al.	Tm	cm	Kr.	Ø.		
1-RAMMEDE VINDUER									
Karmtræ 2x5" (5,3x13,2 cm)	} pr. Karm	1	12	94	18	47	18	00	
Ramtr. 1 1/2 x 2" (4,0x5,3 cm)		1	18	110	18	47	19	00	
Besl. 2 1/2" H. m. Berlinerker.		2	00	126	18	47	20	00	
2-RAMMEDE VINDUER									
Karmtræ 2x5" (5,3x13,2 cm)	} pr. Karm	1	12	94	1	08	84	35	00
Ramtr. 1 1/2 x 2" (4,0x5,3 cm)		1	18	110	1	10	89	36	00
Besl. 2 1/2 a 3" H. m. Berlinerker.		2	00	126	1	12	94	39	00
		2	12	159	1	14	100	42	00
3-RAMMEDE VINDUER									
Karmtræ 2x5" (5,3x13,2 cm)	} pr. Karm	1	18	110	2	03	134	55	00
Ramtr. 1 1/2 x 2" (4,0x5,3 cm)		2	00	126	2	06	139	58	00
Besl. 2 1/2 a 3" H. m. Berlinerker.		2	12	160	2	12	160	63	00
4-RAMMEDE VINDUER MED TVÆRPOST									
Karmtræ 2x5" (5,3x13,2 cm)	} pr. Karm	2	02	131	1	12	89	48	00
Poste 2x4" (5,3x10,4 cm)		2	06	141	1	12	94	50	00
Ramtr. 1 1/2 x 2" (4,0x5,3 cm)		2	12	159	1	14	97	55	00
Besl. 2 1/2 a 3" H. m. Berlinerker.		2	18	175	1	16	100	58	00
		3	00	191	1	18	110	61	00

For 6 rammede Vinduer i samme Højde tillægges 50 pCt.
 For fladbuede Vinduer i samme Højde tillægges yderligere 40 pCt.
 For cirkelbuede Vinduer i samme Højde tillægges yderligere 50 pCt.
 For Sprosser beregnes 40 Øre for hver Rude.
 For Indsætning af Glas i nye Vinduer beregnes 75 Øre pr. Fod.
 For Indsætning af Glas i gamle Vinduer beregnes 1 Øre pr. Tm.
 For Indsætning af Glas i Jærnvinduer og Tagvinduer 1 1/4 Øre pr. Tm.

INDVENDIGE DØRE

	Højde			Bredde			Kr.	Ø.
	Al.	Tm	cm	Al.	Tm	cm		
ENKELTE 4-FYLDINGS-DØRE MED KARM OG INDFATNING								
Karm af 1½ × 5" (4,0 × 13,2 cm)	3	00	191	1	06	79	58	00
Ramtr. af 1½ × 5" (4,0 × 13,2 cm)	3	03	199	1	06	79	59	00
Fyldinger af 1" (2,6 cm)	3	06	207	1	07	82	60	00
Indfatn. 1 × 5" (2,6 × 13,2 cm)	3	09	215	1	07	82	62	00
4" Hængsler med Berlinerker.	3	12	223	1	07	82	64	00
Danziger Laas og alm. Ph. Dørgreb								
DOBBELTE 4-FYLDINGS-DØRE MED KARM OG INDFATNING								
Karm af 1½ × 5" (4,0 × 13,2 cm)	3	00	191	1	18	110	83	00
Ramm. af 1½ × 5" (4,0 × 13,2 cm)	3	03	199	1	18	110	84	00
Fylding af 1" (2,6 cm)	3	06	207	2	00	126	86	50
Indfatn. 1 × 5" (2,6 × 13,2 cm)	3	09	215	2	00	126	88	00
4" Hængsler med Berlinerker.	3	12	223	2	06	142	93	00
Kantskud								
Danziger Laas og alm. Ph. Dørgreb								

De angivne Maal er selve Dørens Maal.
Fordres dyrere Dørgreb tillægges Forskellen.

FODPANEL MED OPSÆTNING.

	Al.	m
	Ø.	Ø.
1 × 7" nedgrundet med alm. Sandlist.	110	175
1 × 6" do. do.	100	159
1 × 5" do. do.	85	135
1 × 6" med alm. Kehling og Sandlist.	94	150
1 × 5" do. do.	80	128
1 × 4" do. do.	50	80
¾ × 2¾ Hjørneliste, 2 Stk.	120	191
¾ × 2¾ Væglist.	60	96

UDVENDIGE DØRE

ENKELTE FYLDINGSDØRE

M. KARM OG INDFATNING

	Højde			Bredde			Kr.	Ø.
	Al.	Tm	cm	Al.	Tm	cm		
Karm af 2½ × 5" ell. 6" (6,5 × 13,2 eller 15,8 cm)	3	06	207	1	08	84	67	00
Ramtræ af 1½ × 5" ell. 6" (4,0 × 13,2 eller 15,8 cm)								
Fylding af 1½" (3,3 cm)	3	12	223	1	10	90	70	00
5" Hængsler med Berlinerker.	3	18	338	1	10	90	78	00
Danziger Laas	4	06	268	1	12	95	82	00
Dørgreb beregnes særskilt								

DOBBELTE FYLDINGS-DØRE M. KARM OG INDFATNING

	Højde			Bredde			Kr.	Ø.
	Al.	Tm	cm	Al.	Tm	cm		
Karmt. af 2½ × 5" ell. 6" (6,5 × 13,2 eller 15,8 cm)	3	06	207	1	18	110	92	00
Ramtræ af 1½ × 5" ell. 6" (4,0 × 13,2 eller 15,8 cm)								
Fylding af 1½" (3,3 cm)	3	12	223	2	00	126	95	00
Indf. af 5 × 1" (2,6 × 13,2 cm)	3	18	238	2	06	142	105	00
5" Hængsler med Berlinerker.	4	06	268	2	06	142	110	00
Danziger Laas og Kantskud								
Dørgreb beregnes særskilt								

Dørene er beregnet som alm. Fyldingsdøre.

Hvad der forlanges mere, for Eks. Sprosser og Ruder, Paalæg af kehlede Lister, stukne Ramslykker, Bræddebelægning eller lignende, maa beregnes særskilt.

FORSKELLIGT

	Kr.	Ø.
En alm. Jalousidør i 2 × 5" Karm	34	50
Køkkenbordsplader af 1½" h. pl. pr. ☐ Alen	4	25
Køkkenskab, Forramme m. Laager pr. ☐ Alen	8	00
Hylde og Underbord af 1" h. pl. pr. ☐ Alen	3	00
Bukke og Stiger til Bordplader og Hylde pr. Alen i Højde	2	00
Skuffer til Køkken og Spisekammer pr. Stk.	8	00
Tallerkenrækker 1° 18" høj, 2° bred	15	00
do. do. m. 3 Skuffer	30	00
Indsætning af 1 Jernvask	6	00
Alm. Køkkenbord med Forramme, Luger og Underbord pr. løb. Alen	20	00
Køkkenskab 2° høj, 1° 18" bred, med 2 Døre og 2 Skuffer pr. Stk.	75	00
Hjørnehylde pr. Stk.	3	50

BLIKKENSLAGERARBEJDE.

Iberegnet Materialer og Arbejdsløn.

Tagrender af Zink Nr. 11 med galv. Rendejern for hver 63 cm.	Kr. Ø.
1 m 12 cm brede (8 Stk. af 2 m Plader)	3 75
1 « 13,5 « « (7 « « « « «)	4 50
1 « 15 « « (6 « « « « «)	5 35
For tykkere Zink 50 Øre mere pr. Nr. pr. Meter.	
For Indlæg af 6 mm Rundjern i Kanten 25 Øre mere pr. m.	
1 Stk. Hjørnesammenskræinger	2 00
Nedløbsrør af Zink Nr. 11 med alm. galv. Stifter for hver 1,5 m.	
1 m 6,75 cm Diameter (9 Stk. af 2 m Plader)	3 50
1 « 8,0 « « (8 « « « « «)	4 30
1 « 9,25 « « (7 « « « « «)	5 00
1 « 10 « « (6 « « « « «)	6 00
For tykkere Zink 50 Øre mere pr. Nr. pr. Meter.	
For galv. Hængselstifte tillægges pr. Stk. 0 40.	
1 Stk. Dæksel med Kant indtil 10 cm Kloakrør	2 00
1 « Svanehal	2 50
1 m ² Zinkdækning, alm. eller paa Lister, Zink Nr. 11	8 75
1 « Flunkedækning —	11 10 00
For tykkere Zink stigende med pr. Nr. pr. Meter 2 00.	
1 m Skodrender 40 cm tilskaaet Bredde Zink Nr. 11	4 00
1 « « 40 « « « « « 12	4 75
1 « « 50 « « « « « 12	6 00
1 « « 65 « « « « « 12	6 00
1 « Blyindskud (ved Kviste o. l.) 20 cm Bredde	3 50
1 Stk. Zinksaalbænk 2,25 m lang 15 cm tilsk. Bredde	3 00
1 « Kobbersaalbænk 2,25 m lang 15 cm tilsk. Br. ca.	10 00
1 m ² Kobbertagdækning	ca. 32 00

MALERARBEJDE.

Alm. gangbar Udførelse, iberegnet Materialer og Arbejdsløn.	Kr. Ø.
Vinduer.	
1 Stk. 2-rammet ca. 1 m ² at rep. og stryge 1 G. indv.	2 07
Samme Behandling udvendig	1 56
1 Stk. 4-ram. ca. 1,7 m ² at rep. og stryge 1 G. indv.	3 20
Samme Behandling udvendig	2 13
For Vinduer med smaa Ruder maa der tillægges yderlig for hver Gang indvendig Behandling 7 Øre pr. Stk. — for udvendig med Kitning 12 Øre pr. Stk.	
1 Stk. 4-ram. Vindue ca. 1,7 m ² at grunde og stryge	
2 Gange begge Sider	9 18

	Kr. Ø.
1 Stk. 2-ram. Vindue ca. 1 m ² at grunde og stryge	
2 Gange begge Sider	5 90
1 Stk. 6-ram. Vindue ca. 2,6 m ² at grunde og stryge	
2 Gange begge Sider	13 08

D ø r e.

1 Dørside ca. 3 m ² at rep. og stryge 1 Gang Olief.	2 82
1 « « at grunde, kitte, spartle 1 Gang og stryge 2 Gange.....	9 15
1 « « at lakere med Copallak	2 60
1 « « at lakere med Luftlak (Vognlak est.)	4 50
1 « « at grunde, spartle 2 Gange, stryge 3 Gange og hvidlakere	16 50

F o d p a n e l.

Ca. 20 cm højt. Grunde og stryge 2 G. pr. løb. m	0 55
« « « Rep. og 1 Gang Strygning.....	0 23
Fodlister, som males med særskilt Farve, pr. Gang pr. løb. m	0 12

L o f t e r.

Sæbning og Strygning med Mosfarve pr. m ²	0 39
Vaskning eller Afskrabning pr. m ²	0 26
Rep. og 1 Gang Strygning med Oliefarve pr. m ² ..	0 69
Gesimser og Hulkehler at stryge, Mosfarve, løb. m fra	0 14

V æ g g e.

Sæbning og Strygning med lys Limfarve m ² fra	0 52
Renere og dybere Farver m ²	0 60
Rep. og 1 Gang Strygning med Olief. m ²	0 65
Afslibning med Sten, Kitning og 3 Gange Strygning m ²	2 42

T a p e t.

Opsætning pr. Rulle	fra 1 05
Limning og Grudpapir m ² excl. Tillæg af Pap.	0 54

T ø m r e r a r b e j d e.

Skraabaand, Stolper, Sternbrædt o. l. fra 15 cm til 100 cm Bredde.	
1 Gang Strygning løb. m	fra 0 20—0 75
Gr. og 3 Gange Strygning løb m.....	« 0 42—1 44

Stakitter. Maales paa begge Sider.

1 Gang Strygning med Olief. m ²	0 65
Gr. og 2 Gange Strygning med Olief. m ²	1 63

Plankeværker o. l.

Strygning med Kompositionsfarve m ²	fra 0 56
* « « Oliefarve 1 Gang m ²	* 0 60

MALING.

Gummiolmaling til uhøvlet Træværk (1 kg til 4—5 m ²)	
pr. kg Kr. 1,40—1,80	
Asolmaling til høvlet Træværk, Metal, Sten og Mur	
pr. kg Kr. 1,40—1,80	

INDLÆG AF ELEKTRICITET I ET MINDRE HUS.

	Kr. Ø.
Stikledning	14 00
Indføring, Maalerledning, Maalerbrædt og 1 Hovedafb.	48 00
Et enkelt Lampested i tørt Rum	13 00
Et Kronelampested	18 00
En Korrespondance	23 00
En enkelt Lampe i fugtigt Rum eller Udhus	21 00
En Korrespondance i fugtigt Rum eller Udhus	32 00
En Stikkontakt regnes lig et enkelt Lampested	
En Hovedafbryder extra	13 00
Belysningslegemer er ekstra.	

TERRAZZOARBEJDE.

Iberegnet Materialer og Arbejdsløn.

	Kr. Ø.
1 m ² Terrazzogulv (større Gulve)	10 00
1 « « (Gulv i Badeværelse, á. C. o. l.) 12—14 00	
1 « « dobbelt Tykkelse (Mejerier o. l.) ..	16 00
1 m Hjørnehulkehl	2 00
1 « Bortør, ca. 20 cm brede	2 00
1 « Stiftrækker, pr. enkelt Række	2 00
1 Stk. Terrazzovask, 47 × 63 cm med Rist	30 00
1 « « 47 × 63 « «	25 00
1 m ² Terrazzoplade	30 00
1 m Terrazzotrappe trin	18 00
Terrazzogasbordplader, 50 × 70 cm	11 00
« 55 × 80 «	11 00
« 55 × 90 «	11 00
« 60 × 100 «	14 00

LINOLEUMSBELÆGNING (incl. Paalægning).

1 m ² alm. brunt Linoleum paa Brædegulv med Papunderlag	12 00
1 m ² alm. brunt Linoleum paa Brædegulv uden Papunderlag	11 00
1 m ² alm. brunt Linoleum paa Betongulv med Papunderlag	11 00
1 m ² alm. brunt Linoleum paa Trappetrin	12 00
1 m Messingskinne til Trinforkant	2 00

STUKKATØRARBEJDE.

1 m Gesims 12 cm i Tværmaal, incl. Opsætning	1 65
1 « « 16 « « «	3 00
1 « « 22 « « «	4 50
1 « « 26 « « «	6 00
1 Stk. Rosetter 30 cm Diameter « «	3 00
1 « « 40 « « «	3 50
1 « « 50 « « «	4 50
1 « « 70 « « «	7 00

For Inddelingsgesimser 20 % Tillæg.

SANITETSARBEJDE.

1 Stk. Vandkloset med tilhørende Sisterne og Blyrør incl. Opstilling	130 00
1 m 10 cm asfalteret Støbejerns Afløbsrør incl. Opstilling	10 00
1 m 6,5 cm asfalteret Støbejerns-Afløbsrør incl. Opstilling	7 00
1 Stk. Septitank, 2 Monierør à 1 m og 1 Keglerør med Dæksel samt Grenør for Til- og Afløb	114 00
1 Stk. Fajance-Vaskekumme, 64 × 46 cm	68 00
1 « « 33 × 33 cm m. Bagplade	35 00
1 « « Badekar, til Indmuring	650 00
1 « emaillet « «	300 00
1 « « fritstaaende	160 00
1 « Fajance-Urinals	fra 39—54

SPECIAL-PRISLISTER.

TAGDÆKNINGSMATERIALE.

1 Rl. Elastik Tagpap 6 m ²	5 25
1 « Sandpap Nr. 0 6 m ²	5 00
1 « « 1 6 «	4 65
1 « « 2 6 «	4 30
1 kg Elastiktjære i Tønde	0 28

	Bred-	Høj-	Op-	Pris		Pris	
	de	de	var-	u.	Ø.	u.	Ø.
	cm	cm	mer	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.
Firkantede Magasinovne med Kogehul		78	40	60	00	67	00
do.		97	60	82	00	90	00
do.		115	70	92	00	100	00
Firkantede Magasinovne m. Kogerum el. Varmer do.		125	75	100	00	108	00
do.		135	85	112	00	120	00
do.		145	90	120	00	128	00
rund Overdel		180	100	165	00	175	00
do.		183	110	155	00	165	00
do.		193	125	175	00	185	00
Kogerum og Varmerum do.		188	130	185	00	195	00
do.		153	80	134	00	143	00
Firkantede Magasinovne (stedsebrændende) med Kogerum		108	65	112	00	120	00
do.		131	80	134	00	142	00
do.		144	100	158	00	156	00
do.		154	115	162	00	170	00
Kaminovne, stedsebrændende med Luftcirkulation til lige Væg.....	50	100	110			224	00
do.	87	125	140			565	00
til Hjørne	67	100	110			212	00
do.	122	125	140			550	00
Runde Magasinovne med Kogehul		78	20	48	00		
do.		95	30	70	00		
do.		107	40	74	00		
do.		100	50	106	00		
do.		98	40	85	00		
Rund Magasinovn med Koge- og Varmerum ..		173	110	250	00		
Salonovn med Luftcirkulation.		221	100	360	00		
do.		221	110	390	00		
do.		226	120	360	00		
Ventilationsovne m. Kappe, indiv. Ribbeovn ...		185	150	615	00		
do.		215	200	675	00		
Strygeovn til 6 Jern ...		60		47	50		
do. med Kogehul og Plads til 12 Jern ..		71		69	00		

KOMFURER m. m.

	Læng-	Bred-	Kogehullernes			Stege-	Pris m. 1
	de	de	Diameter				
	cm	cm	cm	cm	cm	Kr.	Ø.
Indmurings Kom-							
fur	85	65	37	35	22	54.33	135 00
do.	80	60	35	32	19	50.31	121 00
do.	75	56	32	27	19	46.31	106 00
do.	70	55	27	27	16	44.26	91 00
Fritstaaende Kom-							
fur	75	60	29	27	16	26.41	170 00
do.	85	65	32	29	19	32.46	205 00
do.	92	70	34	32	21	35.50	240 00
do. med							
Varmeskab	125	70	37	32	21	35.50	280 00
do. med							
2 Stegeovne ...	132	82	37	34	29 27 24	35.65	640 00
1 Gasstegeovn, 48 cm lang, 40 cm høj, 31,5 cm bred							60 00
Gasapparater, 18 cm Diameter							4 00
Gasborde af Jern med Hylde, blaa og hvide Fliser, pr. Stk....							32 00

FORSKELLIGT JERNSTØBEGODS.

Køkkenvaske, mønjemalede (med Metalrist til-Kr. 1,35)							
indv. Maal.	cm	42.42	47.47	52.52	42.52	47.58	52.63
Pris pr. Stk. ...	Kr.	14,00	16,60	19,35	16,00	19,00	23,30
Køkkenvaske, emaillerede (med fastskruet Metalrist)							
indv. Maal.	cm	42.42	47.47	52.52	42.52	47.58	52.63
Pris pr. Stk. ...	Kr.	23,50	28,00	33,35	28,00	33,35	44,00
Fritstaaende Vaskekedler							
Kedlens Indhold, Liter.		55	75	95	115		
Pris, raa.	Kr.	98,00	112,00	137,00	156,00		
» emailleret.	»	143,00	176,00	220,00	253,00		
» Gryden alene, raa.	»	24,00	30,00	40,00	48,00		
» » al. emailleret	»	57,00	79,00	112,00	130,00		
» galvaniseret Laag.	»	6,40	7,40	10,00	11,00		
Indmurings Vaskekedler							
Kedlens Indhold, Liter		60	80	100	120	140	
indv. Diam. For oven cm		53	58	63	67,5	70	
Pris, raa.	Kr.	26,70	32,00	40,70	48,00	56,00	

Rensedøre med Sodlist					
Lysningsbredde. cm	16.16	24.24	34.34	39.39	47.47
Pris pr. Stk.... Kr.	2,10	3,20	5,00	10,80	15,50
Rensedøre uden Sodlist					
Lysningsbredde. cm	10.10	16.16	24.24	42.42	47.47
Pris pr. Stk.... Kr.	1,25	2,65	3,50	11,00	16,50
Emklapper med Stang					
Højde..... cm	17	17	24	24	33
Bredde..... ”	12	17	13	16	22
Pris pr. Stk.... Kr.	3,45	4,00	4,25	4,75	7,50
Jalousi Ventil, lakeret					
udv. Højde..... cm	30	35	40	46	48
” Bredde..... ”	20	27	30	30	35
Pris pr. Stk.... Kr.	8,50	12,00	14,50	20,00	24,00

STAALBJÆLKER o. l.

a. Almindelige Staalbjælker:			a. Almindelige Staalbjælker:		
Normal Profil Nr.	Profil mm	Pris pr. m	Normal Profil Nr.	Profil mm	Pris pr. m
7 1/2 br.	76×76	Kr. 5 50	25 1/2 br.	254×152	24 20
8	80×42	2 70	26	260×113	18 50
9	90×46	3 20	27	270×116	19 80
10	100×50	3 70	28	280×119	21 20
10 1/2 br.	102×76	6 50	29	290×122	22 50
11	110×54	4 30	30	300×125	23 90
12	120×58	5 00	32	320×131	28 30
13	130×62	5 60	34	340×137	31 50
13 1/2 br.	127×114	12 20	36	360×143	35 50
14	140×66	6 40	38	380×149	39 00
15	150×70	7 10	40	400×155	43 00
15 1/2 br.	152×127	15 20	42 1/2 br.	425×163	50 50
16	160×74	7 90	45	450×170	56 00
17	170×78	8 80	47 1/2 br.	475×178	62 00
18	180×82	9 70	50	500×185	68 50
19	190×86	10 60			
20	200×90	11 60			
20 1/2 br.	203×152	19 60			
21	210×94	12 60			
22	220×98	13 70			
23	230×108	14 80			
24	240×106	16 00			
25	250×110	17 20			

Almindelige Staalbjælker, Differdinger Greystaalbjælker og U-Staal faas som Regel fra Lager i alle Længder op til 14—18 m. Bjælker, der skal skrives for Udlandet maa bestilles mindst 5—6 Uger førend de kan leveres.

STAALBJÆLKER o. l.

b. Bredflangede Diffedinger-Greystaalbjælker, Serie DIPEX:			U-Staal		
Profil Nr.	Profil mm	Pris pr. m	Profil Nr.	Profil mm	Pris pr. m
14 DIPEX ...	140×140	16 50	3	30×33	2 00
16 DIPEX ...	160×160	22 00	4	40×35	2 30
18 DIPEX ...	180×180	24 50	5	50×38	2 60
20 DIPEX ...	200×200	31 00	5 1/2	50×25	2 00
22 DIPEX ...	220×220	34 00	6	60×30	2 60
24 DIPEX ...	240×240	41 50	6 1/2	65×42	3 30
25 DIPEX ...	250×250	43 50	8	80×45	4 00
26 DIPEX ...	260×260	45 00	10	100×50	4 90
28 DIPEX ...	280×280	54 50	10 1/2 W	105×65	6 30
30 DIPEX ...	300×300	58 50	10 3/4 W	117,5×65	8 20
32 DIPEX ...	320×300	65 50	12	120×55	6 20
34 DIPEX ...	340×300	66 50	14	140×60	7 40
36 DIPEX ...	360×300	75 50	14 1/2 W	145×60	7 20
38 DIPEX ...	380×300	76 50	16	160×65	8 70
40 DIPEX ...	400×300	82 00	18	180×70	10 20
42 1/2 DIPEX ..	425×300	86 00	20	200×75	11 70
45 DIPEX ...	450×300	94 00	22	220×80	14 20
47 1/2 DIPEX ..	475×300	95 50	23 1/2 W	235×90	16 20
50 DIPEX ...	500×300	103 50	24	240×85	16 10
			26 W	260×90×10	15 90
			26	260×90×14	18 40
			28	280×95	20 30
			30 W	300×75	16 30
			30	300×100	22 40

Paa ovennævnte Priser indrømmes Rabat for større Partier.

LIGEFLIGET VINKELJERN.

Profil Nr.	Dimensioner i mm	Vægt, kg pr. m	Pris pr. kg	
			Kr.	Ø.
2	20.20.4	1,13	0	45
2	20.20.5	1,36	0	45
2,5	25.25.3	1,12	0	43
2	25.25.5	1,77	0	42
2	25.25.6	2,08	0	42
3	30.30.4	1,78	0	42
3	30.30.5	2,18	0	42
3	30.30.6	2,57	0	41
3,5	35.35.5	2,58	0	42
3	35.35.6	3,04	0	41
4	40.40.4	2,42	0	37
4	40.40.5	2,91	0	37
4	40.40.6	3,51	0	36
4	40.40.8	4,55	0	35
4	40.40.10	5,53	0	35
4,5	45.45.5	3,38	0	37
4	45.45.6	4,00	0	35
4	45.45.8	5,19	0	35
4	45.45.9	5,76	0	35
5	50.50.5	3,77	0	37
5	50.50.6	4,47	0	35
5	50.50.8	5,82	0	35
5	50.50.10	6,95	0	35
5	50.50.12	8,33	0	35
6	60.60.8	7,09	0	35
6	60.60.10	8,69	0	35

Større Dimensioner 35 Øre pr. kg.

STØBEJERNSSØJLER.

Diameter cm	6,5	9	10	12	15
Pris pr. m Kr.	4,75	7,00	7,75	9,50	12,00

RUNDT MONIEJERN.

Diameter mm ..	5	6-7	8-9	10-11	12-13	14 og større
Pris pr. kg Øre	43	39	38	37	36½	35

FORSKELLIGE METALPLADER.

Pris pr. kg.

Kr...	Svejsjern	blødt Staal	Kobber	Zink	Bly
	0,35	0,35	4,00	1,20	1,25

JERNPLADER TIL TAGDÆKNING.

Galvaniserede engelske Pandeplader pr. m² Kr. 3,70 pr. Stk.
 Plade 2 m lang Kr. 6,00.
 Galvaniserede engelske Pukkelplader pr. m² Kr. 5,00 pr. Stk.
 Plade 2 m lang Kr. 7,50.
 Pladerne dækker 75 cm i Bredden og faas fra 1-2½ m lange.

Vejle Støbegods-Udsalg

ODENSE

Nørregade 56.

Telefon 1382.

Sorte og
emallerede

Ovne
Komfurer
Kaminer

i stort
Udvalg.

Jærnvinduer.

Tagvinduer.

Bygnings-
Støbegods.

Kloakgods.

Staldgods.

Konditorovne.

Alle Arter af Bygningsmaterialer.

Jærnbjælker. — Røde og glasserede Tagsten. — Pande- og Pukkelpalder. — Asbestskifer. — Tagpap i flere Kvaliteter. — Taglak. — Molersten. — Ildf. Materialier. Saltsyre Rørvæv. — Søm. — Gulv- og Vægfliser. Glasserede Rør. — Rørkrybber.

Datoviser for 1926.

JANUAR		FEBRUAR		MARTS	
S	— 3 10 17 24 31	S	— 7 14 21 28	S	7 14 21 28
M	— 4 11 18 25 —	M	1 8 15 22 —	M	1 8 15 22 29
Ti	— 5 12 19 26 —	Ti	2 9 16 23 —	Ti	2 9 16 23 30
O	— 6 13 20 27 —	O	3 10 17 24 —	O	3 10 17 24 31
T	— 7 14 21 28 —	T	4 11 18 25 —	T	4 11 18 25 —
F	1 8 15 22 29 —	F	5 12 19 26 —	F	5 12 19 26 —
L	2 9 16 23 30 —	L	6 13 20 27 —	L	6 13 20 27 —
APRIL		MAJ		JUNI	
S	— 4 11 18 25	S	— 2 9 16 23 30	S	— 6 13 20 27
M	— 5 12 19 26	M	— 3 10 17 24 31	M	— 7 14 21 28
Ti	— 6 13 20 27	Ti	— 4 11 18 25 —	Ti	1 8 15 22 29
O	— 7 14 21 28	O	— 5 12 19 26 —	O	2 9 16 23 30
T	1 8 15 22 29	T	— 6 13 20 27 —	T	3 10 17 24 —
F	2 9 16 23 30	F	— 7 14 21 28 —	F	4 11 18 25 —
L	3 10 17 24 —	L	1 8 15 22 29 —	L	5 12 19 26 —
JULI		AUGUST		SEPTEMBER	
S	— 4 11 18 25	S	1 8 15 22 29	S	— 5 12 19 26
M	— 5 12 19 26	M	2 9 16 23 30	M	— 6 13 20 28
Ti	— 6 13 20 27	Ti	3 10 17 24 31	Ti	— 7 14 21 27
O	— 7 14 21 28	O	4 11 18 25 —	O	1 8 15 22 29
T	1 8 15 22 29	T	5 12 19 26 —	T	2 9 16 23 30
F	2 9 16 23 30	F	6 13 20 27 —	F	3 10 17 24 —
L	3 10 17 24 31	L	7 14 21 28 —	L	4 11 18 25 —
OKTOBER		NOVEMBER		DECEMBER	
S	— 3 10 17 24 31	S	— 7 14 21 28	S	— 5 12 19 26
M	— 4 11 18 25 —	M	1 8 15 22 29	M	— 6 13 20 27
Ti	— 5 12 19 26 —	Ti	2 9 16 23 30	Ti	— 7 14 21 28
O	— 6 13 20 27 —	O	3 10 17 24 —	O	1 8 15 22 29
T	— 7 14 21 28 —	T	4 11 18 25 —	T	2 9 16 23 30
F	1 8 15 22 29 —	F	5 12 19 26 —	F	3 10 17 24 31
L	2 9 16 23 30 —	L	6 13 20 27 —	L	4 11 18 25 —

Opmærksomheden henledes paa de i „Lommehaandbogen“ annoncerede Firmaer, der hver paa sit Omraade hører til de betydeligste i Landet. Det er vort Haab, at Bogen ogsaa maa virke til at bringe Forbindelse i Stand mellem Køber og Annoncører,

Udgiverne.

Hans Knudsens Jern- & Staalforretning,

Telefoner:
43 - 333 - 968.
Statsteleføn 4

Svendborg.

Telegram-Adr.:
Hans Knudsen.

Faxe Kalk.

Aalborg Portland Cement mrk. „Løve“.

Jernbjælker og Monierjern.

Bygningsstøbegods.

Sanitetsvarer.

Emaillerede Badekar og Vadske.

Kobber Badeovne

og W. C. Komplekser.

Fajancekummer.

Udslagningskummer.

etc.

Filialer og Lagre i:

Næstved.

Telf. 611

Rudkøbing.

Telf. 312.

Sønderborg.

Telf. 5.

HAANDVÆRKERBANKEN I KJØBENHAVN

AKTIESELSKAB
STIFTET 1867

Hovedkontor: Amagertorv 24. Telefon Central 8135.

AFDELINGER:

Amager Afdeling: Amagerbrogade 52
Telefon: Central 13618.

Brønshøj Afd.: Frederikssundsvej 143
Telefon Bella 170.

Nørrebro Afdeling: Nørrebrogade 17
Telefon Central 4894.

Vesterbro Afdeling: Vesterbrogade 63
Telefon Central 2101.

Vibenshus Afdeling: Strandvejen 1
Telefon Central 1343.

Østerbro Afdeling: Trianglen 3
Telefon Central 9040.

Kontortid 10-3, 5¹/₂-6¹/₂, Lørdag 10-2, 5¹/₂-6¹/₂.

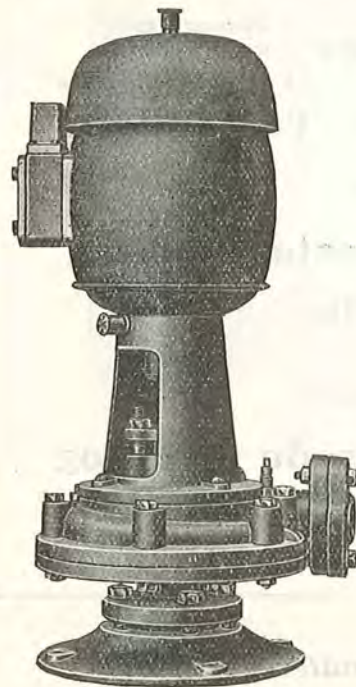
Boxafdelingen er aaben:
Hovedkontoret 10-5, Lørdag 10-2.
Afdelingerne i Kontortiden.

Udfører alle almindelige Bankforretninger.

*Værdipapirer opbevares i aabent Depot
mod en aarlig Afgift af $\frac{1}{2}$ ‰*

*Boxer for 5—40 Kr. aarlig udlejes saavel
ved Hovedkontoret som ved Afdelingerne.*

A/S
DANSK
AKKUMULATOR- &
ELEKTRO-MOTOR-FABRIK

Odense
Tlf. 1423 Telgr. Akkumotor
Bentleys Code.
Ørstedsgade 10—18

København
Tlf. C. 12954 & C. 12883.
Gl. Kongevej 33

Horsens - Tlf. 1232
Nørregade 9

Elektriske selv-
virkende

Centrifugal- Pumper

for større Vand-
værker, Gartnerier,
Gaarde og Villaer.

Elektro- Motorer

for Jævn- og
Drejestrøm.

Centrifugal Smede-Blæsere.

Stort Lager.

Forlang Tilbud.

F ANKER HEEGAARD & S

Indregistreret
Varemærke

FREDERIKSVÆRK

Kakkelovne

Komfurer { Opmurings-
Fritstaaende
og Restaurations

Vinduer = Tagvinduer

Pumper

Bygningsstøbegods

Staldgods

Specialiteter:

Emaillerede Ovne og

Komfurer

Forhandlere overalt

F ANKER HEEGAARD & S

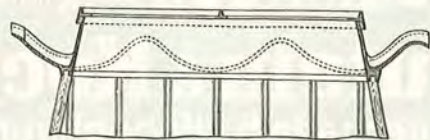
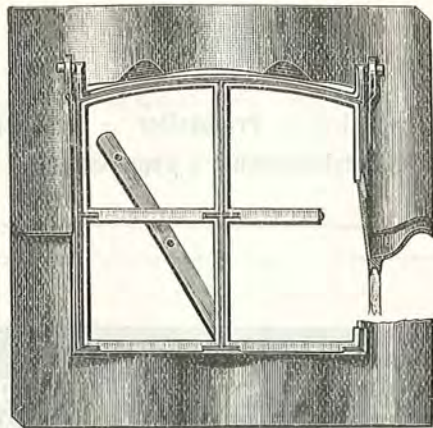
Indregistreret
Varemærke

FREDERIKSVÆRK

NYHED!!

NYHED!!

Tagvinduer til Loftsværelser

Dansk Patent Nr. 29470 med Tillægspatenter. Patent anmeldt i Udlandet.
Leveres til flere gangbare Tegl-, Falstage og Cementtag-
vinduer 1 4 og 6 Stens Størrelser.

TAGVINDUER MED DUGRENDER

Dansk Patent Nr. 27140 med Tillægspatent

Forhandlere overalt.

J. CHR. PETERSENS PAPIRHANDEL

GRUNDLAGT 1845

„HVÆLVINGEN“ VED NIKOLAJ TAARN
KØBENHAVN K.

TELEFONER: CENTRAL 243, 8876 & 7656

Kontorartikler — Protokoller — Tryksager
Specialforretning i Tegnesager.

TEKNISKE mangfoldiggøres
TEGNINGER (efter enhver Metode)
bedst og hurtigst hos

Lutein & Koch

Farvergade 8. København. B

Telf. 4740-4760

Stort Udvalg og Lager i

LINOLEUM OG RULLEGARDINER

hos

Thorbensen & Askegaard,

Brogade 42. Svendborg. Telefon 336.

W^m. Egel,

statsautoriseret elektrisk Installatør.

Projekter og Tilbud for
alt elektrisk Arbejde
= gives beredvilligt. =
Radio Artikler.

Gerritsgade 8, Svendborg.

Telefon 2.

Telefon 2.

AKTIESELSKABET
J. S. HESS & SØN

TELF. 129

MIDDELFART

TELF. 290

KAMINER

KAKKEL-
OVNE

OG

KOMFURER

I STØRSTE
UDVALG
OG NYESTE
KONSTRUK-
TIONER

VARMT-
VANDS-
ANLÆG

UDFØRTE
FRA

KAMINER

KOMFURER

ELLER

RUNDE
OVNE

POSTTAKSTER M. M. TIL INDLANDET.

GÆLDENDE EFTER LOV AF 19. JUNI 1920.

Almindelige Breve maa ikke veje over 1 kg og ikke være over 40 cm lange og 30 cm brede samt 3 cm tykke.

Tryksager maa ikke veje over 1 kg og maa i hvert Fald være delvis frankerede. Dimensionerne er de samme som for Breve; dog maa Tryksager i Rulleform være indtil 75 cm i Længden og 10 cm i Diameter.

Forretningspapirer. Vægt og Udstrækning som almindelige Breve.

Vareprøver maa ikke veje over 500 Gram og kan forsendes ufrankerede. Dimensioner 10 × 20 × 30 cm. I Rulleform 30 × 15 cm.

Blandede Forsendelser (Tryksager, Vareprøver og Forretningspapirer under Fællesomslag). Kan forsendes ufrankerede.

Taksten er for:

	Lokalt	Videre
Alm. Breve, Vægt indtil 50 Gr.	10 Øre	20 Øre
“ “ “ indtil 250 Gr.	15 —	30 —
“ “ “ indtil 1 kg	60 —	60 —
Brevkort	8 —	15 —
— med betalt Svar	16 —	30 —
Tryksager, Vægt indtil 50 Gr.	5 —	10 —
— — — 250 Gr.	8 —	15 —
— — — 1 kg	40 —	40 —
Vareprøver Vægt indtil 50 Gr.	5 —	10 —
“ “ “ “ 250 “	8 —	15 —
“ “ “ “ 500 “	40 —	40 —
Forretningspapirer “ “ 250 “	8 —	15 —
— “ “ 1 kg	40 —	40 —

Blandede Forsendelser. Som for Forretningspapirer, saafremt Forsendelsen indeholder saadanne, ellers som for Tryksager.

For Anbefaling af ovennævnte Forsendelser betales 30 Øre for hver. Saadanne Forsendelser skal forud frankeres.

POSTANVISNINGER.

Højeste Beløb er 1000 Kr. Postanvisninger kan afsendes pr. Telegraf. Blanketterne udfyldes da af Postvæsenet og Taksten er den nedenfor anførte + almindelig Telegramgebyr.

Taksten er

for Beløb indtil	25 Kr.	25 Øre
« « «	100 —	40 —
« « «	300 —	55 —
« « «	1000 —	70 —

VÆRDIBREVE.

Værdibreve er underkastede de for alm. Breve givne Bestemmelser for Form og Vægt, undtagelsesvis kan det dog tilstedes, at Tykkelsen lidt overskrider 3 cm. Konvolutten skal være af stærkt Karduspapir, fremstillet med indvendig ombøjet Kant, baade foroven og forneden, og forsynes — efter Formen — med 2 eller 5 Laksegl, i hvilke der skal findes virkelige Signetaftryk. Til Forsegling skal benyttes holdbart Lak.

Taksten er (foruden almindelig Brevporto):

for Beløb indtil	1000 Kr.	50 Øre
« « «	2000 —	55 —
« « «	3000 —	60 —
« « «	4000 —	65 —

og fremdeles 5 Øre mere pr. 1000 Kr.

For Eftertælling ved Indleveringen, hvorved Postvæsenet overtager Ansvar for Indholdet, beregnes et Gebyr af:

30 Øre indtil	1000 Kr.
40 — «	2000 —
50 — «	3000 —

og fremdeles 10 Øre mere pr. 1000 Kr.

Værdibreve kan indeholde andet end Penge og Værdipapir, f. Eks. Pretiosa.

PAKKER.

3 alm. Pakker kan sendes paa et Adressekort. Angives Værdi eller Postoprævning, skal hver Pakke være ledsaget af sit Adressekort. Naar der medfølger en til Forsendelsen hørende Nøgle, benyttes Adressekort med vedhængende Adressekonvolut. Saavel Adressekort som den dertil hørende Forsendelse skal være mærket med Blæk eller Blækstift og med fuldstændig Adresse.

Taksten for alm. Pakker er:

Vægt indtil	1 kg	50 Øre
« «	3 «	65 —
« «	5 «	75 —

derefter 25 Øre mere for hvert kg mere.

Pakkens Vægt maa ikke overstige 50 kg.

For voluminøse Pakker og Forsendelser, der ønskes be-

handlede med særlig Omhu, betales en Takstforhøjelse af 50 pCt.

Taksten for Værdipakker er som for alm. Pakker + 50 Øre for de første 1000 Kr. og 5 Øre for hver følgende 1000 Kr.

For *Ilpakker* (Pakker, der ønskes særligt hurtigt befordrede) betales 1 Kr. mere for hver 5 kg eller Del deraf.

For *Anbefaling af Pakker* betales yderligere 30 Øre.

POSTOPKRÆVNINGER.

Højeste Beløb er 1000 Kr.

Taksten er:

for Beløb indtil	25 Kr.	30 Øre
« « «	100 —	45 —
« « «	300 —	60 —
« « «	1000 —	75 —

+ Brev- eller Pakketakst.

POSTINDKASSERINGER.

Højeste Beløb er 1000 Kr.

Taksten er:

for Beløb indtil	25 Kr.	30 Øre
« « «	100 —	45 —
« « «	300 —	60 —
« « «	1000 —	75 —

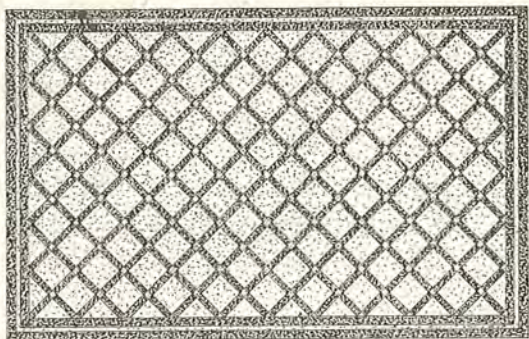
Medfølger Fordringsdokumenter, som ikke kan paaklæbes Postindkasseringen, anvendes *Postindkasserbrev*. Hertil benyttes en Brevkonvolut, tilstrækkelig stor til at rumme saavel Indkasseringsblanketten som Fordringsdokumenterne og tydeligt paategnet

»Anbefalet« samt »Indkasserbrev til

(Bestemmelsespostkontorets Navn)

POSTGIRO.

Ved Postgirokontoret i København kan enhver Privatperson, Firma, Selskab osv. efter Begæring, som rettes til det stedlige Postkontor, faa aabnet en Postkonto, hvorved Kontohaverne opnaar flere Fordele. Nærmere Oplysninger faas ved Henvendelse til Postvæsenets Oplysningskontor, Centralpostbygningen, i Bernstorffsgade, Opgang E, 1. Sal, København; aabent Hverdag 9 Fm.—7 Em. Tlf. 6298. (Fri Nøtering).

Korkisolerings Materialer

Expankó Parket

smukt, holdbart, lyddæmp. Gulv

Tapetplader

til fugtige og kolde Vægge i Beboelseshuse etc.

Kølerumslader

til Isolering af Kølerum etc.

Kork-Asfaltfliser

til Svinelejer og Kobaase

Rørisolationsmateriel

til alle Rørdimensioner

Alt af Kork · Dansk Arbejde

Største Lager paa Fyn / Forespørgsler
besvares omgaaende / Tilbud og Overslag
gerne til Tjeneste.

ODENSE KORKISOLERING [R. PEDERSEN]

Bjerggade 3 & 5 / ODENSE / Telefon 5350

*Forlang hos Deres
Leverandør*

Danske

Kobberplader

Blyrør

Blyplader

Messingplader

m. m. fra

AKTIESELSKABET

NORDISKE KABEL- & TRAADFABRIKER

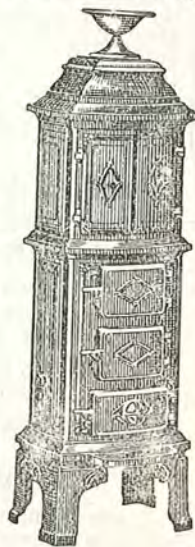
VALSEVÆRKET

H. J. Krøyers Enke.

Isenkramafdeling.

Telefon 27.

Svendborg.

Bygningsbeslag, Møbelbeslag,

Skibsbeslag

og

Værktøjer.

Søm

Skruer

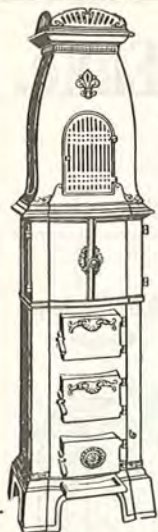
Bolte

Lim

Krydslimet

Finér, Drivremme.

Oplag for Sydlyn af Anker Heegaards Støbegods.

AKTIESELSKABET
BRANDT & CO.
NØRREBROS JERNSTØBERI

ODENSE
TLF. 220 — TELEGR.-ADR: BRANDTS

Specialfabrik for Kaminer,
Kakkelovne og Komfurer
saavel sorte som email-
lerede.

Alt Bygningsstøbegods,
Jernvinduer, Vaske etc.

SOLIGNUM

Engelsk Trækonserverings- og Farvestof i 12 Farver til
ind- og udvendig Brug.
Forlang Katalog med anbefalinger og Farveprøven.

COMBOARD

til Væg- og Loftsbeklædning, Dørfyldninger, Paneler etc.
leveres i Plader 1,20 m. brede og i Længder paa
2, 2 1/2 og 3 m.

WATOELIN

Forsteningsfarve til nye og fugtige Vægge.
Forhindrer Salpetergennemslag.
Rusthindrende Farve til Jern.
Eneste Middel mod Sodpletter.

CARLSEN & PLENGE

Kronprinsensgade 4. Telefon Byen 4142.
København K.

MORSØ STØBEGODS

Kakkelovne og Komfurer

TEGNET AF LANDETS
BETYDELIGSTE KUNSTNERE

*

VARMTVANDSANLÆG

BYGNINGSSTØBEGODS OG JERNVINDUER

LANDETS BEDSTE
OG
SOLIDESTE FABRIKAT

*

FORHANDLERE
I ALLE LANDETS BYER

AKTIESELSKABET
N. A. CHRISTENSEN & CO.
KONGELIGHOFLEVERANDØR
NYKØBING JYLLAND

A/s L. LANGE & CO.
SVENDBORG JERNSTØBERI

**KAKKELOVNE KAMINER
KOMFURER**

Bygningsstøbegods

VARMTVANDSANLÆG

Kirkeopvarmning

Nyeste System.

Forhandlere paa alle større Pladser i Danmark.

A/s FYNS RØR- & SANITETSLAGER

TELF. 475

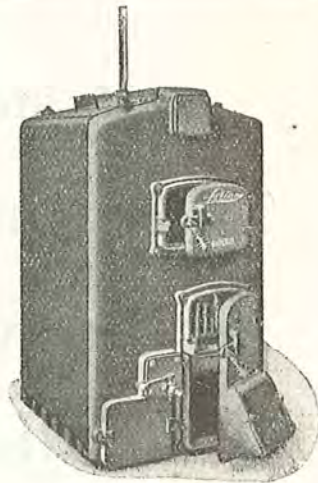
ODENSE

TELF. 3488

**Komplet
Lager
af alle til**

Radiator

Varmekedel

**CENTRALVARME-
ANLÆG
hørende
Artikler.**

ST. GRAABRØDRESTRÆDE 18

Brug:

Ildfaste Sten

Ildfast Ler

Klinker

Fliser

fra den eneste **danske** Specialfabrik:

**A/S HASLE KLINKER- OG
CHAMOTTESTENSFABRIK**

(Bornholms Kaolin-, Chamotte- og Klinkerfabriker)

AMALIEGADE 9¹

KØBENHAVN K.

BENYTT ØMMERSAMLEREN

BULLDOG

Registreret Varemærke.

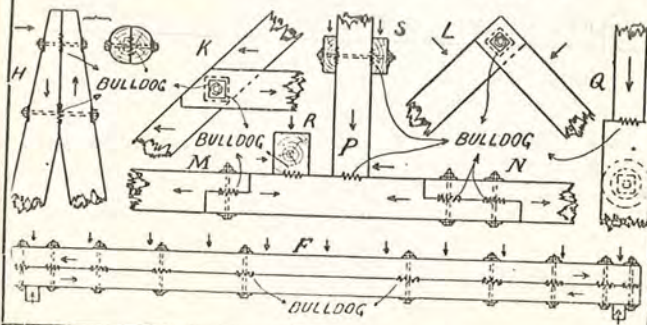
I ALLE TRÆKONSTRUKTIONER

Hovedforhandler for Danmark:

A/S Bygningsteknik

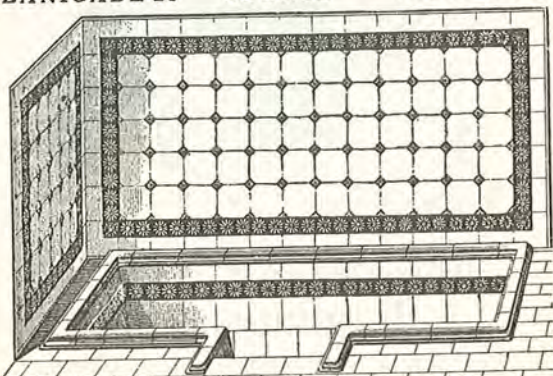
Ny Østergade 32, København K. Tlf. 3250.

C. HASFORTH-LARSEN

OVNBYGGER

ALBANIGADE 21 ODENSE TELEFON 4781

Specialist i Opsætning af alle Slags Vægfliser — Forlang Tilbud.

EVERS & CO.

København B. Frederiksholms Kanal Nr. 6.

Telefon Central 10,470 — (Grundlagt 1877)

Bygningsmaterialer, Tagpap- og Tjæredestillationsfabrik

Sandet og usandet Tagpap. Tjærefri Solidolpap
Kunstig Asfalt - Flydende Asfalt - Taglak
Carbolineum - Mastixpapir - Bitumenpapir
Bitumenplader til Isolering - Asfaltlægning
Vejtjære - Asfaltfliser.

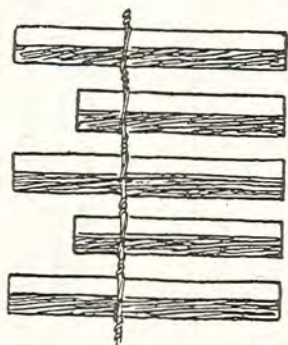
Eneforhandlere af Fliser fra VILLEROY & BOCH
Mettlach - Merzig - Dt. Lissa - Lybeck
Hollandske Lerfliser og glasserede Vægfliser
Siegesdorfer Badeanstaltsten - Lægning af
Terrazzogulve og Opsætning af Vægfliser
udføres overalt.

Forhandlere af Höganäs Billesholms Fabrikata:
Skromberga Klinker - Glass. Rør og Krybber
Ildfaste Sten - Ler - Skorstenshætter.

Klintebjerg hydrauliske Kalk - Dania Cement
Marmorcement - Infusoriejord - Tras Schwemms-
sten - Porolith (til vandtæt Mørtel) - Kesslerske
Fluater - Glasbygningssten - Skifersolbænke
Skiferplader - Tagskifer - Ironbricks - Betonglas
Tagsten - Rørvæv - Gibs.

FORLANG TILBUD OG OVERSLAG.

Columbus Væv

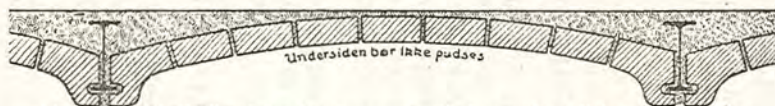
Nutidens Forskallings Materiale.
Erstatter Forskallingsbrædder og
Rørvæv. Det er billigt i Indkøb,
let at håndtere og meget holdbart.

H. HANSEN
KONGENSGADE 47 · FREDERICIA
Telefon 512

SKARREHAGE MOLERSTEN.

Til STALDHVÆLVINGER

bruges alm. Murstensformat D. N. og speciel Bjælkedæksten B. D.

Absolut dryfri Staldhvælving, hvor ogsaa Jernbjælken er beskyttet mod Rust og Dryp

Til JERNBETON-ETAGEADSKILLELSER

er vor Konstruktion med store Molergulvblokke G. B. a. og mellemliggende Bjælkeplader G. P. absolut den bedste og billigste.

Forlang Prospekt hos:

AKTIESELSKABET

SKARREHAGE MOLERVÆRK
NYKJØBING, JYLLAND

Telefon 109

Telgr.: Skamo

Alcement- Lafarge

Dobbelt Normalstyrke
efter 3 Dages Hærdning

Christiani & Nielsen
Raadhusplads 77 · København B.
Telefon 1233

CELLEBETON

Nyt Bygnings- og Isoleringsmateriale

Christiani & Nielsen
Raadhusplads 77 · København B.
Telefon 1233

Strebel-Kedler

Radiatorer

Rør og Fittings

Sanitetsartikler

i Fajance

Støbegods

og Fireclay

Morsø Støbegods

LUND & LAWERENTZ ^A/_S

Kgl. Hofleverandør

32 Pilestræde, København K.

Filial: Aalborg

Svendborg Gibs & Cementstøberi

[L. J. RASMUSSEN]

Korsgade 16 · Telefon 428

Dekorationsarbejde i Gibs
Cement, kunstig Sandsten og kunstig Granit
Terazzo og Mosaikarbejde
Prima Meisner
Vægfliser

J. A. HANSEN ¹/₅

Teglværker, Kalkværker, Cementstøberi

KOLDING

Telefoner: 118 & 408. Statstelefon: 16.

Telegram-Adr.: Stenkalk.

Grundlagt 1880.

Røde Radialsten til Dampkorstene, Vingetagsten, Rygningssten, haandstrøgne Munkesten og Formsten, Hvelvingssten, Drænrør fra 11½" til 12", glasserede Sten for Maskinfundamenter, Kedelforsider, og Saalbænke, Faxekalk, Cement, hydraulisk Kalk og Cementvarer.

DANSK MARMORBETON- OG FLISEINDUSTRI

N. MIKKELSEN SØRENSEN

Alle Slags

VÆGBEKLÆDNINGER

udføres i

MARMORBETON

og

STUKMARMOR

MARMORBETON

er den stærkeste og smukkeste
Vægbeklædning

Vejrbestandig og vandtæt

Udføres af danske Materialer og
dansk Arbejdskraft

Konkurrencedygtig med uden-
landske Fliser

DANSK MARMORBETON- og FLISEINDUSTRI

N. Mikkelsen Sørensen

Nordre Fasanvej 217, København L.

Telefoner:

Central 45 20, Taga 1700 og Taga 1717

Telegram-Adresse:

„NIMISØ“

AKTIESELSKABET

ODENSE SAVMØLLE

RUGGAARDSVEJ 12—14

TELEFONER 90—33 56

TELEGR-ADR. SAVMØLLEN

Fabrikation af Døre og Vinduer,
Kehlede Lister samt Ægkasser og
Træuld. Lager af prima, tørre
Egeplanker samt alle Slags Løvtræ.

SVENDBORG TAGPAP- &
CEMENTVAREFABRIK

ELASTIK-
TJÆRE

TELEFON
65 & 66

